

GİRESUN
ÜNİVERSİTESİ . UNIVERSITY

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

**RESİM VE BASKI SANATLARI
ANABİLİM DALI**
Yüksek Lisans Tezi

İhsan ARI
20152020037

2019

GİRESUN

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RESİM VE BASKI SANATLARI ANASANAT DALI

TÜRKİYE'DE TASARLANAN TİYATRO AFİŞLERİNİN TASARIM İLKELERİ
AÇISINDAN ANALİZİ

ANALYSIS OF THEATER POSTERS DESIGNED IN TURKEY IN TERMS OF
DESIGN PRINCIPLES

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Gülcan BAŞAR

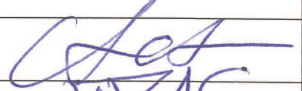

İhsan ARI

GİRESUN – 2019

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 18/09/2019 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim ve Baskı Sanatları Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi İhsan Arı' nın "Türkiye' de Tasarlanan Tiyatro Afişlerinin Tasarım İlkeleri Açısından Analizi" başlıklı tezini incelemiş olup aday 27/09/2019 tarihinde, saat 14:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Ünvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Prof. Dr. Abdullah AYAYDIN	
Üye	Prof. Dr. Osman ALTINTAŞ	
Üye	Dr. Öğr. Üy. Gülcan Başar	

ONAY

.../.../2019

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “TÜRKİYE’DE TASARLANAN TİYATRO AFİŞLERİNİN TASARIM İLKELERİ AÇISINDAN ANALİZİ” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27/ 09/ 2019

İhsan ARI

ÖN SÖZ

Sanat ve teknoloji insanlık tarihinin başından beri karşılıklı ilişki içinde olmuşlardır. Bu tez çalışmasında Türkiye’de tasarlanan tiyatro afişleri dönemsel olarak teknolojik gelişmelerle ilişkileri bağlamında özellikleri araştırılmış, temel tasarım ilkeleri doğrultusunda yorumlanmış, örneklendirilmiştir.

Plastik sanatların çağın teknolojik gelişmeleri ile etkileşimi sonucu, sanat dallarında ilk önemli kırılma noktası kabul edilebilecek olan fotoğrafın keşfiyle ortaya çıkan temsil krizi yaşanmış ve sanat eserinin mekanik olarak çoğaltımının sağlanmasından sonra sanat eserlerinin özgünlüğünün kaybolması gündeme gelmiştir.

Teknoloji ve plastik sanatlar arasındaki ilişkinin ana belirleyici olduğu ikinci dönüm noktası da dijital teknolojinin büyük atılımı ile olmuştur. Günümüzde bilgisayar ve internet teknolojilerinin gelişmesi hem yeni sanatsal alanlar yaratmış hem de plastik sanatların yapılış tekniklerinde farklılaşmalara yol açmıştır. Yeni teknolojilerin katkısıyla farklı bir estetik algının ortaya çıkması sağlanmıştır.

İngelere ulaşma kolaylığı ve çoğaltımın kolaylaşmasıyla plastik sanatlar açısından sorgulama alanı daha da genişlemiştir. Her an kullanılmaya hazır halde, kültürümüze ait dijitalleşmiş bellek bankalarında depolanmış olan teknikler, imgeler ve biçimler günümüzde sanatçının faydalanmasına açık olarak mevcut bulunmakta, plastik sanatlar alanında artık yaratıcı, özgün ve bir o kadar da problemlili bir süreç yaşanmaktadır.

Bu tespitlerden yola çıkıldığında, karşımıza çıkan gerçek teknolojik ilerlemenin var olmasından sonra onun dışında kalmanın anlamsızlığı ve imkânsızlığıdır. Sanatçıya yüklenen misyon, geleceğin sanatının tözünü içinde taşıyan çağımızın teknolojik ortamının imkanlarından alabildiğine faydalanmak, ancak bunu yaparken de sanatın günümüze kadarki gelişim sürecinden ve kazanımlarından uzaklaşmamak, çokça düşünüp araştırmak ve uygulamaktır.

Bu çalışmanın hazırlama sürecinde desteğini ve katkılarını esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gülcan Başar' a, eser analizi yapılırken görüşleriyle önerilerini ve katkılarını sunan Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi bölümü öğretim üyeleri Dr. Öğretim Üyesi Selahattin Yılmaz'a, Doç. Dr. Nalan Okan Akın' a ve Giresun Üniversitesi MYO tasarım bölümü öğretim görevlisi Çiğdem Özdemir' e, İngilizce çevirilerde yardımcı olan kuzenim Bengi Demir' e ve çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET**TÜRKİYE'DE TASARLANAN TİYATRO AFİŞLERİNİN TASARIM İLKELERİ AÇISINDAN ANALİZİ**

Bu araştırma sanatsal yaratıda kullanılan teknik ve yöntemler ne olursa olsun sanatçının yaratıcı dehası ile temel tasarım ilkelerinin bütünleşmesi zorunluluğuna dayandığı varsayımıyla hazırlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı; nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla plastik sanatların teknolojik gelişmelerle etkileşimini dünyadaki ve ülkemizdeki tarihi sürecini gözlemleyip dijital teknolojinin yaşamımıza girişinden günümüze kadar olan süreçte, plastik sanatlarla olan etkilerini, geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital ortamda hazırlanan Türk tiyatro afiş tasarımı uygulamalarını dönemsel olarak inceleyip temel tasarım ilkeleri doğrultusunda değerlendirip yorumlayarak katkılarını ortaya koymaktır.

Bu araştırma dört bölümden oluşmaktadır: Araştırmaya giriş yapılarak ortaya konan problem, konuyla ilgili sınırlamalar, araştırmanın amacı ve önemi belirtilmiştir. Birinci bölümde araştırmada kullanılan yöntem yer almaktadır.

İkinci bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuş plastik sanatların teknoloji ile etkileşimi dönemsel olarak incelenmiş, grafik sanatlar ve afişin tanımı yapılmış, dünyada ve Türkiye'de tarihsel gelişimleri incelenerek afiş türleri, afiş tasarımında uygulanan teknikler ve tasarım ilkeleri ile ilgili kurumsal temeller ve literatür taraması yapılmış, görsellerle desteklenmiştir.

Üçüncü bölümde sınırlılıklar belirlenerek Türk tiyatro afişlerinin örnekleri dönemsel olarak (geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntem) ele alınmış, tasarım ilkelerinden oluşan, afişlerin çözümlenmesinde araştırmacı tarafından üç uzman görüşü alınarak geliştirilen analiz formatı kullanılmıştır. Eserler bu formata göre incelenmiş, araştırmada elde edilmiş olan bulgular ve yorumlar ifade edilmiştir.

Dördüncü bölümde, yine araştırma ile ilgili sonuçlar ve öneriler verilmiştir. Anahtar Sözcükler: Tasarım, Afiş, Tiyatro Afişi, Dijital Teknoloji, Plastik Sanat

ABSTRACT**ANALYSIS OF THEATER POSTERS DESIGNED IN TURKEY IN TERMS OF DESIGN PRINCIPLES**

This research has been made on the assumption that whatever the techniques and methods used in artistic creation, the creative genius of the artist and the basic design principles must be based on their integration.

The purpose of this research is to observe the historical process in the world and in our country, to examine the interaction of plastic arts with technological developments through document analysis which is a qualitative data collection method, during the period from the introduction of digital technology to our lives until these days, to examine its effects on plastic arts, traditional, mechanical reproduction and Turkish Theater poster design applications prepared in digital environment periodically and to reveal its contributions in accordance with the evaluation and interpretation of basic design principles.

This research consists of four chapters. By introducing the research in the presented problem, limitations about the subject, the purpose and the importance of the research have been stated. In the first chapter, the method used in the research has been given.

In the second chapter, the conceptual framework of the research and the interaction of the created plastic arts with technology have been examined periodically, the definition of graphic arts and poster has been made, by examining the historical development in the world and in Turkey; types of poster, institutional foundations and literature review related to techniques applied in poster design and basic design principles have been made and supported with visuals.

In the third chapter, by determining limitations, examples of Turkish theatrical posters have been discussed periodically (traditional method, mechanical reproduction ve digital method), in the analysis of the posters, the analysis format developed by the researcher based on three expert opinions has been used. The works have been examined according to this format and the findings and interpretations obtained in the research have been expressed.

In the fourth chapter, results and suggestions relating the research also have been stated.

Keywords: Design, Poster, Theater poster, Digital Technology, Plastic Arts

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	VI
KISALTMALAR.....	X
RESİMLER/TABLolar.....	XI
GİRİŞ.....	1
Problem.....	2
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi.....	3
Sayıtlar.....	4
Sınırlılıklar.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1.YÖNTEM.....	5
1.1.Araştırma Modeli.....	5
1.2.Evren ve Örneklem.....	5
1.3.Veri Toplama Yöntemi.....	5
1.3.1.Veri Toplama Aracı.....	5

1.3.2.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	6
--	---

İKİNCİ BÖLÜM

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1.PLASTİK SANATLARDA TEKNOLOJİ ETKİLEŞİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	11
2.1.1. Geleneksel Dönem.....	11
2.1.2. Mekanik Yeniden Üretim Dönemi.....	11
2.1.3. Dijital Dönem.....	13
2.2.GRAFİK TASARIM.....	14
2.3.AFIŞ TASARIMI.....	17
2.3.1.Afişin Tanımı.....	17
2.3.2.Afiş Sanatının Tarihsel Gelişimi.....	18
2.3.2.1.Dünyada Afiş Sanatının Tarihsel gelişimi.....	18
2.3.2.2.Türkiye’ de Afiş Sanatının Tarihsel Gelişimi.....	23
2.3.3.Afiş Türleri.....	32
2.3.3.1.Sergilendikleri Mekanlara Göre Afiş Türleri.....	32
2.3.3.1.1.Dış Mekan Afişleri.....	32
2.3.3.1.2.İç Mekan Afişleri.....	33
2.3.3.2.İçeriklerine Göre Afiş Türleri.....	33
2.3.3.2.1.Ticari Reklam Afişleri	34
2.3.3.2.2.Kültürel Afişler	34
2.3.3.3.3.Sosyal İçerikli Afişler	35

2.3.4.Afiş Tasarımında Uygulanan Teknikler.....	36
2.3.4.1.Tipografi Tekniği ile Tasarım.....	37
2.3.4.2.İllüstrasyon Tekniği ile Tasarım.....	38
2.3.4.3.Fotoğraf Tekniği ile Tasarım.....	39
2.3.4.4.Karışık Teknik ile Tasarım.....	39
2.4.SANATSAL DÜZENLEME İLKELERİ.....	40
2.4.1.Denge.....	41
2.4.2.Oran-Orantı.....	42
2.4.3.Karşıtlık (Zıtlık).....	43
2.4.4.Bütünlük/Birlik.....	44
2.4.5.Ritim.....	46
2.4.6.Vurgu/Odak Noktası	47
2.4.7.Koram (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama).....	48
2.4.8.Hareket/Görsel Devamlılık.....	49
2.4.9.Egemenlik	51
2.4.10.Yön.....	52
2.4.11. Değer (Valör).....	53
2.4.12. Uygunluk.....	53
2.4.13. Ahenk (Uyum, Armoni).....	54
2.4.14. Aralık.....	55
2.4.15. Çeşitlilik.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BULGULAR VE YORUMLAR.....	57
3.1. TÜRK TİYATRO AFİŞLERİNİN TASARIM İLKELER DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ	57
3.1.1. Geleneksel Yöntem Türk Tiyatro Afişleri Analizi.....	57
3.1.2. Mekanik Yeniden Üretim Yöntemi Tiyatro Afişleri Analizi.....	96
3.1.3. Dijital Yöntemle Üretilen Türk Tiyatro Afişleri Analizi.....	138
3.1.4. Türk Tiyatro Afişlerinin Analiz Sonuçları.....	175

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.SONUÇ VE ÖNERİ.....	181
4.1.Sonuçlar.....	181
4.2.Öneriler.....	183
KAYNAKÇA.....	185
EKLER.....	193
ÖZGEÇMİŞ.....	294
TEŞEKKÜR.....	295

TANIMLAR ve KISALTMALAR DİZİNİ

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

İMOGA: İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi

s. : Sayfa

Tez: Yüksek Lisans Tezi

yy: Yüzyıl

vb. : Ve bunun gibi

cm. : Santimetre

bknz: Bakınız

MYO: Meslek Yüksek Okulu

RESİMLER / TABLOLAR / ŞEKİLLER DİZİNİ

RESİMLER:

Görsel:1 ChauvetMağarası(Fransa).....	15
Görsel 2: Alphonse Mucha' nın 'Bisküvi Lefèvre Utile' isimli Afişi.....	16
Görsel 3: 1450 yılında Johannes Gutenberg' in tasarladığı "Matbba" görseli.....	19
Görsel 4:1818 yılında Alois Senefelder' in icadı "Litografi Baskı Atölyesi".....	20
Görsel 5: Jules Cheret Amerikan dansçının Paris'teki gösterisinin duyuru afişi....	21
Görsel 6: Lautrec' in Mademoiselle Eglantine's Troupe" dans grubu gösterisi için hazırladığı reklam afişi.....	22
Görsel 7: Jan Tschichold Afiş Çalışma.....	23
Görsel 8: Ferah Tiyatrosu Afiş Çalışması.....	24
Görsel 9: Münif Fehim afiş çalışması.....	25
Görsel 10: Mithat Özar afiş çalışması.....	26
Görsel 11: İhap Hulusi Görey.....	27
Görsel 12: İhap Hulusi Görey.....	27
Görsel 13: Kenan Temizan Afiş Çalışması.....	27
Görsel 14: Mesut Manioğlu Afiş Çalışması.....	28
Görsel 15: Atıf Tuna, Tekel idaresine yaptığı afiş. 1938.....	29
Görsel 16: Leyla Uçansu Festival Afişi.....	29
Görsel 17: Yurdaer Altıntaş "Nosferatu", film afişi. 57-82 cm. 2004.....	30
Görsel 18: Mengü Ertel, "22. Moskova Olimpiyat Oyunlar" afişi.....	31
Görsel 19: Dış Mekan afiş örneği.....	32

Görsel 20: İç Mekan Afiş Örneği.....	33
Görsel 21: Adolfo Murillo, Bayer Aspirin için hazırlanan reklam afişi.....	34
Görsel 22:Sinan Çakmak, İzmir Caz Festivali Afiş Tasarımı 2016.....	35
Görsel 23: Sosyal Afiş Örneği.....	36
Görsel 24: Erman Yılmaz “Mural İstanbul” Kadıköy Belediyesi Sokak Sanatı Festivali için afiş.....	37
Görsel 25: Mengü Ertel 1. İstanbul Festivali afişi. 1973.....	38
Görsel 26:Yurdaer Altıntaş “Alain Delon”, özel gösterim için afiş.....	39
Görsel 27: Sadık Karamustafa “Miles Davis”16. Uluslararası İstanbul Festivali, Miles Davis konseri için afiş.....	40
Görsel 28: Görsel 50: Devlet Tiyatroları “Keşanlı Ali Destanı” isimli tiyatro oyunu afişi.....	57
Görsel 29: Mengü Ertel “Jeanned’Arc’ın Çilesi” isimli tiyatro oyunu için afiş. ...	61
Görsel 30: Karaca Tiyatro “Lahmacun Cumhuriyeti” Tiyatro Afişi.....	65
Görsel 31: Yurdaer Altıntaş “Ben Anadolu”, tiyatro afişi. 70-100.1984.....	69
Görsel 32: Cemallettin Mutver “Odissinbad”, Gençlik oyun afişi, İstanbul Devlet Tiyatrosu.....	73
Görsel 33: Yurdaer Altıntaş Dormen Tiyatrosu “Şairin Mektupları”, tiyatro afişi..	77
Görsel 34: Ferah Tiyatrosu “Marika Rökk” Tiyatro Oyun Afişi.....	80
Görsel 35: Çevre Tiyatrosu “Elemterefiş” Tiyatro Afişi.....	84
Görsel 36: “Pir Sultan Abdal” Tiyatro Afişi.....	88
Görsel 37: Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu “Yanımdaki Yatak” Tiyatro Afişi.....	91
Görsel 38: Devlet Tiyatroları “Antigone” Tiyatro Afişi.....	96
Görsel 39: İlhan Bilge “Evita”, Tiyatro afişi. 70-100 cm 1989.....	100

Görsel 40: Bulancak Sanat Tiyatrosu “Mahkum” Tiyatro Afişi.....	103
Görsel 41: Devlet Tiyatroları “72. Koğuş” Tiyatro Afişi.....	107
Görsel 42: Ankara Sanat Tiyatrosu “Zübük” Tiyatro Afişi.....	111
Görsel 43: Bulancak Sanat Tiyatrosu “Ayla Öğretmen” Tiyatro Afişi.....	115
Görsel 43: Ankara Sanat Tiyatrosu “Ödenmeyecek Ödemiyoruz” Tiyatro Afişi..	119
Görsel 44: Karaca Tiyatro “Çöl Faresi” Tiyatro Afişi.....	123
Görsel 45: Devlet Tiyatroları “39. Basamak” Tiyatro Afişi.....	127
Görsel 46: Bulancak Sanat Tiyatrosu “Alaaddin ve Sihirli Lamba”.....	132
Görsel 47: BKM Mutfak “Çok Güzel Hareket Bunlar” Tiyatro Afişi.....	138
Görsel 48: Burdur Sanat Tiyatrosu “Merhaba Hoşça kal” adlı tiyatro oyun afişi..	141
Görsel 49: Ethem Onur BİLGİÇ, Moda Sahnesi Dans Tiyatrosu Afişi . 2018.....	144
Görsel 49: Tiyatro Pera “Onların Hikayesi” adlı tiyatro afişi, İstanbul, 2018.....	148
Görsel 50: Afyonkarahisar Belediye Şehir Tiyatrosu, “Salaklar Sofrası” adlı tiyatro oyun afişi.....	151
Görsel 51: Devlet Tiyatroları “Siyahlı Kadın” Tiyatro Afişi.....	154
Görsel 52: Çağdaş Drama Derneği Tiyatro Topluluğu “Bukalemunlar” tiyatro afişi.....	58
Görsel 53: Devlet Tiyatroları “Deli Dumrul” Tiyatro Afişi.....	162
Görsel 54: Trabzon Umut Tiyatrosu “Beni Ben mi Delirttim ” adlı tiyatro afişi...167	
Görsel 55: Bercan Okar “Patron” Tiyatro afişi.....	171

ŞEKİLLER

Görsel 1: Denge Görseli.....	42
Görsel 2: Oran- orantı Görseli.....	43
Görsel 3: Zıtlık Görseli.....	44
Görsel 4: Birlik/bütünlük Görseli.....	45
Görsel 5: Ritim Görseli.....	46
Görsel 6: Vurgu ve Odak Noktası Görseli.....	47
Görsel 7: Görsel Hiyerarşi Görseli.....	49
Görsel 8: Görsel Devamlılık ve Hareket Görseli.....	51
Görsel 9: Egemenlik Görseli.....	52
Görsel 10: Valör Görseli.....	53

TABLolar:

TABLO: 1 Geleneksel Yöntem Üç Uzman Afiş Analizi.....	6
TABLO: 2 Mekanik Yeniden Üretim Yöntemi Üç Uzman Afiş Analizi.....	8
TABLO: 3 Dijital Yöntem Üç Uzman Afiş Analizi.....	9
TABLO: 4 Mengü Ertel “Keşanlı Ali Destanı” isimli tiyatro için afişi.....	58
TABLO: 5 Mengü Ertel “Jeanned’Arc’ın Çilesi” isimli tiyatro afişi.....	62
TABLO: 6 Karaca Tiyatro “Lahmacun Cumhuriyeti” Tiyatro Afişi.....	66
TABLO: 7 Yurdaer Altıntaş “Ben Anadolu”, tiyatro afişi.....	70
TABLO: 8 İstanbul Devlet Tiyatrosu “Odissinbad”, Gençlik oyun afişi.....	73
TABLO: 9 Dormen Tiyatrosu “Şairin Mektupları”, tiyatro afişi.....	77
TABLO: 10 Ferah Tiyatrosu “Marika Rökk” Tiyatro Oyun Afişi.....	80
TABLO: 11 Çevre Tiyatrosu “Elemterefış” Tiyatro Afişi.....	84
TABLO: 12 Erol toy “Pir Sultan Abdal” Tiyatro Afişi Eser inceleme tablosu.....	88
TABLO: 13 Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu “Yanımdaki Yatak” Tiyatro Afişi.....	91
TABLO: 14 Geleneksel Yöntem (G) Afişleri Sanatsal Düzenleme İlkeleri Analizi.....	95
TABLO: 15 Devlet Tiyatroları “Antigone” Tiyatro Afişi.....	96
TABLO: 16 İlhan Bilge “Evita”, Tiyatro afişi.....	100
TABLO: 17 Bulancak Sanat Tiyatrosu “Mahkum” Tiyatro Afişi.....	103
TABLO: 18 Devlet Tiyatroları “72. Koğuş” Tiyatro Afişi.....	107
TABLO:19 Ankara Sanat Tiyatrosu “Zübük” Tiyatro Afişi.....	111
TABLO: 20 Bulancak Sanat Tiyatrosu “Ayla Öğretmen” Tiyatro Afişi.....	115

TABLO: 21 Ankara Sanat Tiyatrosu “Ödenmeyecek Ödemiyoruz” Tiyatro Afışı.....	119
TABLO: 22 Karaca Tiyatro “Çöl Faresi) Tiyatro Afışı.....	123
TABLO: 23 Devlet Tiyatroları “39. Basamak” Tiyatro Afışı.....	127
TABLO: 24 Bulancak Sanat Tiyatrosu “ Alaaddin ve Sihirli Lamba”.....	132
TABLO: 25 Mekanik Yeniden Üretim (M) Afişleri Sanatsal Düzenleme İlkeleri Analizi.....	137
TABLO: 26 BKM “Çok Güzel Hareketler Bunlar” Tiyatro Afışı.....	138
TABLO: 27 Burdur Sanat Tiyatrosu “Merhaba Hoşça Kal” adlı tiyatro oyun afışı.....	141
TABLO: 28 Moda Sahnesi Dans Tiyatrosu Afışı	144
TABLO: 29 Pera Tiyatrosu “Onların Hikayesi” Tiyatro Afışı.....	148
TABLO: 30 Afyonkarahisar Belediye Şehir Tiyatrosu. 25 “Salaklar Sofrası” Tiyatro Oyun Afışı.....	151
TABLO: 31 Devlet Tiyatroları “Siyahlı Kadın” Tiyatro Afışı.....	154
TABLO: 32 Çağdaş Drama Derneği Tiyatro Topluluğu “Bukalemunlar” tiyatro afışı.....	158
TABLO: 33 Devlet Tiyatroları “ Deli Dumrul” Tiyatro Afışı.....	162
TABLO: 34 Trabzon Umut Tiyatrosu “Beni Ben mi Delirttim” Tiyatro Afışı.....	167
TABLO: 35 Bercan Okar “Patron” Tiyatro afışı.....	171
TABLO: 36 Türk Tiyatro Afişleri Dijital Dönem Afiş İncelene Kodlaması.....	174
TABLO: 37 Türk Tiyatro Afişlerinin Tasarım İlkeleri Açısından Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular.....	175

GİRİŞ

İnsanlığın mağara duvarları üzerine çizdiği resimlerle başlayan sanat serüveni, üzerinden geçen yüz yıllar içinde, yaşadığı çağın teknolojik gelişmişlik düzeyi ile tecrübe edinip kazanımlarını oluşturmuştur. Günümüzde, sanatçı eserini üretirken doğadan temin ettiği teknik malzemelerin yanı sıra, piksellerle, ışıkla üretir hale gelmiştir. Daha ileriye götürecektir olursak teknoloji sanat için bir araç olmanın sınırlarını aşarak sanatın gerçekleştiği ortamın doğrudan kendisi olma yolunda cürekâr bir şekilde ilerlemeye devam etmektedir.

Sanatsal üretimi sanat serüveninin başlangıcından günümüze “geleneksel yöntem”, “mekanik yeniden üretim” ve “dijital yöntem” olmak üzere üç aşamada ele alırsak, geleneksel yöntemlerle üretilen eserlerin biricik ve özgün olma özellikleri, mekanik yeniden üretim teknikleri ile son bulmuştur. Sanayi Devrimi ve makineleşmenin gelişimiyle birlikte ortaya çıkan teknik atılımlar, matbaanın ve fotoğraf makinesinin bulunması, mekanik yeniden üretim ve kitle iletişim olanaklarının çoğalması, gelişmesi, geleneksel teknik ve yöntemlerle oluşturulan sanat eserlerinin daha geniş kitlelere ulaşımını sağlamıştır. Bilgisayarın bulunması ve bilgisayar teknolojisiyle sayısal yoldan imge tasarımı ve sanat eseri oluşturma dijital yöntemle yaygınlaşmış ardından da hâlâ devam eden tartışmalara zemin oluşturmuştur.

Sanat teknolojik kolaylıklar, buluşlar ve keşifler döneminin sunduğu yeni imkanlarla çeşitlenirken bu bulguları sanatsal ifade gücü ile birleştirmek, buradan özgün sonuçlara varmak şüphesiz sanatçının estetik faaliyet bilincini harekete geçirecek üstün yaratıcılık gücüyle ona yaşadığı zamanın tanığı olma misyonunu yükleyecektir.

Teknolojinin sanat eserinin problemlerinin çözülmesi konusunda büyük olanaklar sağlayıp sağlayamayacağını yorumlara açık bir tartışma alanı olması gerekmektedir. Çağımızda dijital teknoloji ve mekanik estetiğin çokça kullanıldığı bir ortamda, sanatçının özgün yaratıcılık dehası ile tasarım ilkelerinin, kullanılan teknik ve yöntem ne olursa olsun sanat eseri gibi bir estetik bütünü oluşturduğunun gerekliliği göz ardı edilemez.

21. asırda gelişen teknoloji her alanda olduğu gibi sanat alanında da yoğun olarak kullanılmaktadır. İş gücünde belirgin bir avantaj sağlayan teknoloji, standart kalıplar ve üretim amaçlı yapılanması nedeni ile yaratıcılıktan uzak ve kalitesiz ürünler ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Dijital platformda yapılan afiş, fotoğraf, film vb. eserlerin tasarım bilgisi olmayan kişiler, tasarım ilkelerine temellendirilmeyen programlar aracılığıyla yapılması, ortaya insan duyu ve estetik görüşünden yoksun 'sanat eseri olarak adlandırılan ve aslında bir fabrika çıktısı olmaktan ileri gitmeyen, ticari kaygı ürünü 'kitsch' işler piyasalarda yerlerini almaktadır.

Problem

Türkiye' de tasarlanan tiyatro afişlerinin tasarım ilkeleri açısından analiz edilmesi araştırmanın ana problemini oluşturmaktadır. Bu amaçla şu **alt problemler** belirlenmiştir:

1. Geleneksel yöntemlerle geliştirilen tiyatro afişlerinin tasarım ilkeleri açısından özellikleri nelerdir?
2. Yeniden üretim dönemi tiyatro afişlerinin tasarım ilkeleri açısından özellikleri nelerdir?
3. Dijital tekniklerle üretilen tiyatro afişlerinin tasarım ilkeleri açısından özellikleri nelerdir?
4. Geleneksel, Yeniden üretim ve dijital dönem eserleri tasarım ilkeleri açısından fark yaratmakta mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada 1930' lu yıllardan günümüze kadar yapılan tiyatro afişleri ele alınmıştır. Aynı dönemde dünyada olduğu gibi Türkiye' de de teknolojik gelişmelerin yaşandığı bilinmektedir. Bu gelişmelerle birlikte tiyatro afişlerinde farklı teknikler kullanılmış, görsel ve içerik açısından zengin çeşitlilik meydana gelmiştir. Bu çalışmanın ana amacı geleneksel çizgide başlayan afiş tasarım sanatının teknolojik gelişmeler ve sanat alanında devam eden gelişmelerle nasıl etkilendiğini ortaya koymaktır.

Bu araştırma ile Türkiye’ de geleneksel yöntemlerle, mekanik yeniden üretim teknikleriyle ve dijital tekniklerle tasarlanan tiyatro afişleri arasında tasarım ilkelerinin uygulanışı açısından fark olup olmadığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın Önemi

Günümüzde dijital ortamda hazırlanan tiyatro afişlerinin birçoğunda fotoğraf tekniği kullanıldığı, üzerinde düzenlemelere gidildiği gözlemlenmiştir. Afişin görsel imgelerinin oyun içeriğinin vurgulanması, oyunla ilgili izleyiciye bir mesaj vermesi gibi görsel bir iletişim dili vardır. Bir çok afiş tasarımında içeriğini vurgulayan imgeler yerine oyuncu kadrosunun tanıtımı gibi fotoğrafların çekilip üzerinde dijital ortamda birkaç tipografik düzenleme ve efektle tiyatro afişi olarak sanatsal kaygıdan uzak tasarlandığı düşüncesini doğurmaktadır.

Günümüz teknolojisinde dijital olanakları kullanarak afiş tasarımları hazırlamak zaman ve teknik açıdan kolaylıklar sağlasa da temel tasarım ilkeleri konusunda yeterli eğitimi alamayan kişiler tarafından tasarlanması tasarım sorunlarına işaret etmektedir. Oysa özellikle geleneksel yöntemlerle ve mekanik yeniden üretim yöntemi ile yapılan tiyatro afişleri sadece işlevini yerine getirmekle kalmamış gelecek kuşakların örnek alacağı sanat eserleri olarak sanat tarihinde yerini almıştır.

Bu araştırma geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemlerle üretilen tiyatro afişlerinin estetik olarak değerinin ortaya konulmasıyla gelecekteki grafik tasarımcılara ışık tutması bakımından önemlidir.

Türkiye’de yapılan araştırmalarda Grafik sanatlar ve afiş sanatının gelişimi ile ilgili birçok kaynak bulunmaktadır. Spesifik olarak Türkiye’de Tiyatro afişleri üzerine yapılmış tez çalışmaları da bulunmaktadır. Ancak; Türkiye’de Tiyatro afişleri üzerinde hem teknolojinin etkilerini hem plastik ve içerik özelliklerini ele alarak inceleyen ve tek bir sanatçı değil de dönemsel özellikleri yansıtan pek çok eseri ve sanatçıyı bir arada inceleyen bir çalışma olması bakımından önemlidir.

Sayıtlar

1. Türkiye’de tasarlanan tiyatro afişlerinin analizinde kullanılan ölçüğün estetik değeri yordadığı,

2. Türkiye’de tasarlanan tiyatro afişlerinin geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital olarak sınıflandırılabilceği.

3. Araştırma sürecinde ulaşılan afişlerin Türkiye’deki tiyatro afişlerini temsil ettiğı varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırmada kullanılan afişler 2019 erişim yılı ile sınırlıdır.

2. Afişlerin estetik analizi; Oran-Orantı, Denge, Hiyerarşi, Vurgu/Odak Noktası, Birlik/Bütünlük, Karşıtlık/Zıtlık, Görsel Devamlılık-Hareket, Valör/Değer, Ritim, Yön, Aralık, Uygunluk, Çeşitlilik, Egemenlik, Ahenk (Uyum Armoni) ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.YÖNTEM

1.1.Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemine uygun olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi; yazılı belgeler, kaynaklar, film, video, fotoğraf gibi görsel malzemelerin analizinde kullanılan bir tekniktir.(Yıldırım ve Şimşek. 2018).

Bu araştırmada Türkiye’de tasarlanan tiyatro afişlerinin biçimsel analizi sanatsal düzenleme ilkelerini içeren bir analiz formatı yolu ile analiz edilmiştir. Analiz formatının oluşturulmasında Feldman (1970 akt. Kırıçoğlu ve Stokrocky, 1997) Feldman Sanat eleştirisini betimleme, çözümlleme, yorumlama ve yargı basamakları olarak ele almakta, çözümlleme basamağında sanat eserinin biçimsel niteliklerini sorgulamaktadır.

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada Türkiye’de grafik sanatların teknoloji ile etkileşimi ve Tiyatro afiş örnekleri incelenmiştir.

Bu çalışmanın evreni Türkiye’de tasarlanan tiyatro afişlerinden oluşmaktadır. Örneklemi ise 2019 yılında sanat ansiklopedileri, kataloglar, grafik dergileri ve internet kaynaklarından ulaşılabilen, geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemleri temsil eden 30 seçili tiyatro afiş örnekleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda amaçlı örneklem yaklaşımı tercih edilmiştir.

1.3.Veri Toplama Yöntemi

1.3.1.Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verileri, literatür, katalog taraması ve internet yoluyla toplanmıştır. Veri toplanırken tiyatro afiş örneklerinin geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemleri temsil etmesi göz önünde bulundurulmuştur. Bu bağlamda geleneksel yöntemlerle üretilen on afiş, yeniden üretim tekniği ile on afiş ve dijital teknikle üretilen on afiş araştırma bulgularına kaynak olarak kullanılmıştır.

Afişlerin çözümlenmesinde araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen analiz formatı kullanılmıştır. Sanatsal tasarım ilkelinden oluşan analiz formatı 15 kriterden oluşmaktadır. Bu maddeler, bu afişte denge var mıdır? Varsa denge nasıl sağlanmıştır? gibi sorulardan oluşmaktadır. (Ek.1)

Hazırlanan analiz formatı grafik tasarım alanında üç uzmanın görüşüne sunulmuş, uzmanların bulguları doğrultusunda araştırmacı tarafından analiz yapılmış, bulgular derlenmiş ve sonuç bölümünde yorumlanarak aktarılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan afiş sayısının çok olması nedeniyle geçerlik güvenilirlik çalışması üç afiş üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yukarıda açıklanan üç döneme ait üçer tiyatro afişi bu formata göre analiz edilmiş, analizler sonucundaki benzerlik ve farklar rapor edilmiş, analiz sonuçları aynı uzmanlara gönderilerek formatın geçerliği ve güvenilirliği teyit edilmiştir.

1.3.2. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Geleneksel dönem, mekanik yeniden üretim ve dijital dönemlere ait üçer afişin analizleri konusunda uzman görüşlerine başvurulmuş, uzmanların önerileri ve görüşleri doğrultusunda diğer afişler gözden geçirilmiştir.

Literatür araştırmaları ve uzman görüşlerinden elde edilen veriler tablo içerisinde sınıflandırılmış, nicel olarak sonuç kısmında rapor edilmiştir. Uzman görüşlerinden elde edilen nitel veriler araştırmacı tarafından karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Aşağıdaki tabloda uzman görüşleri uyum oranı verilmiştir.

TABLO: 1

Tasarım İlkeleri	Geleneksel Yöntem Üç Uzman Afiş Analizi											
	Uzman 1			Top.f	Uzman 2			Top.f	Uzman 3			Top.f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	2	3	2	7	3	2	3	8	2	3	2	7
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	2	2	4	8	2	2	3	7	2	2	4	8
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl	5	3	4	12	2	3	4	9	4	3	4	11

sağlanmıştır?												
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	4	2	2	8	3	3	3	9	4	2	2	8
Ritim nasıl sağlanmıştır?	4	2	2	8	4	2	2	8	4	2	2	8
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	1	2	3	6	1	1	2	4	1	2	3	6
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	4	3	4	11	2	3	4	9	3	3	4	10
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	3	6	3	12	2	3	3	8	3	6	3	12
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	1	1	1	3	2	1	2	5	1	1	1	3
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	3	3	2	8	2	3	2	7	5	3	2	10
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	3	4	2	9	2	1	2	5	3	4	2	9
Bu afişte uygunluk var mıdır?	3	3	4	10	2	2	3	7	3	3	3	9
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	3	4	3	9	1	3	2	6	3	4	3	10
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	3	3	3	9	3	1	3	7	2	2	3	7
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	1	1	1	3	3	1	1	5	1	1	2	4

ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	2	1	2	5	2	0	2	4	2	1	2	5
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	3	1	2	6	2	2	1	5	3	1	2	6
Bu afişte uygunluk var mıdır?	4	1	1	6	2	0	3	5	3	1	1	5
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	3	0	3	6	3	0	2	5	3	0	2	5
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	5	0	3	8	2	0	2	4	4	0	3	7
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	1	0	3	4	2	0	2	4	1	0	2	3

Tabloda görüldüğü gibi afişlerin analizinde sanatsal düzenleme ilkelerine ilişkin görüşler arasında benzerliklerin olduğu saptanmıştır. Bu da araştırmacının afişleri analiz ederken sanatsal düzenleme ilkelerine ilişkin saptamalarının tutarlı olduğunu göstermektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar tasarlanan tiyatro afişlerinden alınan örnekler geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital olarak gruplandırılmıştır. Verilerin çözümlenmesi araştırmacı tarafından araştırma analiz formatıyla gerçekleştirilmiştir. Her afiş bu formattaki maddelere göre kodlanmıştır. Elde edilen kodlar bir bütün oluşturacak şekilde yorumlanmıştır. Söz konusu afişle ilgili yorumlar yazılı kaynaklardan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırma kapsamındaki her üç gruptaki afişlerden elde edilen kod sayıları birlikte değerlendirilerek nitel ve nicel karşılaştırmalar yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.PLASTİK SANATLARLA TEKNOLOJİNİN TARİHSEL ETKİLEŞİMİ

2.1.1. Geleneksel Dönem

Sanat ve Teknoloji ilişkisinin insanın mağara duvarlarına şekiller ve resimler çizmek için kullandığı, doğadan temin ettiği araç – gereç ve malzemeleri kullanma yetisiyle başladığı söylenebilir. İlk başlarda yaşamını kolaylaştıracak alet- edevat ve malzemeleri temin etmek için maddeyi kabaca şekillendirme becerisine ulaştıktan sonra, ilerleyen çağlar içinde insanın duyarını kullanabilme yetisi kazanması, beğeni ve estetik duyarlılığının gelişmesiyle tasarladığı formlara istedikleri şekilde ve içine estetik duygularını da katarak biçimlendirmeye başlamışlardır. Ateşin bulunması sert ve katı maddelerin eritilmesi dayanıklı kullanım araçlarının icat edilmesiyle sosyal hayata geçilmiş, iş bölümleri ve yeni ihtiyaç alanları ortaya çıkmış, her ihtiyacın giderilmesi için verilen gayret teknolojik yeni bir gelişmeyi ve buluşları beraberinde getirmiştir. İnsanoğlu yaşamında elde ettiği teknik her kazanımı estetik duyguların ifadesinde de bir araç olarak kullanmaya başlamış, tasarım ve eser üretme aşamasında yaşadığı çağın teknolojik imkânlarını birbiriyle bütünleştirmiştir.

“El artık özgürlüğüne kavuşmuştur ve böylece giderek daha çok beceri kazanmıştır; bu becerilerle birlikte giderek artan kıvraklık da kuşaktan kuşağa geçmiştir” (Engels’den akt. Lucaks,1978:153).

2.1.2. Mekanik Yeniden Üretim Dönemi

Matbaanın icadı, resim baskı tekniklerinin gelişmesi ve eserlerin çoğaltılması ardında sanattaki temsil krizi fotoğrafın ortaya çıkışı ile zirveye ulaşmış ,çağın estetik anlayışı değişmiş ,mekanik yeniden üretim çağına geçilmiştir.

Avrupa’da 20. yy başlarında Sanayi Devrimi ile başlayan hızlı teknolojik değişim ve gelişmeler sonucu endüstriyel üretimin çoğalması ve çeşitlenmesi milyonlarca insanın yaşamını, yaşam tarzını değişime uğratarak şekillendirmeye başlamıştır. Bu dönemin getirdiği avantajlardan biri de baskı tekniklerinde kullanılan malzemelerin üretiminin çok ekonomik elde edilmesidir. (Bektaş, 1992: 13).

Bu yüzyılda Avrupa’da çağın ruhunu ifade etme, değişim ve gelişimlere uyum sağlamak kaygısı dönemin sanat eğilimlerine farklı şekillerde etki etmiş ve diğer alanlarda olduğu gibi plastik sanatlarda da geleneksel anlayış halkalarının ayrılmasına neden olmuştur.

Baskı teknolojilerinde gerçekleşen gelişme, kâğıt imalatının çoğalması, kolaylaşması ve seri üretimle baskı yapılabilmesine imkan sağlamıştır.(Becer, 2009: s.96-97).

Sanat eserinin tasarım ve üretim aşamasında bir yandan geleneksel yöntemler kullanılırken bir yandan da bu yöntemlerin yerine teknolojik imkânların getirdiği mekanik ve sayısal verilere dayalı yöntemler kullanılmaya başlamıştır. İnsanlık tarih boyunca sanatın teknoloji ile ilişkisini en etkin Sanayi Devrimi sonrası görmekteyiz. Sanayi devrimi ile birlikte modernist anlayışın insan yaşamında var olan değerleri bir kez daha değiştirdiğini görmekteyiz.

Orta çağın din merkezli düşünce sistemi Rönesans la yerini insan merkezli düşünce sistemine bırakmış ve sanayi devrimi ile birlikte düşünce sistemi ekonomiye dönük üretimin temel alındığı, değerlerin maddeleştiği giderek insanın yabancılaşmasına kadar ulaşan bir sürecin başladığı yeni bir döneme gelinmiştir.

“ Sanatın teknoloji ile olan ilişkisi tarih boyunca birbiriyle doğru orantılı gelişmiştir. Aynı zamanda bu iki kavram insanı diğer varlıklardan ayıran iki temel unsur olarak var olmuştur. Dolayısıyla, bir yapıtın üretim sürecinde teknolojinin varlığı, sanatta doğayı yansıtmaktan uzaklaşarak bir deney görüntüsü vermiştir. Sanatçı, başka araçlarla yada tekniklerle üretmesi mümkün olmayan sanatsal yapıtlarını bilgisayar teknolojisini kullanarak üretmeye başlamıştır. Bilgisayarın devreye girmesiyle birlikte öncelikle gerçeğin anlamı, içeriği, konumu nerdeyse tümünden değişmiştir. Sanallık artık her alanda ve düzeyde yerleşik gerçeğin yerini almış, sanatsal üretimde ön plana çıkmıştır”(Sağlamtimur.2010, s.215).

Yukarıdaki ifadeden de yola çıkarak sanat ve teknoloji birbirlerini etkileyen kavramlar olmakla birlikte her teknolojik gelişme sanatın içerik ve teknik yönlerini değiştirmekte, 2000’ li yıllarda dijital sanat kavramı ile etkinliğini arttıran bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatın bilgisayar teknikleriyle yeniden şekillenmesi dijital sanat kavramını doğurmuştur. Dijital sanat disiplinler arası yaklaşmayı sağlayarak sanat, tasarım ve teknoloji birlikteliği ile ifade gücü bulmaya başlamıştır.

Bu bağlamda asıl önemli olan teknolojiyi kullanan sanatçının ne şekilde sanat ürettiğidir.

2.1.3. Dijital Dönem

Sanayi Devrimi ile birlikte hızlı bir biçimde değişen ve gelişen dünyamızda teknolojinin geldiği uç nokta doğal olarak insanlığın zeka sınırlarını da zorlamaktadır. Bu hızlı değişim ve gelişmeler doğrultusunda olumlu yönde ilerleme gösteren bilimsel araştırmalar ve teknoloji bir yönden insan yaşamını kolaylaştırarak sınırsız imkânlar sunarken diğer yandan milyonlarca insanın yaşamının sonlandırılmasında kullanılmaktadır.

Teknolojinin özellikle 21. yüzyılda göstermiş olduğu hızlı atılım bilime, sanata, güncel yaşama, sağlık ve eğitime getirmiş olduğu yeni cezbedici argümanlarla ve hayata getirdiği kolaylıklarla dijital teknolojinin günümüzde yoğun bir şekilde kullanıldığını, insanlar tarafından çok çabuk kabul gördüğünü ve yaşamlarına iyi adapte edildiğini görebiliriz.

“Elektronik ortamda üretilen sanat olarak tanımlanabilen dijital sanat, çağdaş bilgiyi, bakışı ve bilinci, teknolojiye ilişkin kuramlar ve kavramlarla değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Birden fazla sanatsal biçimi ya da teknik anlarını bir arada kullanabilen dijital sanat, insanın çevresiyle, bilgiyle, teknolojiyle, estetikle olan etkileşimini sorgulamaktadır. Dijital sanat, her yeni gelişen sanat biçiminde olduğu gibi geniş bir bağlamda ve çoklu bakış tercih eden uzun süreli çalışmalarla tanımlanmaya ve sınıflandırılmaya çalışılmaktadır”(Sağlamtimur, 2010, s. 213)

Yukarıdaki ifadeden yola çıkacak olursak sanatsal üretim özellikle baskı teknikleri bilgisayar teknolojisinin gelişimiyle beraber akıl almaz bir şekilde farklı bir boyut kazanmıştır. Bu gelişme hem baskı türlerine çeşitlilik getirmiş hem de yeni baskı türlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu gelişmeler ışığında baskı ve çoğaltım tekniklerinde geline en uç nokta dijital baskı teknolojisidir. Geleneksel anlayıştaki ofset baskı tekniğinde kullanılan, film ve klasik anlamdaki baskı kalıbı uygulamalarının özelliğini yitirmesiyle, fotoğraf, diyapozitif, negatif ve basılmış görüntünün, dijital tarayıcılar aracılığı ile veya dijital kameralar yoluyla doğrudan bilgisayara aktarılarak üzerinde çalışılıp istenilen değişiklikler yapılmaktadır. Dijital ortamda çizim, metin, grafik vb. öğelerin

birleştirilerek herhangi bir grafik dokümanın dijital baskı makinesiyle doğrudan istenilen boyutta baskı için kullanılacak yüzeye basılma olanağı sunan sistemin bütününe verilen isim diyebiliriz.

“Dijital sanatlar” adı verilen bu alan içerisinde, genel olarak en basitinden bir Paint-Shop ya da Photoshop resminden oldukça karmaşık matematiksel fonksiyonlar aracılığı ile oluşturulan birbirini tekrar eden görüntü veya seslere varıncaya kadar geniş imkânlar sisteminin varlığından söz edebiliriz. Bilgisayar yazılımları kullanılarak geleneksel anlamda resim ve ses duyularının sanatsal kullanımına başvuran görüntüler, animasyonlar ve müzik üretilebilir. (Kutup, 2010, 19)

Bilgisayar yazılımları ve programlarıyla sanal ortamda oluşturulan dijital sanat, bilgisayarların gelişmesi ve grafik işleme yazılımlarının çoğalmasıyla gerçekleşen bilgisayar teknolojisi devrimi sonucu ortaya çıkmıştır. Sayısal verilere göre oluşturulan dijital sanat geleneksel ifade biçimiyle tanımlanan sanat, sanatçı, sanat eseri, izleyici kavramlarının tanımlarını değiştirmiştir. İfade etme biçimlerini, kendine ait karakter özelliklerini, oluşturduğu kurallarını ve değerlerini zaman içinde güçlendirerek varlığını ortaya koyan bir gelişme olarak dikkat çekmektedir.

Bilgisayar destekli dijital sanat sadece baskı, resim, fotoğraf, video, müzik ve heykel gibi sanatların geleneksel ifade biçimlerini ve yapılarını değiştirmekle kalmamış, sanal gerçeklik, dijital sergilemeler, piksel sanatı, yazılım sanatı, internet sanatı gibi eğilimlerin de sanatsal çalışmalar olarak kabul görmesini sağlamıştır.

2.2.GRAFİK TASARIM

Grafik sözcük anlamı kökence Latince'den gelen “graph” yani “yazı” anlamına gelmektedir.

Grafik sanatlar Özgün Grafik Tasarım ve Reklam Grafiği olarak iki ana başlıkta eser üretmektedir. Özgün grafik tasarım sanatçısının herhangi bir ticari kaygısı olmadığı bir resim sanatçısı gibi çalıştığı alandır.

Reklam grafiği; plastik sanatlar içinde temel tasarım öge ve ilkeleri doğrultusunda, sanatsal kaygılarla bir iletiyi ya da bir ürünü görsel yolla belirlenen hedef kitleye ulaştırmak amacıyla amblem, logo, afiş, kitap, dergi, broşür ve kurumsal kimlik gibi tasarımları yazılı ve görsel elemanlar aracılığı ile iletmektir.

Bu durumda güçlü bir organizasyon yeteneğine sahip olması gereken tasarımcının onu başarılı bir şekilde de kullanması gerekmektedir. İnsan bu şekilde gördüğünü anlamlı olarak algılar, özümser ve ortaya konmuş olan tasarımın estetik değerinin farkına varır, onu ifade etmede katkı sunar. (Gürer, 1990, s.14).

Başarılı bir tasarımın kendine ait bir iç yapısı ve bu yapı arkasında iyi bir planlamaya sahip olması gerekmektedir. Bütün sanatların temelinde bir tasarım olgusu bulunmakla beraber akıl ve sanatsal üstün yaratıcılık gücünün ortak bir ürünü olduğunu ifade etmekte doğru olabilir. Orijinal bir tasarım ortaya koymak için hayal gücünün zenginliği, olaylar karşısında farklı bakış açılarına sahip olmak, tecrübe edilmiş deneyim ve birikimlerle bir şeyler yaratmak önemli bir adımdır.

İlk insanın mağara duvarlarına çizdiği figürlerle ve doğada bulduğu her hangi bir nesneyi zekâsını ve uzuvlarını kullanma yetisi ile yeniden tasarlayıp şekillendirme eylemini tasarımın başlangıcı olarak kabul edebiliriz. Başlangıçtan günümüze kadar geçen zaman sürecinde insan; yaşamını kolaylaştıracak birçok alet, araç-gereç tasarlamış ve şekillendirmiştir. Bu tasarımlar insanın yaşadığı dönemin ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra işlevselliğini kaybetmiş, iş bölümünün çoğalması ve yeni ihtiyaçların oluşmasıyla tasarım alanları genişlemiş, çeşitlenmiştir. İnsanın bir şeyi tasarlama ve yeniden biçimlendirme fikri özünde değişiklik göstermeden tarihsel süreç içinde gelişerek devam ettirmiştir.

Resim1: Chauvet Mağarası (Fransa).

<http://arkeofili.com/tarih-oncesi-donemden-11-magara-sanati/>

Yazının icadı ve el yazımı kitaplarla başlayan süreç, matbaanın icadı ile basılı yayınların artması kullanılan harfler ve metin sıralamaları görsel tasarımın ilk denemeleri niteliği taşımaktadır.

Avrupa’da Rönesans ile birlikte oluşan siyasi, kültürel ve sanatsal değişimler Osmanlı toplumunu da etkisi altına almış, Sait Çelebi ve İbrahim Müteferrika tarafından matbaa ve ilk Türk basımevi kurulmuştur.

Arts&Crafts’ sadece sanatsal bir akım olarak değerlendirmemek gerekir. Bu akım, endüstriyle globalleşen dünyaya bir direniştir. Sanatsal kaygılara karşı görüş ve önerilerinin yanında ekonomik, sosyal reformlar için de fikirlerini ve önerilerini ortaya koymuşlardır. Sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan mekanikleşme ve seri üretim, kültürel anlamda bozulmalara sebep olmuştur. Bu oluşumlar karşısında sanayileşmenin getirdiği fabrikasyon seri üretimlerin ucuzluk ve basitliklerine karşı sanatsal bir tavırla tepkilerini ortaya koymuşlardır.

Resim 2: Alphonse Mucha’ nın ‘Bisküvi Lefèvre Utile’ isimli Afişi.

DeutscherWerkbund Almanya’ da sanatı, zanaatı ve endüstriyi bütünleştirerek tasarımın işlevselliğinin yanında estetik unsurlarla da bütünleşmesi fikriyle kurulmuş birliktir. Kurucusu, Herman Multheus eğitim almak için gittiği İngiltere’de Arts&Crafts akımı ile tanışmış, ülkesine döndüğünde endüstri ve sanatın kaynaşması sağlamak amacıyla eğitim veren bir okul kurma çabasına girmiş, aynı fikri savunan mimarlarla birleşerek modern tasarımın ortaya çıkışını sağlamışlardır.

Bauhaus’ u kuran Walter Gropius ve Johannes Itten gibi usta tasarımcıların önderliğinde amaçları endüstri için estetik ve evrensel formlar tasarlamak olan sanatçılarla işlevsel bir sanat anlayışı olabileceği fikrini ortaya koymuşlardır. Bauhaus’ un ülke sınırlarını aşan ve dünyaya yayılan güçlü etkisi, biçim felsefesine dayalı ve aynı estetik kaygıları benimseyen üyelerinin fikirlerini güçlü bir görüntü ve gerçek bir kimlik çerçevesine oturtmalarıyla gerçekleşmiştir. Bauhaus’ta yetişen sanatçılar bireysel yetenekleriyle bir çok sanatçıyı etkilemişler, sanatta yeni arayışların isim yapan öncüleri olmuşlardır.

Türkiye’de’ tasarım alanında uzmanlaşma Cumhuriyet’ in ilanından sonra başlamış Mithat Özar öncülüğünde Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde açılan afiş atölyesinde ilk temeller atılmıştır.

2.3.AFİŞ TASARIMI

2.3.1.Afişin Tanımı

Toplu yaşam alanlarında insanların yoğun olarak yaşadıkları ve zamanlarını geçirdikleri yerlere bilgilendirme, haber verme ve duyuruyu iletme amacı ile iletimi sağlanacak konunun içeriğine göre sanatsal kaygılarla hazırlanmış resimli ya da resimsiz tipografik unsurlarla desteklenmiş görsel bir kitle iletişim araçlarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Afiş; İngilizce poster, Almanca plakat olarak ifade edilen dilimize Fransızcadan gelen “affiche”, kelimesinin karşılığıdır.

Sarıkavak’ a göre ise (1993), temel görevi bir mesajı iletme olan afişin tasarım aşamasında öz, biçim ve estetik olguların birleşimini sağlamak zorunluluğu vardır. Afişin görsel bir iletişim aracı olması tasarımcısı ve ulaşılmak istenen hedef kitle arasında oluşan görsel ve anlamsal bilgi alış verişinin düşüncede şekillenen dizilim ile ortaya çıkmasıdır. Her ne kadar tasarımcı tanıtacağı kaynak tarafından

yönlendirici bilgiler edinse de tasarım oluşumunda bütünlüğü sağlamak için öz, biçim ve estetik kaygıları birleştirip tasarımda olumlu sonuç almayı hedeflemektedir.

2.3.2. Afiş Sanatının Tarihsel Gelişimi

2.3.2.1. Dünya Afiş Sanatının Tarihsel Gelişimi

İlk insanın mağara duvarlarına çizdiği resimlerle başlayan iletişim kurma, mesajını diğerlerine iletme duygusu, sosyal yaşama geçildikten sonra zaman içinde gelişme gösterip konuşma dilinin oluşması ve yazının icadına kadar gelen bir süreç yaşanmıştır. İlk çağ uygarlıklarında, oluşturdukları sosyal kuralları, kanunları ya da duyurulması gereken önemli konuları yazı yolu ile bir papirüs yaprağına, dikili bir taşta veya bir tablete işleyerek iletişimi sağlamışlardır. Antik çağlardan başlayarak gelişen bu süreç kurulan bütün uygarlıklarda yeni teknik yöntemlerin bulunuşuyla gelişimini devam ettirmiştir.

Afişin de toplum kültür ortamını, toplumun ekonomik, sosyal ve politik yapısını, dönemin anlayışını, kısaca yaşamı yakından izleme zorunluluğu vardır.

Tarih boyunca, dünya üzerinde, kimi zaman yıkıcı, kimi zaman da yapıcı, iz bırakan birçok gelişme ve değişimler yaşanmıştır. Kültürel, politik, ekonomik ve sosyal yapıları bakımından birbirinden ayrılan uluslar, bu gelişme ve değişimlerden farklı boyutlarda etkilenmiştir(Gümüştekin, 2012, s. 64).

Uygarlıklar geliştikçe insanların toplumsal hayatlarındaki yeni ihtiyaçları farklı iş kollarının ortaya çıkmasına neden olmuş, üretim ve ürün çeşitliliği fazlaşmıştır. Eski Roma medeniyetinde mermer taşlara, iletmek istedikleri bilgileri, ürün bedellerini yazarak insanların yoğun olduğu meydanlara diktikleri bilinmektedir. Eski Roma'da uygulanan bu yöntem diğer medeniyetlerde de görülmektedir. Orta Asya'daki Orhun Kitabeleri'ni tarihi bir belge olmasının yanında bir iletim aracı olarak afiş sanatının gelişim sürecindeki kökleri olarak kabul edebiliriz.

“Tarihte kağıda yazılarak yapılan ilk afiş; Fransa da XI.yüzyılda kağıt üzerine el ile yazılmış, başlıyıcı Meryem Ana' nın resimlerinin konu edildiği

afiştir. Konusu, Notre Dam De Saint-Four Piskoposluğuna bağlı kiliselerin kapılarında yardım toplama ile ilgilidir”(Serin ve diğerleri 2006, s. 116).

Teknolojik gelişmelerle 15. yy.’ da Gutenberg tarafından matbaa icat edilmiş, ardından tipo baskı tekniğinin ortaya çıkmasıyla ilk basılı tanıtım örnekleri tarih sayfasında yerini almıştır. Tarihte bilinen ilk yazılı reklam bildirisinin William Caxton tarafından gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Görsel 3: 1450 yılında Johannes Gutenberg’ in tasarladığı “Matbba” görseli.

18. yy’ a gelinceye kadar yapılan afişler görsel imgelerin kullanılmadığı yazılardan oluşan bildiri niteliği taşıymaktaydı. Bu yüzyılda oyun sanatçılarının etkileyici görüntüleriyle oluşturulan resimsel tasarımlar göze çarpmaktadır. Alois Seneflender’ in taş baskı tekniğini ortaya çıkarması renkli baskılarda tonlama ve renk

geçiş problemlerini çözmüş, birçok resim sanatçısının bu tekniğe ilgi duymasını sağlamıştır.

Alois Senefelder getirdiği taş baskı yöntemi ile afiş sanatına yeni teknik imkânlar getirmiştir. Afiş tasarımlarının masraflı ve ortaya çıkış sürecinin uzun zaman alan yöntemlerle yapılması, renk düzeninin ve tercihinin yeniden üretmeye müsait olmaması problemi, taş baskı tekniğinin ortaya çıkışıyla büyük ölçüde çözülmüş oldu. Yazılar ve görsel imgeler artık ilgi çekici bir şekilde tasarım yüzeyinde birleşiyor, sanatçıya zaman ve ekonomik kazanç olanakları sağlıyordu. Kısa sürede afiş sanatı en önemli toplu iletişim unsuru olarak Avrupa ve ABD’ de sıkça kullanılmaya başlandı (Sağkol, 2014, s. 12).

Görsel 4: 1818 yılında Alois Senefelder’ in icadı “Litografi Baskı Atölyesi”

19. yy sanayi devrimi ile hızlı bir şekilde gelişen teknolojinin getirdiği imkanlar üretim ve ürün çeşitliliğini artırması sonucu, bu ürünlerin tanıtımını üstlenen afiş’ in tasarım aşamasında işlevsel bir iletişim aracı olarak görülmesi, sanatsal kaygıların tasarımlarda dikkate alınmaması ve kendini afiş tasarımcısı ilan

eden birçok insanın ortaya çıkışı, afiş sanatının gerilemesine neden olan bir dönemi başlatmıştır. Fakat bu dönemde afiş sanatının gelişimine olumlu katkı sunan etkili isimler sanat tarihi sayfasında yerini almışlardır. Bu dönemde Jules Cheret' in Paris' teki eğlenceli gece hayatını konu alan çok kadın figürlü kompozisyonlarını büyük boyutlu renkli afişler olarak görmekteyiz.

Görsel 5: Jules Cheret Amerikan dansçının Paris'teki gösterisinin duyuru afişi

https://www.google.com.tr/search?q=Cheret&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEWjk6Zrqz_PiAhXn0qYKHSmCCICQ_AUIECgB&biw=1366&bih=625#imgdii=SbfPy4Qx5CvnZM:&imgre=kOo74t_r_4yKbM:

“Arts and Crafts hareketi tasarım sanatları için yeni bir yön yaratmış, Jules Chéret bu yönde atılım yapan ilk sanatçı olmuş, modern afişin babası olarak adlandırılmıştır. Yaptığı kadın tipini tüm afişlerinde kullanan Chéret ‘kadın özgürlüğünün babası’ olarak nitelendirilmiştir”(Bektaş, 1992, s. 18-19).

Henri de Toulouse Lautrec' de Paris' in renkli gece hayatını afişlerine konu olarak seçmesi ve tipografik unsurlarla resmi bir arada kullanması yönüyle önemli bir yenilik getirmiştir (Tepecik, 2002, s. 72).

Görsel 6: Lautrec' in Mademoiselle Eglantine's Troupe'' dans grubu gösterisi için hazırladığı reklam afişi.

<https://theperfumechronicles.wordpress.com/2018/03/11/jeroboam-hauto/>

20. Yüzyılın ortalarına doğru bu gelişmelerin ışığında afiş kompozisyonlarında, geometrik soyut etkilerin ve tipografik öğelerin kullanıldığı çağdaş etkiler görülmeye başlamıştır. Özellikle Harbert Bayer ve Jan Tschichold gibi sanatçılar kompozisyonlarında bu anlatım öğelerini görsel nesnel imgelerle birleştirerek başarılı eserler vermişlerdir.

Görsel 7: Jan Tschichold Afiş Çalışması

<https://www.theguardian.com/culture/gallery/2008/dec/05/design>

Tarihsel süreç içinde işlevselliğinin yanında, sanatsal bir eser olma kimliğini Art Nouveau hareketi ile yakalayan afiş sanatının ilk denemelerini Chéret yaparken, gelişim sürecinin devamını Lautrec' in çalışmaları takip etmiş, bir sanat yapıtı olarak kabul görmesi Bauhaus akımı ile gerçekleşmiştir. Bu döneme rast gelen çağdaş sanat akımları özgün bir afiş dilinin oluşmasına katkı sağlamışlardır. Bauhaus okulundan yetişen afiş sanatçıları diğer ülkelerde yaptığı çalışmalar ve verdikleri eğitimlerle afiş sanatının tanınmasını, yayılmasını ve kabul görmesini sağlayarak günümüzdeki geldiği aşamanın temellerini atmışlardır.

2.3.2.2. Türkiye' de Afiş Sanatının Tarihsel Gelişimi

Türk grafik ve afiş sanatının gelişimini tarihsel süreç içinde kronolojik bir sıra takip ederek incelediğimizde minyatür ve tezhip çalışmalarından oluşan el yazması kitapların bilinen anlamda grafik tasarım çalışması çerçevesine uymasa da ilk filizlenen örnekler olarak kabul edebiliriz. İbrahim Müteferrika'nın "Vankulu" isimli sözlükle basımıyla başlayan önemli gelişme ilk atlasın, pulun ve gazetenin basımıyla yelpazesini genişletmeye başlamış, meşrutiyetin ilanından sonra da bilinen ilk ilan şirketleri kurulmuştur.

Görsel 8: Ferah Tiyatrosu Afiş Çalışması

<http://freshideasfordesign.blogspot.com/2010/10/osmanldan-gunumuze-grafik-tasarm.html#.XXvgKy4zbIU>

Tiyatrodaki gelişmelerle birlikte, tiyatronun binaları ve salonlarının kapılarına asılan manuel yapılmış, fener afişleri olarak bilinen, genellikle tabela işi ile uğraşanların yaptığı afişlerin yanı sıra, bir süre daha Cumhuriyet öncesi el ilanları geleneğinin devam ettiğini görmekteyiz (Gümüslü, 2008, s. 169).

Türk grafik ve afiş sanatı en önemli gelişmeyi cumhuriyetin ilanı sonrası göstermiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında grafik sanata ait bir uzmanlaşma alanı yoktu, bu görevi genellikle hattatlar resim sanatı ile uğraşan sanatçılar üstlenmekteydi. O dönem sanatçılara teknik olarak yabancı bir alanda ülke dışı yayınlardan ve kopya çalışmalardan para kazanmak amaçlı grafik ürünler oluşturmuşlardır. İlerleyen yıllarda asıl önemli gelişme yurt dışına eğitim görmek için giden ve sanat eğitimini tamamladıktan sonra yurda dönen sanatçılarımızla başlamıştır (Ketenci ve Bilgili, 2006: 286).

Görsel 9: Münif Fehim afiş çalışması

https://www.wikiwand.com/tr/M%C3%BCnif_Fehim_%C3%96zarman

Mithat Özar, Münif Fehim, Kenan Temizan ve İhap Hulusi Görey gibi genç tasarımcılar grafik ve afiş tasarım çalışmalarına nitelik kazandıran, bu alanda sözü geçen isimler olmuşlardır. Kitap kapağı tasarımı, piyango bileti tasarımı, şişe etiketi, pul tasarımı ve afiş tasarımı bu sanatçılarla başlamıştır. Özellikle Mithat Özar yurt dışı eğitiminden sonra dönüşünde Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde kurulan Afiş tasarım atölyesinin başına geçirilir. Akademinin düzenlemiş olduğu sergide Güzel Sanatlar Akademisi sergi afişi ve florya afişi, akademik ortamda yaratılan ilk sanatsal ve profesyonel afişlerdir.

Görsel 10: Mithat Özar afiş çalışması

<https://www.grafikerler.org/forum/konu/dunden-bugune-turk-grafik-tasarim-tarihi-bolum-1.31098/>

Eğitim almak için yurt dışında olduğu yıllarda ülkesi ile bağını koparmayan İhap Hulusi yaptığı afiş çalışmaları ile İstanbul'da ilk afiş sergisini açmış, sanat-severler için yeni bir görsel alan olmasına karşın afişleri büyük ilgi görmüştür (Yurdakul, 2002, s. 103).

Batı etkisiyle donanımlı bir öncü olan sanatçı ülkesinin gelenek, görenek ve estetik anlayışına uygun afişleriyle kısa zamanda ülkenin önde gelen tasarımcıları içinde yerini almıştır. Ülkemizde ki birçok resmi ve özel kurumlara tanıtım afişleri yapmıştır. İhap Hulusi grafik ve afiş sanatının tanınıp yaygınlaşması, gelişmesi ve afiş sanatına getirdiği yeniliklerle Türk grafik ve afiş sanatı için önemli bir mihenk taşıdır.

Görsel 11: İhap Hulusi Görey

Görsel 12: İhap Hulusi Görey

<https://www.grafikerler.org/forum/konu/dunden-bugune-turk-grafik-tasarim-tarihi-bolum-1.31098/>

Görsel 13: Kenan Temizan

<https://www.grafikerler.org/forum/konu/dunden-bugune-turk-grafik-tasarim-tarihi-bolum-1.31098/>

İhap Hulusi ile çağdaş olan Kenan Temizan ve Mesut Manioğlu yaptıkları afiş çalışmalarında yalın çizgiler ve tipografik unsurların başarılı bir şekilde kullandığı daha çağdaş bir ifade biçimiyle gelişmelere katkı sunmuşlardır. İlerleyen yıllarda ülke dışında gelişen estetik anlayışlar ve yeni oluşan sanat akımları ülkemizdeki genç afiş sanatçılarımızı etkilemiştir.

Görsel 14: Mesut Manioğlu

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

Uzun yıllar dekoratör ve ressam olarak Tekel Genel Müdürlüğünde çalışan Atıf Tuna grafik sanatının gelişiminde büyük katkılar sağlamıştır. Samsun sigarasının amblemini, ambalaj tasarımlarını yapan sanatçı, bu çalışmalarının yanında amblem ve posta pulu tasarımlarındaki ustalığı ile aldığı birincilik ödülü ve mansiyonlarla bilinmektedir.

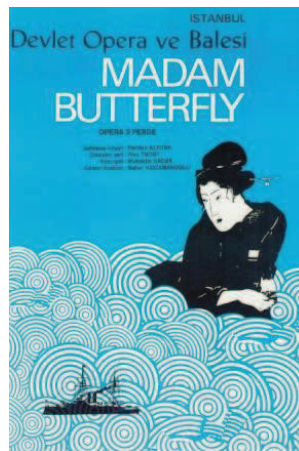
Görsel 15: Atıf Tuna, Tekel idaresine yaptığı afiş. 1938

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

Özellikle Atilla Bayraktar, Selçuk Önal ve Fikret Akgün gibi tasarımcılar eserlerinde kullandıkları gerçekçi öğelerin ve ifadelerin yanında, renkçi ve soyut resim anlayışını çağrıştıran görsel etkilerle düzenlemeler yapmışlardır. Baskı tekniklerinin gelişimi ve özel sektörlerin ürün pazarlamasında reklamın önemini kavrayarak afiş sanatçılarını desteklemeleri ile tanıtım afişleri asıldıkları alanları daha da renklendirmeye başlamıştır. Bu yenilikleri Fikret Akgün' ün yaptığı tasarımlarda etkin bir şekilde kendini bulmuş, Bu dönemde açılan İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ülkemizde alanında yetkin profesyonel tasarımcılar yetiştirmede ilk önemli adımların atılması sağlamıştır.

Görsel 16: Leyla Uçansu Festival Afişi

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

Akademik atölyesinden eğitim almış Sadi Pektaş, Sungu Çapan, Namık Bayık, Turgay Betil, Vedat Sargin, Bülent Erkmen, Mengü Ertel ve Yurdaer Altıntaş gibi tasarımcılarla yüksek okulda sanat eğitimini tamamlamış isimlerden Leyle Uçansu, Sinan Baykurt, Aydın Erkmen gibi isimler Afiş tasarımına konu ve içerik açısından farklı yaklaşımlar getirmişlerdir. Tasarımlarında içerik ve konu bütünlüğü üzerinde yoğunlaşmış tasarımların daha özgün bir boyut kazanmasını sağlamışlardır. Özellikle Mengü Ertel ve Yurdaer Altıntaş afiş sanatında İhap Hulusi ile başlayan gelişmeleri elli yıl sonra zirveye taşıyan isimler olmuşlardır.

Görsel 17: Yurdaer Altıntaş “Nosferatu”, film afişi. 57-82 cm. 2004.

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

“Bir grafik tasarımcı olarak Mengü Ertel, özellikle tiyatro ve sinema afişleri dalında etkinlik gösterdi. Çalışmalarında, afişin iletişimsel yönü vurgulanırken aynı zamanda kaynaklandığı yapıtın sanatsal mesajı ile uyum sağlayacak özgün estetik değerler açısından da yerini bulmasını amaçlamıştır. Türkiye’de İhap Hulusi nin başlatmış olduğu bu yöndeki gelişmelere, kararlı ve disiplinli özelliğiyle afişlerin,

tiyatro ve sinema ile bütünleşmesi yönünde yeni bir dönem yarattı’’(Özsezgin, 2010: s. 223-224).

Bu tasarımcıların kişisel öz verileri ve gayretleri ile afiş ticari kaygı amacı ile sıradan bir tanıtım aracı olmaktan çıkarak, bir sanat eseri ve saygın bir sanatsal ifade aracı olarak değer kazanmasını sağlamışlardır.

Görsel 18: Mengü Ertel, “22. Moskova Olimpiyat Oyunları” afiş yarışmasında mansiyon alan çalışma. 1980

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

Turgay Betilkitap kapağı, illüstrasyonlar, tiyatro afişleri alanında ürünler veren bir tasarımcıdır. Yaptığı tasarımları mizahi bir ifade biçimi kullanarak ifadeyi güçlendirme yoluna gitmiştir.

Tarihsel süreç içinde ülkemiz dışında gelişen grafik ve afiş tasarım çalışmalarındaki gelişmelere sonradan dahil olsak da özellikle Cumhuriyet dönemi sonrası yaşanan toplumsal değişim, sanata bakış açısı ve sanatçı yetiştirmek için gösterilen çabalar açılan okullar öz verili yetenekli gençler sayesinde bu alanda çok hızlı bir mesafe kaydedilerek zaman içinde önemli isimlerimiz eserleri ve sanata getirdikleri katkılarla dünya çapında söz sahibi olmuştur.

2.3.3.Afiş Türleri

2.3.3.1.Sergilendikleri Mekânlara Göre Afiş Türleri

Afiş tasarım aşamasında sergilendikleri alanlara göre, dış mekân afişleri ve iç mekân afişleri olarak ikiye ayrılır.

2.3.3.1.1.Dış Mekân Afişleri

Genel olarak büyük boyutlarda tasarlanarak binaların dış cephelerine, otobüs, kamyon gibi büyük taşıtların üzerine, duraklara ve reklam panoları gibi geniş yüzeylere asılırlar. İç mekân afişlerine göre daha fazla dikkat çeker ve iletilmek istenilen mesajı daha geniş bir kitleye iletebilirler. Fakat izleme ve kişi tarafından incelenme süreleri iç mekân afişlerine göre azdır. Bu sebeple dış mekân afişlerinin tasarımında daha az yazı daha çok görsel imgeler kullanılır.

Görsel 19: Dış Mekan afiş örneği

2.3.3.1.2. İç Mekân Afişleri

Ulaşılması istenen kitlelerin yoğunlukta olduğu kapalı mekanlarda uzun süre izlenebilen bu afişler salon, koridor, bina içi duyuru panoları vb. pek çok yere asılabilirler. Ulaşılmak istenen kitle tarafından daha detaylı , dikkatli ve uzun süreli incelenebildiği için tasarlanması dış mekan afişlerinden farklıdır. Genel olarak tasarımın içinde daha açıklayıcı yazılar, tipografik unsurlar ve daha ayrıntılı görsel imgeler kullanılır.

Görsel:20 İç Mekân Afiş Örneği

2.3.3.2.İçeriklerine Göre Afiş Türleri

- . Ticari Afişler
- . Kültürel Afişler
- . Sosyal Afişler

2.3.3.2.1. Ticari Reklam Afişleri

Bir ürünü ya da hizmeti tanıtan afişlerdir. Beş alanda yaygın olarak kullanılmaktadır; endüstri, moda, kurumsal reklamcılık, basın-yayın, gıda, turizm’’(Becer, 2009, s. 202)

Hedef kitleye bir ürünün ya da hizmeti tanıtırken etkilemek ve yönlendirmek amacıyla hazırlanan afişlerdir. Endüstri, Turizm, basın-yayın, moda, gıda, kurumsal reklamcılık vb. alanlarda yapılan afişlerdir.

Görsel 21: Adolfo Murillo, Bayer Aspirin için hazırlanan reklam afişi.

<http://www.dijitalajanslar.com/yaratici-reklam-afisleri/>

2.3.3.2.2.Kültürel Afişler

“Aslında her afiş bir kültür ürünüdür. Daha doğrusu zamana ve mekâna karşı yıpranmayan, bildiri işlevi dışında sanatsal bir ürün olarak kültür ve sanat yaşamına olduğu kadar, sosyal ortama da etkide bulunmuş ya bir şeyi başlatmış, ya da sürdürmüş olan tüm afişle kültür afişi ve kültür ürünüdürler.”(Sarıkavak, 1993, s. 13)

Sarıkavak'ın ifade ettiği gibi, iç mekan afişleri içerisinde yer alan kültürel afişler, genellikle tiyatro, sinema, sergi, konferans, sempozyum, festival, konser vb. etkinliklerin duyurulduğu afiş çeşitleridir. Bu afişler üretim aşamasında ve sonrasında herhangi bir ticari kaygısı olmayan sosyal işlevini yerine getirme amacı olan çalışmalardır.

Sinan akmak, İzmir Caz Festivali Afiş Tasarımı (İllüstrasyon)

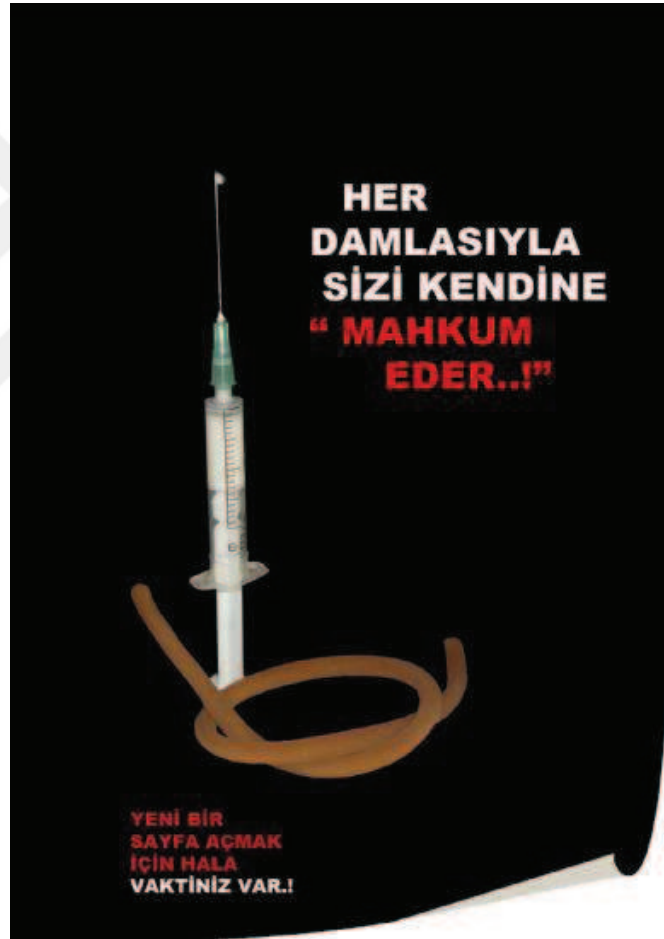
<http://idildergisi.com/makale/pdf/1484814098.pdf>

2.3.3.2.3. Sosyal Afişler(Social)

“Toplumsal olayları konu alan afiş türüdür. Toplumsal bir olay ile ilgili olarak toplumu bilinçlendirme ya da toplumsal bir değişim konusunda uyarıcı niteliği taşıyan afişlerdir”(Bürge, 2010, s. 88)

Sağlık, çevre koruma, ulaşım, trafik, eğitim, bağış etkinlikleri, siyaset alanları vb. alanlarda eğitici , uyarıcı düşünceyi kitleleri bilinçlendirmek amaçlı yapılan afişlerdir.

Görsel23: Sosyal Afiş Örneği

http://galeri.netfotograf.com/fotograf.asp?foto_id=384666

2.3.4.Afiş Tasarımında Uygulanan Teknikler

Afiş tasarımında tipografi, illüstrasyon, fotoğraf ve bunların tümünün aynı tasarımda kullanıldığı karışık teknik uygulanmaktadır.

2.3.4.1. Tipografi Tekniği ile Tasarım

Tipografi, bilgi ve mesajın anlaşılabilir bir form diliyle iletilmesinin yanı sıra, bir tarz, kişilik, görsel bir dil, farklı bir imge olarak ortaya konan bir elaman olma iddiasını taşımaktadır. Mesajın içeriğiyle tipografinin uyuşması grafik tasarımcılarının en sıkla çözüm bulmak zorunda kaldığı durumdur. (Uçar,2004:106).

Tipografi ile oluşturulacak tasarımın, ileteceği mesaja göre kullanılacak uyumlu yazı karakteri seçimi, tasarım ilkeleri doğrultusunda seçilen punto büyüklükleri satır arası es-paslar, satır uzunlukları ve diğer yardımcı öğelerle bütünlük ilkesi doğrultusunda düzenlenmesidir.

Bir kompozisyonun hem sözel hem de görsel parçasını oluşturan tipografi, grafik tasarımın vazgeçilmez ve ayırt edici unsurudur. Bir çalışmayı “grafik tasarım” haline getiren yegâne unsurdur tipografi. Günümüzde tanımı/ içeriği oldukça değişen ve genişleyen tipografi, önceleri sadece belirli bir baskı ve dizgi tekniğini açıklamada kullanılıyordu. (Becer, 2007: 74)

Yazımsal görsel iletişimle ilgili diğer öğelerin ve harflerin ; görsel,işlevsel ve sanatsal düzenlemesi ve bu öğelerle gerçekleştirilen bir tasarım dili, anlayışdır. Tipografinin reklam amaçlı her faaliyette ikna edici etkisinin yüksek olmasından dolayı tasarımın olmazsa olmaz bir elemanı olarak ön planda çıkmasına neden olmuştur.

Görsel 45: Erman Yılmaz “Mural İstanbul” Kadıköy Belediyesi Sokak Sanatı Festivali için afiş.

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

2.3.4.2.İllüstrasyon Tekniği ile Tasarım

Afiş tasarımcılarının genellikle ifadeyi güçlendirmek için kullandığı yorumlanmış görsel öğelerdir. Teknolojik gelişmeler öncesinden beri sıkça kullanılmış ve günümüzde sıklıkla tercih edilen, düzenleme esnasında içine rahatlıkla soyut ifadelerinde girebileceği geniş bir ifade alanı oluşturmaktadır. Geleneksel yöntemin dışında dijital ortamın geniş olanakları ile çalışmalar yapılmaktadır.

Görsel 46: Mengü Ertel 1. İstanbul Festivali afişi. 1973

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

2.3.4.3.Fotoğraf Tekniği ile Tasarım

Fotoğrafın afiş yzeyinde doğrudan uygulandığı bir tekniktir, afişte kullanılan tipografik oğelerin etkisini g¼clendirir.

Sanatçı tasarımında verilecek olan mesajın fotoğrafla daha etkin olacağı d¼řn¼l¼yorsa fotoğraf yzerinde hiçbir m¼dahale yapmadan tasarımda kullanır. Verilecek olan mesajın iğeriğine g¼re fotoğraf yzerinde oynamalar yapabilir,ill¼stratif etkiler oluşturabilir.

G¼rsel 47:Yurdaer Altıntaş “Alain Delon”, ¼zel g¼sterim için afiş. 57- 82 cm 2002

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

2.3.4.4.Karışık Teknik ile Tasarım

Tasarım yzeyinde kullanılacak her t¼rl¼ malzemenin, tekniğin uyumlu, etkileyici ve ustalıkla kullanılmasıdır. Bir eserde tasarım tekniklerinin hepsi kullanılacağı gibi, en az iki farklı teknik kullanılmalıdır.

¼yle ki g¼n¼m¼zde geleneksel y¼ntemle ęalıřılmıř bir tasarımı diğital ortamda aktararak d¼zenleyebiliriz. ¼zerinde ęalıřmalar yapabiliriz.

Görsel 48: Sadık Karamustafa “Miles Davis”16. Uluslararası İstanbul Festivali, Miles Davis konseri için afişi.

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

2.4.SANATSAL TASARIM İLKELERİ

Sanat değeri taşıyan bir afiş tasarımı; biçim, içerik ve öz kavramları ile incelediğimizde; tasarım ilkeleri, tasarımsal özellikleri, afişin biçimsel yapısını oluşturmaktadır. İçerik, değinmek istediği konuyu; iletilmek istenen mesajı da öz olarak tanımlayabiliriz. Bu üç kavram tasarım içinde organik bir bağ kurmak zorundadır. Çünkü biçimin ortaya çıkabilmesi için öz ve içeriğin, içeriğin ve özün de görsel yolla ifade edilebilmesi için biçimin olması gerekmektedir.

Afiş tasarımında konu içeriği ve iletilecek mesaj, tasarım yüzeyinde kurgulanacak biçimi belirleyen unsurlardır. Tasarımcı konuya en uyumlu biçimi belirleyip tasarım kuralları doğrultusunda ortaya koyar ve görsel kompozisyonu oluşturur.

Sanatsal kompozisyonda tasarım ilkesi, Tasarım alanındaki görsel öğelerin belirli ilkeler doğrultusunda bir araya gelmesi ile oluşur. Başarılı bir afiş tasarımı kullanılacak tasarım elemanları ve görseller ile tasarım ilkelerine uygun bir şekilde düzenlenerek kurgulanmalıdır.

Görsel sanatlar alanındaki yapıtların niteliği bir ölçüde sanatsal düzenleme ilkeleri çerçevesinde tasarlanmasıyla ilgilidir. Bu görsel sanatların her alanında önemle üzerinde durulan bir konu olup sanat eğitiminin kurgusu bu ilkelerin öğretimiyle temellendirilmektedir. Grafik tasarımcısının temel kaygısı doğrudan ve etkili bir şekilde hedef kitesine ulaşmaktır. Bunu yaparken sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanır. Aşağıda görsel sanatlar eğitimi alanında yapılmış bilimsel çalışmalarda yer alan ilkelerin toplu olarak değerlendirildiği lisans üstü bir yayında yer alan ilkeler açıklanmıştır.

2.4.1.Denge

Sanatsal tasarımda kullanılan bir birini tamamlayan biçimsel ve kütleli öğelerin belli bir düzen içerisinde kompozisyona yerleştirilmesidir.

İki varlığın arasındaki fiziksel anlamda eşitlik durumunu ifade etse de görsel dengede , terazilenmiş bir eşitlik durumu algılanmamalıdır, birbirine zıt özellikler gösteren öge ya da alanlarda, az olanın, çok olan karşısında nicelik açısından etkili ve vurgulu olabilmesidir .(Turgut, 2013, s. 139).

Simetrik denge biçimsel özellikleri eşit olan öğelerin , ortadan bir eksen ile ayrılmış yüzeyler üzerine eşit miktarda yerleştirilmesi ile sağlanır. Ölçü, yön, doku, çizgi, biçim ile oluşturulur (Yolcu, 2009, s. 35). Doğada simetrik dengeyi inceleyecek olursak insan vücudunun anatomik yapısının cepheden görünümü simetrik dengeye verilecek en güzel örnektir.

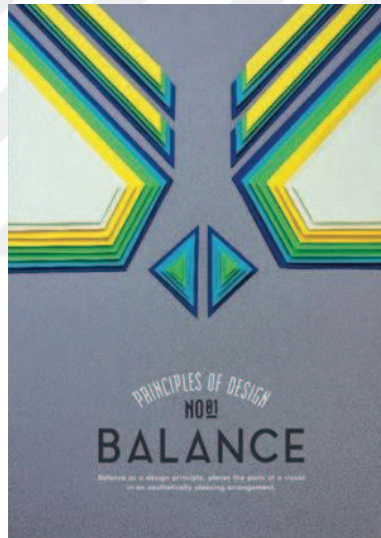
Asimetrik denge; tasarım içerisinde kullanılan biçimsel özellikleri birbirine benzemeyen ve ya eşdeğer olmayan öğelerin kompozisyonda kendi aralarında uyumlu bir düzen içerisinde yerleştirilmesidir.

Kompozisyon kurgusunda denge simetrik esasa bağılı olmayan serbest bir düzenlemeyle oluşturulmuşsa, buna “asimetrik denge” denir. Böyle bir dengeyi sağlamak, tasarımcı açısından simetrik dengeye göre daha zor olsa da değişkenlerin tasarım alanı içindeki konumları dolayısıyla uyandırdığı güçlü görsel etki açısından daha ilgi çekicidir (Yolcu, 2009, s. 35).

Kompozisyonda simetrik dengeye göre görsel olarak daha hareketli bir etki yaratmaktadır.

Bigalı (1976), plastik eserin bünyesini oluşturan piktural elemanların sistemli dağılımların, uyumlu görünüşlerinin dengenin işareti olduğunu ifade eder (Mamur Yılmaz (2015).

Görsel 36: Denge Görseli

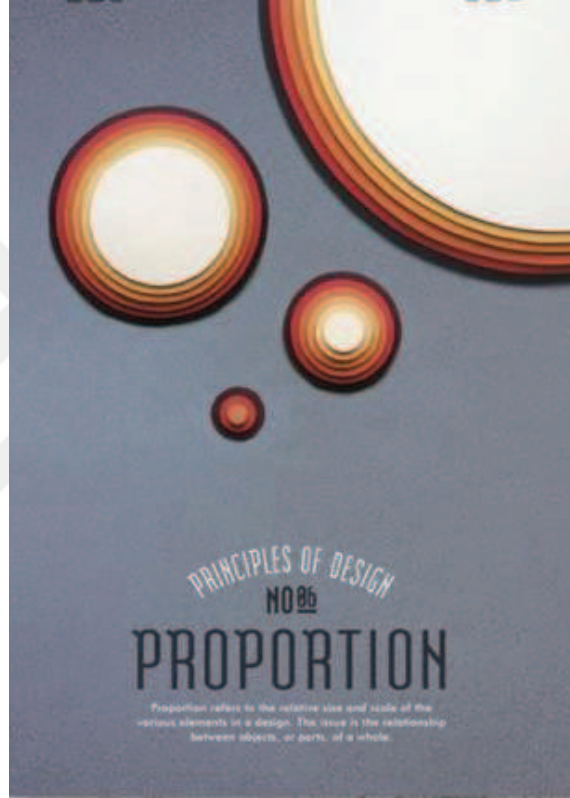
<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.2.Oran-Orantı

Bigalı (1976: 205) oranı, kompozisyon içinde dengeleme ve karşılaştırma olarak ifade eder. Mittler (1994: 46) oranı, Kompozisyon içinde belirli elemanların kompozisyon bütünlüğü ile, bireysel olarak da birbiri arasında da etkileşimleri olarak ifade ederken, Chapman (1992: 56) bir kompozisyonda kullanılan tasarım elemanlarının kendileriyle ve kompozisyonun tamamı ile, boyut olarak ilişkisi olması gerektiğini ifade etmektedir.

Bu görüşler ışığında oran-orantının; tasarımda objeler arasındaki algıyı güçlendiren veya dikkati kolaylaştıran, karşılaştırma yapabilmemize destek olan tasarım ilkelerinden biri olarak ifade edildiğini, tasarımda kullanılan görsel öğelerin kendi aralarında ve bütünle olan boyut ilişkisini ifade ettiğini, tasarım içinde farklı ölçülerle tasarım öğelerini kullanması kompozisyondaki denge ilkesini güçlendirip derinliğin, görsel ağırlığın kurulmasına destek olduğunu ifade edilebiliriz.

Görsel 37:Oran- Orantı

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.3.Karşıtlık (Zıtlık)

Sanatsal bir düzenlemede kullanılan öğeler arasında bir çok açıdan farklılıklar bulunması durumu denebilir. Tasarımda meydana getirilen öğeler arasındaki zıtlıklar, tasarımda çeşitlilik ve birliktelik oluşturur. Oluşturulan bu karşıtlıklar tasarımı yüzeysellikten kurtararak izleyici ilgisinin yoğunlaşmasını sağlamaktadır. Bir eser üzerinde yoğunlaşan izleyici açık ve koyu alanları, kalın-ince çizgileri, büyük-küçük öğeleri zıtlık ilkesi yardımı ile kıyaslama imkânına sahip olacaktır.

Öyle ki insan beyni görsel olarak zıtlıklarla uyarılır ve dengeyi oluşturma çabası içine girer, dengeye ulaştığında doyuma kavuşur.

Başarılı bir tasarımda oluşumunda zıtlıklar, tasarımda kullanılan öğelerin; değerleri, renkleri, boyutları, dokuları, çeşitleri, biçimleri, yönleri, hizaları ve hareketleri arasında oluşturulan farklılıklarla sağlanır. “Sanat eserini meydana getiren öğeler arasında zıtlık ilişkilerinin kurulması sanat eserini tek düzelikten kurtarır, dinamizm getirir” (Balcı ve Say, 2005: 43 akt: (Mamur Yılmaz 2015).

Dokulu ve düz; sıcak ve soğuk; sert ve yumuşak; dikey ve yatay insanlarda duygusal zıtlıklar oluştururlar. Form, renk, doku, ölçü, yön, mesafe vb. tek başına biri veya birkaçı sanat eserinde zıtlığın oluşmasını sağlayarak dikkat çekici bir görünüm kazandırabilir. Zıtlık bundan dolayı tasarımda bir yönüyle uyumsuzluk ve dağınıklık oluştururken, diğer yönüyle dikkati yoğunlaştırıcı ve etkiyi artırıcı bir misyon üstlenir.

Görsel 38: Zıtlık

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.4.Bütünlük/Birlik

“Birlik ilkesi tasarım ilkeleri arasında en önemlilerinden biridir. Tasarımda kullanılan görsel unsurlar bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirildiğinde ve kompozisyonda dağınıklık ve parçalanma engellenir. Tasarımcı ise kurduğu kompozisyonda kullanacağı görsel unsurları seçerek gruplandırmalı ve bu unsurların birbirleriyle uyum içinde düzenlemelidir.”(Bilgiç, 2010, 58)

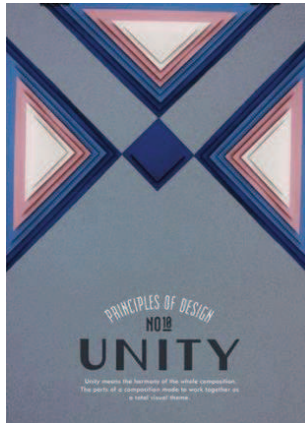
Sanatsal bir kompozisyon düzenlemesinde kullanılan objelerin ya da biçimlerin bir araya getirilirken dengeli bir şekilde birbirleriyle ilişki kurması birliği oluşturur. Öyle ki birbirlerine zıt karakterlere sahip olan parçalar ile de birlik oluştururken uyum ve düzen sağlanmalıdır. Öğeler arasında ayrılıklar, zıtlıklar çok olsa bile dokusal benzerliklerinden yola çıkılarak da birlik sağlanabilir. Kompozisyondaki denge ilkesi birliğin sağlanmasının ön koşuludur.

Dengeli bir bütünlük oluşturan formların, mekanların, yapıların ortak etkileşimleri ile birlik/bütün meydana gelir. Birbirleriyle zıt niteliklere sahip parçalarla bile oluşturulacak birliğin kusursuz düzen ve uyuşma içinde olmaları gerekmektedir (Güngör, 1972)

Temel tasarımın en önemlisi olan birlik/bütünlük ilkesi, estetik kaygılarla birleştirilen öğelerle oluşturulan kompozisyonun parçalanmasını ve dağılmasını ortadan kaldırmaktır. İnsan organlarının her birinin farklı işlevleri olmasına karşın sistemli bir organizmayı oluşturduğu gibi, tasarım yapılan alanda kullanılan öğeler kendi aralarında birbirinin etkilerini güçlendirerek organik bir bağ kurup dikey ve yatay eksenlerle güçlendirilip tek bir amaca hizmet eden bir bütünlük oluşturmalıdır.

Afiş tasarımında kullanılan yazı ve tipografik unsurlar da tasarım ögesi olarak düşünülmelidir. Kompozisyonun genel görünümünü de bu bütünlük etkilemektedir. Kompozisyondaki oluşturulan başarılı bir bütünlük, hedef kitle ya da izleyici için görsel ritim de oluşturmaktadır.

Görsel 39: Bütünlük/Birlik

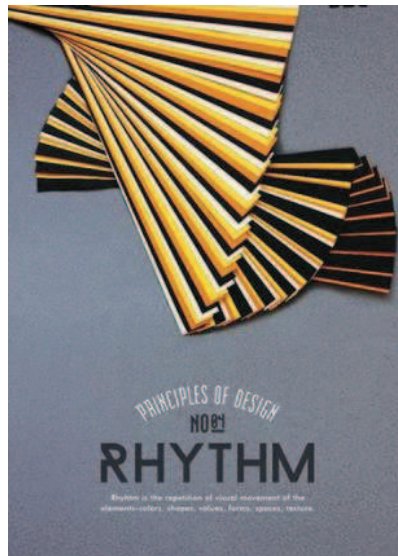
2.4.5.Ritim

Özsoy ve Alakuş' a (2009: 83) göre ritim; görsel hareketin, renklerin, şekillerin veya çizgilerin tekrarı olarak tanımlanır. Sanat eserini kurgulayan sanatçı ritmi birbirini takip eden tekrarlar, leke ve çizgi dinamikliği ile oluşturabildiği gibi tasarımın içeriğini güçlendirmesinin yanında bütünlüğü sağlayan önemli bir ilke olarak ve başarılı tasarımların genelinde bulunan bilinçli hareketler olarak da ifade edilebilmektedir.

Ritim ve ritimsel oluşumlar kompozisyondaki görsel ifade ve algılamada önemli bir yer tutar. Bir veya birkaç formun belli sistemlerle tekrarlamaları, ara boşluklarının giderek fazlalaşması-azalması, belli aralıklarla değişime uğramaları, sistemli bir şekilde büyüyüp küçülmeleri, konumlarının ve renklerinin giderek farklılaşması görsel açıdan ritim olgusu olarak değerlendirilir (Yolcu, 2004: 36)

Yukarıdaki tanımlar ve yorumlarda da ifade edildiği üzere görsel tasarımda çizgiler, noktalar, renkler, açık-koyu alanlar, espaslar, formların tekrarları ve büyüyüp küçülmeleri gibi tasarım öğeleri tekrarıyla zıtlık ilkesi çerçevesinde tasarıma bir devinim kazandırmaktır. Başarılı bir ritmik düzenleme izleyicinin odak noktasında bulunan öğeden diğer alanlara doğru görsel kopukluk yaşamadan tasarım üzerinde rahatça gezinmesini sağlayacaktır.

Görsel 40:Ritim

2.4.6.Vurgu/Odak noktası

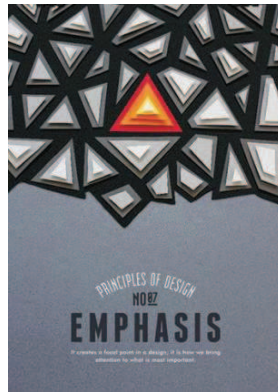
Keser'e (2005: 348) göre vurgu; "resmin içindeki bir veya birkaç elemanın hemen algılanmasını sağlamak için öne çıkarılmasıdır." biçiminde ifade edilmiştir.

"Vurgulama; öne çıkarma, belirginleştirme, diğerlerinden ayırma olarak tanımlanabilir. Örneğin, yön, biçim, doku, renk, ton, ve çizgi gibi unsurların kontrastları ile gerçekleştirilebilir."(Samur, 2012, s. 34)

"Vurgu sanatta hangi elemanların öncelikli olacağını kontrol eder. İki önemli görsel vurgu tipi vardır. Birincisinde sanat elemanı bütün esere baskındır. İkincisinde de bir bölge, tüm diğer bölgelere egemendir. Eğer sanatçı eserinde bir elemanı vurgulamak öne çıkarmak isterse, öteki elemanları ikinci dereceye atar. Baskın eleman bütün eserde izleyicinin dikkatini kendisine çeker. Bazen bu baskın eleman öylesine güçlüdür ki bütün eser onun emrindedir" (Boydaş, 2004. 22)

Yukarıdaki ifadeler ve tanımlardan yola çıkıldığında vurguyu; tasarımda vurgulama için yüzey üzerinde ön plana çıkması gereken unsur ile ikinci planda kalması gereken öğeler arasında gerçekleşecek yön, boyut, biçim, doku, renk, ton, ya da çizgi zıtlıklarını kullanarak izleyici tarafından ilgi ve dikkat çekici bir şekilde iletimini sağlamak olarak ifade edebiliriz. Grafik tasarımda hedeflenen kitlenin ya da müşterinin özelliklerine göre tasarımda vurgulanmak istenen öğe kompozisyonun optik merkezinde tespit edilen alan içerisine yerleştirilerek iletilecek mesajın daha çabuk ve etkileyici bir şekilde zihinde kalıcılığını sağlamaktır.

Görsel 41: Vurgu

2.4.7.Koram (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama)

“Hiyerarşi, sözel ve görsel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Her ikisinde de ölçülendirme ve sınırlama söz konusudur. Sözel hiyerarşi, afiş tasarımında yer alan başlık , alt başlık slogan gibi yazınsal bilgileri, verilmek istenen mesaj doğrultusunda önem sırasına göre tasarlayarak hiyerarşik bir yapıyı kurma durumudur. Görsel hiyerarşide sözselsel hiyerarşi gibi verilmek istenen mesaj doğrultusunda vurgulanmak istenen görselleri ölçülendirerek hiyerarşik yapıyı kurmaktır. Tasarımcı, görsel hiyerarşi yoluyla izleyicinin gözünü tasarım üzerinde yönlendirme olanağını bulabilir”(Bingöl, 2010).

Yukarıdaki ifade edildiği gibi, hiyerarşi ilkesi tasarımda verilmek istenen mesajın yazı ve görsel imgelerle işaret edilme durumudur.

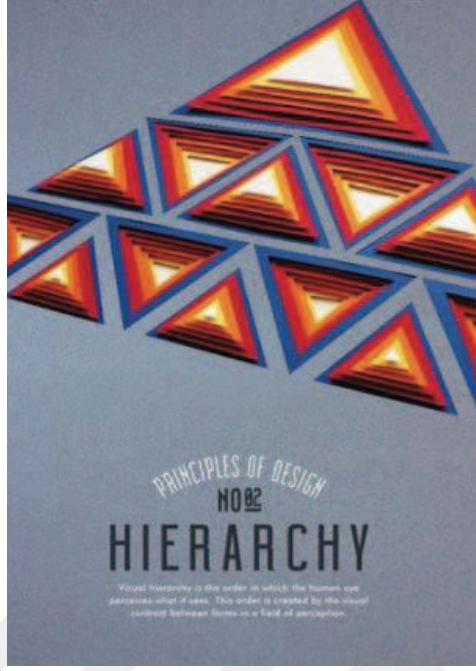
Tasarım yüzeyinde kullanılan görsel imgelerin vurgulanmak istenen konuya, ya da verilmek istenen mesaja göre derecelendirilmeleridir. Tasarımda vurguyu güçlendirmek için vurgu imgesinin büyük boyutlarda kullanılması, ya da tipografik unsurların ön plana çıkması, bazen de tasarım alanı içindeki geniş bırakılan espaslar tasarımı etkileyici hale dönüştürebilir.

Tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların büyük-küçük, konum, renk, kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmesi tasarımda görsel hiyerarşinin doğru kullanıldığı anlamına gelmektedir.(Sansarcı, 2015, s. 28).

İmge boyutları dışında konum, renk, ton, doku, uzaklık – yakınlık vb. görsel öğeleri kullanarak da görsel hiyerarşiyi oluşturabiliriz.

Tasarımcılar hiyerarşik düzeni, afişin içeriğindeki vurguyu güçlendirmek için tasarım içinde kullanılacak imgeler arasında bir sıralama yaparak oluşturabilirler. Bu sıralamayı oluştururken ölçü, renk, zıtlık gibi öğe ve ilkelerden faydalanabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken önemli husus, kompozisyondaki bütünlük ilkesini bozmadan tasarım alanında bulunan bütün imgelerin önem sırası oluşturulurken vurgulamayı en güçlü ifade edecek birinci imgeyi güçlendirmesi gerekmektedir.

Görsel 42: Görsel Hiyerarşi

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.8. Görsel Devamlılık ve Hareket

İnsanlarda göz alışkanlık gereği dış dünyayı algılamakta genelde soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru refleks gösterir. Gözün dikey hareketlerine oranla yatay hareketleri daha seri ve kıvraktır. Bu serilik ve kıvraklığı harekete geçiren de etrafındaki nesnelerin büyükten küçüğe, koyudan açığa, renkliden renksiz, tanınmıyandan alışılmış olana doğru bir refleks gösterir.

Bir tasarımda göz bir imgeden diğerine kopukluk yaşamada geçişler yapıyorsa devamlılık sağlanmış demektir.

Tasarımda devamlılık görsel imgelerin boyutları ve biçimleri arasında gerçekleştirilen tekrarlamalar, benzerlikler ve görsel hiyerarşi ile sağlanabilir.

Yüzey üzerinde bulunan objeler arasındaki geçişi görme yolu ile rahatlıkla yapabiliyorsak bu durumu görsel devamlılık olarak ifade edebiliriz.

Dolayısıyla, tasarımlarda görsel devamlılığı sağlayabilme için kullanılan ton, mesaj, boyut, renk, biçim, form, gibi özelliklerin birbirleri arasında bir benzerlik

gösterebilmesi ve tutarlılık oluşturması gerekir. Bunun mümkün olabilmesi için de görsel hiyerarşinin doğru bir planlamayla oluşturulması gerekir(Samur, 2012: 32).

Bilimsel ifadeyle bir cismin sabit bir noktaya göre devamlı olarak konumunu değiştirmesine hareket denir.

Atalayer'e (1994: 117) göre de nesne ve varlıkların nitelik değişikliğine uğraması, konum değiştirmeleri veya yerleri sabit olduğu halde uzaysal mekandaki duruşlarını değiştirmeleri bir hareketi ifade eder.

Sanatsal bir tasarımda görsel etkiyi güçlendirmek için hareketten yararlanılır. hareketi gerçekleştirmek için de, çizgi, şekil, ton ya da renk gibi tasarım elemanlarını kullanırız (Öztuna,2007: 39).

Tasarımda, "görsel hareket" diye ifade edilen, estetik anlam içeriği olan, etki ve algılamalar vardır. Tasarımda kullanılan obje ve figürlerin fiziksel duruş ve konumlarına göre değişen, doku form- kontur öğeleri, ışık yansımalarına bağlı olarak değişik etki ve titreşimler oluştururlar. Bu dış etkenler; Gözün görme, belleğin algılama becerisi ile görsel hareketin anlam ve ifade gücünü belirler. Tasarım öğeleri ile oluşturulan bu hareket etkileri bütünü ile görseldir (Atalayer, 1994: 117).

Özsoy ve Ayaydın (2016: 170) hareketi; soyut(biçimsel) ve somut(doğal) hareketler olarak görsel tasarımda iki farklı şekilde ifade etmişlerdir.

Soyut(biçimsel) hareketleri; Tasarım yüzeyinde ışığın, gölgenin, soyut görsel lekelerin ve ya diğer öğelerin (nokta, çizgi, doku vb) birbirleriyle olan ilişkileri ya da kompozisyon içindeki konumlarının kompozisyon bütünlüğü içerisinde ortaya çıkardığı hareket algısı olarak ifade etmişlerdir.

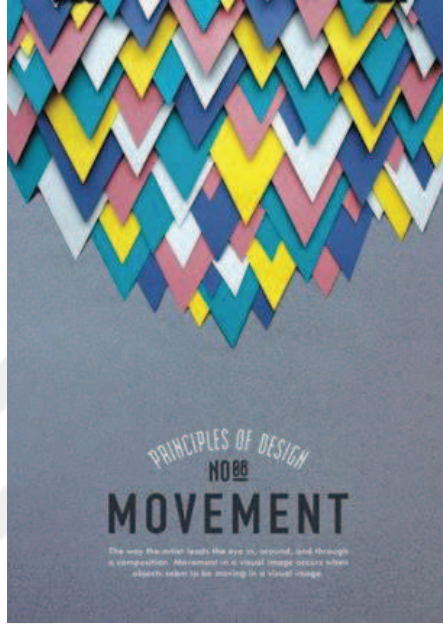
Somit(doğal) hareketleri ise; nesnelerin yaşamındaki kendine özgü doğal eylemlerinden oluşan hareket olarak ifade etmişlerdir.

Işık-gölge yardımıyla modle edilmiş formların, kompozisyon içindeki zıt yönlü yerleştirilmesi tercihi ile gerçekleştirilen kütle kontrastlığı da etkili bir hareket algısı uyandırır.

Atalayer' e (1994: 119) göre; zıtlığın görsel hareketin temeli olduğunu, öğelerin kendi içlerinde ve birbirleri arasındaki zıtlıkları, etkili görsel hareket

izlenimleri oluşturarak, izleyen gözün dikkatini harekete yönelttiğini ve odakladığını ifade ederek, zıtlıkların temelinde de örgütlenen hareket etkilerinin, algıyı sağlamlaştırıp, güçlendirdiğini ve etkileyici beğeni oluşumunu belirlediğini ifade etmiştir.

Görsel 43: Görsel Devamlılık ve Hareket

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.9.Egemenlik

Sanatsal bir düzenlemede oluşturulan birimler farklı açılardan birbirleri ile bağlantı kurar. Bu eylem sırasında bir grup, bir birim veya ilke kompozisyona hakim olabilir. Örneğin; ölçü hakimiyeti, doku hakimiyeti, renk hakimiyetinden söz edilebilir.(Gökaydın, 2002: 64).

Kompozisyon içinde kullanılan öğelerin birinin ya da bir grubunun tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olması denebilir. Tasarımda uygulanan zıtlık ilkesi egemenlik ilkesine büyük katkı sağlamaktadır. Öyle ki kompozisyonda egemenlik sağlayacak öğe ya da öğe grubu; renk, doku, boyut ve değeriyle tasarıma egemen olan ön plana çıkandır.

Görsel 44:Egemenlik

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri>

2.4.10.Yön

Yön'ü kompozisyonundaki algısal plastik elemanlarından biri olarak ifade edebiliriz. Çizgi, biçim, grup, renk, doku, ışık-gölge, leke ve benzeri öğelerle kompozisyonu harekete geçirerek belli yönelişler sağlar.

“Yön ve hareket” “Klee’ nin ifadesiyle birbirlerini tamamlayan ve birinin varlığı diğerini gerektiren iki ayrı unsurdur. Tasarım yüzeyinin durgun, dengede olduğu kısımlarda dahi her zaman iki yönlü hareket ediyormuş izlenimi oluşturur. (Atalayer, 1994: 200).

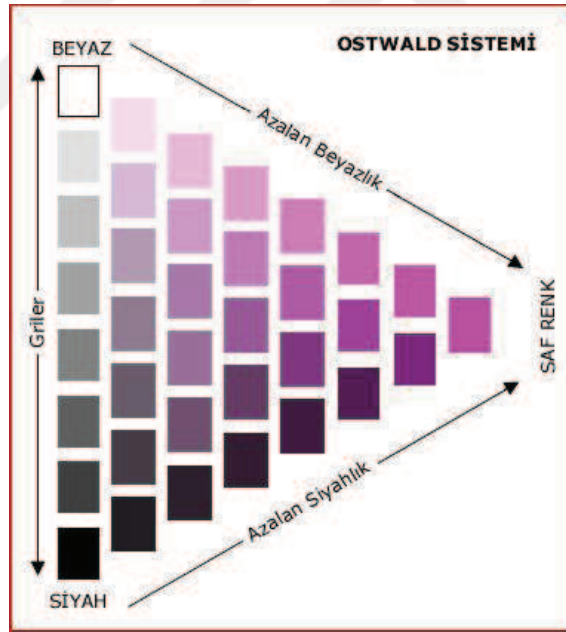
Çizgiler, iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar ya da üç boyutlu formlar kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak birtakım yönleri işaret ederler. Bu yönlerin birbirine paralel olanlarla ve zıt durumda olanları farklı görsel etkiler oluştururlar. Yatay yönler genellikle pasif, durağan görsel etkiler uyandırırken dikey yönler aktif, eğik yönler canlı dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırır. (Güngör, 1972: 10).

2.4.11.Değer (Valör)

Biçimlerin üst üste yerleştirilmesi, rengin ön plandan arka plana doğru açılması ve sıcaklaşması ile yakın nesnelere ışık tonlarının zıt olup uzaklaştıkça zıtlığın azalması, yakın ve uzak arasındaki ölçü farkları gibi işlemler derinlik yanılması ile ilgilidir(Atalay, 2002:95).

Bu ifadeden yola çıkarsak koyu değerler görsel olarak daha yakındaymış, açık değerler uzaktaymış etkisi gibi algılanırken tasarımda derinlik etkisi uyandırdığı söylenebilir.

Bir rengin en koyu tonu ile en açık tonu arasındaki oluşan geçiş değerlerine “Valör” diyebiliriz. Herhangi bir renk tonunda ışık ve gölgenin etkisine göre derecesinin getirdiği fark, siyah ve beyaz ile karışımı sonucu ortaya çıkan açık koyu farklarına , değerlerine renklerin valörleri diyebiliriz.

http://3.bp.blogspot.com/_u5ZWfwa5AtA/TDu64APIUwI/AAAAAAAAAoo/tafDhMmaMZ

I/s1600/TON.jpg

2.4.12.Uygunluk

Yakın ya da ortak değerlerin kompozisyon içindeki oluşturdukları birlikteliğe uygunluk denir. “Değerler ya da elemanlar arasındaki uygunluk, onların biçimleri,

ölçüleri, renkleri, değerleri ve dokuların herhangi biri ya da bunların birçoğu bakımından olabilir” (Kılıçkan, 1998: 96).

Yolcu'nun (2004: 38) ifadesine göre üç çeşit uygunluktan söz edilebilir. Bunlar fiziksel uygunluk, üslup uygunluğu ve hizmet uygunluğudur.

2.4.13. Ahenk (Uyum, Armoni)

Şahin'e (2009: 7) göre ahenk diğer adıyla armoni, genel anlamıyla uyum olarak tanımlanmıştır. Terim anlamı olarak bir tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın öğelerin ve parçaların kendi aralarındaki uyumu olarak ifade edilebilir. Kompozisyon kurgusunda tasarım elemanlarının doyurucu ve hoşta gidecek bir şekilde kurgulandığı fikrini ve duygusunu ifade etmektir. Tasarımın bütünlüğünde söz sahibi olması açısından armoni kavramını birlik, beraberlik ve uyum olarak da adlandırabiliriz.

Ahenk; bir sanat eserinde yer alan elemanların benzerliğini vurgulamaktır. (Boydaş, 2004: 22).

Kompozisyon bütünlüğünü oluşturan elemanların aralarındaki formsal benzerlikleri, esnek ilişkileri ve uyumluluklarına ahenk(uyum; armoni) diyebiliriz.

Öğelerin birbirini çağrıştıran, birbirine akraba, birbirine benzer nitelikleri ile düzen içindeki sosyal yapısıdır. O, öğeler arasındaki “ayar”dır. (Atalayer, 1994: 123).

Armoni düzen ve uygunluk temellerine göre oluşturulan tasarım elemanları, soyut estetik bir algı oluştururlar. Kandinsky armoniye, eserin kompozisyonu olarak ifade eder. (Bigalı, 1976: 200).

Bir tasarımda özelliklerine göre hangi armoni türü tercih ediliyorsa , çizgi, leke, ışık gölge, doku ve renkler arasında da, o armoni türünün özelliklerine uyumlu bir yaklaşma sonuna kadar sürdürülerek tasarım elemanları, tek bir amacı birlik bütünlük içinde gerçekleştirmeye çalışılır. Böylelikle parçalar arasında uyum yani armoni ya da ahenk oluşturularak tasarımda bütünlük sağlanabilir.

2.4.14.Aralık

Formların kompozisyon içindeki işlevlerini, etkilerini, yönlerini, ölçülerini, belirginleştiren, etkileyen, yönlendiren bir ilke olarak da aralığı ifade edilebiliriz. Kompozisyon düzenlemesinde hareketi ortaya çıkaran etkiler, güç dengelemeleri, gruplaşma ve bir bütün olma, kitleselleşme mutlaka aralık ilkesi ile sağlanmalıdır. Öyle ki aralık, estetik bir düzen oluşturmanın, somut temel ilkelerinden biri olarak etki eder.

Kompozisyonda derinlik elde etmek için,formlar arasındaki uzunluk olarak ifade edilen aralık ilkesi kullanılır. nesnelere olan mesafeler görsel algılamada da derinlik olarak “ters orantılı” algılanır. Mesafe çoğaldıkça derinlik algısı azalır.

“Görüş uzaklığına ve görüş alanının büyüklüğüne bağlı olarak, her yapılanmanın en büyük ve en küçük bir aralığı bulunur. Bu aralardan sert, kati ve büyük olanlar majör, küçük olanlar minör, ikisi arasında olanlar orta vasat aralıktır” (Atalayer, 1994: 206-207).

İfade edildiği gibi görsel algıyı harekete geçiren, en küçük iki uzaklık, kompozisyonda minör aralık olarak ifade edilir. Kompozisyonda, kopukluk meydana getirmeden algılanabilen, en büyük uzaklık majör aralık olarak ifade edilir.Aralık formların görsel etkilerinin net, duru, güçlü, anlamlı ve anlaşılır olmasında, belirleyici bir etkidir.

Kompozisyonda kullanılan formlar arasındaki mesafeler olarak ifade edilen aralıkların farklılığı, kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan grupları ve uzaklaşmaları sağlamak açısından önemli bir görev üstlenir ve düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunar (Güngör, 1972: 88).

2.4.15.Çeşitlilik

Keser (2005: 79) çeşitliliği; tasarımdaki ana temanın birliğinin çevresi içerisinde zengin ve diri bir çeşitliliğin de oluşturulması tasarımın beğenisini güçlendiren önemli bir unsur olarak tanımlamaktadır. Kısaca; sanatsal düzenleme de çeşitlilik ilkesini farklılık (değişiklik) olarak tanımlayabiliriz.

Çeşitlilik; görsel özellikleri birbirinden farklı objelerin kullanımı ile oluşturulan bir tasarım ilkesidir. Tasarımda uyum ve ilginin gerçekleştirilebilmesi için farklı görsel özellikleri taşıyan nesnelere örnek olarak geometrik-organik biçimleri, düz-eğri ya da ince-kalın çizgileri, sert-yumuşak dokuları ve çeşitli özelliklere sahip renkleri verebiliriz. Tasarımda monotonluktan kurtulmak ve tasarıma farklı bakış açılarını getirebilmek için görsel elemanlarının kullanımını tasarım yüzeyinde çeşitlilik ilkesine dayandırarak oluşturmamız gerekmektedir.(Öztuna, 2007: 42).

Bir tasarımda monotonluk ve durağanlıktan kurtulmak , enteresan bir görsellik oluşturmak için sanatsal düzenleme ilkelerinin çeşitlilik ya da zıtlık ilkesini ustalıkla uygulamamız gerekir. Graves' in (1951) ifadesine göre; enteresan bir görsellik oluşturmak için sadece çizgi, şekil, alan, değer ve renk çeşitliliğinin yanında aynı zamanda bu elemanlar arasındaki farklılıkların kontrastlık farklılıklarının türlerine göre oluşturulur. Kompozisyonda aralıkların eşit, farklılıkların olmayışı monotonluk ve sıradanlık oluşturduğu gibi, eşit olmayan aralıklar eşitlik içinde dikkat yaratır. Eğer çok dikkat çekici görsel farklılık oluşturulmak isteniyorsa formlar, oranlar, ölçüler, değerler ve renkler çok fazla çeşitte veya aralıklarda düzenlenmelidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BULGULAR VE YORUMLAR

3.1.TÜRK TİYATRO AFİŞLERİNİN TASARIM İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

3.1.1. Geleneksel dönem Türk Tiyatro Afişlerinin Tasarım İlkeleri Açısından İncelenmesi

Görsel 50: Devlet Tiyatroları “Keşanlı Ali Destanı” isimli tiyatro afişi.

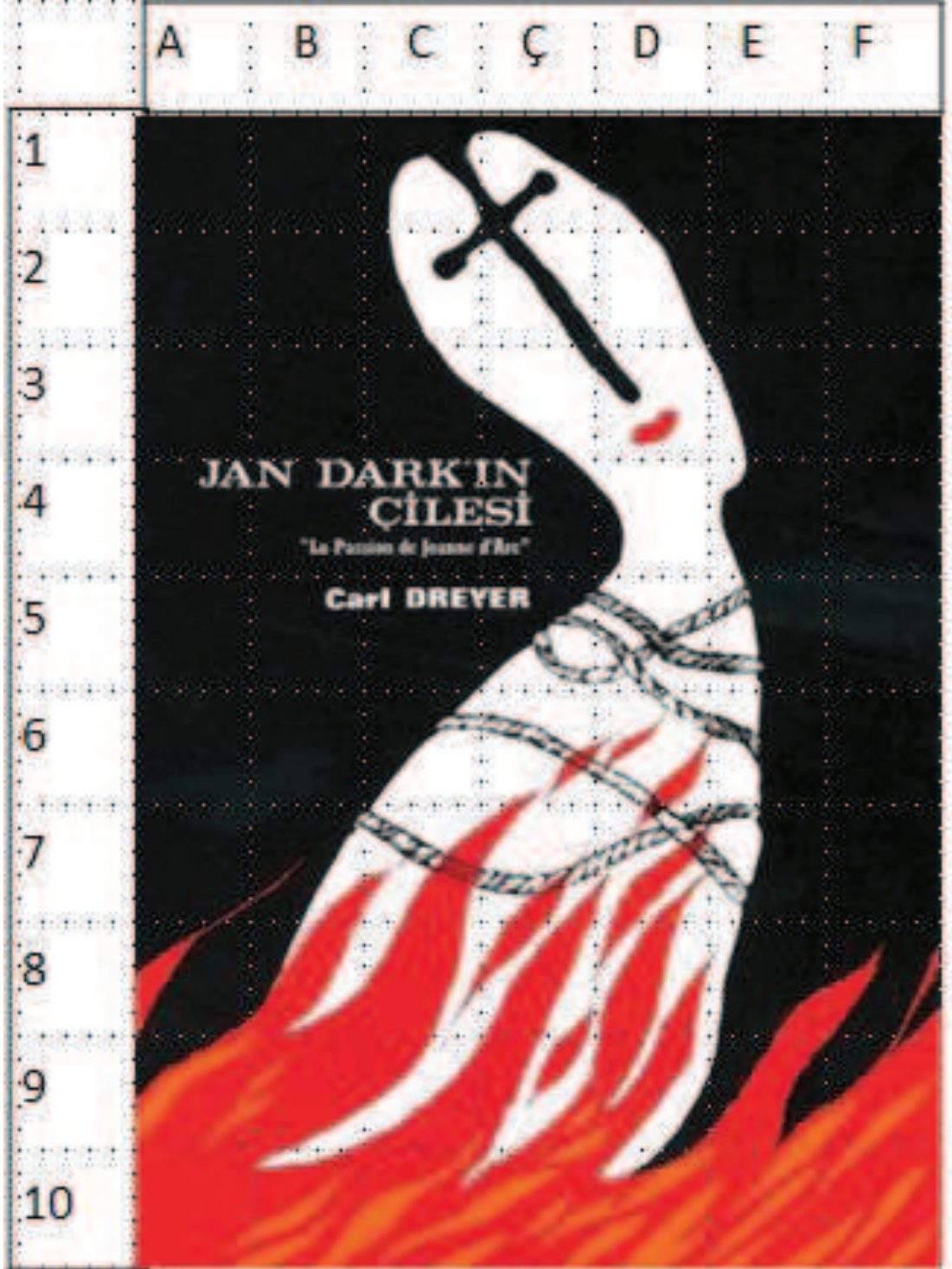
TABLO:4

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Açık değerlerde zemin renginden yararlanılmış orta değerler çizgilerle oluşturulmuş, koyu değerler lekelerle oluşturulmuş, bu üç leke düzeni arasında asimetrik denge kurulmuştur.</p> <p>(2) Tipografik düzenleme ile B6 bölümündeki çiçek formu arasında da denge kurulmuştur.</p>	2
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu kompozisyonda oran-orantı (1) tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farkları (2) açık orta ve koyu lekelerin afişin bütününe olan büyüklüğü ile sağlanmıştır	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişte zıtlıklar; beyaz fon üzerinde siyah alanları oluşturan elbise,bıyık ve şapka imgelerinin kompozisyon içindeki duruş (1)hareketi,(2)eksenlerive (3) kompozisyonda gri alan oluşturan gömlek imgesinin diğer lekesel formlara dikey zıt eksenler oluşturulması ile sağlanmıştır.</p> <p>(4)Kompozisyon bütününde siyah- beyaz leke zıtlıkları oluşturulmuştur.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında yer alan (1)ritmik öğeler, (2)lekelerin hareketi, (3)açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4)oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Elbise kumaş dokusunu simgeleyen alttan dikey çizgisel hareketlerle ve (2)büyük, orta, küçük leke dengeleriyle ve oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki yazı karakterleri kompozisyonda ritmi sağlamıştır.	

	(2)Koyu lekelerin tekrarı, orta değeri oluşturan dikey çizgilerin devamlılığı, (3) Tipografik düzenlemedeki kırmızı harflerin organizasyonu, (4)Sarırengin çiçek formunda tekrarı ile ritim sağlanmıştır.	4
Bu afişte odak noktası/ vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Bu çalışmada vurgu altın oranların oluşturduğu optik alanlardan biri üzerinden düşünülmemiş olsa da tiyatro oyununun içeriğini oluşturan portrenin üzerindeki çiçek formunun renk farklılığıyla vurguyu oluşturduğu görülmektedir.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon içindeki siyah lekelerin boyut farklılıkları, (2) Tipografik düzenlemelerin kendi aralarındaki boyut farklılıkları, (3) elbise imgesi üzerindeki sarı çizgiler ve figürün ağzındaki çiçek rengi denge unsurunu sağlayarak, hiyerarşik bir düzen oluşturulmuştur.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyonun sol üst köşesinden başlayan koyu lekelerin kompozisyonun merkezine doğru elips çizerek ilerleyip (2)biyıkları oluşturan siyah lekelerle bütünleşmesi, (3)şapka imgesinin lekesel alanı ile tamamlanmış görsel devamlılık sağlanarak hareketin oluşumunu sağlamıştır..	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık değerlerin egemen olduğu, açık değerleri orta ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön ilkesi lekesel ve çizgisel elemanlarla sağlanmıştır. (1) Kompozisyonun sol üst köşesinden (2-A) başlayan lekesel hareket yay bir eksen çizerek merkezdeki lekesel bıyık imgesiyle birleşmiş. (5-C) (2)Şapka imgesini oluşturan lekeyle zıt bir eksen oluşturarak izleyen gözü kompozisyonun merkezine yöneltmiştir. (3)Gömlek imgesi üzerindeki dikey ritmik çizgiler, (4) beyaz leke olarak bırakılan zincir formunun tasarım	5

	alanı içindeki duruş eksenleri ve (5) tipografik düzenlemenin gösterdiği yatay eksen yönelişleri ile sağlanmıştır.	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Kompozisyon alanında siyah lekeler ve tipografik elemanların kompozisyon alanı ile uyumlu boyut farklılıkları ve(2) aralıkları,(3)elbise imgesini simgeleyen kompozisyon merkezine küçük aralıklarla dikey konumdaki sarı, yeşil ve beyaz çizgisel hareketlerin kompozisyon içindeki değerleri oluşturduğu görülmektedir.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Birbirine yakın lekesel değerlerin (1)aralık, (2)oran-orantı ve(3) hiyerarşik düzen içinde kompozisyon uygunluğu sağladığı görülmektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bütünü oluşturan tasarım elemanları açık koyu leke dengesi, (2) çiçek formunun rengi ile elbise üzerindeki sarı çizgiler ve (3)tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk(uyum) oluşturmuşlardır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Kompozisyon yüzeyindeki (1) koyu lekesel parçaların ve tipografik düzenlemelerin minör aralıkları oluşturması,(2)açık alan olarak bırakılan zeminmajör aralıkları içindeki etkisinin güçlü olması aralık ilkesinin varlığını ve doğru kullanıldığını kanıtlamaktadır.(2-A), (4-E)	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik lekesel soyut düzen içerisinde organik çiçek formunun kullanılması ile sağlanmıştır.(6-B)	1

Görsel 51: Mengü Ertel "Jeanned'Arc'ın Çilesi" isimli tiyatro oyunu için afiş.

TABLO: 5

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Figürün dudak rengi(3-D) ile (2)ateşin dağılarak kompozisyon merkezine doğru giden kırmızı rengi(10-F), (6-D) kompozisyonda dengeyi sağlamıştır.</p> <p>(3) Siyah kompozisyon alanı içinde beyaz kadın imgesi leke dengesi oluşturmuştur.</p> <p>(4)Tipografik öğeler hem kurgusal düzen, hem de (5)leke düzeni olarak açık ve koyu dengesini sağlamıştır.(4-Ç), (5-Ç), (8-B), (9-D)</p>	5
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu afişte oran orantı leke düzeni ile sağlanmış.</p> <p>(1)koyu alan büyük parçayı, (2)kadın imgesindeki açık alan orta büyüklükteki parçayı ve (3)tipografik düzenlemelerdeki açık alanlar küçük parçayı oluşturarak orantılı görsel algı oluşturulmuştur.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon içindeki açık koyu alanlar ve(2) kadın imgesinin kompozisyondaki asimetric duruş eksenleri(1-C),(3)tipografik düzenlemelerin yatay eksenleri (4-E) zıtlık oluşturarak tasarımı güçlendirmiştir.</p>	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1)Tipografik öğeler hem renk seçimi hem de (2)kompozisyondaki yerleştirme alanı olarak kompozisyonda açık alan dengesini sağlayarak bütünlüğü tamamlamıştır.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Koyu zemin üzerinde beyaz bir leke olarak tasarlanan kadın imgesinin kompozisyon içindeki asimetric hareketi, (2)kırmızı alev imgesi ve (3)bedene</p>	3

	sarılmış ipler ritmik düzeni sağlayarak kompozisyona hareketlilik getirmişlerdir.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Bu afişte vurguyu; siyah leke içinde alev imgesinin kompozisyon merkezine doğru ritmik ilerleyişi arasında açık alan olarak bırakılan illüstratif kadın figürü oluşturmuştur.</p> <p>(2)Odak noktasını güçlendiren alev imgesinin kompozisyon merkezine doğru hareketi, kadın imgesinin zeminle bağlantısını sağlayan haç şeklindeki burun ve göz güçlendirmektedir</p>	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Koyu bir zemin üzerinde beyaz bir leke ile imgelenen kadın figürü kompozisyonda asimetrik bir düzen oluşturmuştur.</p> <p>Koyu zeminle bağlantıyı sağlayan simgesel olarak tasarlanmış (2)haç şeklindeki burun, (3)göz ve figürü saran ip üzerindeki koyu lekeler hiyerarşik bir leke düzeni oluşturmaktadır.</p>	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişteki görsel devamlılık kompozisyon sol alt kısmından merkezine doğru ilerleyen (1) alev imgesi ile başlayan ve (2) açık alan olarak bırakılmış illüstratif kadın imgesiyle devam eden ve (3)koyu zeminle bağlantıyı sağlayan göz ve burun imgeleriyle kompozisyon içinde yay bir eksenle sağlanmıştır.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>Koyu orta ve açık tonlardaki kompozisyon kuruluşu içine Kompozisyon araka plan koyu rengi egemenlik sağlamıştır..</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>Bu afişte yön kompozisyon içinde(1) asimetrik bir</p>	3

	<p>eksen üzerinde açık alan olarak bırakılan kadın imgesinin duruşunda görülmektedir.</p> <p>(2) Alev imgelerinin kompozisyon merkezine doğru yönelişlerinde ve (3) tipografik düzenlemelerin yatay eksen yönelişinde görülmektedir.</p>	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>Bu afişte değer (1)alev imgesi üzerindeki ve illüstratif kadın imgesini saran halat üzerindeki ton ve (2)leke düzenlemesi ile verilmiştir. Kompozisyonun bütününde de siyah, beyaz ve gri dengesi ile sağlanmıştır.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>(1)Arka planın koyu tonu, (2)göz ve burun oluşturan beyaz alan içindeki koyu lekeler,(3) tipografik düzenlemedeki beyaz alanlarla,(4)alev imgesini oluşturan kırmızı alan ile dudak imgesinin rengi uygunluk ilkesinin varlığından söz ettirmektedir.</p>	4
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonda parçalar arasındaki yakınlık, koyu- açık leke dengesi ,(2)dudak ve alev arasındaki renk dengesi aralık ilkesinin başarılı uygulanışı kompozisyonda ahenk(uyum, armoni) ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1)Tipografik unsurlar ve illüstratif kadın imgesi arasında ki mesafeler,(2) alev, halat, dudak ve beyaz alan içindeki zeminle bağlantıyı sağlayan haç şeklindeki lekesele burun ve (3)göz imgeleri arasındaki dengeli mesafeler minör ve majör aralıklar olarak görülmektedir.</p>	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonda üzerinde alev, urgan ve haç şeklindeki göz ve burun imgeleri çeşitlilik oluşturmuştur.</p>	1

Görsel 52. Karaca Tiyatro "Lahmacun Cumhuriyeti" Tiyatro Afişi.

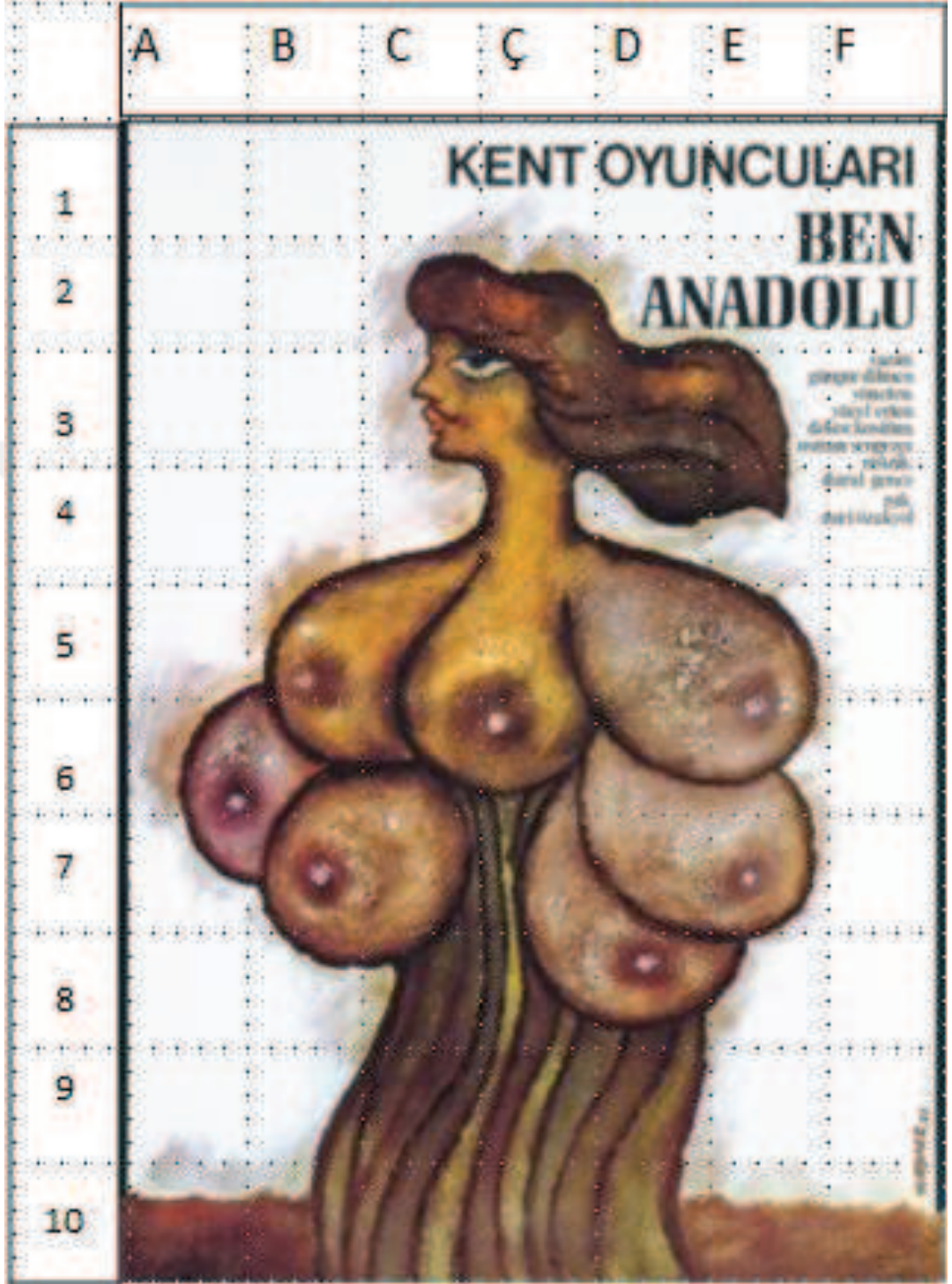
TABLO:6

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Tasarımda kullanılan figüratif ve tipografik öğelerin bir birini tamamlayan biçimsel ve kütleli simetrik bir düzen ve denge içerisinde kompozisyona yerleştirildiği görülmektedir.</p> <p>(2) Tipografik düzenlemelerin yatay, figürün dikey bir eksen üzerinde duruşu yön zıtlık dengesini oluşturmuştur.</p> <p>(3) Figür ve tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farklılıkları kompozisyon içinde dengeli dağılımları gerçekleştirilmiştir.</p> <p>(4) Kompozisyon merkezindeki figüratif öğe üzerindeki siyah alanlar ve çizgiler; oyun bilgisi, tiyatro adı ve oyuncu adını oluşturan tipografik düzenlemelerle koyu leke dengesini oluşturmuştur.</p> <p>(5) Oyun ekibinin tipografik düzenlemesinde tercih edilen beyaz alanlar ile figür üzerindeki beyaz alanlarda da denge oluşturulmuştur.</p>	5
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğe ile etrafındaki tipografik düzenlemelerden oluşan grup içinde kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir biçimsel oran görülmektedir.</p> <p>(2)Aynı unsurların lekesele parçalarının oluşturduğu alanlar arasında da büyük, orta ve küçük parçalardan oluşan oranlı dağılımı da görmekteyiz.</p> <p>(3)Aynı boyut farklılıkları tipografik unsurların oluşturduğu gruplarda ve leke düzeninde de söz konusudur.</p> <p>(4)Bu guruplar kompozisyon içindeki oluşan dengeli mesafelerle de orantısal denge sağlayarak kompozisyonun</p>	4

	bütünlüğünü oluşturmuşlardır.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Figürün dikey eksenini tipografik düzenlemenin oluşturduğu yatay eksenlerle zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(2) Figür üzerindeki beyaz ve siyah alanlarla leke zıtlığı oluşturulmuştur.</p> <p>(3) Figürün kompozisyon içindeki işaret ettiği duruş yönü ile tipografik düzenlemelerin gösterdiği eksen yönelişlerinde zıtlık görülmektedir.</p>	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında yer alan (1) ritmik öğeler, (2)lekelerin hareketi, (3)açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4)oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Figüratif imgenin portreformunun ifadesindeki tekrarlanan çizgisel hareketler; saç, kaş ve yüz hatlarını oluşturan çizgisel tekrarlar.</p> <p>(2) Figür elbisesi üzerinde tekrarlanan çizgisel hareketler.</p> <p>(3) Oyun isminin bulunduğu tipografik düzenlemenin hareketli yazı fontlarından oluşması. Ritmik düzenin oluşumunu sağlamıştır.</p>	3
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Kompozisyon içinde kullanılan figüratif insan ögesi kompozisyonun içindeki boyut ve abartılı portre yorumuyla vurgu ve odak noktasını oluşturmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1)Figüratif öğenin kompozisyon alanı içindeki büyüklüğü ile tipografik unsurların önem sırasına göre (2) büyük, orta ve küçük fontlar olarak düzenlenmesi görsel hiyerarşinin doğru kullanıldığı göstermektedir.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Figüratif imgenin kompozisyon içindeki dikey eksen konumu ve duruş yönü ile (2)tipografik düzenlemelerin yatay eksenleri görsel devamlılık ve hareketi sağlamıştır.	2

Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte, açık orta değerlerin egemen olduğu, (2)orta değerleri koyu ve açık değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Kompozisyon içinde figürün dikey, tipografik unsurların yatay eksenleri ve (2) figüratif ögenin kompozisyon sol kenarına dönük duruşundan kaynaklanan yönelişi tasarım alanı içinde görsel algı olarak yön ilkesinin oluşumunu sağlamıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Figüratif ögenin pantolon formundaki lekelerde kullanılmıştır.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Oyun isminin oluşturduğu tipografik ögenin yazı formu ile figür üzerindeki çizgisel ifadede üslup uygunluğu görülmektedir.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bütünü oluşturan tasarım elemanlarının üslup uygunluğu,(2)açık koyu leke dengesi ve (3)tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk (uyum) oluşturmuşlardır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Kompozisyon alanı içindeki figürün kompozisyon alanı ile oluşturduğu mesafe majör aralık oluşturmuştur. (2)Tipografik unsurlar arasındaki mesafeler minör aralık oluşturmuştur.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Figür imgesinin kafa boyutu karikatürize edilerek kullanılmış kompozisyonda çeşitlilik oluşturmuştur.	1

Kent Oyuncuları "Ben Anadolu" tiyatro afişi.

TABLO: 7

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon kurgusunda dengeyi sağlamak için imgelerin tasarım yüzeyindeki duruş şekillerine göre eksen zıtlıkları ve (2)biçim zıtlıklarından faydalanılmıştır.</p> <p>(3) Ayrıca kadın imgesindeki göğüs formları ve saçlarının yönelişlerine göre hareket dengesi sağlamıştır.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)İllüstratif bir anlayışla tasarlanana kadın imgesi, bereketin sembolü olarak meme formunun tekrarıyla dikkati çekmektedir. Figürün baş beden oranlarının uyumlu olmasına karşın (2) meme formlarının hem boyut olarak hem de sayı olarak abartıldığı görülmektedir.</p> <p>Realist bir yaklaşımla bu ölçülerin uygun olmamasına karşın estetik olarak yarattığı etki bu ölçülerin gerekli olduğunu düşündürmektedir.</p>	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonun alt kısmında zemine paralel olarak tasarlanmış toprak alanı ile(2) bedenin dikey hareketi ve (3)beden üzerindeki yuvarlak göğüs formları zıtlık ilkesinin başarılı kullanımına örnek teşkil etmektedir</p>	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1)Beyaz bir zemin üzerinde oluşturulan görsel imgelerin kontur sertlikleri mekanla bütünlüğü sağlamak ve derinlik hissi yaratmak için armonik düzene uygun lekelerle yumuşatılmıştır. (2)Kadın imgesi üzerindeki koyu konturlar ve tipografik düzenlemedeki koyu renk tercihi bütünlüğü sağlayıcı kompozisyon elemanları olarak tercih edilmiş, kompozisyon üzerindeki kullanılan bütün imgeler bütünlüğü sağlayıcı unsurlar olarak başarı ile düzenlenmiştir.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Saçlardaki ve bedendeki dalgalı çizgilerle ve (2)yuvarlak üst üste binmiş göğüs formları tekrarıyla</p>	2

	kompozisyonda ritmik düzen sağlamıştır.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Simetrik yapıdaki kompozisyonun merkezinde yer alan üst üste binmiş göğüs formlarıyla izleyicinin dikkati çekilmektedir.(2)Anadolu kültüründe bereketin sembolü olarak kabul edilen kadın imgesi illüstratif ifade biçimiyle afişin odak noktasını oluşturmaktadır.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte figürün saçlarında, (2)göğüs formlarında ve (3)beden formundaki renklendirmelerde uygulanan hiyerarşi merkezi koram olarak değerlendirilebilir.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Dikey eksen üzerinde tasarlanan kadın imgesinin, beden kısmını oluşturan ağaç gövdesi üzerindeki zeminden başlayan dalgalı çizgisel hareketlerin, göğüs formlarını oluşturan kontur çizgileri ile yumuşak birleşimi ve boyun eksenini ile figürün başına kadar uzanan kesintisiz hareket görsel devamlılığı sağlamıştır. (2)Kompozisyonun yapısal düzeninde, zeminde ve tipografik unsurlardaki yatay eksen hareketinden, figürün oluşturduğu (3)dikey eksen hareketinden bahsetmek mümkündür. Figür üzerindeki biçimsel hareketliliği de (4)ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler, (5)göğüs imgesinin ritmik tekrarı ve (6)saçlardaki dalgalı çizgiler sağlamıştır.	6
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Kompozisyonun tamamına alan ve renk olarak hakim olan kadın imgesi egemenliği oluşturan unsurdur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Bu afişte yön ilkesi yatay zemin eksenine dikey ekseninde tasarlanan kadın formu gövdesi üzerindeki dalgalı çizgisel hareketler ve(2) profilden gösterilen figür portresinin bakış konumu,(3) göğüs formlarındaki dairesel	3

	çizgisel hareketleri sağlanmıştır.	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Figür üzerindeki biçimsel öğeler üzerindeki derinlik hissi uyandıran lekesele açık, koyu ve orta değerdeki alanlarda,(2)göğüs formlarında, (3)ağaç gövdesindeki çizgiler arasında, (4)zeminde ve figür arka planında kullanılarak değer (valör) ilkesi gerçekleştirilmiştir.	4
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyondaki yakın ya da akraba değerler olarak gözlemlendiğimiz(1)göğüs imgeleri,(2) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler ve (3)saçlardaki dalgalı çizgiler kompozisyon içinde birliktelik sağlayarak uygunluk ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki uyumlu parçalar olarak gruplanan (1)göğüs imgeleri,(2)saçlardaki dalgalı çizgiler ve (3) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgilerin dokusal uyumlu birliktelikleri biçimsel ahenk yaratırken, (4)zeminde ve figür üzerindeki renksel lekeler armonik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Tasarım alanı, figür ve tipografik düzenleme de boşluk ve doluluklar majör aralıklar olarak dengelenmiş, (2) tipografik düzenlemelerde minör aralık uygulanmış gereksiz yığılmalar ve sıkışmalar görülmemektedir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte sert bir form olan ağaç gövdesi formu ile yumuşak bir form olan insan imgesinin bütünleşmesi çeşitlilik oluşturmuştur.	1

	birine göre alan büyüklükleri, (2) dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru küçülmesindeki boyut farklılıkları, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılık ve (4) harflerin font farklılıklarının doğru kullanımı kompozisyonda oran ve orantıyı sağlamıştır.	4
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2) yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu, (3) kompozisyon merkezine doğru daralan spiral çizgiler üzerindeki ters yöne doğru yumuşak kıvrımlardan oluşan dalga imgeleri, (4) tipografide ve yelkenli imgesinde kullanılan turuncu rengin mavi zemine göre kontrast durumu zıtlık sağlanmıştır.	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur. (2) tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, hem armonik düzenin oluşmasına hem de hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiş, diğer plastik elemanlarla bütünlüğü sağlamışlardır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ve (2) mavi fon üzerindeki çizgisel harekete uyumlu kısa kesik dalgalı çizgisel imgeler ritmik düzeni sağlamıştır.	2
Bu afişte odak noktası ve vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur.	3

	<p>Tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, (2) hem armonik düzenin oluşmasına hem de (3) hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiştir.</p>	
<p>Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon merkezine çizgisel spiral hareketle devam eden dalga imgesi üzerindeki kıvrımların merkeze doğru küçülmesi, (2) lekesel martı imgelerinin merkeze doğru küçülmesi, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılıklar (büyük, orta, küçük) ve (4) yelkenli formunun leke alanları ile hiyerarşik düzen sağlanmıştır.</p>	4
<p>Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon dışından başlayarak merkeze doğru spiral bir şekilde devam eden dalga imgesinin çizgisel hareketi görsel devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>(2) Bu afişte kompozisyon merkezine doğru giden spiral çizgisel düzenleme ve (3) etrafındaki kısa, kesik çizgisel lekeler olarak düzenlenmiş dalga imgesi ile hareket ilkesi sağlanmıştır.</p>	3
<p>Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?</p>	<p>(1) Kompozisyon deniz imgesi olarak kullanılan alanın mavi rengi egemenliği oluşturmuştur.</p>	1
<p>Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?</p>	<p>Bu afişte yön; (1) çizgisel hareketlerle kompozisyon merkezine uzanan spiral bir görüntü ekseni, (2) yelkenli formunun kompozisyon içindeki asimetric duruş ekseni ile verilmiştir.</p>	2
<p>Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?</p>	<p>(1) Bu afişte dalga imgesini oluşturan kısa ,kesik lekesel çizgilerin, kompozisyon merkezine doğru gittikçe lekesel şiddetinin azalması,</p>	2

	(2) Biçim olarak dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru gidildikçe küçülmesi kompozisyonda değer ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Yakın değerler olarak görülen dalga kıvrımlarını oluşturan çizgiler, (2) martı formu ile yelkenli formunun biçimsel uygunluğu ve (3) yelkenli formunun rengi ile tipografik düzenlemelerin rengi uygunluk ilkesinin varlığını göstermektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Birbirine yakın öğeler olan dalga kıvrımları ve etrafındaki kısa kesik çizgisel lekeler kompozisyon içinde gruplar oluşturmuş uyum ilkesini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca mavi zemin rengine kontrast etki eden (2) tipografik düzenlemelerin ve (3) yelkenli gövdesinin turuncu rengi denge unsuru sağlamış armonik düzeni oluşturmuştur.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Bu afişte spiral dalga imgesini oluşturan çizgiler ve kıvrımlar majör aralığı, (2) yelken ve martı imgesini oluşturan açık alan lekeleri yakın özellikleri olan nesnelere olarak gruplaşma oluşturmuş bu gruplaşmanın oluşumu minör aralık aralığı sağlanmıştır. (3) Tipografik unsurların oluşturduğu grup içinde de minör aralık uygulanmıştır.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik soyut çizgisel ve lekesel imgelerin içinde figüratif bir imge olan yelkenli formu ile sağlanmıştır.	1

Dormen Tiyatrosu “Şairin Mektupları”, tiyatro afişi.

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

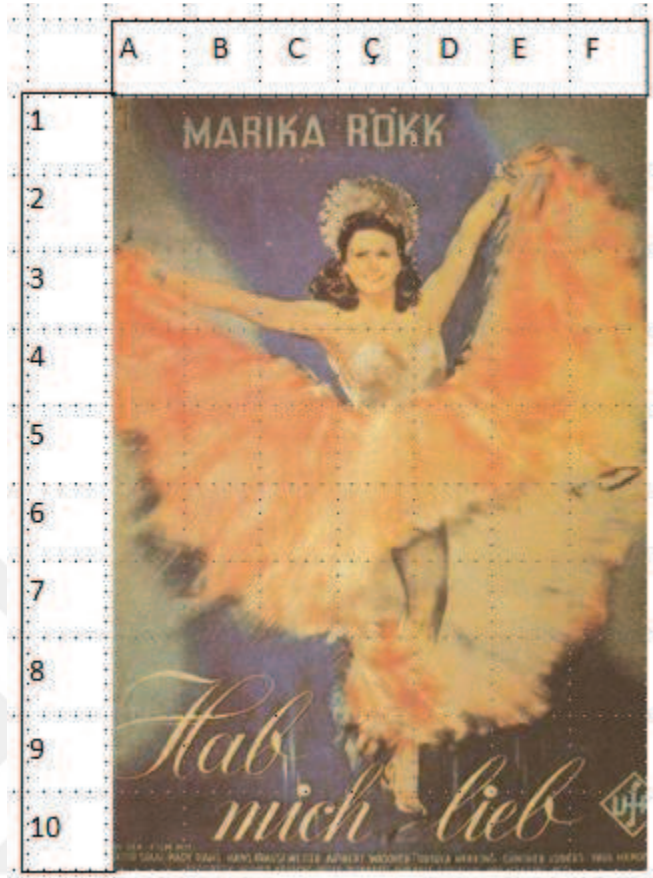
TABLO: 9

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Oyun adı yazılı ve renk olarak beyaz tasarlanmış tipografik düzenleme kompozisyonunda sağ alt bölüme bloklanarak (2) figürün oturuş hareketi ve (3)teker imgesinin dairesel yapısı ile denge oluşturmuştur.</p> <p>(4) Figürün saçları, gövdesi ve tiyatro isminin yazılı olduğu tipografik düzenlemenin siyah tonu ile arka plan renginin leke dengesini oluşturduğu görülmektedir.</p>	4
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Afişin kurgusunda siyah ve kırmızı alanların orantısal uyumu,(2) figürü oluşturan koyu lekenin dikey yatay eksenlerle dengeli zıtlıklar oluşturması, (3) dairesel</p>	3

	formdaki teker imgesi ve figürün dairesel kafa formu arasındaki boyut farkı sağlanmıştır.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Siyah leke üzerinde tekerlekli sandalyeyi simgeleyen dairesel teker hareketi ile (2) figürün oturuş pozisyonunda oluşan dikey ve yatay eksen hareketleri biçimsel dengeli zıtlık oluşturmuştur.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Kadın figürünün saç kısmında lokal tonlamalarla derinlik etkisi oluşturulmuştur. (2) Yalın, imgelerin az olduğu bir kompozisyon olmasına karşın güçlü bir ifade etkisi yakalanmış, kompozisyon üzerinde bütünlük ilkesi sağlanmıştır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Siyah leke üzerinde tekerlekli sandalyeyi simgeleyen dairesel teker hareketi ve akort telleri olarak simgeleştirilen dairesel yapının merkezinde birleşen kırmızı çizgiler ve (2) zemin rengindeki ton değerleri tasarım içinde ritmik düzeni sağlamış	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Bu afişte vurguyu kırmızı kompozisyon zemini üzerinde siyah leke olarak konumlandırılmış illüstratif kadın imgesinin tekerlekli sandalyede oturuş pozisyonu,(2) odak noktasını dairesel teker imgesi ve içerisine bloklanan oyun isminin bulunduğu tipografik düzenleme oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Siyah leke olarak kadın figürünün başı, (2) gövdesi ve (3) tiyatro açıklaması yapılan tipografik düzenlemenin rengi leke dengesini sağlayarak görsel bir hiyerarşi oluşturmuştur.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon kurgusunda dikey ve yatay eksen hareketleri figür ve tipografik unsurlarla sağlanmıştır. (2) Arka plandaki lekesel renk tonlamaları da kompozisyonu harekete geçiren bir unsur olarak göze çarpmaktadır. (3)Teker imgesinin dairesel hareketi ve tel imgesi	3

	olarak dairesel yapının merkezine doğru oluşturulan lekesel çizgiler hareketliliği oluşturmuştur.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Kompozisyon alanında baskın olan kırmızı rengin egemenlik oluşturduğu gözlemlenmiştir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Figürün kompozisyon içindeki duruş pozisyonu kompozisyon alanına göre dikey ve yatay eksenler oluşturmuş, (2) figürün oturduğunda öne doğru eğilmiş pozisyonu katı duruşu yumuşatarak yön ilkesini aktif hale getirmiştir.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Kompozisyon zemin rengi üzerinde ki açık koyu tonlar, (2) dairesel teker imgesini oluşturan lekesel çizgiler, (3) figürün saçlarındaki açık- koyu ton tercihi derinlik hissi yaratarak kompozisyonda değer ilkesinin oluşumunu sağlamıştır.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Kompozisyonda yakın ve ortak değerler lekesel düzenle oluşturulmuştur. (2) Büyük siyah lekeden oluşan kadın bedeni, (3) saçlardaki koyu leke ve (4) tipografik düzenlemedeki siyah tercihi ile zemin rengi ve (5) teker imgesindeki renk tercihi de yakın ve ortak değerler olarak uygunluk ilkesini sağlamıştır.	5
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon içindeki birbirine yakın öğeler leke dengesi ile sağlanmış, kırmızı lekesel alanlar siyah alanlar ile belirli bölgelerde kaynaşarak uyum ilkesini oluşturmuştur.(9-C), (5-D)	1
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Figürün kompozisyon alanına göre duruş pozisyonu, (2) dairesel teker hareketinin kompozisyon içindeki uyumlu kapladığı alan majör aralıkları, (3)dairese alan içindeki çizgisel lekeler minör mesafeleri oluşturmuştur.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Bu afişteki çeşitlilik (1) dikey ve yatay eksenler arasındaki katı zıtlığı dairesel bir hareketle yumuşatan teker imgesi ve (2) içindeki akort tellerini simgeleyen çizgisel lekeler oluşturmaktadır.	2

Ferah Tiyatrosu "Marika Rökk" Tiyatro Oyun Afifi

<https://www.grafikerler.org/forum/konu/dunden-bugune-turk-grafik-tasarim-tarihi-bolum-1.31098/>

TABLO: 10

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Tasarım alanı içinde simetrik eksen üzerinde tek ayak üstünde tasarlanan dansçı figürünün kendi kütleli yapısı içinde zemine göre, etek uçlarından tutup kollarını açarak kurduğu hareket dengesi,</p> <p>(2) Arka plan boşlukları ile biçimsel ve kütleli kurulan alan dengesi birbirini tamamlayan unsurlar olarak gözlemlenmiştir.</p> <p>(3) Kompozisyon üst ve alt bölümünde düzenlenen tipografik unsurlar da büyük, orta, küçük denge kuralına göre yerleştirilmiştir.</p>	4

	<p>(4) Kompozisyondaki leke ve renk dengesi ise gece mavisi alan üzerinde figür ve yazıların renkleri sıcak sarı renk ve türevlerinden oluşan bir armonik düzen oluşturulmuş, mavi zemin rengi ile zıtlık dengesi sağlamıştır.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Tasarım merkezinde figüratif öge olan dansçı ve elbisesinden oluşan alan ile aralıklar arasındaki boyut farklılıklarından oluşan bir oran söz konusudur.</p> <p>(2) Aynı boyut farklılıkları tipografik unsurların oluşturduğu gruplarda ve leke düzeninde de söz konusudur.</p>	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Etek uçarının kompozisyon üst kenarına bakan ve bir yay şeklindeki formu, figürün simetrik dikey eksenine hareket zıtlığı oluşturmuştur.</p> <p>(2) Figürün kollarının açılmış konumdaki eksen hareketi simetrik dengeli bozarak kompozisyon kenarları ile asimetrik zıt bir eksen oluşturmuştur.</p> <p>(3) Kompozisyon arka planındaki mavi ve mora geçişler oluşturan renklerle figürün ve tipografik düzenlemenin sarı ve turuncu renk türevleri zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(4) Elbise üzerindeki lekesel dokulu alan arka planın yalın alanıyla da zıtlık oluşturmuştur.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Kompozisyonun ana teması olan dansçı kadın figürü kompozisyon içindeki duruş eksenini ve hareketi, (2) elbisesindeki ritmik lekesel unsurlar ve renk uyumu, (3) bütünü oluşturan parçaların birbirine olan dengeli oranları, (4) aralıkların bütünü oluşturmadaki doğru kullanımı gibi tasarım ilkelerinin başarısı birlik/bütünlük ilkesinin oluşumunu sağlamıştır.</p>	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyonda dansçı figürünün anatomik hareketinin oluşturduğu ritmik duruş.</p>	

	<p>(2) Elbisesinin üzerindeki tekrarlanan dokusal leke tekrarları, (3) kompozisyon alt kısmındaki eğik el yazısı şeklinde düzenlenen tipografik unsurun tekrarlanan yapısı ritmik düzeni sağlayan unsurlardır.</p>	3
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Bu afişte vurguyu etek uçlarını tutarak kollarını asimetrik olarak açmış balerin figürü oluşturmuştur.</p> <p>(2) Kompozisyon içindeki kullanılan tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olan dansçı figürü odak noktasını oluşturmuştur.</p>	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Tasarım içindeki (1) elbise alanı, (2) aralıklar, (3) figür anatomik parçaları ve (4) tipografik öğelerin oluşturduğu tüm görsel unsurların büyük-küçük, konum, renk, kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenerek hiyerarşik yapı oluşturulmuştur.</p>	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Tasarımda kullanılan ton, mesaj, boyut, renk, biçim, form, gibi özellikler dansçı figürü üzerinde ve aralıklarda, birbirleri arasında benzerlik göstermektedir. Bu durum görsel devamlılığın oluşmasını sağlamıştır.</p> <p>(2) Figür elbisesi üzerinde ışığın, gölgenin, soyut görsel lekeler ve renk öğelerinin birbirleriyle olan ilişkileri ya da kompozisyon içindeki konumlarının kompozisyon bütünlüğü içerisinde ortaya çıkardığı eksen hareketi soyut hareket algısı oluşturmuştur.</p> <p>(3) Dansçı figürünün kompozisyon içindeki kollarını açarak tek ayak üstünde duruş hareketi doğal hareketi oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1) Balerin elbisesinin kompozisyon içindeki kapladığı alan ve sıcak renk leke tercihi kadın ve etek imgesini egemen kılmıştır.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl	<p>(1) Figürün kompozisyon içinde duruş konumundaki</p>	

yararlanılmıştır?	sağ kenara doğru yöneliş algısı, (2) figürün kolları ve elbisesi üzerindeki biçimsel ve lekesel etkilerin gösterdiği yönelişler (3) tipografik düzenlemelerin eksen yönleri paralellikler ve zıtlıklar göstererek çeşitli yönelişler gösterdiği görülmüştür.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Kompozisyon bütününde renk lekelerinin hakim olduğu, dansçı figürün elbise formunu ve hareketini ortaya çıkaran lekesel renk değerleri, (2) arka plan rengindeki yumuşak geçişler, (3) figür ten rengindeki modle uygulaması Valör' ün uygulandığını göstermektedir.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Yakın yada ortak değerler olarak (1) renk ve (2) lekesel etkilerin, daha fazla olduğu, öğeler kompozisyon içinde birliktelik oluşturarak uygunluğu sağlamışlardır.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu tasarımda bütünü oluşturan dansçı kadın, tipografik düzenlemeler ve aralıklar, (2) birbirine yakın lekesel dokular, renkler, hareketler, (3) parçaların kendi aralarındaki uyumu gerçekleşmiş, ahenkli bir görsel algı oluşmuştur.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Kompozisyonda kullanılan dansçı figür ve tipografik düzenlemelerin arasındaki mesafeler minör aralıkları oluşturmuş, (2) Düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan gruplar ve bu gruplar arası uzaklaşmalar majör aralıklarla sağlanmış, lirik bir görsel algı oluşmuştur.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik sanatçı isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin harf karakterinde görülmektedir. (2) Kompozisyon içindeki lekesel, yumuşak geçişler içinde köşeli sert bir tipografik karakter seçimi biçimsel olarak çeşitlilik oluşturmuştur.	2

Çevre Tiyatrosu "Elemterefış" Tiyatro Afişı.

<https://www.pingudumuzayede.com/urun/446126/tyatro>

TABLO: 11

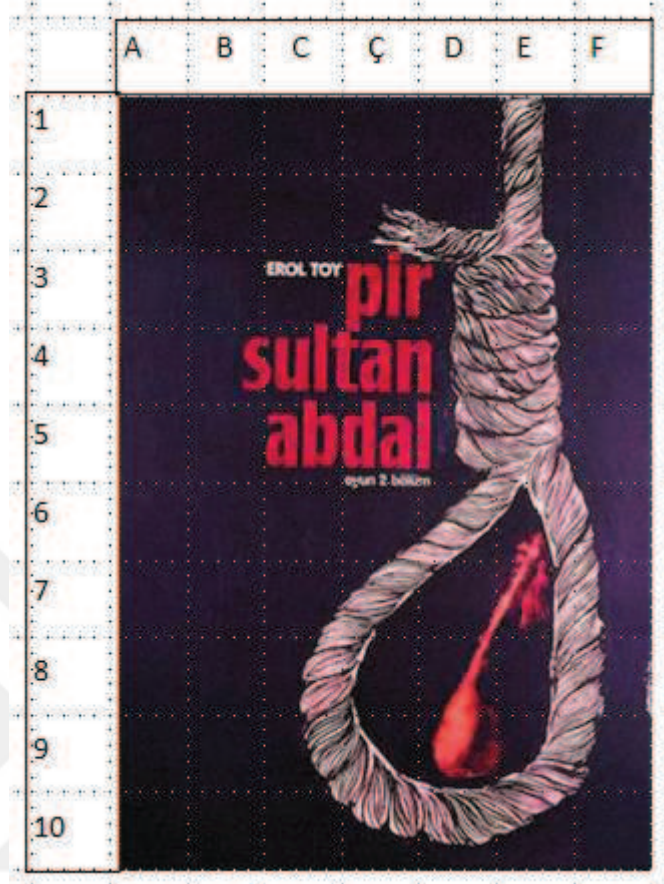
Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon yatay eksen üzerinde dört farklı boyuttaki alanlara bölünerek hem biçimsel, hem de leke farklılıklarıyla alan dengesi sağlanmıştır. (2)Bölünen alanlar içinde düzenlenmiş tipografik	3

	<p>unsurlar kompozisyon bütününde dengeli boyut farklılıkları oluşturmuş.</p> <p>(3) Leke zıtlıkları ile denge oluşturmuştur.</p> <p>Kompozisyon merkezindeki geniş alan üzerinde oluşturulan figüratif öge grubu arasında da boyut ve leke zıtlıkları oluşturularak denge sağlanmıştır.</p> <p>Kompozisyon bütününde figüratif ve tipografik unsurların tamamında aralıkların, leke ve boyut farklılıklarının dengeli dağılımı görülmektedir.</p>	
<p>Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>(1) Tasarım yüzeyinin yatay eksen yönünde dört alana bölünmüş alanlar arasında büyük, orta ve küçük boyutlar alan oranlaması oluşturulmuş.</p> <p>(2) Bölünen büyük alan içine yerleştirilen figüratif öğelerin oluşturduğu grup içinde büyük kütleli oluşturan insan figürü ile orta kütledeki açık el ve elin içindeki küçük boyutlu insan imgesi orantı oluşturmuştur.</p> <p>(3)Tipografik düzenlemelerin yazı boyutlarındaki farklılıklar ve kompozisyon içindeki yerleştirme düzeninde oran oluşturulmuştur.</p> <p>(4)Kompozisyonun bütününde koyu, açık, orta lekesel alanların oranlı kurgusun yapılmıştır.</p>	4
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Kompozisyon yüzeyini yatay eksen olarak bölen alanlar ile figürlerin dikey eksenini zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(2)Figür grubundaki elin kompozisyon içindeki asimetric duruşu ile elin üstünde tasarlanan illüstratif insan imgesi eksensel zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(3)Tasarım içindeki siyah beyaz orta değerler lekesel zıtlık oluşturmuşlardır.</p>	3

Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında yer alan (1) ritmik ögeler, (2) lekelerin hareketi, (3) açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4) oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır. (5) Figürler arasında görsel bütünlük sağlayan leke düzeni hareket ve görsel devamlılığı oluşturmuştur.	5
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon içine uzanan kadın figürünün, saçlarında ve kirpiklerinde tekrarlanan çizgisel tekrarlar, (2) avuç içindeki yaşlı figürün kıyafetleri ve sakalları üzerindeki çizgisel tekrarlar, (3) parmakların bitişik konumundaki tekrarlayan formu ritmik düzen oluşturmuştur.	3
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Bu afişte vurguyu ve odak noktasını kompozisyon merkezindeki (1) kafa boyutu abartılı ifade edilmiş, illüstratif çocuk figürü ile (2) eli üzerinde karikatürize edilmiş yaşlı erkek figürü oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon içinde büyük alanı oluşturan kadın figürü, elinin boyutu ve avucu içindeki küçük boyutlu yaşlı insan figürü hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur. (2) Bu oluşturulan düzen içinde tipografik unsurlarda küçük, orta ve büyük parçalar olarak düzene katkı sunmuşlardır.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonun sağ kenarından başlayan kadın figürünün kompozisyon içine doğru yönelişi, (2) kompozisyon içindeki el imgesinin açık konumdaki asimetric hareketi, (3) açık avuç içindeki küçük ihtiyar insan figürünün kadına doğru yönelen hareketi, (4) tipografik düzenlemenin yatay eksen hareketleri ve (5) tiyatro logosundaki kıvrılan soyut form hareketleri. Görsel	5

	devamlılığı ve hareketliliği oluşturmuşlardır.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık değerlerin egemen olduğu, (2) açık değerleri orta ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Bu afişte yön; kompozisyon alanını yatay eksenle bölen alanların yönü, (2) tipografik unsurların gösterdiği eksensel yönler ve (3) figürün kompozisyon dışından kompozisyon merkezine doğru yöneliş eksenini ile sağlanmıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Gri bir zemin üzerinde çizgisel desen anlayışıyla oluşturulmuş figüratif imgelerin siyah değerleri ve (2) beyaz bırakılan alanlarla kompozisyon içinde leke değeri oluşturmuştur.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Bu afişte çizgisel sitle edilmiş parçaların bir ifade biçimi ile üslup uygunluğu oluşturulmuştur.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bütünü oluşturan tasarım elemanları açık koyu leke dengesi ve (2) tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk (uyum) oluşturmuşlardır.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Kompozisyon alanı ve figürler arasında majör boşluklar, (2) Tipografik düzenlemeler arasında minör aralıklar sağlanmıştır.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Figüratif imgelerin çizgisel ve karikatürize edilmiş ifadeleri çeşitlilik oluşturmuştur.	1

“Pir Sultan Abdal” Tiyatro Afişİ

http://www.photoshopmagazin.com/seseyma/paylasim/3315/mengu_ertel.html

TABLO: 12

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme rengi ile ensturman rengi denge oluşturmuştur.</p> <p>(2) Halat, ensturman ve tipografik düzenleme büyük, orta ve küçük form dengesi oluşturmuş.</p> <p>(3)Halat imgesinin kompozisyon sağ üst köşesinden başlayan dikey ekseni ile tipografik düzenlemenin yatay ekseni yön zıtlık dengesi oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Kompozisyon içerisinde kullanılan halat, ensturman ve tipografik unsurlar arasında büyük, küçük ve orta boyut fakları ile sağlanmıştır.	1
	(1)Kompozisyon içinde kullanılan figüratif ve	

Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	tipografik öğeler arasındaki boyut farkları. (2) Dikey, yatay ve asimetrik eksen zıtlıkları. (3) Koyu açık leke zıtlıkları ile sağlanmıştır.	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında görülen(1)ritmik tekrarlar, (2)lekelerin hareketi,(3) açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4)oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Halat imgesinin kompozisyon içindeki eksensel hareketi, (2) Halat imgesi üzerindeki çizgisel ve örgülü hareketlerin tekrarları, (3)ensturman klavyesi ucundaki lekesel püskül imgesindeki tekrarlar ritmik düzeni oluşturmuştur.	3
Bu afişte odak noktası ve vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Halat imgesi ve halkası içinde tasarlanan ensturman bu afişte odak noktası oluşturarak vurguyu ortaya çıkarmıştır.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Tasarım içindeki kullanılan halat, ensturman ve tipografik görsel unsurların(1)büyük-küçük, (2)konum, (3)renk, (4)kontraslık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş, tasarımda görsel hiyerarşinin oluşumunu sağlamıştır.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonun sağ üst köşesinden(1-E) başlayan halat imgesinin dikey eksen hareketi (2-E) spiral bir sarılmayla devam etmiş, (5-E) kompozisyon tabanında dönerek bir halka oluşturmuş. (2) Halat imgesinin halkası içindeki ensturman öğesinin duruş eksenine, (3)spiral dolanmış halat imgesi eksenine, yatay eksen hareketi ile tipografik unsurlar bloklanmış, görsel devamlılık ve hareketlilik sağlanmıştır.	3

Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte koyu değerlerin egemen olduğu, (2)koyu değerleri orta ve açık değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Kompozisyonda sağ üst köşeden başlayan halat dikey bir eksenle devam edip (5-E) halka biçiminde sol dikey kenara yönelişi, (2)tipografik düzenlemelerin yatay eksenle kompozisyon alanının sağ dikey kenarına yönelişi, (3) halka içinde tasarlanan ensturman ekseninin sağ üst köşeye yönelişi görülmektedir.	3
Bu afişte değer(Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Ensturman üzerindeki renk değerlerinde,(2)halat kıvrımlarındaki çizgisel hareketlerin arasında ve (3) ensturman formu üzerinde valör uygulaması görülmektedir.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Formların oluşumundaki üslup uygunluğu görülmüştür. (2)Halat halkasının düzensiz elips oluşturmuş hareketi ile ensturman formu biçim uygunluğu göstermektedir.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Halat ve ensturman imgeleri birbirine yakın grup oluşturarak ahengi (uyum) sağladığı görülmektedir.	1
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Kompozisyon alanı ile halat imgesinin arasındaki boşluklarla majör aralık oluşturulmuştur. (2) Halat imgesi, ensturman ve tipografik düzenlemeler arasındaki mesafeler minör aralık oluşturmuştur. (3)Benzer şeklide tipografik düzenlemelerde de minör aralıklara oluşturulmuştur.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon içinde diğer unsurlara göre dokusal özelliği ile halat imgesi çeşitlilik oluşturmuştur.	1

Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu “Yanımdaki Yatak” Tiyatro Afişİ.

<https://www.pingudumuzayede.com/urun/446126/tiyatro>

TABLO: 13

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmışır?	<p>(1) Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğeler etrafındaki nesnelere oluşan grup içinde kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir denge söz konusudur.</p> <p>(2) Tipografik düzenlemelerin kompozisyon alanı ve figürlerle oluşturduğu biçimsel denge, (3) figürler ve</p>	5

	tipografik düzenlemeler arasındaki kompozisyon alanının oluşturduğu denge ve (4) figürler ve eşyalar arasındaki çizgisel leke dengesi ve (5) kompozisyon yatay eksen tabanına, dikey eksen oluşturan figür grubunun eksensel dengesi gözlemlenmiştir.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğelerin kompozisyon alanı içindeki oluşturduğu oran, (2) figüratif grupların kendi aralarındaki boyut farklılıkları, (3) Tipografik unsurların kendi aralarındaki boyutsal farklılıklarının oranlı düzenlenmesi ve (4) Lekesel alanların büyüklük küçüklük oranları.	4
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon zeminine figürlerin dikey ekseninde duruş konumları, (2) yatay eksen oluşturan tipografik unsurlara zıt figürlerin dikey duruşları, (3) figür elbisesi üzerindeki dikey çizgilerin zemine göre zıtlıkları.	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında yer alan (1) ritmik öğeler, (2) lekelerin hareketi, (3) açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4) oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Figürler kıyafetindeki dikey çizgisel tekrar, (2) figürlerin arkasında nesne grubu içinde pano üzerindeki çizgisel tekrarlar (3) Figürlerin ayaklarının tekrarlanan duruşları (4) oyun isminin yazılı olduğu tipografik düzenlemenin dalgalı eksen hareketi tekrarı ritmik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Kompozisyonda figür grupları vurgu ve odak noktası oluşturmuştur.	1

<p>Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların büyük-küçük, (2)konum, (3) renk, (4) kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş, figüratif unsurlar kompozisyon alanı içindeki konumları ve boyutlarıyla diğer öğelerden öne çıkmış hiyerarşik düzeni oluşturmuştur.</p>	4
<p>Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Bu kompozisyonda hareket dikey ve yatay eksen hareketleri ile oluşturulmuş (2) figürlerin kompozisyon içindeki konumları ve yöneldikleri eksenle oluşturulmuştur. (3) Oyun adının oluşturduğu tipografik unsurun dalgalı eksen hareketi ile sağlanmıştır. (4) Figürler üzerindeki dikey elbise çizgilerinin ritmik tekrarı ile hareketlilik oluşturulmuştur.</p>	4
<p>Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?</p>	<p>(1) Bu afişte egemenlik figür grupları ve kompozisyon arka planına doğru açılan kahve rengi, haki renk kompozisyona egemenlik oluşturmuştur.</p>	1
<p>Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?</p>	<p>(1) Çizgiler, iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar ya da üç boyutlu formlar kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak bir takım yönleri işaret ettikleri görülmektedir. Bu yönlerin(2) birbirine paralel olanlarla ve zıt durumda olanları farklı görsel etkiler oluşturmuşlar,(3)Yatay yönler genellikle pasif, durağan görsel etkiler uyandırırken(4)figürlerin elbiselerindeki gibi dikey yönler aktif, eğik yönler canlı dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırmıştır</p>	4
<p>Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyonda seçilen kahve yeşil sarı sklasının</p>	1

	pek çok değerinin yer aldığı, bu değerlerin üç boyutluluk etkisi yarattığı görölmektedir.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>(1)Bu afişte fiziksel ve üslup uygunluğu görölmektedir.</p> <p>(2) Kompozisyonda kullanılan yakın renkler ve bu renklerin farklı değerleri, (3) tekrar eden formlarla fiziksel uygunluk, (4) formu oluştururken formun tümünde yapılan deformasyonlar üslup uygunluğunu oluşturmaktadır.</p>	4
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştir?	<p>(1) tasarım alanı içindeki figüratif öğelerin kıyafetlerinin üzerindeki uyum, (2) fon rengi ile figürler üzerindeki renklerin armonik uyumu.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1)Kompozisyon alanı ile figüratif imgelerin arasındaki boşluklarla majör aralık oluşturulmuştur.</p> <p>(2) Nesnelere oluşan grup içindeki kısa aralıklar minör aralık oluşturmuştur.</p> <p>(3)Benzer şeklide tipografik düzenlemelerle minör aralıklara yer verilmiştir.</p>	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştir?	<p>(1) Figürler üzerindeki elbiselerin kompozisyon içinde biçim farklılıkları çeşitlilik oluşturmuştur.</p>	1

TABLO: 14 Geleneksel Yöntem (G) Afişleri Sanatsal Düzenleme İlkeleri Analizi

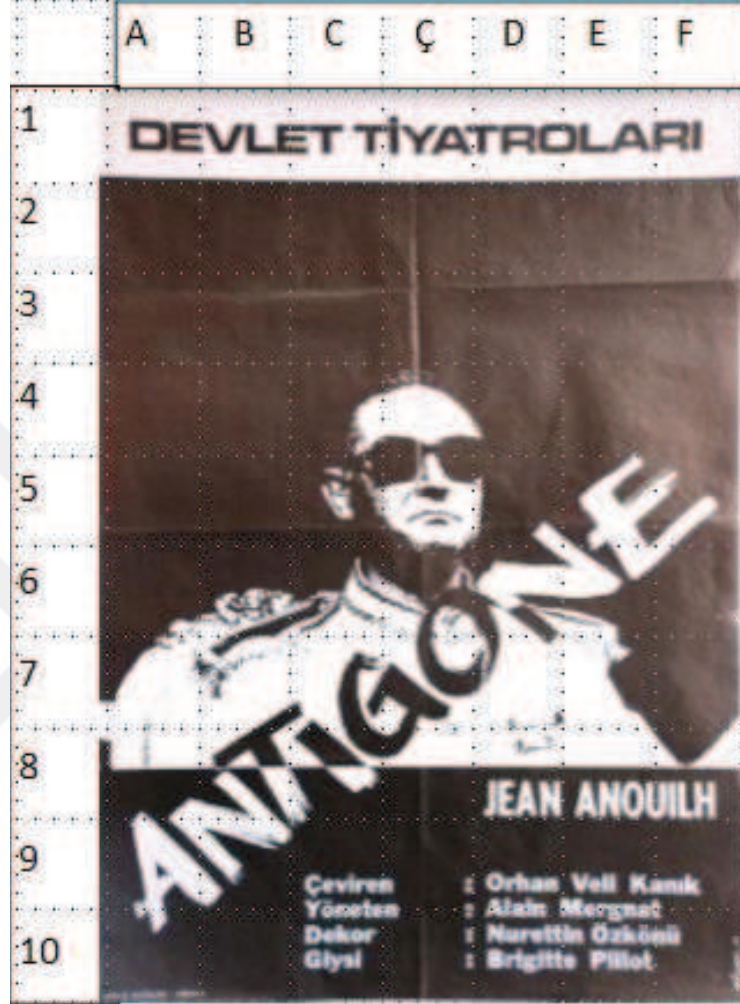
Tasarım İlkeleri	Düzenleme İlkeleri Sıklığı										N
	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
Denge	2	5	5	3	2	4	4	3	3	5	36
Görsel Devamlılık ve Hareket	3	3	2	6	3	3	3	5	3	4	35
Birlik/Bütünlük	4	2	4	2	2	2	4	5	4	4	33
Karşıtlık- Zıtlık	4	3	3	3	4	2	4	3	3	3	32
Koram (Dereceleme)	3	3	2	3	4	3	4	2	4	4	32
Yön	5	3	2	3	2	2	3	3	3	4	30
Ritim	4	3	3	2	2	2	3	3	3	4	29
Oran-Orantı	2	3	4	2	4	3	2	4	1	4	29
Uygunluk	3	4	1	3	3	5	2	1	2	4	28
Aralık	2	3	2	2	3	3	2	2	3	3	25
Ahenk (Uyum)	3	2	3	4	3	1	3	2	1	2	24
Değer(Valör)	3	2	1	4	2	3	3	2	3	1	24
Vurgu ve Odak Noktası	1	2	1	2	3	2	2	2	1	1	17
Egemenlik	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	13
Çeşitlilik	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	12

Geleneksel yöntemle yapılan Türk tiyatro afişlerinden seçilen on afiş çalışması uzman görüşleri alınarak tasarım ilkeleri doğrultusunda incelenmiş ve analizleri yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda; denge ilkesinin bu yöntemle yapılan afişlerde estetik unsur olarak daha fazla öne çıktığı verisine ulaşılmıştır. İkinci öne çıkan unsur görsel devamlılık ve hareket ilkesi olduğu tespit edilmiştir.

Bu ilkeleri sırayla; karşıtlık-zıtlık, birlik/bütünlük, ritim, koram(dereceleme, hiyerarşi), yön, uygunluk, oran-orantı, aralık, ahenk(uyum, armoni), değer(valör), vurgu, egemenlik, ve çeşitlilik olarak sıraladığımızda bu yöntemle yapılan tiyatro afişlerinde çıkan sayısal değerler sonucunda denge ,görsel devamlılık ve hareket, karşıtlık/zıtlık ilkelerinin estetik unsurlar olarak daha fazla öne çıktığını, diğer tasarım ilkeleri verilerinin yakın değerler oluşturduğunu fakat vurgu ve odak noktası, egemenlik ile çeşitlilik ilkesinin bu yöntem çalışmalarında sayısal değer olarak daha az görüldüğü verisine ulaşılmıştır.

3.1.2. Mekanik Yeniden Üretim Dönemi Türk Tiyatro Afişleri

Devlet Tiyatroları “Antigone”Tiyatro Afişi

https://www.google.com/search?sxsrf=ACYBGNTy_6sWGkTLTCz5NW85uQCBh9ZAqw:1568378846260&q=Antigone,+tiyatro+afi%C5%9Fi&tbm=isch&source=univ&sxsrf=ACYBGNTy_6sWGkTLTCz5NW85uQCBh9ZAqw:1568378846260&sa=X&ved=2ahUKewiEr4TA6s3kAhWk1aYKHWRDfoQsAR6BAgHEAE&biw=1350&bih=608#imgrc=fgAqfb-RkzR52M:

TABLO: 15

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafi Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon farklı alan bölünmeleri, (2)Leke değerlerindeki zıtlıklarla ve (3)tipografik düzenlemelerin hiyerarşik yapısı ile denge sağlanmıştır.	3

<p>Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>(1)Tasarım da tipografik düzenlemelerin ve figürün kompozisyon içindeki oluşturdukları koyu, orta, açık lekelerden oluşan dengeli alan parçalanmaları ve es paslarla oluşturulmuştur.</p> <p>(2)Figür üzerindeki açık alanlar, gözlük, apolet ve tipografik düzenlemenin figür üzerindeki siyah lekesi ile orantı sağlanmıştır.</p>	<p>2</p>
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Afiş yüzeyi farklı boyuttaki üç alana bölünüşü, alanlar arasındaki boyut farklılığı.</p> <p>(2) tipografi öğeler ve figürle açık koyu zıtlık dengesi sağlanarak oluşturulmuştur.</p>	<p>2</p>
<p>Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?</p>	<p>Tasarım yüzeyi (1)oran-orantı, (2)lekesel, (3)biçimsel ve (4)tipografik unsurların dengesi, (5)leke ve eksen zıtlıkları, (6)vurgu, (7)hiyerarşik, (8) ritmik düzen gibi ilkelerin bütünlük oluşturduğu gözlemlenmiştir.</p>	<p>8</p>
<p>Ritim nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Dikey yatay alan eksen bölünmelerinin ve oyun isminin bulunduğu asimetrik eksenin yapısal ritmik düzeni,</p> <p>(2)figür ve oyun isminin tipografik düzenlemesindeki lekesel alanlarla biçimsel ritmik düzen sağlanmıştır.</p>	<p>2</p>
<p>Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?</p>	<p>(1)Afişteki vurgu oyunun ismi olan tipografik düzenlemede görülmektedir.</p> <p>(2)Koyu ve açık zıtlıkların dengeli kullanılışı, (3)kompozisyon içindeki asimetrik yerleşimi ve kompozisyon içindeki diğer kullanılan tipografik karakterlerden farklı oluşu görsel algıyı güçlendirmiştir.</p>	<p>3</p>
<p>Bu afişte koram (dereceleme,</p>	<p>(1)Bu kompozisyonda hiyerarşik düzen figür ve</p>	

hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	tipografik düzenlemelerde ve (2) tercih edilen açık-koyu leke dengesiyle sağlanmıştır. (3) Kompozisyon içinde öne çıkan figür ve tipografik unsurun bir bütün olarak düşünüldüğü (9-A), (5-E) aralığıdır	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte hareket oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin kompozisyon içindeki asimetrik duruşu, (2) açık koyu leke dengeleri ile zeminle bağlantıyı sağlayarak görsel devamlılığı oluşturmuştur.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte kompozisyon alanına tamamında görülen ve geniş alan oluşturan siyah leke hakimiyeti vardır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Alan bölünmelerindeki figürün oluşturduğu dikey eksen, (2) tipografik düzenlemenin asimetrik eksen, (3) oyun bilgilerinin ve tiyatro adının bulunduğu yatay eksen ile (4) figürün kompozisyon içindeki duruş konumu yön ilkesinin varlığını göstermektedir.	4
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Figürün elbisesini oluşturan açık alan üzerindeki koyu, gri lekeler (2) tipografik düzenlemedeki yumuşak gri geçişler bu afişte valör uygulandığını göstermektedir.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu kompozisyonda (1) biçimsel ve (2) hizmet uygunluğundan bahsetmek mümkündür. Dengeli lekesel alan bölünmeleri bütünlük ilkesine hizmet ederken, figür ve tipografik düzenlemedeki leke dengeleri hiyerarşik düzene, vurguyu güçlendirmeye, odak noktasını oluşturmaya ve ahenk(uyum) ilkesinin oluşumuna hizmet	2

	etmiştir.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu kompozisyonda uygunluk ilkesi doğrultusunda birbirine yakın açık-koyu lekese alanların</p> <p>(2)dengeli parçalanmaların kompozisyonun geneline estetik katkı sağladığı, bu durumun ahenk(uyum, armoni) ilkesi ile sağlandığı tespit edilmiştir.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1)Kompozisyon yatay üç parçaya bölünmüş, dengeli aralıklar oluşturulmuş, (2)bu aralıklar içinde figüratif, tipografik unsurlar yerleştirilirken mesafe ve uzaklıklar bölünmüş parçaların boyutlarına göre ayarlanarak kompozisyonda aralık ilkesinin etkin olması sağlanmıştır.</p>	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu afişte çeşitlilik oyun isminin tipografik düzenlemesindeki leke dengesinin ve (2) yazı karakterlerinin farklı tasarlanması ile oluşturulmuştur. Kompozisyon içindeki diğer tipografik unsurlar karakter olarak benzerlik gösterirken oyun ismindeki tipografik karakter farklı tasarlanarak çeşitlilik oluşturmuştur.</p>	2

İlhan Bilge “Evita”, Tiyatro afişi.

<http://gmk.org.tr/publications>

TABLO: 16

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği(Serigrafı Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Koyu zemin üzerinde planlanan (1) figürün, (2)tipografik düzenlemelerin ve (3) minör ve majör aralıkların büyük, orta ve küçük alanlar olarak denge ilkesine göre düzenlendiği görülmektedir.	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu afişte oran orantı; (1) figürün kompozisyon içindeki kapladığı alan ve 2. tipografik düzenlemelerin kapladığı alanların aralık ilkesine uygun dengeli dağılımları ile oluşturulmuştur.	2

Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonun yapısal düzeninde (1) yatay yüzey eksenine göre düzenlenen tipografik unsurlar, (2) dikey ekseninde yerleştirilen figürle zıtlık oluşturmaktadır.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Kompozisyon içindeki bütün görsel unsurlar (1) oran, (2) denge, (3) ritmik düzen, (4) uyum vb. birlik ilkesinin oluşumunu sağlayan ilkelere dir. Bu kompozisyonda hareket, ritim, oran-orantı, zıtlıklar, denge ve diğer unsurlar genel olarak başarılı kurgulanarak bütünlük ilkesini gerçekleştirmişlerdir.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Figür üzerindeki, düğmeler, (2) inci kolyedeki diziliş, (3) dokular ve çizgisel kumaş hareketleri ile (4) figürün kompozisyon içindeki dinamik güçlü duruşu ritmik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Figürün eldivenli eli ve (2) oyunun adını oluşturan tipografik düzenleme, kompozisyondaki vurguyu ve odak noktasını oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon yüzeyinde yatay bir eksen üzerinde düzenlenen tipografik unsurlar (2) dikey konumdaki figürle zıtlık ilkesi doğrultusunda dengeyi sağlamış, hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur. (3) Kompozisyon yüzeyinde tasarlanan tipografik düzenlemelerde boyut ve bloklandıkları alan farklılıkları itibarı ile hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon dışından başlayan figür hareket ekseninin, kompozisyonun üst kısmına bloklanan, oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme ile bütünleşmesi, (2) Kollarını yukarıya doğru kaldırışı doğal hareketin var olduğunu, (3) figüre göre tipografik unsurların oluşturduğu dikey ve yatay eksen hareketleri ile soyut hareketin ve görsel devamlılığın gerçekleştirildiğini	3

	söyleyebiliriz.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık koyu değerlerin egemen olduğu, (2) koyu değerleri orta ve açık değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön ilkesi;(1)afişte kullanılan kadın imgesinin kompozisyon yüzeyine, asimetrik bir eksenle duruşu, (2)kompozisyon üst köşesine doğru devam eden hareketi ve (3) tipografik düzenlemelerin kompozisyondaki yatay ve dikey eksenleri ile sağlanmıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Figür üzerindeki ten, elbise, şapka ve eldivenlerdeki renk tonlaması (2) ışık gölge etkileri valörün uygulandığını göstermektedir	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Kompozisyonda yakın yada ortak değerlerin oluşturduğu birliktelik siyah zemin üzerindeki tipografik düzenlemelerin, (2)figür üzerindeki elbise renginin, (3) tipografik karakterlerin uygunluğu bu ilkenin gerçekleştirildiğini göstermektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Figür üzerindeki (1)elbise, (2)şapka ve (3)tipografik düzenlemede tercih edile renk tonları armonik bir düzen oluşturduğu ve bütünlük ilkesine katkıda bulunduğu görülmektedir.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu kompozisyonda (1)figürün kompozisyon içindeki duruş konumuna göre dengelenen (2)tipografik unsurlar arasındaki dengeli espaslar minör ve majör aralıklar olarak görülmektedir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu kompozisyonda çeşitlilik eldiven imgesiyle sağlanmıştır.	1

Bulancak Sanat Tiyatrosu "Mahkum" Tiyatro Afışı.

Bulancak Sanat Tiyatrosu Arşivi

TABLO: 17

Afişin Tekniği	(Serigrafî Baskı)	f
Bu Afişte Denge	(1)Bu afişte siyah, beyaz, gri lekelerin ve açık- koyu zıtlıkların bütünlüğü sağladığı, aralıklardan oluşan alan dengesi oluşturulmuştur.	2

nasıl sağlanmıştır?	(2) Kompozisyonda yatay eksen oluşturan tipografik unsurlara dikey eksen oluşturan portre ögesi yerleştirilerek kurgusal zıtlık dengesi oluşturulmuştur.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu kompozisyonda oran-orantı ;koyu zemin üzerinde (1) açık lekelerle oluşturulan, figüratif ve tipografik düzenlemelerin kompozisyon alanı üzerinde dengeli dağılımları (2) minör ve majör aralıklarla sağlanmıştır.	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonda zıtlık; (1) koyu zemin üzerine düzenlenen, açık alanlar olarak bırakılan figür ve tipografik düzenlemelerin lekesel alanları ile sağlanmıştır. (2) Biçimsel olarak kompozisyonun alanının dikey uzun bir dikdörtgen olarak tercihi, figür ve yatay eksenler oluşturan tipografik düzenlemelerle dikey-yatay eksen zıtlıkları oluşturulmuştur. (3) Rakamlardan oluşan imge grubunun bulunduğu açık alanda oluşan dikdörtgenin köşelerinin keskinliği ile tasarım alanı içindeki diğer unsurların yumuşak dönüş yapan köşe konturları arasında da zıtlıklar görülmektedir.	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Tasarımın geniş alanını oluşturan portre imgesi ve rakamların üzerinde bulunduğu geometrik açık alanın hiyerarşik düzen içinde, diğer elemanlarla (1) biçimsel ve (2) lekesel dengeleri, oluşturdukları, (3) ritmik düzenin görsel algı olarak bütünlük oluşturduğu görülmektedir.	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Tipografik unsurların kompozisyon içindeki aralıklara yerleştirilen küçük boyutta olanları oluşturdukları grupla hiyerarşik düzen içinde ritmik bir devamlılık sağlamıştır. (2) Tiyatro logosu içindeki dalga etkisi veren tekrar çizgiler, (3) portre üzerindeki saç sakal ve deri dokularının, karakter çizgilerinin oluşturduğu lekesel düzen de kompozisyon ritmik düzeni sağlamıştır.	3
Bu afişte vurgu	(1) Bu afişte büyük, küçük ve orta alan	

nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>parçalanmaları,</p> <p>(2) tipografik unsurlar ve (3) aralıklardan oluşan hiyerarşik düzen içerisinde görsel etki gücü diğerlerinden fazla ve ön plana çıkan portre ögesi vurguyu oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonda hiyerarşik düzen koyu zemin üzerinde farklı boyutlardaki lekesel açık alanların oransal düzeni ile sağlanmıştır.</p> <p>(2)Dengelenmiş alanlar içindeki insan, portrenin açık alanı, kompozisyonun fondaki koyu alan içinde büyük parçayı temsil etmekte ve (3)tipografik unsurların lekesel açık alanları orta ve küçük büyüklükteki parçaları oluşturmaktadır. Bu durum öğeler arası hiyerarşik düzeni oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Afişteki tipografik unsurların ve portre ögesinin koyu zemin üzerinde açık alanlar olarak hiyerarşik dağılımları, (2)öğeler arasındaki uyumlu bütünleşmeler, gözün kompozisyon içinde rahatça gezinmesini sağlamış görsel devamlılık ilkesinin varlığını ortaya koymuştur.</p> <p>Özellikle dağınık bir görsel algı oluşmaması için (3)tiyatro isminin bulunduğu mavi renkteki tipografik öge ve tiyatro logosunun renk şiddeti azaltılarak gözün kompozisyon içinde rahatça dolaşımı sağlanmıştır.</p> <p>(4)Kompozisyon tabanından başlayıp yukarıya doğru açık tonların devamlılık gösterdiği eksensel hareket ve (5)portrenin kompozisyon içindeki duruş pozisyonunun eksensel hareketi kompozisyona dinamizm getirdiği görülmektedir. (6)Saç , sakal ve karakter çizgilerinden oluşan ritmik unsurların getirdiği lekesel hareketlilikte gözlemlenmiştir.</p>	6
Bu afişte	(1) Kompozisyon içinde koyu alanların oluşturduğu	

egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	siyah renk egemenliğin görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Kompozisyon yapısal kuruluşundaki tipografik unsurlardan oluşan yatay eksen yönü, figürün dikey eksen yönü ile simetrik bir düzen sağlamıştır. (2)Portrenin kompozisyon içindeki duruş eksenini, (3) yöneldiği bakış açısı kompozisyonu harekete geçirerek izleyen gözü yönlendirmiştir.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Tiyatro ambleminin yapısındaki dalgalı çizgilerde ve (2)portre üzerindeki açık koyu ve gri lekesel geçişlerde valör uygulamasını görmekteyiz.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyon içindeki öge grupları aynı amaç doğrultusunda (1)lekesel ve (2)biçimsel dengeyi oluşturarak uygunluğun oluşumunu sağlamış,	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki benzer ve yakın öge grupları lekesel bir denge oluşturmuş, kompozisyonun genelinde uygunluk ve birlik ilkesi doğrultusunda hem(1) biçimsel hem (2)lekesel bir ahenk oluşturduğu görülmektedir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Koyu fonla birleşen portre üzerindeki lekeler, (2)tipografik düzenlemeler ve figür arasında dengeli bırakılan mesafeler, (3)belirli bölgelerde yoğunlaşan figür grupları (4)hiyerarşik leke dağılımlarındaki uyumluluk aralık ilkesinin bu tasarımda gerçekleştiğini göstermektedir.	4
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Tasarım alanının geneline hakim olan siyah, beyaz ve gri dengesinden oluşan leke düzeninde,(2)tiyatro logosu ve tiyatronun adının bulunduğu tipografik düzenlemenin tercih edilen mavi ve kırmızı renklerinde çeşitlilik görülmektedir.	2

Devlet Tiyatroları “72. Koğuş” Tiyatro Afışı

<https://www.behance.net/gallery/18531233/Tiyatro-Afisleri>

TABLO: 18

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafi)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonun sağ alt kenarına yakın bir konumda dairesel kırmızı alan üzerine, konturları dikenli tellerle oluşturulmuş el imgeleri,(2) sol üst köşeye bloklanan oyun ismi, (3)tiyatro logosu ve oyun bilgilerinin bulunduğu tipografik düzenleme alanı, asimetrik bir düzen içinde büyük, orta ve küçük alan dengesi oluşturmuşlardır.</p> <p>(4)Kırmızı dairesel alanın sağ kenara yakın bilinçli olarak yerleştirilmesi, görsel olarak gözü o bölgeye</p>	7

	<p>çekerek dengeyi sağlamıştır.</p> <p>(5)Ellerin oluşturduğu asimetrik eksenler, simetrik yapıya sahip dairesel alan üzerinde zıtlık dengesi oluşturmuştur. (6)Kollardaki siyah dikenli teller, (7)tipografik unsurların siyah rengi ile denge oluşturmuştur.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Tasarım kullanılan ellerden oluşan figüratif imgeler, tipografik unsurlar ve kırmızı dairesel soyut imgeler oluşturdukları grup içinde kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir oran kurmuşlardır.</p> <p>(2) Gruplar ve aralarındaki farklı mesafelerin oluşturduğu kompozisyonun bütünündeki dengeli oranda kompozisyon bütünlüğünü sağlamıştır.</p>	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Ellerin oluşturduğu asimetrik eksenler ve kollar üzerindeki dikenli tel dokuları hareketli görsel yapılarıyla, simetrik yapıya sahip düz dairesel ve durağan alan üzerinde zıtlık dengesi oluşturmuş,(2) büyük, orta ve küçük parçalar ve aralıklarla zıtlıklar kompozisyon bütününde uygulanmıştır.</p>	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Kompozisyon alanında kullanılan figüratif, tipografik ve soyut imgeler kendi grupları içinde ve kompozisyon bütününde dengeli ve oranlı bütünlüğü sağlamış, (1)kırmızı dairesel alan üzerinde vurguyu ve odak noktasını oluşturmuş, (2)asimetrik eksen yönleri ile hareketlilik, (3)figürler üzerinde ve arka plan alanında çizgisel ve lekesel ritmik düzen oluşturularak bütüne hizmet eden bir görsel algı ortaya çıkarmışlardır. Bu durum kompozisyonda birlik/bütünlük oluşumunu sağlamıştır.</p>	3

Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon kurgusundaki ellerin hareket yönünün oluşturduğu asimetrik tekrarlanan eksenler ve (2)kollar üzerindeki belirli aralıklarla tekrarlanan tellerin dikenleri ile (3)eğilerek tekrarlanan burgulu bir görüntü oluşturarak, tel imgeleri(4)parmakların kırmızı alan üzerindeki tekrarlanan eksenleri ritim ilkesinin uygulandığını göstermektedir.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Bu afişte kırmızı dairesel alan ve (2)bu alan üzerinde birleşmiş el imgeleri kompozisyona da odak noktasını ve vurguyu oluşturan unsurlar olarak gözlemlenmiştir.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların (1)büyük-küçük, (2)konum, (3)renk, (4)kontraslık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş, tasarımda görsel hiyerarşinin doğru kullanıldığı gözlemlenmiştir.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Konturları dikenli tel imgeleriyle oluşturulmuş illüstratif el formunun kırmızı dairesel alan üzerine doğru oluşturduğu eksen,(2)tipografik düzenlemelerin yatay eksen yönleri ve (3)dikenli tellerle tipografik düzenlemelerin siyah leke dengesi hareket ve görsel devamlılığı sağlamıştır.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte egemenliği figürler ve tipografik düzenlemeler arasındaki gri lekelerden oluşan alan oluşturmuştur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl		

yararlanılmıştır?	<p>Çizgiler, iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar ya da üç boyutlu formlar kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak bir takım yönleri işaret ederler.</p> <p>(1) Bu afişte kolların, kırmızı dairesel alana doğru asimetrik eksen yönelişleri, (2) tipografik düzenlemelerin yatay eksen hareketleri görsel algıyla yön ilkesinin varlığını göstermektedir.</p>	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1) Bu afişte yalın bir ifade biçimi kullanılmış, (2) arka plan da gri silik leke değerleri oluşturularak kırmızı dairesel alan ve siyah lekelerin kontrastlıkları yumuşatılmıştır.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>Yakın yada ortak değerler olarak kompozisyon içindeki (1) ellerin oluşturdukları birliktelikle ve (2) arka plan renk tonuyla uygunluk gerçekleştirilmiştir.</p>	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın (1) eller, (2) aralıklar ve (3) parçaların kendi aralarındaki uyumu sağlanmış, zeminle bütünleştirilmiş, ahenkli bir görsel algı oluşturulmuştur.</p>	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1) Kompozisyonda kullanılan formlar arasındaki mesafeler olarak ifade edilen aralıkların farklılığı, kompozisyonda zıtlık oluşturmuş, (2) düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan grupları ve uzaklaşmaları sağlamış, düzenlemede etkili bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunmuş olduğu gözlemlenmiştir.</p>	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyon bütününde renksiz bir imge düzenlemesinin yanında soyut bir yapıya sahip olan (1) kırmızı renkli dairesel alan çeşitlilik oluşturmuştur.</p>	1

Ankara Sanat Tiyatrosu "Zübük" Tiyatro Afışı

<https://ast.com.tr/Oyun.aspx?oid=5&D=t>

TABLO: 19

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafi)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Tasarım alanında yatay eksen oluşturan dört dengeli bölünme , kompozisyon merkezine yerleştirilen illüstratif figür ve tipografik düzenlemelerin simetrik dikey eksenleri ile zıtlık dengesi oluşturmuşlardır.</p> <p>(2) Tiyatro adı yazarın ismi ve oyun adının bulunduğu tipografik düzenlemelerin boyut farklı ile renklerinin aynı tonla oluşturulması, kompozisyon merkezinde denge</p>	4

	oluşturmuştur. (3) Kompozisyon merkezindeki illüstratif insan ögesi tipografik düzenlemenin etrafına farklı boyutta dengeli koyu lekeler oluşturacak şekilde yerleştirilmiş, koyu leke dengesine (4) küçük puntolarla düzenlenen yönetmen ve oyuncu bilgileri de katkıda bulunmuştur.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Figürün kompozisyon içinde koyu lekelerle oluşturduğu büyük, orta ve küçük alan parçaları arasında, (2) tipografik düzenlemelerin boyutlarındaki farklılıklar arasında ve (3) kompozisyonun bütünlüğündeki simetrik düzenle oran orantı sağlanmıştır.	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonda figürün dikey eksen üzerindeki kurgusuna yatay eksen oluşturan tipografik unsurlar, (2) tiyatro logosunun kompozisyon içindeki asimetric duruş eksenini ve (3) figürü oluşturan koyu lekelerin kompozisyon içindeki hareket eksenleri biçimsel zıtlıklar oluşturması, (4) kompozisyonun alt kısmındaki mavi şerit kompozisyon zeminindeki turuncu renkle, (5) figürün elinin içindeki yeşil öge ile kırmızı tipografik düzenlemeler, (6) figürde ceket düğmeleri olarak beyaz bırakılan noktalar ile elbisenin siyah rengi lekesel zıtlıklar oluşturmuştur.	6
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Tasarımda kullanılan koyu lekelerden oluşan figüratif öge ve tipografik unsurlar bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirilmiş ve kompozisyonda dağınıklık ve parçalanma engellenmiştir. (2) Kurgulanan kompozisyonda kullanılan görsel unsurlar gruplar oluşturmuş ve bu unsurların birbirleriyle uyum içinde düzenlendiği görülmüştür.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Siyah leke gruplarından oluşan figür ve farklı	

	<p>boyuttaki tipografik unsurların belli sistemlerle tekrarlamaları görülmektedir.</p> <p>(2) Ara boşluklarının giderek fazlalaşması-azalması, (3)belli aralıklarla değişime uğramaları, (4)sistemli bir şekilde büyüyüp küçülmeleri, (5)konumlarının ve renklerinin giderek farklılaşması görsel açıdan ritim olgusunun bu kompozisyonda gerçekleştiğini göstermektedir.</p>	5
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Bu afişte vurguyu siyah lekelerle oluşturulan figür imgesi oluşturmuştur. (2)Bu kompozisyonda oyun isminin bulunduğu tipografik düzenleme odak noktasını oluşturmuştur.</p>	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu kompozisyonda koyu lekelerin bütünlük içindeki büyük, orta ve küçük lekelerle, verilmek istenen mesaj doğrultusunda hiyerarşik düzen içinde vurgulanmak istenen karakteri oluşturmuş, (2)tipografik unsurların boyut farklılıkları ile güçlendirilmiştir.</p>	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon içindeki koyu lekelerin oluşturduğu figür ögesini,(2)oyun isminin ve yazarın isminin bulunduğu tipografik düzenleme bütünleyerek görüntü kopukluğunu ortadan kaldırmış görsel devamlılığı sağlamıştır. Bu kompozisyonda hareket;(3)soyut görsel lekelerin ve ya elbise üzerindeki noktaların ekseni, (4)figür kolları ve şapkaya bağlantı kuran asimetric çizgilerin birbirleriyle olan ilişkileri ve(5)kompozisyon içindeki konumlarının kompozisyon bütünlüğü içerisinde ortaya çıkardığı dinamizm hareket algısını oluşturmuştur.</p>	5
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1) Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte</p>	2

	açık değerlerin egemen olduğu, (2) açık değerleri orta ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Kompozisyon içindeki siyah lekelerin oluşturduğu grup içinde parçaların gösterdiği görsel yöneliş eksenleri, kompozisyon merkezini güçlendirerek algısal odak noktasını oluşturmuştur bu durum bu afişte yön ilkesinin olduğunu göstermektedir.	1
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Siyah lekelerin üst üste ve yan yana yerleştirilmesi, (2) kırmızı rengin ön plandan arka plana doğru açılması ve sıcaklaşması, (3) tipografik düzenlemelerdeki yakın ve uzak oluşum ölçü farkları ile kullanılmıştır.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Yakın yada ortak değerler olan siyah lekeler kompozisyon içindeki oluşturdukları birliktelikle uygunluk ilkesini gerçekleştirmiştir.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Bütünü oluşturan birbirine yakın öğeler olan (1) siyah lekesel alanların ve (2) parçaların, tipografik unsurların oluşturduğu grup aralarındaki uyumu ve yumuşak ilişkileri ahenk(uyum, armoni) ilkesinin doğru kullanıldığını göstermektedir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu afişin görsel etkisini güçlü kılan (1) lekeler ve tipografik düzenlemelerin arasındaki mesafelerin başarılı kurgulanışı, (2) hareketi ortaya çıkaran etkiler, (3) güç dengelemeleri, (4) gruplaşma ve bir bütün olma, (5) kitleselleşme oluşturan siyah lekeler ve tipografik unsurlar aralık ilkesinin başarılı kullanılmasıyla sağlanmıştır.	5
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik kompozisyon tabanındaki şeridin seçilen mavi renk tonudur.	1

Bulancak Sanat Tiyatrosu "Ayla Öğretmen" Tiyatro Afişi.

Bulancak Sanat Tiyatrosu Arşivi

TABLO:20

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafi)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Tasarımda kullanılan figüratif, tipografik ve lekesel bir birini tamamlayan biçimsel ve kütesel öğeler dikey ve yatay eksenler üzerinde yerleştirilmiş, (2)boyut farklılıkları ve (3)alan aralıkları bütüne hizmet ederek görsel dengeyi oluşturmuştur.</p> <p>(4)Tipografik düzenlemelerde tiyatro adının, oyun isminin mavi rengi ile figür grubu arkasındaki açık ve</p>	

	<p>koyu mavi rengin denge oluşturduğu görülmektedir.</p> <p>(5) Aynı düzen çocuk grubu üzerindeki okul forması renginde, oyuncu kadrosunun isimlerinin bulunduğu ve sponsor firmanın adının geçtiği tipografik düzenlemede görülmektedir.</p> <p>(6) Bir başka leke dengesi de figür grubunu bütünleyen siyah lekelerin öğretmen imgesinin, çocuk grubunun saçlarında, elindeki asanın ucunda ve zeminle beraber bütünleşen elbise imgesinin dikey parçalanmasında görülmektedir.</p>	6
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğeler olan öğretmen ve etrafındaki çocuklardan oluşan grup içinde kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir denge söz konusudur.</p> <p>(2) Aynı boyut farklılıkları tipografik unsurların oluşturduğu gruplarda ve leke düzeninde de söz konusudur.</p> <p>(3) Öğe gruplarının bütünle olan boyut ilişkisi ve tasarım içinde farklı ölçülerle tasarım öğelerinin kullanması kompozisyondaki denge ilkesini güçlendirdiği, derinliğin ve görsel ağırlığın kurulmasına destek olduğu görülmüştür</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu tasarımda zıtlıklar, tasarımda kullanılan figüratif, tipografik ve lekesele öğelerin (1) değerleri, (2) renkleri, (3) boyutları, (4) dokuları, (5) çeşitleri, (6) biçimleri, (7) yönleri, (8) hizaları ve (9) hareketleri arasında oluşturulan farklılıklarla sağlanmıştır.</p> <p>Kompozisyon merkezindeki öğretmen ve öğrencilerden oluşan grup dikey eksen oluşturarak yatay eksen oluşturan tipografik düzenlemelerle zıtlık sağlamış. Sıcak ve soğuk renk grupları arasında zıtlık oluşturulmuştur.</p>	9
	(1) Bu afişte kullanılan figüratif, tipografik ve soyut	

Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	imge gruplarının oluşturdukları biçimler bir araya getirilirken dengeli bir şekilde birbirleriyle ilişki kurmaları sağlanmış birliği oluşturmuştur.	1
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Figür grubu üzerindeki zeminle bütünleşen siyah leke tekrarı, (2)öğretmen imgesi etrafındaki çocukların sıralanışı, (3)tipografik unsurlarda seçilen yazı karakterlerinin çizgisel hareketliliği ve (4)soyut çizgisel dokuların oluşturduğu tekrarlar bu kompozisyonda ritmi oluşturan unsurlar olmuşlardır.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Bu afişte vurguyufigüratif imge grubu içindeki illüstratif düzenlenen öğretmen imgesi oluşturmuştur.(2) Kompozisyon tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olduğu görülen figüratif öğe grubu odak noktasını oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Tasarım içindeki kullanılan figüratif, tipografik ve lekesele görsel unsurların (1)büyük-küçük, (2)konum, (3)renk, (4)kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmesi yapılarak figüratif imge grubunun öne çıkması sağlanmış, görsel hiyerarşik düzenin doğru kullanıldığı görülmüştür.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Tasarımlarda görsel devamlılığı sağlayabilmek için kullanılan ton, mesaj, boyut, renk, biçim, form, gibi özellikler; (1)figüratif imge grubunda, (2)tipografik düzenlemelerde ve lekelerde, birbirleri arasında benzerlikler ve tutarlılık göstermiş gözün kompozisyon içinde rahat dolaşımı sağlanmıştır. (3)Tasarım yüzeyinde soyut görsel lekelerin, (4)figüratif ve tipografik öğelerin birbirleri arasındaki yönelişleri, (5)kompozisyon içindeki duruş konumları, kompozisyon bütünlüğü içerisinde hareket algısını ortaya çıkarmıştır.	5

Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık değerler olan mavi rengin egemen olduğu görülmektedir, (2) açık değerleri orta ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Çizgiler, iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar, kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak kompozisyonun sağ alt köşesine yönelen bir görsel algı oluşturmuştur. (2)Figürlerin arka planındaki mavi lekeler dikey yöneliş gösterirken, (3)tipografik unsurlar yatay yöneliş algısı oluşturmuştur.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Biçimlerin koyu açık ve orta değerlerden oluşan leke düzeni ile sağlanmıştır.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Yakın değerler olarak görülen figür grubu, (2)ortak değerler olarak niteleyeceğimiz figüratif unsurlar ve leke düzeni, kompozisyon içinde birliktelik oluşturarak uygunluğu sağlamışlardır.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu tasarımda bütünü oluşturan figüratif grupla,(2)birbirine yakın tipografik öğeler ve (3)parçalar kendi aralarında uyumu birlikteliği sağlayarak ahenkli bir görsel algı oluşturmuşlardır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Kompozisyonda kullanılan figür grupları, tipografik düzenlemeler ve grupların kendi lokal alanları içinde birbirleri ile arasındaki mesafeler (1) kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında düzenlemede (2)formlar arasında oluşturulan grupları ve (3)uzaklaşmaları sağlamış ve düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunmuştur.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki sarı renk olarak düzenlenen harf grubu ve (2)arka planda fon olarak kullanılan koyu ve açık mavi lekesele alan çeşitlilik oluşturmuştur.	2

Ankara Sanat Tiyatrosu “Ödenmeyecek Ödemiyoruz” Tiyatro Afişi

<https://www.google.com.tr/search?q=%C3%B6denmeyecek+%C3%B6demiyoruz+tiyatro+afi%C5%9Fi&tbm=isch&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwjntfypz87kAhVNyKYKHbJUB0gQsAR6BAgGEAE&biw=1366&bih=576#imgdii=WEnm-asI4Wr10M:&imgrc=kpZ1BiMPsLV1KM:>

TABLO:21

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafi)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon alanı yatay dikdörtgen olarak dört alana bölünmüş simetrik denge oluşturmuştur. (2)Bölünen alanlar içine yerleştirilen tipografik ve figüratif imgeler oluşturdukları gruplar içinde yatay alan eksenlerine, dikey eksenler olarak zıtlık dengesi oluşturmuştur. (3)Her grup ölçülü aralıklarla ve oluşturdukları yönlerle dengeli bir görsel algı oluşturmuştur.</p> <p>(4)Kompozisyon üst bölümünde yatay eksen üzerinde tasarlanan oyun adının bulunduğu tipografik unsurun</p>	5

	boyut ve rengi kompozisyon tabanındaki bölünen alanla boyut ve renk olarak denge oluşturmuştur. (5) Aynı denge tiyatrosunun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ve kompozisyon içindeki figüratif öğelerin siyah renk leke dağılımı ile sağlanmıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonda alan bölünmelerinde parçalar arasında eşit oranlar oluşturulmuş, (2)her parçanın içinde oluşturulan figüratif ve tipografik unsurlar aralık ile uygun mesafelerle orantılı dağılımları sağlanmış, birbirleri ile denge unsuru çerçevesinde kütleli ağırlık merkezleri oluşturmuştur.</p> <p>(3)Tipografik unsurlarda da büyük, orta ve küçük boyutlar oran orantı ilkesine uygun kompozisyon yüzeyine yerleştirilmiştir.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu tasarımın oluşumunda yatay alan bölünmeleri dikey figür imgeleriyle ve tiyatro logosunun duruş eksenini ile eksensel zıtlık oluşturmaktadır. (2)Bölünmüş alanlar içinde tasarlanan figüratif ve tipografik unsurlar kendi grup düzenleri içinde hareket ve yön zıtlıkları oluşturmuştur.</p> <p>(3)Lekeseli zıtlıklar, siyah-beyaz zıtlıkları olarak oluşturulmuş, renk zıtlığı ise (4)oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ve kompozisyonun alt kısmındaki bölünmüş alanın kırmızı rengi arasında, üstten ikinci alanın kırmızıya zıt olan yeşil renkle tasarlanmasıdır.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1)Kompozisyonda eşit alan bölünmelerinin durağan bir görsel algı oluşturmaması için alanlar içinde oluşturulan figür gruplarının eylem içindeki hareketli imgeleri oluşturulmuş,(2) bütün alanlarda aynı temayı işleyen figür grupları kompozisyonda görsel bütünlüğü sağlamıştır.</p>	2

Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon içindeki dikey ve yatay eksenler ve dengeli alanların üst üste ritmik tekrarı görülmektedir.</p> <p>(2)Bölünmüş alanlar içinde grup olarak yerleştirilmiş figüratif unsurların hareket tekrarlarından oluşa ritmik bir düzen oluşturduğunu görmekteyiz.</p>	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Afişte vurguyu bölünen alanlar oluşturmaktadır. Bölünen alanların bayrak imgesinin renk düzeni oluşturmuş,</p>	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Tasarım içindeki kullanılan tipografik ve figüratif görsel unsurlar (1)büyük-küçük, (2)konum, (3)renk, (4)kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş, tasarımda görsel hiyerarşinin oluşumunu sağlamıştır.</p>	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Bölünen alanlar üzerinde oluşturulmuş figüratif ve tipografik unsurlar ton, mesaj, boyut, renk, biçim, form, gibi özellikleri bakımından birbirleri arasında bir benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu durum tutarlılık sağlamış, görsel devamlılığın oluşumunu gerçekleştirmiştir.</p> <p>(2)Tasarım yüzeyinde figür ve tipografik unsurların form oluşumunu sağlayan lekeler ve diğer öğeleri birbirleriyle olan ilişkileri ve kompozisyon içindeki konumları kompozisyon bütünlüğü içerisinde hareket algısı oluşturmuştur.(3) Figür gruplarının kendi içindeki doğal bir olaya verdikleri fiziksel hareketlerin oluşturduğu görsel hareket etkisi de kompozisyonun bütününe egemen olduğu gözlemlenmiştir.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1)Kompozisyon içinde kullanılan öğelerin birinin ya da bir grubunun tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olan bölünmüş yeşil alan üzerindeki figür grubunun alan dışına çıkan boyutları ile (2) Oyun isminin bulunduğu tipografik düzenlemeyle bütünleşmesi egemenlik oluşturmuştur.</p>	2

Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Bu afişte figürlerin ve tipografik unsurların bölünen alanlar üzerinde oluşturdukları gruplar kendi içlerinde ki ilişkilerinden kaynaklanan hareket ve yönelişler gösterdikleri gözlemlenmiş,(2) bu durumun figür grupları arasında da kompozisyon bütünlüğünü sağlayıcı yönelişlerde bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu yönelişler kompozisyon içinde hareketli, ritmik bir görsel algı oluşumunu da sağlamıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Kompozisyonda (1)üst üste yerleştirilmiş görsel unsurların (2)açık-koyu leke zıtlıkları ile (3)ara değer dengeleri sağlanmış (4)yakın ve uzak arasındaki ölçü farklılıkları derinlik etkisi yaratmış, (5)arka planda bölünmüş alan üzerindeki renk ve leke değerleri ile alanın bir bayrak imgesi olduğu görülmüştür.	5
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Yakın yada ortak değerler olan figür grupları kompozisyon içinde (1)biçimsel ve(2) hareket birliktelikleri oluşturarak uygunluk ilkesini gerçekleştirmişlerdir.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bir tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın figürler, tipografik unsurlar ve parçaların kendi aralarındaki uyumu birliktelik sağlamışlar ahenkli bir görsel algı oluşturmuşlardır.	1
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Kompozisyonda kullanılan figür ve figür grupları arasındaki mesafelerin farklılığı, kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında (2)düzenlemedeki figürler arasında oluşturulan grupları ve (3)uzaklaşmaları sağlamış tasarımda ilgi çekici bir görsel algı oluşumunu sağlamıştır.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte dört bölünmüş alan içinde düzenlenen figür gruplarının , farklı eylemlerle aynı temayı işleme çeşitlilik oluşturmuştur.	1

Karaca Tiyatro “Çöl Faresi) Tiyatro Afışı.

http://www.photoshopmagazin.com/paylasim/3315/mengu_ertel.html#dengeli

TABLO: 22

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon beyaz alanı içinde siyah lekelerin oluşturduğu büyük orta ve küçük kütleler dengeli bir dağılım göstermektedir. (2)Aynı dengeyi kompozisyon beyaz alanı ile şapka imgesi, tiyatro adının ve oyun bilgilerinin verildiği tipografik düzenleme ile baston ve kuyruk imgesi olarak tasarlanmış beyaz alanlar, tiyatro	4

	<p>logosu ve gül imgesinin tac kısmı kütleli denge oluşturmuştur.</p> <p>(3)Fare imgesini oluşturan siyah büyük alanın dikey eksenini ile şapka imgesinin dairesel yapısı, kuyruk ve baston imgesi olarak tasarlanmış asimetrik beyaz alan hareket zıtlık dengesi oluşturmuştur. (4)Aynı zıtlık dengesi tipografik düzenlemelerinde içinde bulunduğu açık koyu leke zıtlıkları ile oluşturulmuştur.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğeler olan illüstratif şapka, baston, gül ve siyah leke olarak tasarlanmış fare imgesi lekese kütle ve alan boyutları oluşturdukları grup içinde, kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir oran-orantı kurmuşlardır.(2) Bu oran oyun ismi, tiyatro adı ve oyun bilgisinin bulunduğu tipografik düzenlemelerde de söz konusudur. (3)Öge gruplarının bütünüle olan boyut ilişkisinde de lekese kütle oranı görülmektedir.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişte zıtlık; (1)siyah-beyaz parçalı lekese zıtlıklar, (2)büyük, orta ve küçük kütlelerin tasarım alanı içindeki oran, hareket, yön eksen zıtlıkları, (3)tipografik unsurların boyutları arasındaki oranlar ve (4)dikey kompozisyon kenarına yatay eksen zıtlıkları ile oluşturulan farklılıklarla sağlanmıştır</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1)Beyaz zemin üzerinde siyah-beyaz alanlarla oluşturulan leke dengesi, (2) kuyruk ve bastonu imgeleyen beyaz alan ile şapka imgesi, (3)kütleli oran, zıtlıklardan oluşan dikey, yatay ve asimetrik eksenler, (4)görsel hiyerarşik düzen,(5)ritmik tekrarlanan lekese alanlar gibi tasarım ilkelerinin başarılı uygulanışı birlik ilkesinin oluşumunu sağlamıştır.</p>	5
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon içinde fare figürü olarak imgelenen siyah lekelerin sınırlarının girif hareketlerle oluşturduğu</p>	5

	görsel etki, (2)şapka imgesi üzerindeki sarı lekese alanların arasında kalan beyaz alanlar ve siyah tekrarlanan konturlar, (3)gül imgesinin oluşumundaki kırmızı tekrarlanan lekeler, (4)siyah taç ve sap kısmındaki dalgalı lekeler ile (5)baston ve kuyruğu simgeleyen açık alan üzerindeki tekrarlanan siyah noktalar ritmik düzeni oluşturmuştur.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Bu afişte vurguyu tasarım alanı içinde dengeli geniş bir kütle olarak düzenlenmiş siyah alan üzerine sarı renkle tasarlanan (1)şapka imgesi ve (2)fare kuyruğu şeklinde düşünülmüş baston grubu oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte kullanılan tipografik düzenlemelerin, leke ve görsel unsurların (1)büyük-küçük, (2)konum, (3)renk, (4) kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş, tipografik ve görsel hiyerarşi oluşturulmuştur.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Tasarımda sol alt köşeden başlayan lekese hareket eksenini, şapka ve baston imgesinin lekese hareket eksenini ile devam etmiş ve (2) tasarımın üst kenarına ulaşan dikey bir eksen üzerinde simetrik düzen içinde oluşturulan tipografik unsurlarla tutarlılık oluşturularak görsel devamlılığı sağlamıştır.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık koyu değerlerin egemen olduğu, (2) koyu değerleri açık ve orta değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte çizgiler, iki boyutlu anlık lekese tekrarlar kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak bir takım yönleri işaret ederek, birbirine paralel olanlarla ve zıt durumda olanları farklı görsel etkiler oluşturmuş olduğu görülmektedir. (1) Yatay yönler oluşturan tipografik unsurlar genellikle pasif, durağan görsel etkiler uyandırırken, (2)	3

	dikey yönler oluşturan siyah büyük leke kütleli aktif bir görsel algı oluşturmuştur. (3) şapka, kuyruk ve bastonu simgeleyen açık alan, eğik ve asimetrik yönleri oluşturarak canlı dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırmıştır	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Bu afişte değer, büyük, orta ve küçük leke alanlarının oluşturduğu (1) görsel etki ve (2) aralıklarla oluşturulmuştur.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Kompozisyonun bütününde lekesel bir üslup kullanılmış, (2) farklı imgeler lekesel uygunluk içinde bir bütünlük oluşturmuştur.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Bu tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın (1) lekesel öğelerin ve (2) parçaların kendi aralarındaki uyumu ve (3) kontrast armonik düzeni sağladığı görülmektedir.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Kompozisyonda kullanılan tipografik, figüratif lekesel imgeler arasındaki mesafeler olarak görülen aralıkların farklılığı, (2) kompozisyonda siyah-beyaz, açık-koyu leke zıtlıkları oluşturmanın yanında (3) düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan grupları ve uzaklaşmaları sağlamak açısından, önemli bir görev üstlenmiş ve düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunmuştur.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte birbiri ile anlam olarak farklı imgelerin (gül, baston, fare ve şapka) kompozisyon içinde vurguyu güçlendirmesi ve kompozisyon bütünlüğünde ifadeyi çekici hale getirmesi çeşitlilik ilkesinin varlığını göstermektedir.	1

Devlet Tiyatroları “39. Basamak” Tiyatro Afişi.

https://www.google.com.tr/search?q=39+basamak+afi%C5%9Fi&tbn=isch&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwjHhbfWym7kAhUL4KYKHTYiBp0QsAR6BAgGEAE&biw=1366&bih=625#imgrc=-yKkDGtQFYMg_M:

TABLO: 23

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafi)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1) Tasarım alanı, tiyatro logosu, üzerinde figüratif imgelerin ve soyut dokusal etkilerin olduğu geometrik alan olarak bölünmüş, kompozisyon yüzeyinde alan dengesi oluşturulmuş, (2) tasarımda kullanılan birbirini	7

	<p>tamamlayan biçimsel ve kütleli öğelerin belli bir düzen içerisinde kompozisyona yerleşimi sağlanmıştır. (3) Figürler arasında biçimsel denge boyut farklılıkları ve aralıklarla sağlanmıştır. (4) Tren imgesi ve arka plan oluşturan kare alanın sağ bölümünde bulunan tipografik düzenlemedeki renk dengesi, (5) siyah lekelerin oluşturduğu alan,(6) tiyatro logosunun koyu yazı tonu ile (7) figürler üzerindeki koyu konturlar ve alanlar leke dengesi oluşturmuştur.</p>	
<p>Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>Tasarım merkezinde kullanılan figüratif öğeler olan (1) tren, kadın-erkek figürü ve (2) oyun adının bulunduğu tipografik düzenleme, kompozisyon içinde birleştirici görev üstlenmiş, kare alan üzerinde oluşan grup içinde kendi aralarında boyut farklılıklarından oluşan bir denge oluşturmuştur. boyut farklılıkları (3) tipografik unsurların oluşturduğu gruplarda ve (4) leke düzeninde de söz konusudur. Bu boyut ve kütle farklılıkları aralıklarla oran-orantı ilkesi doğrultusunda düzenlenmiş görsel bütünlük sağlanmıştır.</p>	4
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon sol alt köşesinden açılı bir yatay eksen oluşturan oyun isminin bulunduğu tipografik düzenleme, kompozisyon içinde asimetric bir eksen oluşturmuş, aynı açısal pozisyonunu sol kenara doğru yönelen üç boyutlu görünümü sağlayan eksenlerde de görülmektedir. Bu eksenler kompozisyon da görsel olarak zıt yönler oluşturmuştur. (2) İnsan figürlerinin arkası dönük uzaklaşan hareketleri kompozisyon merkezine zıt bir hareket yönü algısı yaratmıştır.</p> <p>(3) Dikey ve yatay eksen zıtlıkları kompozisyon merkezindeki kare alanında ve tiyatro logosunda görülmektedir.</p> <p>(4) Lekeseli zıtlıklar erkek figürün mavi renk</p>	4

	elbisesine zıt olarak kadının turuncu elbisesi, siyah-beyaz alanlarla ve siyah leke içindeki açık lekeler olan tipografik düzenlemelerle oluşmuştur.	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Dengeli alan bölünmeleri nesne grupları arasındaki aralıkların belirleyici ve bütünleyici bir başarı ile gerçekleştirilmesi, (2) hiyerarşik düzen oluşturmadaki başarı vb ilkelerin doğru uygulanması birlik ve bütünlük oluşumunu sağlamıştır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme de kompozisyonun sol kenarına doğru giden üç boyutlu yansımalarının siyah leke üzerindeki tekrarlanan çizgisel hareketleri, (2) kadın ve erkek figürü üzerindeki elbiseler üzerindeki kıvrımları oluşturan tekrarlanan çizgiler, (3) figür grubunun arka planındaki bölünmüş kare alan içindeki tekrarlanan soyut noktasal tekrarlar,(4) tren imgesi üzerinde ışık gölge etkisi veren form yapısına uygun çizgisel tekrarlar ve kompozisyonun beyaz alanı,(5) kompozisyon üzerinde siyah lekelerin dokulu kenarlarındaki tekrarlar kompozisyondaki biçimsel ritmi oluşturmaktadır. (6) Ayrıca dikey, yatay ve asimetric eksenlerin oluşturduğu kompozisyon kurgusundaki ritmik düzende alan bölünmeleriyle oluşturulmuştur.	6
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Bu afişte vurgu oyun isminin bulunduğu (1) rakam ve (2) tipografik düzenlemeden oluşan alanda oluşturulmuştur.	2
Bu afişte koram		

(dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların büyük-küçük, konum, renk, kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmiş (1)oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme, (2) tren ve insan figürü grubu (3) renk biçim, boyut ve aralıklarla orantılı bir düzen oluşturmuş, tasarımda görsel hiyerarşinin gerçekleşmesini sağlamıştır.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Bu afişteki görsel devamlılık; oluşturulan (1) renk dengesi, (2) dengeli aralıklar ve (3) bütünleştirici koyu lekelerle sağlanmış, (4) Tasarım içindeki öge gruplarının asimetric eksenler ve açılar üzerinde yönelişleri kompozisyona dinamizm ve canlılık getirmiştir, (5) Tren, tipografik düzenleme ve figür grubu öğelerinin açılı ve üç boyutlu asimetric duruşları ve (6) bölünen kare alan içindeki ritmik unsurlar ve gösterdikleri yönelişler kompozisyonda hareketliliği sağlamıştır.	6
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Kompozisyon içinde kullanılan (1)figüratif, (2)tipografik, (3) soyut imgeler ve (4) sarı renk bölünen kare alanı içinde tasarlanarak oluşturdukları grupla egemenlik oluşturmuşlardır.	4
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte (1)çizgiler, (2)iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar ve (3)üç boyutlu tren, insan imgelerinin ve (4)oyun isminin geçtiği tipografik düzenleme kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak birtakım yönleri işaret ettikleri görülmektedir. (5)Bu yönlerin birbirine paralel olanlarla ve (6)zıt durumda olanları farklı görsel etkiler oluşturarak. canlı dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırmıştır.	6

Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Bu afişte, rengin ön plandan arka plana doğru açılması ve sıcaklaşması, (2)yakın nesnelere ışık tonlarının zıt olup uzaklaştıkça zıtlığın azalması, (3)yakın ve uzak arasındaki ölçü farkları,(4)öğeler üzerindeki lekelerdeki koyu açık orta değerlerin varlığı gözlemlenmiştir.	4
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu afişte kullanılan görsel elemanlar kompozisyon merkezinden uzaklaşıyormuş izlenimi verseler de(1)aralıkların dengesi, (2)renk, (3)leke ve (4)bölünmüş kare alan içindeki soyut dokuları uygunlukları toparlayıcı unsur olmuştur.	4
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Bu tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın (1) renk lekelerinin,(2)bölünen kare alanın içindeki soyut düzenlemelerin ve (3) parçaların kendi aralarındaki uyumu ahenkli görsel algı oluşturmuştur.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Kompozisyonda kullanılan figürler, tipografik unsurlar ve soyut lekeler arasındaki (1)mesafelerin farklılığı, kompozisyonda zıtlıklar oluşturmuş, (2)düzenlemedeki formlar arasında gruplanan oluşumunda ve insan imgesi grubunun uzaklaşmalarında önemli bir görev üstlenmiş ve düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunmuştur.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte çeşitliliği oyun isminin oluşturduğu (1)tipografik düzenlemenin üç boyutlu hacimsel görüntüsü ve (2)çizgi, leke düzenlemesi sağlamıştır.	2

Bulancak Sanat Tiyatrosu “ Alaaddin ve Sihirli Lamba”

Bulancak Sanat Tiyatrosu Arşivi

TABLO: 24

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği (Serigrafî)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu tasarımda asimetric bir eksen üzerinde kurgulana figüratif öğeler grubu lekesel ve kütesel olarak büyük, orta ve küçük dengesi oluşturmuştur. (2)Benzer denge oluşumu tipografik gurup içinde de görülmektedir.	4

	<p>(3)Kompozisyon genelinde ise tipografik unsurlar grubu ve figür grubu arasında büyük, orta ve küçük kütleli ve lekesel denge düzeni oluşturulmuştur.</p> <p>(4)Kompozisyon içindeki kırmızı ve siyah renklerin birbirini tamamlayan leke dengesi, öğelerin belli bir düzen içerisinde kompozisyona da bütünlük sağlamasına katkı sunan unsurlar olmuştur.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Tasarımda kullanılan figüratif öğeler den oluşan grup kendi aralarında boyut ve leke farklılıklarından oluşan bir oran kullanılarak düzenlenmiş, (2)aynı farklı oranlar tipografik grup içinde de söz konusudur.</p> <p>(3)Öge gruplarının bütünlükle olan boyut ilişkisi ve (4)tasarım içinde farklı ölçülerle tasarım öğelerinin kullanılması kompozisyondaki denge ilkesini güçlendirdiği, derinliğin ve görsel ağırlığın kurulmasına destek olduğu görülmüştür.</p>	4
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu tasarımda zıtlıklar, tasarımda kullanılan figüratif, tipografik ve lekesel öğelerin değerleri, renkleri, boyutları, dokuları, çeşitleri, biçimleri, yönleri, hizaları ve hareketleri arasında oluşturulan farklılıklarla sağlanmıştır.</p> <p>(2)Kompozisyon merkezindeki figür grubu tasarım alanının sol üst köşesi ile sağ alt köşesi arasında asimetrik bir eksen oluşturmuş, kompozisyon alanı ve tipografik düzenlemelerin oluşturduğu grupların dikey eksenine zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(3)Tipografik unsurlar, figürlerin konturları ve bulut imgesini oluşturan ritmik çizgilerin siyah lekeleri kompozisyon açık alanı ile zıtlık oluşturarak bütünlüğü sağlamıştır.</p>	3
Bütünlük/Birlik nasıl	Kompozisyon içinde figüratif ve tipografik unsurlar	

oluşturulmuştur?	oran-orantı, denge, hiyerarşik düzen, uyumluluk vb ilkelerinin başarı ile uygulanması ve tek amaca hizmet etmeleri birlik ilkesinin gerçekleşmesini sağlamıştır. (1) Figür grubundaki cin, lamba ve diğer iki figürün bulutlar içindeki hiyerarşik düzeni, (2) tipografik unsurların kendi gruplarındaki oran-orantı ve dengesi, (3) kompozisyonun bütünündeki gruplar arasındaki denge, uyum, hiyerarşik düzen ile (4) leke ve renk düzenindeki denge birlik ilkesini oluşturmuştur.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonda asimetrik eksen üzerindeki figür gurubu içinde bulut imgelerini oluşturan çizgisel tekrarlardan oluşan yaylar, (2) elbiseler üzerindeki kıvrımları oluşturan koyu çizgiler, (3) tiyatro logosundaki dalgalı tekrarlanan çizgisel hareketler ve (4) tasarımın bütününde renklerin, şekillerin veya çizgilerin tekrarı dinamikliği ile ritmik düzen oluşturulmuş, içeriği güçlendirmiş ve bütünlüğe katkıda bulunmuştur.	4
Bu afişte odak noktası ve vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Bu afişte vurguyu ve odak noktasını; elinde sihirli değneği ile lambadan çıkan, kompozisyonun hiyerarşik yapısı içinde abartılı boyutu ile dikkat çeken kadın “cin” figürü oluşturmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların (1) asimetrik bir düzen içinde (2) büyük-küçük, (3) konum, (4) renk, (5) kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmesi tasarımda görsel hiyerarşinin doğru kullanıldığını göstermektedir.	5
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Tasarım yüzeyindeki figüratif ve tipografik imge	

	<p>gruplarının kendi içlerinde ve bütünle hiyerarşik uyumlu bir denge oluşturarak (1)verilecek mesaj, (2)öğeler arasında ve aralıklar arasındaki boyut farklılıklarının dengeli oluşumu, (3)renk, biçim, form, gibi özelliklerin birbirleri arasında benzerlikler göstermesi gözün kompozisyon üzerinde kopukluk yaşamadan gezinmesini sağlayarak görsel devamlılığı oluşturmuştur.</p> <p>(4)Tasarım yüzeyinde, figür grubunu oluşturan cin, çocuklar ve sihirli lamba imgeleri asimetric bir eksen üzerinde tasarlanmış, (5)cin figürünün çocuk figürlerine doğru sihirli çubuğunu yöneltmesi, (6)çocuk figürlerinin duruş eksenleri ve cin imgesine doğru yönelişleri, (7)bulut imgesindeki cin figürüne doğru yönelen dalgalı çizgiler hareket ilkesinin oluştuğunu göstermektedir.</p> <p>(8)Bunun yanında tipografik unsurların yatay eksen hareketleri ile figür grubu dikey ekseninin zıtlık dengesi oluşturarak kompozisyonun bütününe dinamizm kattığı görülmektedir.</p>	8
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık değerleri oluşturan (1) kırmızı rengin egemen olduğu, orta değerleri açık ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Bu tasarımda figür grubunun kompozisyon sol üst köşesinden tiyatro logosu ile başlayıp sağ alt köşeye kadar uzanan asimetric bir eksen yönünü, (2) tipografik düzenlemelerin yatay eksen yönleri zıt durumda farklı görsel etkiler oluşturmuş, canlı dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Bu afişte değer leke dengeleri ile sağlanmıştır. (1) Sihirli lamba üzerinde, (2) figür saçlarında ve (3) elbiselerinde yumuşak leke geçişleri de görülmektedir.	3

<p>Bu afişte uygunluk var mıdır?</p>	<p>Yakın yada ortak değerler olarak (1)figüratif imgelerin renkleri,(2)tasarlanış karakterleri,(3) boyutları, (4)aralıkları ile kompozisyon içinde birliktelik oluşturmuşlar, (5)tipografik unsurlarla desteklenip birliktelik sağlanarak uygunluk ilkesi gerçekleştirilmiştir.</p>	<p>5</p>
<p>Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Asimetrik bir eksen üzerinde birbirine yakın öğelerle başlayan uyum, (2)tipografik unsurlarla zıtlık dengesi oluşturmuş, kompozisyonun bütününde amaca uygun bir dinamizm oluşturarak ahenkli bir görsel algı oluşmasına neden olmuştur.</p>	<p>2</p>
<p>Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?</p>	<p>Bu afişte kullanılan figüratif ve tipografik formlar arasındaki (1)mesafeler farklılığı, kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında (2)düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan grupları ve uzaklaşmaları sağlamış düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşturmuştur.</p>	<p>2</p>
<p>Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Bu afişteki çeşitlilik; (1)“cin” imgesinin genellikle bıyıklı, iri erkek karakterinde ifade edilirken, bilinenin dışında kadın imge olarak seçilmesi.</p>	<p>1</p>

TABLO:25 Mekanik Yeniden Üretim Yöntemi (M) Afişleri Sanatsal Düzenleme İlkeleri Analizi

Tasarım İlkeleri	Düzenleme İlkeleri Sıklığı										N
	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	
Denge	3	3	2	7	4	6	5	4	7	4	45
Görsel Devamlılık ve Hareket	2	3	6	3	5	5	3	2	6	8	43
Karşıtlık- Zıtlık	2	2	3	2	6	9	4	4	4	3	39
Ritim			3	4	5	4	2	5	6	4	39
Koram (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama)	3	3	3	4	2	4	4	4	3	5	35
Birlik/Bütünlük	8	4	3	3	2	1	2	5	2	4	34
Yön	4	3	3	2	1	3	2	3	6	2	29
Oran-Orantı	2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	28
Aralık	2	2	4	2	5	3	3	3	2	2	28
Değer (Valör)	2	2	2	2	3	1	5	2	4	3	26
Uygunluk	2	3	2	2	1	2	2	2	4	5	25
Ahenk (Uyum)	2	3	2	3	2	3	1	3	3	2	24
Vurgu ve Odak Noktası	3	2	3	2	2	2	1	2	2	1	20
Egemenlik	1	2	1	1	2	2	2	2	4	1	18
Çeşitlilik	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1	14

Analizleri yapılmak üzere seçilen mekanik yeniden üretim yöntemiyle yapılan Türk tiyatro afişleri, tasarım ilkeleri doğrultusunda incelenmiş ve analizleri yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda denge ilkesinin bu yöntemle yapılan afişlerde estetik unsur olarak daha fazla öne çıktığı verisine ulaşılmıştır. İkinci öne çıkan unsur görsel devamlılık ve hareket ilkesi olduğu tespit edilmiştir. Bu ilkeleri sırayla; ritim, karşıtlık-zıtlık, koram(dereceleme, hiyerarşi),birlik/bütünlük, yön, oran-orantı, aralık, değer(valör), uygunluk, ahenk(uyum, armoni),çeşitlilik, vurgu ve egemenlik olarak sıraladığımızda bu yöntemle yapılan tiyatro afişlerinde çıkan sayısal değerler sonucunda denge ,görsel devamlılık ve hareket, ritim ve karşıtlık/zıtlık ilkelerinin öne çıktığını, diğer tasarım ilkeleri verilerinin yakın değerler oluşturduğunu fakat vurgu ve odak noktası, egemenlik ve çeşitlilik ilkesinin bu yöntem çalışmalarında

frekanslarının düşük olduğu verilerine ulaşılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanmış afişlerin sayısal veriler olarak birbirine yakın oldukları görülmüştür.

3.1.3.Dijital Dönem Türk Tiyatro Afişleri

BKM Mutfak “Çok Güzel Hareket Bunlar” Tiyatro Afişi

<https://www.google.com.tr/search?q=%C3%A7ok+g%C3%BCzel+hareketler+tiyatro+afi%C5%9Fi&tbm=isch&source=hp&sa=X&ved=2ahUKEwiYsbKy7s3kAhWlxMQBHQ4IDzkQsAR6BAgIEAE&biw=1350&bih=608#imgcr=7hp7vyDYcCjEVM:>

TABLO: 26

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği	f
	Fotoğraf üzerine dijital ortamda oluşturulan	

Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	düzenlemelerle tasarım yüzeyinde afiş tabanına asimetrik alan bölünmeleri yapılmış, denge sağlanmaya çalışılmışsa da kullanılan imgelerin düzensiz yoğunluğu bu etkiyi zayıflatmıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu afişte alan bölmeleri ,kullanılan figüratif ve tipografik imgeler arasındaki boşluk ve doluluğun olmayışı, hiyerarşik düzen eksikliği, oran-orantı ilkesinin uygulanamadığını göstermektedir.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte kullanılan fotoğraftaki dikey eksenleri oluşturan sahne perdesi dijital düzenleme ile kompozisyon tabanıyla yatay asimetrik alanlara bölünerek alan zıtlıkları oluşturulduğu görülmektedir.	1
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Birlik ve bütünlük ritmik alan bölünmeleri ile sağlanmaya çalışılsa da bu ilkenin oluşumuna katkı sunan hiyerarşik düzen, vurgu, odak noktası, aralık vb. ilke eksiklikleri bu kompozisyonda Bütünlük/Birlik ilkesinin başarı ile sağlanamadığını göstermektedir.	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte kullanılan fotoğraftaki sahne perdesi dijital ortamda düzenlenerek kompozisyon tabanıyla yatay asimetrik üç alana bölünmüş ritmik alan tekrarı oluşturulmaya çalışılmış. (2) Kompozisyonda dikey eksen oluşturan yumuşak perde kıvrımları üzerinde ve oyun grubunun adının bulunduğu tipografik düzenlemede de ritmik tekrarları görmekteyiz.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte vurguyu oluşturacak ön plana çıkan herhangi bir imge gözlemlenmemiştir.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte tipografik düzenlemeler arasında hiyerarşik bir düzen oluşturulmaya çalışılsa da kompozisyonun bütünü göze alındığında hiyerarşik düzeni oluşturacak bir imge, leke ve renk grupları görülmemektedir.	
Bu afişte hareket ve görsel	(1) Bu afişte biçim olarak asimetrik yatay alan	

devamlılık nasıl sağlanmıştır?	bölünmeleri ve dikey perde eksenini ile tekrarlar ve hareket sağlanmaya çalışılmış, (2) tipografik düzenleme alanındaki dalgalı görüntü ve ona uyumlu düzenlenen yazılarla da hareketlilik oluşturulmaya çalışılmıştır.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte odak noktası oyun grubunun adının yer aldığı tipografik düzenlemede sağlanmaya çalışılmıştır. Fakat odak noktasını güçlendirecek diğer elemanlarla görsel kopukluk yaşandığından dolayı etkisiz kaldığı gözlenmiştir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Sahne perdesinin oluşturduğu dikey eksen ve alan bölünmelerinden oluşan asimetric yatay eksenlerle oluşturulmuş, kompozisyon içindeki imgeler bütününde sağlanamamıştır.	1
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Bu afişte değer tipografik düzenleme alanında ve sahne perdesindeki leke geçişlerinde gözlemlenmiştir.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu afişte imgeler arasındaki biçimsel uygunluk başarı ile verilememiştir, (1) renk olarak kırmızı ve siyahın, kompozisyon ana yapısı olarak dikey ve asimetric yatay eksenin uygunluğundan söz edebiliriz.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Afiş yüzeyinde oluşmuş yoğun imge kargaşası ve imgeler arasındaki görsel kopukluklar biçimsel uyum probleminin olduğunu göstermekte, leke ve armonik düzende de sıkıntıları olan bir görünüm sergilemektedir.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Afiş kompozisyonu üzerinde oluşturulan dijital düzenlemede boşluk ve doluluklar dikkate alınmamış figüratif ve tipografik imgeler tasarım alanında görsel olarak düzensiz bir yığılma ve sıkışmış bir kalabalık oluşturmuştur.	
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Afişi oluşturan imgelerde çeşitlilik gözlemlense de bu çeşitliliği bağlayıcı bütünleştirici unsurlar olmadığından kompozisyonun dağınık bir görüntü sergilemesine neden olmuştur.	1

Burdur Sanat Tiyatrosu "Merhaba Hoşça Kal" adlı tiyatro oyun afişi, 2017

<https://direklerarasi.org/wp-content/uploads/2019/01/Tiyatro-Oyunlari-Almanagi-2017-2018.pdf>

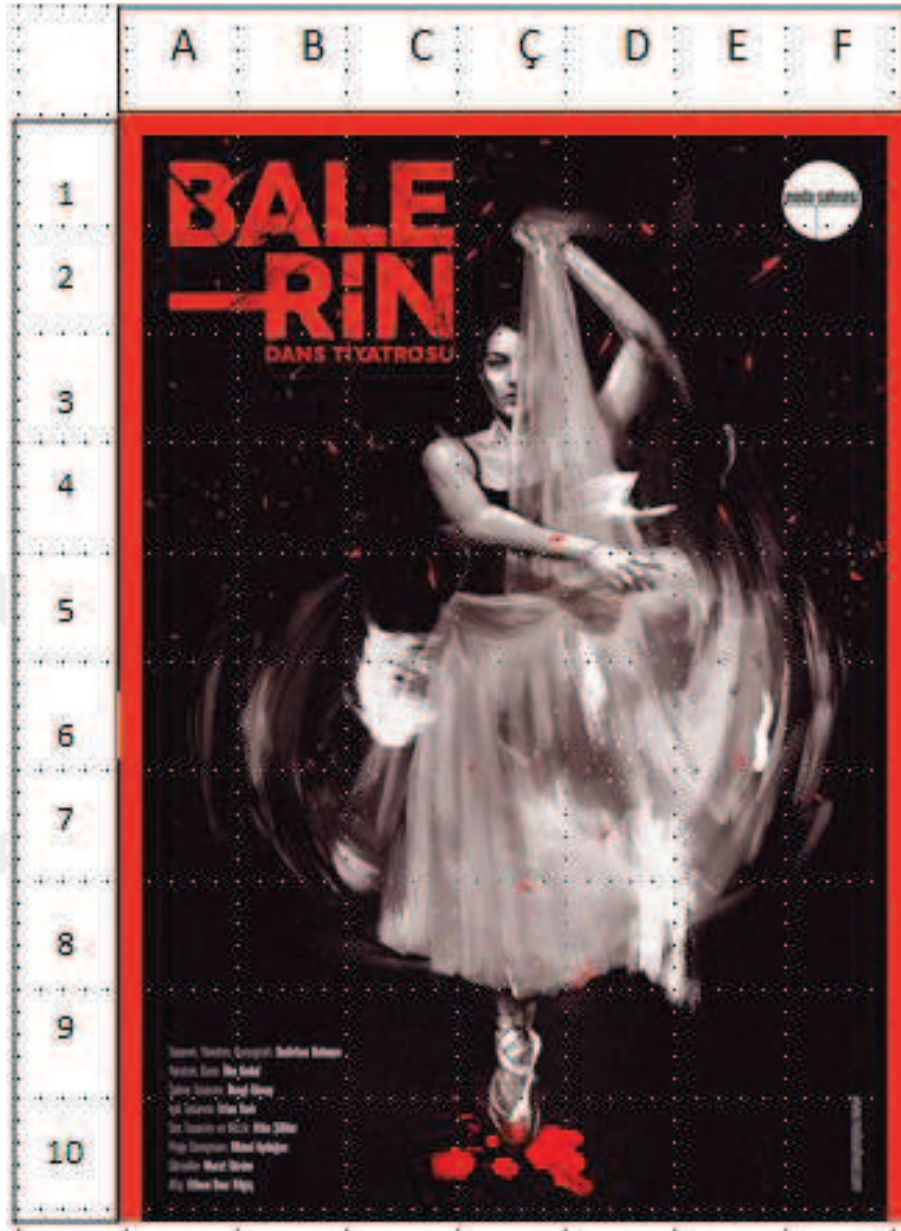
TABLO: 27

Afişin Tekniği	Fotoğraf tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Afiş Kompozisyonu simetrik bir denge üzerine kurulmuştur. Kompozisyonda oyuncuların fotoğrafları üzerine dijital ortamda düzenleme yapılmış, (1) oyuncu imgeleri	2

	ve (2) tipografik öğeler simetrik düzen içerisinde dikey ve yatay eksenler oluşturacak şekilde denge oluşturulmaya çalışılmıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Fotoğraf üzerine dijital etkilerle alan bölünmeleri oluşturulmuş, bu alanlar üzerine (2) tipografik unsurlar görseller etrafına aralık ilkesi doğrultusunda yerleştirilmiş, fakat parçalar ve öğeler arasındaki uygunsuzluk görsel etkiyi sıradanlaştırmıştır.	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte zıtlık ilkesi kurgusal dikey ve yatay eksenler üzerine kurulu figür ve tipografik düzenlemelerle oluşturulmaya çalışılmış, fakat kompozisyon içindeki öğelerin biçimsel yapılarında bu durum zayıf kalmıştır. (2) Görsel etki olarak yalnız kompozisyon içindeki yırtılmış zemin etkisi simetrik düzene karşı asimetric bir eksen oluşturarak kuvvetsiz bir zıtlık oluşturmuştur.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Simetrik bir kompozisyon olmasına karşılık tasarım yüzeyindeki öğelerin sıradan bir düzen içinde yerleştirilmeleri ve gereksiz yerlerde yapılan deformasyon ritmik düzendeki sorunlar, vb. kompozisyonda parçalı dağınık bir görme algısı yaratmış bütünlük ilkesi sağlanamamıştır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Simetrik durağan bir kompozisyonu harekete geçirmek için zemin kenarlarında ve yırtılmış kağıt imgesinde tekrarlanan ritmik düzeni görmek mümkün fakat bu kompozisyon bütününe harekete geçiren dinamizmi sağlayan bir etki oluşturmamış, aksine kompozisyon da bu yırtılma görüntüsü ile genel yapıda görsel kopukluk yaşanmasına neden olmuştur.	1
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Bu afişte vurgu yırtılan zemin imgesini ve figürler arasındaki rulo oluşturmuş görüntüsü ile sağlanmaya çalışılmış.	1
Bu afişte koram	Afiş tasarım yüzeyinde hiyerarşik düzen figürler	

(dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	arasındaki kopukluk ve kompozisyon içindeki bağımsız görünüşleri dolayısıyla sağlanamamıştır.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Simetrik kompozisyon statik yapısını harekete geçirecek dokusal, ritmik, hiyerarşik ve çeşitlilik oluşturacak unsurlara ihtiyaç duyulur bu afişte bu unsurların olmayışı yada zayıf oluşları görsel devamlılık sağlayamamış, (1) Kompozisyonun genel statik görünümünü yırtılan zemin kenarlarındaki deformasyonlar harekete geçirmeye çalışmıştır.	1
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte odak noktası yırtılmış zemin imgesinin görsel etkisiyle sağlanmaya çalışılmış.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Yatay ve dikey eksenlerle ve (2) kompozisyon içindeki figürlerin duruş pozisyonunda da görülen statik bir yönelişle oluşturulmuştur.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Nüans leke ve renk değerlerinin olduğu görülmektedir.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Kompozisyon içindeki öğelerin yakın özellikler taşıyarak oluşturdukları bir grup veya birliktelik tipografik düzenlemelerde görülmekte kompozisyonun bütününde görülmemektedir.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonu oluşturan öğeler arasındaki görsel kopukluk biçimsel ahengi sağlayamamış, leke ve renk düzeninde de benzer sıkıntılar gözlemlenmiştir.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu afişte aralık alan bölünmelerindeki sıradanlık ve kompozisyonda kullanılan öğelerin konumları itibarı ile toparlayıcı birleştirici etkisini gösterememiş, marjinal kalmıştır.	
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon üzerinde zemin yırtılması ile çeşitlilik oluşturulmaya çalışılmış.	1

Moda Sahnesi Dans Tiyatrosu “Balerin” TiyatroAfişi .

<https://www.behance.net/gallery/65173423/Moda-Sahnesi-Theatre-Posters>

TABLO: 28

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge	(1) Kompozisyon merkezine dikey konumda yerleştirilmiş balerin figürü kompozisyon zemininin yatay	

nasıl sağlanmıştır?	<p>ekseni ile zıt simetrik bir denge sağlamıştır. (2) Figürün tek ayak üstünde duruş hareketini dengeleyen kol hareketleri de biçimsel olarak denge unsurunu oluşumunu sağlamıştır.</p> <p>(3) Sol üst köşede bloklanan tipografik düzenlemenin kırmızı tonu, balerinin ayak ucundaki kırmızı lekeler ve kompozisyon içine serpiştirilen minimal kırmızı lekeler arasında leke dengesi görülmektedir.</p> <p>(4)Aynı unsurlar sol alt köşedeki tipografik blokla başlayıp balerin elbisesi ile devam eden ve tiyatro logosunun bulunduğu açık leke grubunda da görülmektedir.</p>	4
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Bu afişte oran-orantı büyük, orta ve küçük lekelerle ve dengeli aralıkların oluşturduğu alan boşlukları ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Figürün kompozisyon içinde ve kendi hareketinden doğan orantısal parçalar, (3) boyut olarak tipografik düzenlemelerle oluşan hiyerarşik düzen oran-orantı ilkesinin etkin bir şekilde sağlandığını göstermektedir.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Figürün kompozisyonun yatay eksenine dikey konumdaki duruş eksenini yapısal zıtlık oluşturmaktadır.</p> <p>(2) Figürün dikey eksenine elbisesinin dairesel leke hareketi, (3) kolların birinin aşağı diğerinin yukarı doğru kalkışındaki biçimsel hareket zıtlıkları, (4) koyu ve açık değerler oluşturulan zıtlıkların da leke zıtlıkları olduğu görülmektedir.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Dengeli alan bölünmeleri, öğeler arasındaki mesafelerin dengeli dağılımları, (2) ritmik düzenin sağlanması, (3) hiyerarşik düzendeki başarı gibi bir çok ilkenin başarısı bu afişte birlik/bütünlük ilkesinin başarıyla sağlandığının kanıtıdır.</p>	3

Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Afişin kompozisyonu simetrik durağan bir düzende kurgulanmasına rağmen biçimsel ve lekesel hareket zıtlıkları, (2) figürün kendi yapısındaki dinamik zıt hareketler ritmik düzenin daha güçlü ve başarılı olmasını sağlamış.</p> <p>(3) Leke düzeninde ritmik düzenin oluşumuna bir o kadar etkili olmuştur; (4) elbise üzerindeki dairesel hareketi oluşturan koyu, açık, gri lekelerin tekrarları, (5) etek ucundaki kırmızı leke tekrarları ve (6) kompozisyon içine serpiştirilen minimal birbirini tekrarlayan kırmızı lekeler ritmik düzeni oluşturmuştur.</p>	6
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Bu afişte vurgu ve odak noktası figürün ayak uçlarındaki zeminde dağılmış kırmızı lekelerle oluşturulmuştur.</p>	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Dengeli aralıkların içinde alan olarak büyük, orta , küçük (1) tipografik ve (2) figüratif imgeler içinde öne çıkan balerin figürü ile hiyerarşik düzen oluşturulmuştur.</p>	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>Simetrik kompozisyonların genel olarak statik bir yapıları vardır bu kompozisyon simetrik bir düzen içerisinde olmasına karşın (1) tasarım ilkelerinin başarılı uygulanışı ve (2) illüstratif tercihler kompozisyona güçlü bir dinamizm kazandırmış özellikle (3) kompozisyon da egemen olan balerin figürünün duruş pozisyonu tek başına tasarımı harekete geçirmiştir.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1)Bu kompozisyonda egemenliği diğer bütün öğelerin tamamlayıcı unsurlar olarak tek amaca hizmet ettikleri balerin figürü oluşturmaktadır.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl		

yararlanılmıştır?	<p>Kompozisyonu harekete geçiren gruplar yada baskın imgeler alan içindeki yönelişleri ile bu durumu sağlarlar.</p> <p>Bu afişte yön (1) figüratif balerin imgesinin dikey bir eksen üzerindeki karşıya bakış pozisyonu ve (2) kollarındaki ritmik yöneliş hareketleri ile sağlanmıştır.</p>	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1) Tasarımda kullanılan balerin figürünün elbisesi üzerindeki koyu-açık, orta değerler, (2) kompozisyon arka plan koyu tonu ile açık leke dengesi Valör ilkesinin uygulandığını göstermektedir.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>(1) Afiş içindeki bütün elemanlar balerin figürünün kompozisyon içindeki etkin olma durumuna hizmet ettikleri görülmüştür. Bu da uygunluk ilkesinin gerçekleştirildiğini kanıtlamaktadır.</p>	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Biçimsel olarak figür hareketinin kompozisyon içindeki öğelerle uyumu, (2) kompozisyon içindeki kütlelerin leke ve renk uyumları bütüne yansıdığı, ahenkli bir görsel algı oluşturduğu görülmektedir.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1)Figüratif ve tipografik öğeler arasında ki dengeli alan bölünmeleri, (2) hiyerarşik düzen, görsel devamlılık, ritmik düzen, oran-orantının başarılı bir şekilde oluşturulması (3) alan bölünmelerinin ve aralık ilkesinin varlığı ile mümkündür. Bu afişin başarısı aralık ilkesinin varlığını göstermektedir.</p>	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Balerin figürünün ayak ucundaki soyut kırmızı lekesel alan ve (2) kompozisyon içine serpiştirilen kırmızı lekeler çeşitlilik oluşturmuştur.</p>	2

Pera Tiyatrosu "Onların Hikayesi" Tiyatro Afışı.

<https://direklerarsi.org/wp-content/uploads/2019/01/Tiyatro-Oyunlari-Almanagi-2017-2018.pdf>

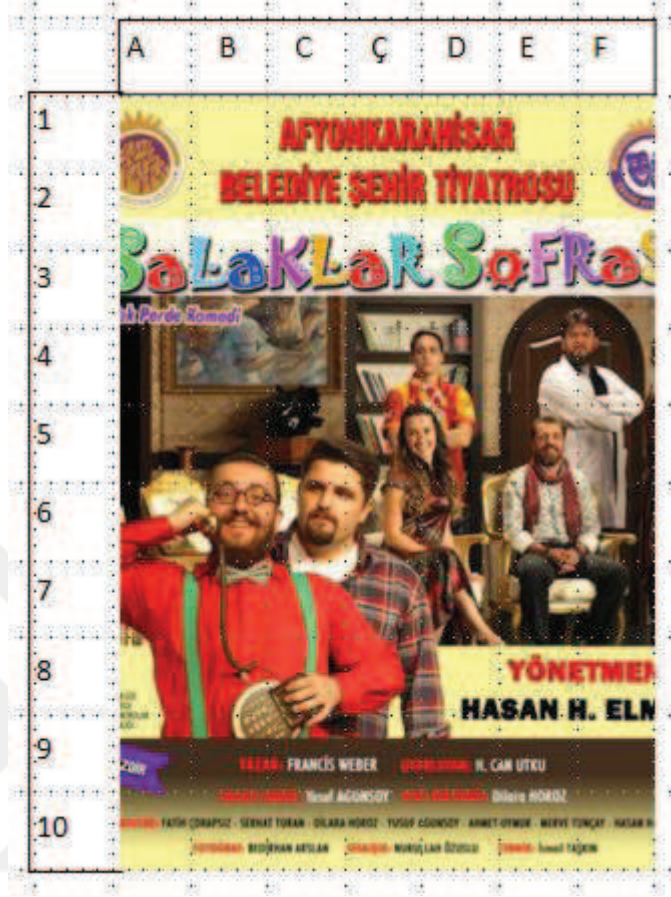
TABLO: 29

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Bu tasarım fotoğraf üzerine dijital ortamda düzenleme yapılarak oluşturulmuştur. (1)Fotoğraf kompozisyonu oyuncu kadrosunun olduğu simetrik bir eksen üzerinde kurgulanmış, dijital ortamda tipografik düzenlemeler ve arka planda efektlerle müdahale yapılmış. Koyu lekelerin hakim olduğu fotoğraf kompozisyonuna denge sağlaması için oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme siyah renkle tasarlansa da etkisiz kalmıştır. Oyun bilgilerinin bulunduğu tipografik düzenlemeler koyu fon üzerinde beyaz konturlarla oluşturulsa da başarılı bir düzenleme	1

	olmamıştır. Alan bölünmelerindeki denge haricinde kompozisyon içindeki öğelerde ve tipografik unsurlarda denge sağlanamamıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Fotoğraf kompozisyonu üzerinde yapılan dijital müdahaleler tipografik düzenlemelerle sınırlı kalmış, oyuncu grubu ve tipografik düzenlemeler arasında oran – orantı sağlanamaya çalışılmıştır.	1
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	Fotoğraf kompozisyonundaki leke dengesine bağlı koyu renk oyun ismi ve açık ton oyun bilgisini veren tipografik unsurlar fotoğraf yüzeyinde etkisiz kalmış olduğu görülmektedir.	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Figüratif imgelerin fotoğraf tekniği ile tipografik imgelerin dijital ortamda hazırlandığı figüratif imgelere herhangi bir sanatsal müdahalenin yapılmadığı, sıradan bir düzen içinde fotoğraf alanının oluşturulduğu, bütünlük ilkesinin olmadığı bir kompozisyon olduğu söylenebilir.	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	Fotoğraf üzerinde tasarlayan kişinin ritmik düzen oluşturmak için herhangi bir müdahalesi olmamış, Fotoğrafın kendi doğal alanında (1)ağaç dallarının tekrarlanan hareketleri, (2)oyuncu grubunun artarda oluşturdukları toplulukta ritmik etkiler görülmektedir.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Oyunculardan oluşan görsel topluluktan çok oyunun isminin geçtiği tipografik düzenleme afişte dikkati toplayan odak noktası görevini üstlenmiştir.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Görsel hiyerarşik düzeni (1)oyuncu topluluğunun kapladığı alan,(2)tipografik düzenlemelerinin kapladığı alan, (3)ağaçlık alanlar ve (4)arka planda açık tonda bırakılan alanların büyüklük küçüklüğü ile yakalanmaya çalışılmış.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Afişte görsel devamlılığı sağlayabilmek için hiçbir sanatsal müdahale yapılmamıştır. Oyuncu kadrosunun açık alanda çekilmiş doğal hareketlerinden oluşan görüntü yer	2

	almaktadır. (1) Ağaç dalları, (2) oyuncuların fotoğraf için oluşturduğu duruş düzenleri ritmik bir etki yaratarak kompozisyonda hareketliliği oluşturmaya çalışmıştır.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Kompozisyon bütününde soğuk gri tonların hakim olduğu bir renk düzeni ile egemenlik oluşturulmuştur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Fotoğraf kompozisyonu içindeki öğeler herhangi bir estetik kaygı duyularak düzenleme yapılmamış, fotoğraf dış dünyadaki alan ,boyut ve yön eksenleri ile değerlendirilirse, kompozisyon tabanına oyuncu topluluğunun ve (1) ağaç dallarının oluşturduğu dikey eksen yönü ve (2) fotoğraf alanı üzerinde tek düzenleme unsuru olan tipografik yatay eksen yönünü söyleyebiliriz	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Bu fotoğraf afiş kompozisyonunda renk ön plandan arka plana doğru açılmış ve sıcaklaşmış, (1) figürlerde ışık tonlarının zıt olup uzaklaştıkça zıtlığın azalması, (2) yakın ve uzak arasındaki ölçü farkları gözlemlenmiştir.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Yakın yada ortak leke değerlerinin arka plan oluşumundaki uygunluk kompozisyon içinde görülmektedir.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte bütünü oluşturan birbirine yakın öğelerin ve parçaların kendi aralarındaki doğal uyumu, ağaç dallarının oluşturduğu grup uyumluluk ilkesi ile açıklanabilir	1
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Fotoğraf yüzeyinde oyuncuların bulunduğu grup ve tipografik unsurlar arasındaki mesafeler minör aralık oluşturmuştur.	1
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonda çeşitlilik oluşturacak farklılık oluşturacak ilgi çekici bir oluşum gözlenmemiştir.	

Afyonkarahisar Belediye Şehir Tiyatrosu“Salaklar Sofrası” Tiyatro Oyun Afışı.

<https://direklerarsi.org/wp-content/uploads/2019/01/Tiyatro-Oyunlari-Almanagi-2017-2018.pdf>

TABLO: 30

Afişin Tekniği	FotoğrafTekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Oyunculardan oluşan fotoğrafın üzerine dijital ortamda alan bölünmeleri ve tipografik unsurlarla düzenlenmiş bir tiyatro afiş çalışması.</p> <p>(1)Fotoğraf üzerinde oluşturulan yatay alan bölünmeleri, fotoğraf üzerindeki figür ve mekan görüntüsünün dikey eksenleri ile yapısal olarak zıtlık dengesi oluşturmuş, (2)Tipografik düzenlemelerde kırmızı renk tonuyla oluşturulan tiyatro adı, yönetmen ve oyuncu kadrosunun isimleri, oyun isminin tipografik düzenlemesindeki harfler ile en önde ve arkadaki oyuncu</p>	2

	üzerindeki kırmızı lekeler dengeyi oluşturmuştur.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Afiş yüzeyi farklı boyutlardaki dört alana bölünmüş, bu alanlar üzerinde kurgulanan figüratif ve tipografik unsurlar kompozisyon bütünlüğü sağlayamadıklarından dolayı oran ve orantı oluşturmada da bir başarı sağlanamamıştır.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon alanında fotoğraf üzerinde dijital ortamda yatay eksen alan bölünmeleri yapılarak fotoğraf içindeki dikey eksen oluşturulan mekan ve figürlerle eksensel zıtlık oluşturulmaya çalışılmış, fakat kompozisyon bütününde kullanılan tipografik ve figüratif imgelerin düzensiz dağılımı estetik görsel etkiyi ortadan kaldırmıştır.	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Figüratif imgelerin fotoğraf tekniği ile tipografik imgelerin dijital ortamda hazırlandığı her imgenin sıradan bir düzen içinde tasarım alanına yerleştirildiği bütünlük ilkesinin olmadığı bir kompozisyon olduğu söylenebilir.	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonun alan bölünmeleri üzerindeki lekesel, figüratif ve tipografik unsurlar kendi bölgesel alanı içerisinde ritmik tekrarları yakalamışlar fakat kompozisyon bütününe bir amaca yöneltecek tekrar bağlantıları sağlanamamıştır.	1
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Kompozisyon üzerinde gereksiz alan parçalanmaları imgeler arasında görsel kopukluğa neden olmuş vurgunun ve odak noktasının oluşumunda başarı sağlanamamıştır.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Tasarım alanındaki figüratif, tipografik ve lekesel imge yoğunluğu ve kargaşa içinde bütünleyici birleştirici unsur olan imgeler arasındaki aralıkların odak noktasının, görsel devamlılığın başarılı bir şekilde gerçekleştirilememesi hiyerarşik bir düzen oluşumunu olumsuz etkilemiştir.	
Bu afişte hareket ve görsel	Bu afişte imgeler arası kopukluk ve bütünlük	

devamlılık nasıl sağlanmıştır?	sağlanamadığından dolayı algılamayı güçlendirecek görsel devamlılık da sağlanamamıştır. (1) Oyun ismindeki tipografik düzenleme tasarıma biraz hareket katmış gibi görünse de lokal bir etkinin dışına çıkamamıştır.	1
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Kompozisyon içinde birçok görsel eleman ve leke dağılımları egemen olan bir unsuru veya bir bölgenin olmadığını göstermektedir.	
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Fotoğraf yüzeyinin yatay eksenle ve fotoğraf üzerindeki imgelerin (2) dikey eksenle oluşturduğu yönelimi oyuncu imgelerinin asimetric konumları ile kompozisyon yön verilmiştir.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Kompozisyon içindeki yakın uzak ilişkisi, leke ve renklerin tonal dengesi lokal yerlerde görülmekte kompozisyonun bütününe etkilememektedir. Her imge bulunduğu konumda bütüne hizmet etmeden bağımsız görüntü algısı uyandırmaktadır. Bu durum kompozisyondaki ahengi ortadan kaldırmaktadır.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyonda yakın ya da ortak değerler lokal olarak renk ve lekelerle oluşturulmuş fakat kompozisyon bütünündeki diğer guruplarla uygunluk sağlanamamıştır.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte benzer özellik gösteren imgelerin uyumlu birlikteliği, imgeler arasındaki mesafelerin bütünlüğü oluşturacak şekilde bırakılmaması ve aşırı imge yoğunluğu sıradan bir görsel algı oluşturmuş, ahenk(uyum, armoni) sağlanamamıştır.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu afişte imgelerin tasarım alanında düzenlenmesinde herhangi bir estetik kaygı gözetilmemiş, afiş alanında aralık ilkesine uyulmamıştır.	
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemede görülmektedir.	1

Devlet Tiyatroları “Siyahlı Kadın” Tiyatro Afışı.

[http://www.devtiyatro.gov.tr/DevletTiyatro/oyundetay/2334?a=SIYAHLI-KADIN-\(BIR-HAYALET-OYUNU\)](http://www.devtiyatro.gov.tr/DevletTiyatro/oyundetay/2334?a=SIYAHLI-KADIN-(BIR-HAYALET-OYUNU))

TABLO: 31

Afişin Tekniği	Dijital Fotoğraf Üzerine İllüstrasyon (Karışık Teknik)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon bütününde lekesel bir düzen, açık, orta koyu değerlerle alan bölünmeleri gerçekleştirilmiş.</p> <p>(2)Kompozisyonun üst bölümünde bulunan zemin lekesi ile kaynaştırılmış kadın portresi sağ alt köşedeki mask imgesi ile denge oluşturmuştur.</p> <p>(3)Tiyatro logosu, perspektif oluşturan açık yer</p>	3

	zemini, ve tipografik düzenlemelerin oluşturduğu açık alanlar da leke dengesi oluşturmaktadır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Kadın portresi, mask ve tipografik düzenlemelerin bloklandığı alanlar, (2) açık koyu ve orta tonlardaki alanların boyutları arasında büyük, orta ve küçük parçalar ve (3)aralıkların doğru kullanılması ile oran-orantı sağlanmıştır.	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon da yatay eksen oluşturan tipografik unsurlarla, giderek daralan zemin alanı ile kadın portresinin ve zemin taşlarının arasındaki ek çizgileri dikey eksenle zıtlık oluşturmuştur. (2)Ayrıca maskların kompozisyon içindeki duruş eksenleri, göz hareket yönleri de zıtlık oluşturan grup öğeleridir. (3)Kompozisyonda koyu-açık lekesel değerlerle zıtlıklar oluşturulmuştur. (4)Kadın imgesinin kompozisyon tabanına doğru lekesel çizgiler halinde inen saçları, tipografik düzenlemelerin ve tiyatro logosunun bulunduğu açık alan koyu arka planla lekesel zıtlık oluşturmuştur.	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1)Kompozisyon içindeki bütün öğeler kadın imgesini güçlendirmek için aynı amaca hizmet etmişlerdir. bu durum diğer ilkelerin bu afişte başarı ile gerçekleştirilmiş olduğunu göstermektedir.	1
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonda kadın imgesinin saçlarını oluşturan lekesel çizgiler, (2) maskların farklı duruş eksenlerinden oluşan hareketlilik, (3) masklar arkasından çıkan ve zemine kıvrımlarla uzanan kurdele, (4) yaprakların duruş eksenleri, (5)açık alan içindeki gri	5

	lekelerle oluşturulan figür ve zemin çizgilerinde uyumlu tekrarlar ve ritmik etkileri görmekteyiz.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Kompozisyon içinde öne çıkan imge maskların oluşturduğu bölge gibi algılansa da kadın portresinin koyu zemin içindeki kaybolmuş halini sağ üst köşeden verilen ışıkla portre üzerindeki alın ve yanak kısmını öne çıkarmış vurguyu oluşturmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon üst bölgesinden kadın ögesi ile başlayan, tipografik düzenlemelerin bloklandığı bölümle devam eden orta büyüklükteki alanlar, (2) maskların , gri lekelerin oluşturduğu küçük alanların birbiri ile bağlantılı dizilişleri hiyerarşik düzeni oluşturmuştur.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içinde izleyen gözün, yatay ve dikey hareketleri kesintisiz takip edebilmesi görsel devamlılıkla mümkündür. (1) Bu kompozisyonda büyükten küçüğe yakından uzağa öğeler arası geçişler yumuşak lekesele kaynaşmalarla sağlanmış görsel devamlılık oluşturulmuştur. (2) Kurgusal olarak mekanın yatay eksenleri, maskların farklı duruş eksenleri, (3) haç imgelerinin yatay ve dikey eksenleri, (4) tipografik düzenlemelerin yatay ve dikey bloklanmaları ve figürlerin dikey eksenleri ile zemin taşlarının arasındaki çizgilerin oluşturduğu biçimsel hareketliliğin yanında (5) ritmik açık koyu ve grilerle oluşturulan lekesele hareketlilik de gözlemlenmiştir.	5
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte egemenlik kompozisyon genelinde soğuk ve koyu tonlardan oluşan renk düzeniyle	1

	oluşturulmuştur.	
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>(1)Kompozisyonun bütününde kadın figürüne doğru yönelen eksenlerin olduğunu görmekteyiz.</p> <p>(2)Masklardaki gözlerin işaret ettiği farklı yönler, (3)kadın figürünün bakış eksenini ve (4)kompozisyon içine doğru giden zemin daralması afiş üzerindeki yönelmeler olarak gözlemlenmiştir.</p>	4
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1) Kompozisyon genel yapısı ile lekesel bir özellik göstermektedir.</p> <p>(2)Öğeler arası açık, koyu ve gri tonlarla öğelerin konturları zeminle kaynaştırılmış ara geçişler sağlanmıştır. bu ara geçişlerin varlığı valörün kompozisyondaki etkin kullanımını göstermektedir.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyon içindeki yakın ve zıt değerler olan figüratif ve tipografik imgeler grubu (1)nüans lekeler ve (2) renklerle kaynaştırılarak kompozisyonda aynı organik yapının parçalarıymış görünümü sergilemektedir. Bu durum uygunluk ilkesinin kompozisyonda var olduğunu göstermektedir.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon içinde birbirine yakın ve benzer öğeler oluşturduğu gruplar kompozisyonun lekesel düzeni sağlanırken, yumuşak kaynaşmalar ve iç içe geçen görsel etki oluşturulmuş,(2) seçilen nüans tonlar ve griler koyu zeminle kaynaştırılarak uyum sağlanmıştır.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1)Figürler ve tipografik unsurların yerleşiminde aralık ilkesi uygulanmıştır.</p> <p>(2) Yumuşak geçişlerle koyu arka plan bağlantısı oluşturulmuş, öğeler arasındaki mesafeleri dengelemiş, aralıklar kompozisyon kurgusunu başarı ile bütünlemiştir.</p>	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonun organik kurgusu içinde (1)mask imgeleri (2) kurdeleler grubu çeşitlilik yaratmıştır.	2

Çağdaş Drama Derneği Tiyatro Topluluğu “Bukalemunlar” tiyatro afişi.

<http://yaraticidrama.org/cagdas-drama-dernegi-tiyatro-toplulugu-duyurusu/>

TABLO: 32

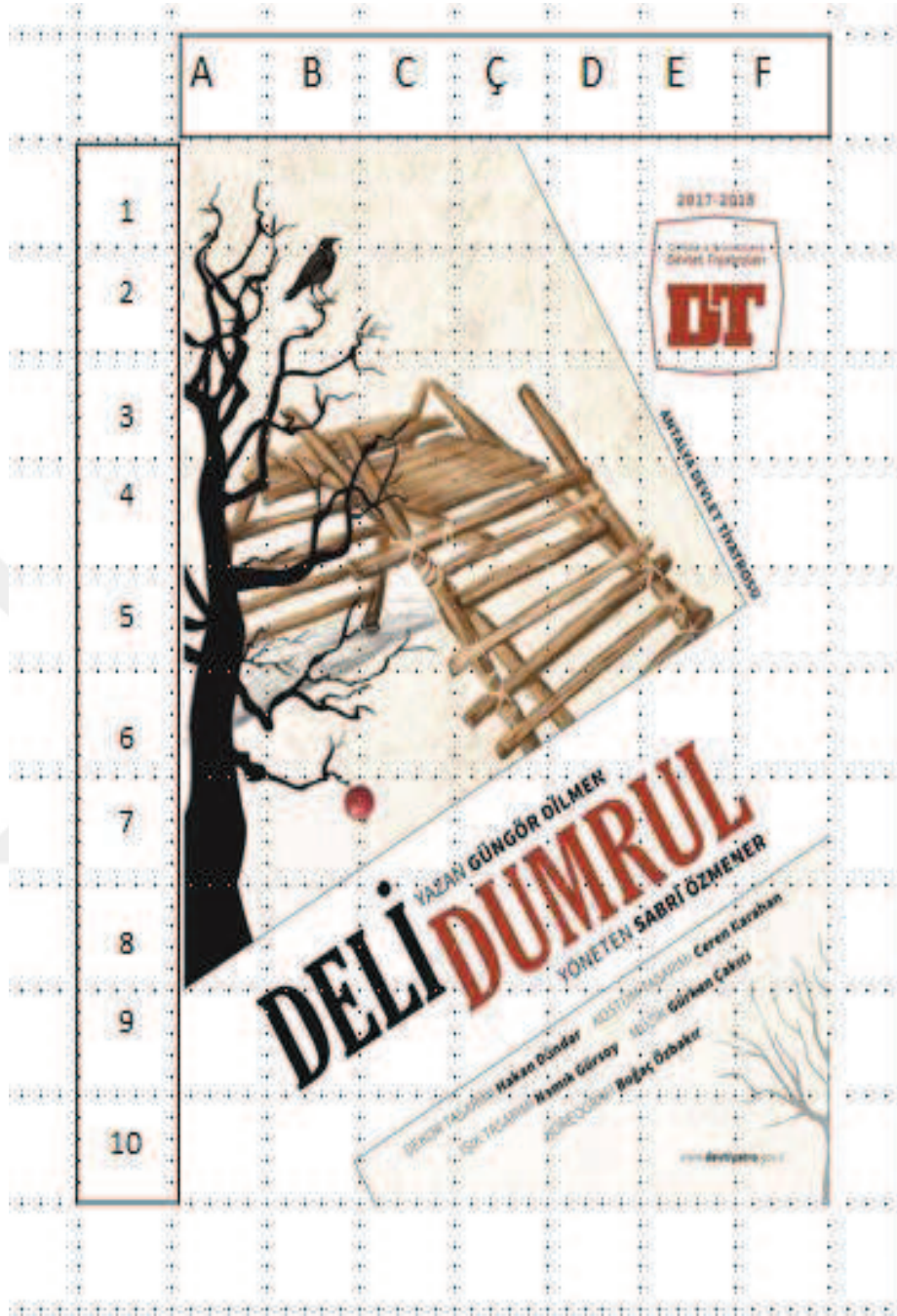
Afişin Tekniği	Dijital İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte gruplaşan öğelerin kompozisyon içindeki kütleleri asimetrik bir düzen dengesi oluşturmuş, (2) Sol üst köşedeki illüstratif bukalemun kafası sağ alt köşedeki tipografik düzenleme ve aralıklar ana dengeyi oluşturmuş,(3) diğer tipografik unsurların bu kütleler etrafında dengeyi tamamlayan unsurlar olduğu	5

	<p>görülmektedir.</p> <p>(4)Leke dengesi fondaki siyah zemin üzerine beyaz çizgisel ve tipografik alanlar olarak tasarlanması, (5) oyun isminin rengi ile tiyatro logosunun rengi denge unsurları olarak göze çarpmaktadır.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)Çizgisel illüstratif figür olan bukalemun imgesi ile tipografik düzenlemelerin kompozisyon içindeki kütleli grup farklılıkları ve (2)grupların kendi içinde boyut farklılıklarından oluşan bir oran söz konusudur.</p>	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu tasarımın oluşumunda zıtlıklar, tasarımda kullanılan tipografik unsurlar ve figüratif bukalemun ögesinin kompozisyon alanı içindeki asimetric bir eksen üzerinde tasarlanmasıyla (2) yön, hizalar, hareketler ve biçimsel karakterin farklılıklarıyla oluşturmuş, (3) benzer zıtlıklar öğe grupları arasında da lokal olarak görülmektedir.</p> <p>(4)Koyu fonla, beyaz çizgisel ve tipografik gruplar leke zıtlıkları oluşturmuştur.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Asimetric bir kompozisyonda ki bütünlüğü yakalama zorluğu ve zıt karakterli öğeler kullanılmasına karşın (1)oran-orantı, (2)ritmik düzen, (3)hiyerarşik düzen, (4)uygunluk, (5)zıtlıklar ve (6) görsel devamlılığın doğru bağlantılarla sağlanması kompozisyonda birlik/bütünlüğü sağlamıştır.</p>	6
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyonun sağ alt kısmında oyun isminin bulunduğu tipografik düzenlemede ki harf fontlarının boyut farklılıklarının tekrarından oluşan ritmik bir yapı oluşmuş, (2) kompozisyonun genel yapısına bakıldığında aynı tipografik yapının sağ alt köşeden başlaya çizgisel hareket sola eğik yay şekli çizerek kompozisyonun sol üst köşesinden dönüş yapmış,(3)küçülen bozuk çember hareketleri tekrarı ile göz imgesini oluşturan yarım daire</p>	3

	formundaki beyaz alanla birleşmiş ve illüstratif bukalemun formu oluşturmuştur. Kompozisyonda bu çizgisel tekrarlar ritmik bir düzen oluşturmuştur.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Oyun isminden oluşturan tipografik düzenleme renk, karakter, yön ve oran olarak farklı boyut ve (2) renklerde tasarlanarak bukalemunun renk ve şekil değiştirme özelliğine vurgu yapılmış.</p> <p>(3) Tipografik düzenlemeyle başlayan beyaz çizgisel hareketler simgesel olarak bukalemun kafası oluşturmuş, göz kısmında yarım daire şeklinde beyaz alan bırakılarak odak noktasının oluşumu sağlanmıştır.</p>	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Hiyerarşik düzen çizgisel hareketlerin bukalemun kafasını oluştururken yaptığı küçülen dairesel görüntülerle ve (2) tipografik düzenlemelerin kompozisyon içindeki büyüklük küçüklük oranlarına göre sağlanmaya çalışılmış.</p>	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Figüratif ve tipografik unsurların tasarım yüzeyinde birbirlerini tamamlayan ilişkileri, (2) kompozisyon içinde asimetrik eksen üzerindeki konumları,(3) bukalemun imgesini oluşturan kesintisiz ritmik çizgiler, (4) tipografik düzenlemedeki yazı yönleri kompozisyon bütünlüğü içerisinde hareket algısını ortaya çıkardığı, görsel devamlılığı sağladığı görülmektedir</p>	4
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1)Kompozisyonda egemenliği siyah zemin rengi oluşturmuştur.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>(1)Bukalemun formunu oluşturan çizgisel hareketler, iki boyutlu lekese göz imgesi, illüstratif kafa oluşumunu sağlayan tekrarlanan çizgisel hareket kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak yönelmeler oluşturmuş, (2)oyun isminin tipografik düzenlemesinde “ lar” olarak ters tasarlanan bölüm soldan sağa doğru ilerleyen yazı yönünü sol tarafa çevirmiştir.</p>	2

Bu afişte değer(Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Öğelerin asimetric bir düzende dengeli üst üste yerleştirilmesi, (2) oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki renk tonunun nüansı ve koyu zemine göre çizgilerin açık tonları kompozisyonda değer ilkesinin uygulandığını göstermektedir.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Figüratif bukalemun imgesindeki çizgisel ortak değerler ve (2) tipografik düzenlemelerin oluşturduğu gruptaki benzerlikler (3) kompozisyon içindeki aralıkların dengeli oluşturdukları birliktelikle uygunluk oluşturmuştur.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın ve zıt karakterli öğelerin ve parçaların kendi aralarındaki oluşturdukları dengeli gruplar, aralıklarla doğru bağlantılar kurularak uyumu bir bütünlük oluşturmuştur.	1
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(2) Kompozisyonda kullanılan formlar arasındaki mesafeler olarak ifade edilen aralıkların farklılığı, kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında (2) düzenlemedeki figüratif ve tipografik gruplar arasında oluşturulan uzaklaşmaları sağlamış düzenlemede ilgi çekici bir görsel algı oluşmasında olumlu katkılar sunmuştur.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik tipografik unsurların düzeli bloklanmış yapıları içinde asimetric çizgisel hareketlerin karakteristik farklılığı ve (2) oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemede “lar” ekinin ters yönde yazılması oluşturulmuştur.	2

Devlet Tiyatroları “ Deli Dumrul” Tiyatro Afişi.

<http://www.antalyadt.gov.tr/tr/deli-dumrul>

TABLO:33

Afişin Tekniği	Dijital İllüstrasyon tekniği	f
	(1) Bu kompozisyonda tasarım alanı asimetrik üç	

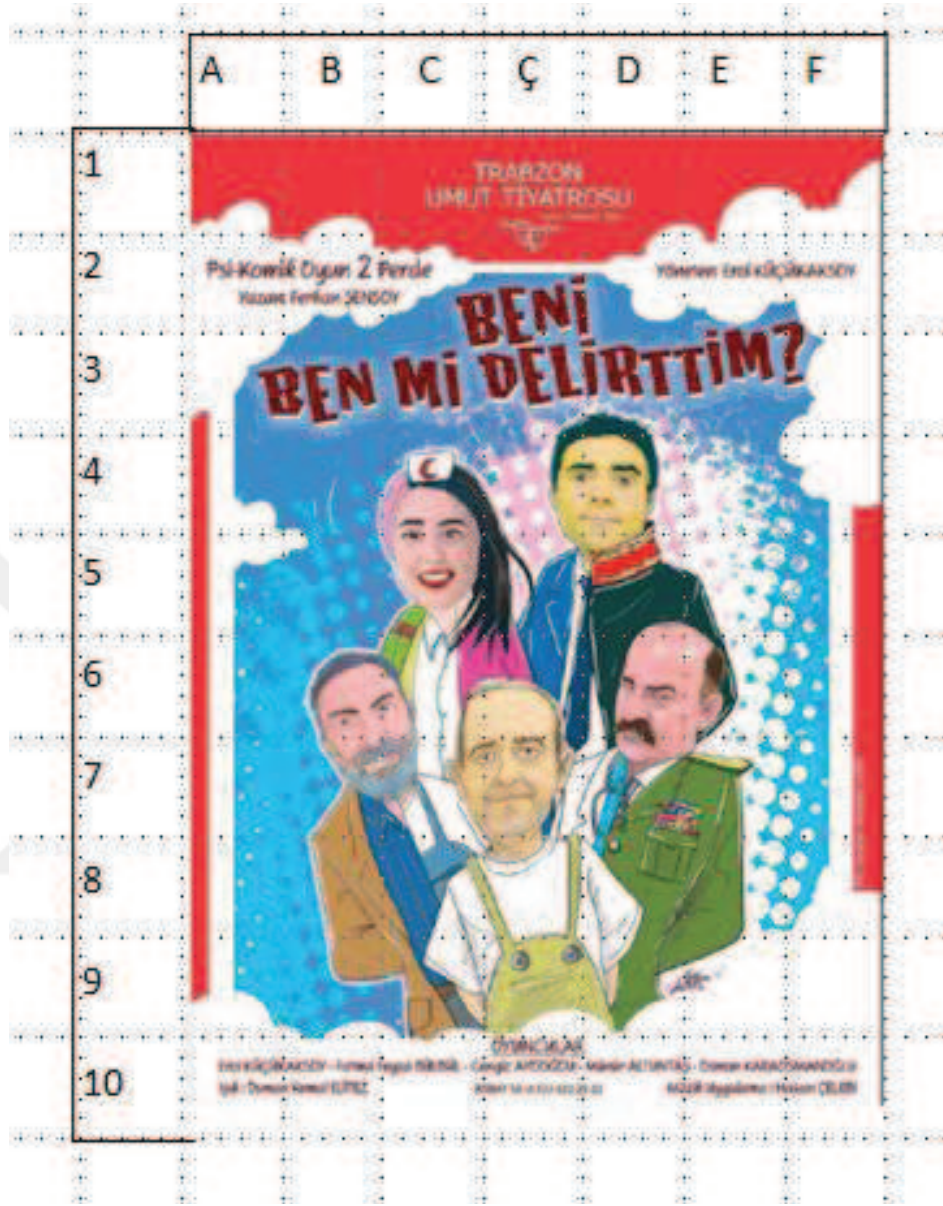
<p>Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>alana bölünmüş, (2)kompozisyonun sol üst bölümündeki büyük alan ve sağ alt köşedeki küçük alan içinde figüratif görsel unsurlar illüstratif bir ifade ile yerleştirilmiş, (3)Asimetrik parçalı alanları birleştirici ve dengeleyici unsur olan oyun adının geçtiği tipografik düzenleme kompozisyonda kopuk görsel algının oluşmasının önüne geçmiştir.</p> <p>(4)Tiyatro logosu, elma imgesi ve oyun adının oluşturduğu tipografik düzenlemedeki kırmızı renk tercihi ile (5) kurumuş ağaç ve karga imgesi, (6)bölünen alan konturları ile tipografik düzenlemelerdeki siyah renk tercihi lekesel dengeyi oluşturmuştur.</p>	<p>6</p>
<p>Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>(1) Asimetrik alan bölünmeleri tasarım yüzeyini farklı boyutta üç bölüme ayırarak kurgusal bir parça oranlaması yapılmış, bu alanlar içine figüratif ve tipografik öğe grupları yerleştirilmiştir. (2) Her grup kendi içinde bulunan öğeler arasında hiyerarşik bir düzen oluşturarak biçimsel oran oluşturmuş ve bu durum guruplar arasında da gerçekleştirilmiştir.</p> <p>(3)Figürlerin, tipografik unsurların ve alan bölünmelerinden oluşan gruplarının bütünle olan boyut ilişkisi ve tasarım içinde farklı ölçülerle tasarım öğelerinin kullanması kompozisyondaki denge ilkesini güçlendirdiği, derinliğin ve oran-orantının kurulmasına destek olduğu görülmüştür.</p>	<p>3</p>
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1)Dikey eksen oluşturan kompozisyon ve tiyatro logosunun duruş konumuna asimetrik yerleştirilmiş geometrik alan çizgileri ve (2) oyun adının bulunduğu tipografik düzenleme eksen olarak zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(3) Bölünen alanlar içindeki figüratif grup öğelerinin kendi grupları içinde de eksen zıtlıkları</p>	<p>5</p>

	<p>görülmemektedir.</p> <p>(4) Devlet tiyatroları logosunun kompozisyon içindeki dikey ekseninde duruşu bölünmüş alanların eksensel duruşu ile zıtlık oluşturmuştur.</p> <p>(5) Lekesiz zıtlıklar kompozisyon açık zemin rengi üzerinde siyah lekelerin zıtlık oluşturduğu görülmektedir.</p>	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Afiş kompozisyonundaki bütün alan bölünmeleri, (2) tipografik unsurların boyutları ve yerleşimi, (3) figüratif öğelerin biçim ve renk uyumu, (4) hiyerarşik düzen, (5) hareket, (6) ritmik etkiler, (7) oran-orantı ve denge unsurları vb bu kompozisyonun bütünlük ilkesinin oluşmasını sağlamışlardır.</p>	7
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon yüzeyinde oranlı bölünen alanların tekrarlarında, (2) tipografik unsurların tasarlanışında asimetrik alan kontur çizgilerinde, (3) ağaç imgesinin gövde yapısındaki eğimli hareketlerde ve dallarında, (4) köprü imgesinin birbirine bağlanmış tekrar eden ağaç formlarında, (5) gri ,siyah kırmızı olarak ve boyut farklılıkları ile hareketli bir görsel algı oluşturan tipografik unsurlarda ritmik düzeni görmekteyiz.</p>	5
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Bu afişte vurguyu ve odak noktasını bölünmüş büyük alan içine tasarlanan köprü, ağaç, karga ve elma imgelerinin oluşturduğu figür grubu oluşturmaktadır.</p>	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Tasarımda asimetrik alan bölünmeleri ile başlayan hiyerarşik düzen oluşumu, (2) bölünen alanlar içindeki figüratif ve tipografik imge guruplarının kendi</p>	3

	<p>içindeki öğeler ve gruplar arası kütleli ve biçimsel denge ile (3) kullanılan tüm görsel unsurların büyük-küçük, konum, renk, kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ve önem sırasına göre düzenlenmesi tasarımda görsel hiyerarşinin doğru kullanıldığı anlamına gelmektedir.</p>	
<p>Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Tasarım yüzeyinde oluşturulan asimetrik alan bölünmeleri, (2) ağaç gövdesinin ve dallarının ritmik düzeni, (3) köprü imgesinin biçimsel eksen yönleri, (4) tipografik düzenlemelerin yöneldiği doğrultular kompozisyona hareketlilik ve görsel devamlılığı sağlamıştır.</p>	4
<p>Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?</p>	<p>(1)Kompozisyon içinde kullanılan öğelerin birinin ya da bir grubunun tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olan figür grubunun içindeki görsel büyük alan egemenlik oluşturmuştur.</p>	1
<p>Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon alanının yapısal olarak asimetrik dengeli üç parçaya bölünmesinden oluşan eksenlerin yönü ve (2) bu alanlar içindeki görsel öğelerin kompozisyon alanı içindeki konumlarından kaynaklı yönelişleri, (3) çizgiler, iki boyutlu anlık lekesele tekrarlar ve (4) üç boyutlu köprü imgesi kompozisyon yüzeyinde buldukları konumlarda görsel olarak asimetrik yönleri işaret etmiş; canlı, dinamik ve hareketli bir izlenim uyandırmıştır.</p>	4
<p>Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?</p>	<p>(1) Bölünen alanların içinde oluşturulan figüratif ve tipografik unsurlar asimetrik eksen de üst üste</p>	

	yerleştirilmiş, (2) rengin ön plandan arka plana doğru açılması ve sıcaklaşması ile yakın nesnelere ışık tonlarının zıt olup uzaklaştıkça zıtlığın azalması sağlanmış, (3) yakın ve uzak arasındaki ölçü farkları olduğu gözlemlenmiş, (4) köprü imgesinde derinlik yanılması sağlanmış	4
Bu afişte uygunluk var mıdır?	1) Asimetrik alan ve eksen uygunlukları, (2) figüratif imgelerin dokusal ve yapısal uygunlukları, (3) leke dengeleri ve renk düzenindeki uyum bu ilkenin uygulandığını göstermektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu tasarımda bütünü oluşturan birbirine yakın ağaç, köprü, meyve ve karga öğeleri uyumlu grup birlikteliği sağlamışlar ve (2) alan bölünmeleri arasındaki tipografik unsurlar kompozisyonu bütünleyici bir görev üstlenerek ahenkli bir görsel algı oluşturmuştur.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Kompozisyonda kullanılan formlar arasındaki mesafeler asimetrik alan bölünmeleri ile monotonluğu ortadan kaldırmış, (2) kompozisyonda zıtlık oluşturmanın yanında düzenlemedeki formlar arasında oluşturulan grupları ve uzaklaşmaları sağlamak açısından önemli bir görev üstlenmiştir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon alanındaki asimetrik alan bölünmesi çeşitlilik oluşturmuştur.	1

Trabzon Umut Tiyatrosu "Beni Ben mi Delirttim" Tiyatro Afişi.

<https://direklerarasi.org/wp-content/uploads/2019/01/Tiyatro-Oyunlari-Almanagi-2017-2018.pdf>

TABLO: 34

Afişin Tekniği	Dijital İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon merkezinde gruplanan figüratif öğeler, soyut alan bölümleri ve tipografik unsurların birbirinden kopuk ve bağımsız görsel etki yaratmaları birleştirici bir	1

	denge unsuru olmayışından kaynaklandığı görülmektedir. (1) Her ne kadar kompozisyon kenarındaki kırmızı şeritler bütünleyici alan olarak görülse de kompozisyonun içindeki öğelerle organik bir bütünlük sağlayamamıştır	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Tipografik unsurlar, figür grubu ve soyut imgeler arasında farklı büyüklükler olsa da tasarım alanının bütününde düzensiz yerleşim ve uyumsuzluk gözükmemektedir. Bu durum oran ve orantının tam oluşturulamadığını göstermektedir.	1
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon kurgusunda figüratif grup öğeleri arasındaki zıtlıklar kompozisyon içinde değişik yönlere eğilen figürlerin duruş eksenlerinde görülmektedir. (2) Soyut düzenlemelerde kenarları çevreleyen şeritlerin ve oyun isminin bulunduğu tipografik düzenlemenin kırmızı rengi ile kompozisyon içindeki mavi alan sıcak-soğuk zıtlığı yaratmıştır. (3) Bunun dışında dikey ve yatay kompozisyon kuruluş zıtlığında görülmektedir.	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Kompozisyonun lokal bölgelerinde öge grupları benzer ve yakın değerler oluştursa da bütünlüğü sağlayan denge, ritmik düzen, görsel hiyerarşi ve uygunluk ilkesi gibi bütünlüğün oluşumuna katkı sağlayan ilkeleredeki uygulanış eksiklikleri bütünlük ilkesinin oluşumunu zayıflatmıştır.	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	Arka planda mavi fon oluşturan yüzey üzerindeki noktasal beyaz doku tercihi kompozisyona ritmik hareketlilik kazandırmayı amaçlasa da imgelerle bütünlük sağlayamamış, (1) beyaz alan olarak bırakılan bulut imgesi alanını belirleyen yay hareketlerindeki tekrarlar ve (2)	3

	<p>figürler üzerindeki kıvrımlar, saçlar lokal ritmik görüntüler oluşturmuş bütünü etkilememiş ve hiçbir estetik katkısı olmaya bir görüntü oluşturmuştur.</p> <p>(3) Oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin dalgalı kurgusu ritmik tekrarları oluşturmuştur.</p>	
Bu afişte odak noktası/vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>Oyuncuların illüstrasyonundan oluşan merkeze toplanmış figüratif grup üzerindeki elbiselerin temsil ettiği meslekler vurgu olarak düşünülse de kompozisyona hakim olan etkileyici öne çıkan bir unsur görülmemektedir.(1) odak noktası kompozisyonda vurgulayıcı öğenin bulunduğu alan olmalıdır bu durumda figür gurubu alanı bu afiş çalışmasının odak noktasını oluşturmaktadır.</p>	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyon içinde tipografik, figüratif ve soyut imgeler değişik boyutlarda ve renklerde olmasına rağmen bir bütünlük oluşturamadıkları için hiyerarşik düzen lokal bölgelerde her grubun kendi alanına sıkışmıştır.</p>	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyondaki dikey ve yatay eksenlerin oluşturduğu bir hareketlilikten söz etmek mümkündür. (2)Ayrıca oyun isminin tipografik dalgalı düzenlenmesi de lokal olarak hareketliliği oluştururken, (3) figürlerin kendi aralarındaki eksen hareketleri gözlemlenmiştir.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1)Egemenlik kompozisyonda arka planı oluşturan mavi alan oluşturmuştur.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>(1) Figürlerin kompozisyon içindeki duruş eksenleri, (2)kenarlardaki kırmızı şeritlerin dikey ve yatay hareketleri, (3)arka plandaki soyut dokusal alandaki</p>	3

	noktaların sıralanışından oluşan eksenler bu tasarımda yönelişleri oluşturmuştur.	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Bu kompozisyonda biçimsel değerler oyun isminin yazılı olduğu tipografik düzenlemenin altlarındaki beyaz lekelerle (2) arka plandaki dokulu alanlarda ve (3) figürlerin oluşturduğu grupta görülmektedir.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Tasarım alanındaki öge grupları buldukları bölgelerde lokal etkiler gösterebilir de grupların birbirleri arasındaki bağlantıların, bağlayıcı faktörlerin zayıf kalması uygunluk ilkesinin gerçekleştirilemediği anlamına gelmektedir.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyondaki renklerin öğelerin veya bir grubun bütünüle bir uyumu sağlayamadığından ahenkli görsel bir algı oluşturulamamıştır.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu kompozisyonda öğeler arası mesafeler uyumluluk ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilemediği için her lokal imge grubu bütüne hizmet etmesi gerekirken etkileri de lokal kalmıştır. Bu durum aralıkların doğru kullanılmadığı sonucunu doğurmuştur.	
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Afişte çeşitliliği kompozisyon arka planındaki soyut dokusal alan oluşturmuştur.	1

Tiyatro Şenay "Patron" Tiyatro afişi.

<https://www.behance.net/gallery/48386517/Patron>

TABLO: 35

Afişin Tekniği	Dijital Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Oyuncuların simetrik bir kompozisyon düzeninde oluşturulmuş dijital fotoğrafları üzerine dijital ortamda tipografik düzenlemeler yapılarak tasarlanmış bir afiş çalışması. (1) Fotoğraf üzerinde dijital ortamda düzenlenen tipografik unsurlar simetrik kompozisyon yapısına uygun yerleştirilmiş ve simetrik denge yapısını güçlendirmiştir.</p> <p>(2) Oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme kompozisyonu oranlı yatay iki parçaya ayırarak alan dengesini oluşturmuş olduğu görülmektedir.</p> <p>(3) Lekesel dengeyi oyunun ismi olan tipografik düzenlemenin rengi ile tiyatronun amblem rengi sağladığı</p>	3

	görülmektedir.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Afişte oran-orantı tipografik düzenlemelerin böldüğü alanlarda, oyun isminin bulunduğu (2) tipografik düzenleme ve (3) figürler arasındaki boyut farklılıklarında ve dikey yatay eksen zıtlıklarında aralık ilkesi ile anlam kazanmış kompozisyon içindeki oluşturdukları büyük, orta ve küçük alanlarla oran-orantı sağlanmıştır.	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Afiş içindeki oyunculardan oluşan dikey eksen ile oyun adından oluşan tipografik düzenlemenin yatay ekseni zıtlık oluşturan unsurlar olarak gözlemlenmiştir. (2) tipografik düzenlemeler ile arka planlar arasındaki leke zıtlıkları da görülmektedir.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Tipografik düzenlemelerdeki hiyerarşik ve ritmik düzen, (2) alan bölünmelerindeki eksensel hareket ve dengeli dağılım, (3) simetrik düzen içerisinde oluşturulan görseller ve es paslar bütünlük ilkesini sağlamıştır.	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte ritmik unsur tipografik öğelerin kompozisyon içindeki hiyerarşik düzeni, (2) dengeli alan bölünmeleri, (3) dikey ve yatay eksenlerin zıtlık dengesi ritmik düzeni sağlamıştır.	3
Bu afişte odak noktası/vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Afişte oyun isminin figürlerle bütünleşen tipografik düzenlemesi koyu zemin üzerindeki seçile sarı renk tercihi ile vurguyu güçlendirip odak noktasını oluşturmaktadır.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte hiyerarşik düzen tipografik unsurlarla ve figür grubu ile oluşturulmuştur. (2) Kompozisyon içindeki sıralamada renk ve boyut olarak öne çıkan unsur oyun isminin olduğu tipografik düzenlemedir.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Figüratif imgelerin dikey eksenleri ile tipografik elemanların yatay eksenleri simetrik bütünlük içinde birbirini dengelemiş görsel devamlılığı sağlamıştır. (2) Oyunculardan oluşan figürlerin kompozisyon	3

	yapısına göre dikey eksen hareketi ve (3) oyun adının yatay eksen hareketinin yanında figürlerin oyun içindeki rollerine uygun duruşlarındaki pozisyonları ile hareket ve görsel devamlılık sağlanmıştır.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Bu afişte egemenlik kompozisyon alanının bütününde oluşturulmuş siyah renk oluşturmaktadır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön; (1) alan bölünmelerinin dikey ve yatay eksensel hareketi ve (2) figürlerin simetrik duruş pozisyonları ile sağlanmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Kompozisyon arka planında koyu alanların dijital etkilerle figür etrafında açılması, (2) figürler üzerindeki ışık gölge etkileri ve (3) oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ön – arka ve derinlik etkisi yaratarak tasarımda değer ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Tipografik unsurlar, (2) figürler ve (3) kompozisyon es-pasları tasarım yüzeyinde dengeli parçalar halinde bütünlük sağlayarak uygunluk ilkesini gerçekleştirmiştir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyondaki birbirine yakın unsurlar olarak düzenlemedeki oyuncu figürlerinin kompozisyon içindeki simetrik düzen birliktelikleri, (2) tipografik öğelerin tasarım yüzeyindeki oluşturduğu gruplar ve (3) aralıkların dengeli dağılımı Ahenk(uyum, armoni) ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Tipografik ve figüratif formların dikey ve yatay eksenlerle kompozisyon yüzeyinde (1) dengeli, (2) orantısız, (3) ritmik ve (4)görsel devamlılık ilkeleri açısından başarılı olması, bütünlük arz etmesi aralık ilkesinin kompozisyonda varlığı ile gerçekleşmiştir.	4
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik figürlerin elindeki silah ve bıçak imgeleri ile oluşturulmuştur.	1

TABLO: 36 Dijital Yöntem Afiş Analizi Frekansları

Tasarım İlkeleri	İncelenen Afiş Sayısı										N
	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Ritim	2	1	6	2	1	5	3	5	3	3	31
Görsel Devamlılık ve Hareket	2	1	3	2	1	5	4	4	3	3	28
Denge	0	2	4	1	2	3	5	6	1	3	27
Karşıtlık- Zıtlık	1	2	4	0	0	4	4	5	3	2	25
Yön	1	2	2	2	2	4	2	4	3	2	24
Birlik/Bütünlük	0	0	3	0	0	1	6	7	0	3	20
Değer(Valör)	1	1	2	2	0	2	2	4	3	3	20
Oran-Orantı	0	2	3	1	0	3	2	3	1	3	18
Uygunluk	1	1	1	1	0	2	3	3	0	3	15
Koram (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama)	0	0	2	4	0	2	2	3	0	2	15
Aralık	0	0	3	1	0	2	2	2	0	4	14
Çeşitlilik	0	1	2	0	1	2	2	1	1	1	11
Ahenk (Uyum)	0	0	2	1	0	2	1	2	0	3	11
Vurgu ve Odak Noktası	0	1	1	1	0	1	3	1	1	1	10
Egemenlik	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9

Tablo:36 da görüldüğü gibi Dijital dönem afişlerinde ritim, görsel devamlılık/hareket, Denge, karşıtlık/zıtlık ve yön ilkelerinin yoğun olarak yer aldığı, birlik/bütünlük, değer, oran/orantı, uygunluk ve koram ilkelerinin daha az yer aldığı, aralık, çeşitlilik, ahenk vurgu/odak noktası ve egemenlik ilkelerinin ise en az dikkat edilen ilker olduğu görülmektedir.

Tüm verileri değerlendirdiğimizde, yapılan kodlama sonucunda karşıtlık zıtlık, yön, değer(valör), oran-orantı, uygunluk, aralık, koram(dereceleme, hiyerarşi), ahenk(uyum, armoni), çeşitlilik, vurgu/odak noktası birlik/bütünlük, egemenlik olarak gerçekleşen sıralama sonucu dijital yöntemlerle yapılan Türk tiyatro afişlerinde kendi içinde ritim, görsel devamlılık ve hareket, karşıtlık zıtlık ilkelerinin estetik unsur olarak daha fazla kullanıldığı ve afişlerde görüldüğü verilerine ulaşılmıştır. Bunun yanında egemenlik, vurgu ve odak noktası, aralık ve ahenk (uyum) ilkeleri için çıkan sayısal değerlerin çok düşük olduğu gözlemlenmiştir.(Tablo.36)

3.1.4. Türk Tiyatro Afişlerinin Tasarım İlkeleri Açısından Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular

TABLO: 37.

Tasarım İlkeleri	Geleneksel Dönem	Mekanik Yeniden Üretim	Dijital Dönem
Denge	36	45	27
Oran-Orantı	29	28	18
Karşıtlık (Zıtlık)	32	39	25
Bütünlük/Birlik	33	34	20
Ritim	29	39	31
Vurgu	17	20	10
Korama (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama)	32	35	15
Görsel Devamlılık/Hareket nasıl	35	43	28
Egemenlik	13	18	9
Yön	30	29	24
Değer (Valör)	24	26	20
Uygunluk	28	25	15
Ahenk (Uyum, Armoni)	24	24	11
Aralık	25	28	14
Çeşitlilik	12	14	11

Geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemle tasarlanan Türk tiyatro afişleri denge ilkesi açısından karşılaştırıldığında geleneksel dönemde 36, mekanik yeniden üretim döneminde 45, dijital dönem eserlerinde 27 kez yinlendiği bulunmuştur. Buna göre geleneksel ve mekanik yeniden üretim dönemindeki afişlerin tasarımında renk, leke, biçim, eksen vb boyutlarıyla önemli bir ilke olarak

dikkat edildiği görülmektedir. Dijital dönem afişlerde ise görece olarak denge ilkesinin daha az düşünüldüğü söylenebilir.

Benzer şekilde geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde oran orantıyla ilgili kodlamaların 29, mekanik yeniden üretim yönteminde 28, dijital yöntemde ise 18 kez kodlandığı bulunmuştur. Geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan formların daha çok realist olarak ele alındığı dolayısıyla oranların daha az deformasyona uğradığı, soyutlamaların da oranlı bir şekilde düzenlendiği, tipografik unsurların da kompozisyonda leke ya da kütle etkisi yaratan elemanlar olarak oran orantıya katkı sağlayan elemanlar olduğu, yüzeylerin parçalanmasında altın oranlara yer verildiğini söylemek olasıdır. Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde de oran-orantı ile ilgili kodlamaların olmasına karşın geleneksel ve mekanik yeniden üretim yöntemi oranlarına ulaşamamaktadır.

Zıtlık/karşılık ilkesinin geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde oran orantıyla ilgili kodlamaların 32, mekanik yeniden üretim yönteminde 39, dijital yöntemde ise 25 kez kodlandığı bulunmuştur. Geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde değerler, renkler, boyutlar, dokular, form çeşitleri, biçimler, yönler, hizalar ve hareketler arasında oluşturulan farklılıklara dikkat edildiği görülmektedir. Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde ise karşılık/zıtlık ilkesinin daha az düşünüldüğü söylenebilir.

Bütünlük/Birlik ilkesinin geleneksel yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerinde 33, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 34, Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde 20 kez kodlandığı bulunmuştur. Geleneksel yöntem afişlerinde dengeli bir bütünlük oluşturan formların, mekanların, yapıların ortak etkileşimleri ile, birbirleriyle zıt niteliklere sahip parçalarla oluşturulacak birliğe dikkat edildiği görülmektedir. Mekanik yeniden üretim yöntemi ile yapılan tasarımlarda da bu unsurların gözetildiği fakat dijital yöntemle yapılan tasarımlarda ise birlik/ bütünlük ilkesinin çok daha az düşünüldüğü söylenebilir.

Geleneksel, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemler ile tasarlanan tiyatro afişlerinde çizgiler, noktalar, renkler, açık-koyu alanlar, espaslar, formların tekrarları ve büyüüp küçülmeleri gibi tasarım öğeleri tekrarının dikkate alındığı, geleneksel 29 ve mekanik yeniden üretim yöntemleri ile tasarlanan afişlerin analizinde 39 kez

bu ritmik unsurların kodlandığı bulunmuştur. Dijital yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerinde ritmik unsurların 31 kez kodlandığı bulunmuştur.

Geleneksel yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerinde ifade edilmek, öne çıkarılmak istenen unsurlar 17 kez, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 20 kez ve dijital yöntemlerle tasarlanan afişlerde 10 kez kodlandığı bulgusuna ulaşılmış, geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretim yöntemleri ile tasarlanan afişlerde vurgu ilkesinin estetik unsur olarak dikkate alındığı, dijital yöntemle üretilen afişlerde daha az düşünüldüğü söylenebilir.

Tasarım içindeki kullanılan tüm görsel unsurların büyük-küçük, konum, renk, kontrastlık gibi farklılık oluşturan belirleyici özellikleri ile önem sırasına göre doğru düzenlenmesi ile oluşturulan hiyerarşik düzen geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde 32, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 35 kez kodlandığı ve birbirine yakın frekanslar oluşturduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde ise 15 kez kodlandığı, bu frekansın çok düşük olduğu görülmüştür. Mekanik yeniden üretim ve geleneksel yöntemlerle tasarlanan afişlerde koram(dereceleme, hiyerarşi, sıralama) ilkesine dikkat edildiği, dijital yöntemle tasarlanan afişlerin tasarımında bu ilkeye yeterince dikkat edilmediği söylenebilir.

Görsel Devamlılık/hareketi sağlayan unsurların geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde 35 kez, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 43 kez ve dijital yöntemle tasarlanan afişlerde 28 kez kodlandığı bulgusuna ulaşılmış, Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde bu ilkenin estetik unsur olarak tasarımlarda fazla dikkat edilmediği görülmüştür.

Kompozisyon içinde kullanılan öğelerin birinin ya da bir grubunun tamamlayıcı diğer öğelere göre ölçü, renk, doku, değer açısından daha etkin daha üstün konumda olması ile sağlanan egemenliğin, geleneksel yöntemlerle tasarlanan afişlerde 13 kez, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 18 kez ve dijital yöntemle tasarlanan afişlerde dokuz kez kodlandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu ilkenin mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde daha fazla dikkate alındığı, geleneksel yöntemlerle tasarlanan afişlerde de dikkat edildiği fakat dijital yöntemle tasarlanan afişlerde daha az düşünüldüğü söylenebilir.

Bu afişte Yön Çizgi, biçim, grup, renk, doku, ışık-gölge, leke ve benzeri öğelerle kompozisyonu harekete geçirerek belli yönelişlerin geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde 30 kez kullanıldığı, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 29 ve dijital yöntemle tasarlanan afişlerde 24 kez kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ritmik unsurların geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretim yöntemleri ile tasarlanan afişlerde daha fazla dikkate alındığını söyleyebiliriz.

Afişte değer (Valör)' ü oluşturan biçimlerin üst üste yerleştirilmesi, rengin ön plandan arka plana doğru açılması ve sıcaklaşması ile yakın nesnelere ışık tonlarının zıt olup uzaklaştıkça zıtlığın azalması, yakın ve uzak arasındaki ölçü farkları gibi unsurların geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde 24 kez, mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan afişlerde 26 kez kodlandığı, frekans olarak bu iki dönem afişlerinde değer(valör) ilkesine dikkat edildiği, dijital yöntemle tasarlanan afişlerde 20 kez kodlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Afişlerde değerler ya da elemanlar arasındaki uygunluk, onların biçimleri, ölçüleri, renkleri, değerleri ve dokuların herhangi biri ya da bunların birçoğu bakımından uygulanışı geleneksel yöntem afişlerinde 28, mekanik yeniden üretim afişlerinde 25 kez kodlanırken bu sayı dijital yöntem afişlerinde 15 kez kodlandığı bulunmuştur. Geleneksel ve mekanik yeniden üretim yöntemi ile oluşturulan afişlerde uygunluk ilkesinin dikkate alınarak tasarlandığı, dijital yöntemle tasarlanan afişlerde uygunluk ilkesinin fazla dikkate alınmadığını söyleyebiliriz.

Kompozisyon bütünlüğünü oluşturan renkler, elemanların aralarındaki biçimsel benzerlikleri, esnek ilişkileri ve uyumluluklarının geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretim yönteminde 24 kez kodlandığı, bu unsurların dijital yöntem afişlerinde frekans olarak çok düşük çıktığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Aralık ilkesinin mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan tiyatro afişlerinde uygulama sıklığı ile ilgili 28, geleneksel yöntem ile tasarlanan tiyatro afişlerde 25, dijital yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerde 14 kez kodlandığı verisine ulaşılmış, dijital yöntem tiyatro afişlerinde aralık ilkesine dikkat edilmediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Mekanik yeniden üretim yönteminde 28 ve geleneksel yöntemlerle tasarlanan tiyatro afişlerinde 25 kez formların kompozisyon içindeki işlevlerini,

etkilerini, yönlerini, ölçülerini, belirginleştiren, etkileyen, yönlendiren aralıklar kodlanmıştır. Bu unsurların dijital yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerinde 14 kez kodlandığı bulgusuna ulaşılmış, aralık ilkesinin dijital yöntemle tasarlanan tiyatro afişlerinde daha az dikkate alındığı söylenebilir.

Analizler sonucunda mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarlanan tiyatro afişlerinde 14, geleneksel yöntemle tasarlanan afişlerde 12 ve dijital yöntemle tasarlanan afişlerde 11 kez farklı görsel özellikleri taşıyan geometrik-organik biçimler, düz-eğri ya da ince-kalın çizgiler, sert-yumuşak dokuların ve çeşitli özelliklere sahip renklerin kullanıldığı çeşitlilik oluşturan unsurların afişlerde fazla tercih edilmediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Analizler sonucu geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntemlere ait verilerin karşılaştırılmasında denge unsurunun geleneksel dönem ve mekanik yeniden üretim dönemi afişlerinde estetik unsur olarak daha fazla öne çıktığı görülmüştür, dijital dönem eserlerinde sayısal sıralamada üçüncü sırada olduğu verilerine ulaşılmıştır.

Geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretimle yapılan afiş çalışmalarının ilkeler bazında frekansları tablo verilerine göre birbirine yakın değerlerle tutarlılık gösterdiği görülmüştür. Dijital Yöntemle çalışılmış afişlerin tasarım ilkeleri bazındaki analizlerinden çıkan sayısal veriler bu iki dönemle tutarsızlık gösterdiği verilerine ulaşılmıştır.(Tablo 37)

Analiz verilerinde dijital yöntemle tasarlanan afişlerin verilerini yükselten afiş çalışmaları incelendiğinde tasarımcısının grafik sanatlar alanında eğitim almış sanatçılar olduğu saptanmıştır. Geleneksel yöntem ve Mekanik yeniden Üretim yöntemleri ile yapılan afişlerin tasarımcıları incelendiğinde sanat eğitimi almış, çalışma tekniklerine hakim kişiler olduğu görülmüştür.

Gerek kurumsal, gerek özel tiyatroların ülkemiz genelinde tiyatro oyunlarında kullandıkları afişlerin bölgesel olarak araştırılıp analizleri yapıldığında, Dijital yöntemle tasarlanan afişlerde genel olarak estetik kaygı yoksunluğu, özgünlük ve oyun içeriğine uygun olmayan, ticari gelir amacıyla tasarlandıkları bulgularına ulaşılmıştır.

Araştırmalar sonucunda kurumsal tiyatrolarda dahil olmak üzere afiş tasarımında alanında yetkin uzman kişilerle çalışılmadığı, bir çok tiyatro afiş çalışmasında tasarımı gerçekleştiren kişi bilgisinde, ya bir ajans ismi yer almakta ya da kimin tarafından gerçekleştirildiği bilinmemektedir.

Genel olarak tasarım yapan kişi veya reklam ajanslarının dijital tasarım programlarının kullanımında, sunduğu imkanlar ve olanaklar konusunda yeterince bilgi ve yetkinlikte olmadıkları gözlemlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1.Sonuçlar

“Türkiye’ de Tasarlanan Tiyatro Afişlerinin Tasarım İlkeleri Açısından Analizi” başlıklı tez çalışması için literatüre girmiş çeşitli kaynaklar incelenmiş, tasarımın tarihi gelişimi içinde teknoloji ile kurulan bağları, olumlu-olumsuz etkileri incelenmiş afiş kavramı üzerinde durulmuş, afiş tasarımını oluştururken dikkat edilmesi gereken hususlar için alt başlıklar açılarak afiş çeşitleri, afiş tasarımında uygulanan teknikler, afiş tasarımında dikkat edilmesi gereken ilkeler araştırılmış, tanımları yapılmış, örneklendirilmiştir.

Afişin genel çerçevede dünya’ da ve Türkiye’de tarihsel gelişim süreci incelenerek, konu sınırlılıklarında Türk tiyatro afişleri tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel yöntem, mekanik yeniden üretim ve dijital yöntem olmak üzere sınıflama yapılmış uzmanlardan alınan görüş ve öneriler doğrultusunda analiz edilip yorumlanmıştır. Geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretimle yapılan afiş çalışmalarının tasarım ilkeleri bazında frekansları tablo verilerine göre birbirine yakın değerlerle tutarlılık gösterdiği görülmüştür. Dijital yöntemlerle çalışılmış afişlerin tasarım ilkeleri bazındaki analizlerinden çıkan sayısal verilerin bu iki dönemle kıyaslandığında tutarsızlık gösterdiği, frekanslarının düşük olduğu verilerine ulaşılmıştır.(Tablo 37)

Dijital teknolojinin tasarımlarda olumlu etkilerinin yanında olumsuz etkileri de gözlemlenmiştir. Bilinçsizce kullanılan teknolojik olanaklar tasarımın en temel unsuru olan yaratıcılığın etkisini azaltarak ikinci plana itmiş ve basitliği, kolaycılığı de beraberinde getirerek, sanat eseri olma özelliğinden yoksun taklit işlerin artmasına neden olmuştur. Dijital teknolojinin tasarım oluşumuna getirdiği sınırsız olanaklar ve hızlı üretim, tasarım kültürü ile yoğrulmamış kişilerin gözünde, tasarım kalitesinin düşmesine ve alanında uzman tasarımcıların saygınlığının yok olmasına da sebep olmuştur. Tasarımlar sanatsal kaygı aranmaksızın çok az bir sürede müşteriler tarafından talep edilerek ürün kalitesinin de düşmesine sebep olmaktadır.

Araştırmalar sonucunda kurumsal tiyatrolarda dahil olmak üzere afiş tasarımında alanında yetkin uzman kişilerle çalışılmadığı tespit edilmiştir. Bir çok tiyatro afiş çalışmasının tasarımını gerçekleştiren kişi bilgisinde, ya bir ajans ismi yer almakta ya da kimin tarafından gerçekleştirildiği bilinmemektedir. Bu durum Türk tiyatro afişlerde sanat eseri olma ve özgünlük probleminin sorgulanmasına neden olmaktadır.

Tasarımcıdan kısıtlı zaman aralığında istenilen ürünler, dijital teknolojinin getirdiği kolaycılık ve ticari gelir düşüncesi özgünlük kavramını zedelemiştir. Diğer yünden arz talep, sektörel kısıtlamalar, hedef kitlenin algı düzeyi, tasarımcının müşterinin tarafından yönlendirmesi gibi etkenler grafik tasarımda ve tiyatro afişlerinde özgünlük kavramını da ortadan kaldırmaktadır. Tespit edilen sorunların giderilmesi ve nitelikli, yaratıcılıkla yoğrulmuş tasarımların oluşabilmesi için ekonomik açıdan tasarımcının desteklenmesi ve tasarım sürecinin, zamanlamanın tasarımcıya bırakılması önemlidir.

Analiz verilerinde dijital yöntemle tasarlanan afişlerin verilerini yükselten afiş çalışmaları incelendiğinde tasarımcısının grafik sanatlar alanında eğitim almış sanatçılar olduğu saptanmıştır. Geleneksel yöntem ve Mekanik yeniden Üretim yöntemleri ile yapılan afişlerin tasarımcıları incelendiğinde sanat eğitimi almış, çalışma tekniklerine hakim kişiler olduğu görülmüştür.

Eğitim bütün alanlarda olduğu gibi sanatın, sanatsal bir faaliyet alanı içindeki grafik tasarımın gelişimi üzerinde de önemli faktörlerden biridir. Türkiye’ de grafik tasarım eğitimi veren resmi ve özel yeni kurumların açılması, gün geçtikçe sayılarının artması, eğitim kalitesine aynı oranda yansımamıştır. Sonuç olarak bu kurumlarda eğitim verebilecek yeterli sayıda nitelikli, alanında uzman eğitmenin bulunmaması, tasarım ilkeleri özümsemeden teknolojik gelişmeler doğrultusunda eğitimin dijital ağırlıklı yürütülmesi, tasarım aşamasına ve uygulamalı eğitime yeterince yer verilmemesi, resmi ve özel kurumlara eğitim için alınan bireylere uygulanan sınavlarının yeteri kadar seçici olunmaması nitelik sorununu doğuran etkenler olduğunu söyleyebiliriz.

Bu çalışma için kaynak araştırması yapılırken Türk Grafik sanatçılarında ait hiçbir arşiv çalışmasının olmadığı, kurumsal basılı kaynaklarında sınırlı sayıda bulunduğu, olan kaynaklarında ansiklopedik bilgilerden oluştuğu görülmüştür.

Yapılan araştırmalar sonucunda; Türk tiyatro afişinin tarihsel süreç içinde gelişimi ve Türk tiyatro afiş sanatçıları araştırılmış, geleneksel yöntem ve mekanik yeniden üretim yöntemi ile tasarım yapan sanatçıların afişlerinde tasarım ilkelerinin, dijital yöntemle tasarlanan afişlere oranla daha fazla dikkate aldıkları ve estetik kaygılarla eserlerini oluşturdukları sonucuna varılmıştır. Bu tasarımcıların başarılı çalışmalarından örnekler verilmiş ve incelenmiştir. Bunun sonucunda, bu dönem sanatçılarının döneminin teknolojisini kullanarak son derece iyi sonuçlar elde ettiği saptanmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde; dijital teknolojinin ve diğer teknolojik unsurların afiş sanatının hem hazırlık sürecinde, hem de baskı aşamasında sanatçısına olumlu anlamda katkı sağlamaktadır. Sanatçı, bu süreçte kazandığı zamanı estetik kaygıda ve tasarım aşamasında kullanma olanağı bulabilmektedir. Fakat tasarım bilgisi olmayan kişi ve ya kişilerin dijital ortamda birkaç programı kısıtlı kullanma becerisi sanat adına ve tiyatro afişlerinin geleceği konusunda endişeleri ortaya koymaktadır.

Bu tespitlerden ve bulgulardan yola çıktığımızda gelişen teknolojinin tasarım üretim aşamasında alanında yetkin tasarımcıya sadece sınırsız olanakları ile destekleyen bir araç olduğu, bu alanda eğitim almamış, yetkinliği olmayan, yapılan işi tamamen ticari kazanç olarak düşünen kişi ve kişilerin birkaç dijital tasarım programını sınırlı derecede kullanma becerisi ile yaptıkları işlerin plastik sanatlar ve özellikle tiyatro afişlerinde özgünlük ve sanat eseri olma özelliklerini zedeledikleri sonucuna varılmıştır.

4.2.Öneriler

Tasarım ilkelerinden hareketle nitelikli afişler tasarlanması için bir tasarımda olması gereken kriterleri; bu alanda yetkinlik kazanmış Türk tiyatro afiş sanatçılarının eserleri üzerinden analiz edip yorumlayarak bu sanatçıların başarılı eserleri ile örneklendirilmiştir.

Tasarımın bir yaratı ürünü olarak öncelikle insan zihinde oluşması gereken bir olgu olduğu düşünüldüğünde, dijital teknolojinin bu olguyu ifade etmede sadece bir araç olduğu anlaşılmaktadır. Tasarım sanattan beslenmekte ve tasarım eğitiminin temelinde tasarım ilkeleri ile yoğun bir ilişki olması gerekmektedir. Uygulamaya dayalı eğitim veren bütün kurumlarda olduğu gibi grafik tasarım eğitiminde de dijital teknolojinin yanı sıra manuel uygulamalara da ağırlık verilmelidir. Daha bilinçli bir öğrenci kitlesi oluşturarak verim alabilmek adına, fakültelere öğrenciler alınırken daha titiz ve seçici davranılması en önemli konular arasında yer almalıdır.

Kurumlarda verilen eğitimlerin sektöre hazırlık niteliğinde dijital ağırlıklı yürütülmesi, tasarım eğitimi alan bireylerde fark edilir bir tekdüzeliğin oluşmasına ve sanatsal kaygıların göz ardı edilmesine sebep olmaktadır. Öncelikle sanat eğitimi veren kurumlarda ve okullardaki eğitimin tasarlanan ürünlerin birinci önceliğinin sanat eseri olma özelliği taşıması gerekliliği bilincinin kavratılarak daha nitelikli hale getirilmelidir.

Yukarıda yapılan açıklamalarda dile getirilmeye çalışılan afiş tasarımında karşılaşılan sorunların çözümü ve nitelikli afiş üretimi için, özgün afiş tasarımlarıyla bilinen, alanında yetkin grafik tasarımcılarla çalışılması sorunu önemli ölçüde çözecek yaklaşımlardan biri olacaktır.

Tasarımcıların dijital tasarım programlarının kullanımı ve sunacağı sınırsız olanakları tasarımın hangi aşamasında ne amaçla ne şekilde kullanılmasının doğru olacağı deneyimine ulaşması ve yetkinlik kazanması gerekliliğinin de önemsenmesi gerekmektedir.

Bu alanda eksikliği fark edilen geleceğe yönelik en önemli çalışmanın kurumsal bir arşiv çalışması olduğunu düşünüyorum.

KAYNAKÇA

- Atalay, C. (2002, Güz). Resim sanatında yüzey organizasyonu ve plan araştırmaları. Anadolu Sanat, (13), 94-95.
- ATALAYER, F. (1994). Temel sanat öğeleri, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- BALCI ve SAY, (2005) Temel Sanat Eğitimi. (3. Basım). İstanbul: Yapa Yayıncılık.
- BECER, Emre. (2009); İletişim ve Grafik Tasarım, Ankara: Dost Kitapevi.
- Bektaş, D. (1992). Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- BÜRGE, Z. E. (2010). 1923’ ten Günümüze Türkiye’ deki Toplumsal ve Kültürel Değişimlerin Afiş Tasarımına Yansımaları. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- BOYDAŞ, N. (2004). Sanat eleştirisine giriş: eleştiriye giriş ve resim eleştirileri. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- BİGALİ, Şeref. (1976). Resim Sanatı, İstanbul: Yayıncılık Matbaası.
- CHAPMAN, H. L. (1992). A world of images. Davis Pub. 42-69.
- GOMBRİCH, E. H. (1992). Sanatın Öyküsü, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- GÖKAYDIN, N. (2002). Temel Sanat Eğitimi, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- GRAVES, M. (1951). The art of color and desing, New York: MC Graw – Hill Book Company
- GÜMÜŞLÜ, A. (2008). 1980 Sonrası Türkiye’inde Tiyatro Afişlerinde İmge ve Tipografi Sorunları. Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- GÜMÜŞTEKİN, N. (2012). İki Polanyalı Grafik Tasarımcı Henry Tomaszewski ve Franciszek Starowieyski Örneğinde II. Dünya savaşı sonrası Tiyatro Afişleri. Sanat Dergisi, 2, 63-67.
- GÜNGÖR, İ. H. (1972). Temel tasar, İstanbul: Çeltüt Matbaacılık.
- GÜRER, L. (1990) “Temel Tasarım”, İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası, İstanbul. Tasarım Dergisi Sayı 6, Mart, İstanbul.
- İPŞİROğLU, N. (1993). Sanatta Devrim. İstanbul: Remzi Yayınevi.

- KESER, N. (2005). Sanat sözlüğü, Ankara: Ütopya Yayınları.
- KILIÇKAN, H. (1998). Resim bilgisi, İstanbul: İstanbul Fil Yayınları.
- KIRIŞOĞLU, O. ve STOKROCKY, M. (1997) Ortaöğretimde Sanat Öğretimi, YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmetöncesi Öğretmen Eğitimi Yayınları, Ankara.
- KURTULUŞ, Ö.(1996). Yirminci Yüzyılın Etkileşim Ortamında Sanatçı ve Teknoloji, Bilim ve Teknik Dergisi, TÜBİTAK Yayınevi, Sayı:345, 18.
- LYNTON, Norbert. (1991). Modern Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1991.
- MADEN, S. (1999). “Cumhuriyetin Renkleri ve Biçimleri: Grafik Sanatının Dünü, Bugünü”, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1999.
- MAMUR YILMAZ, E. (2015) Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okulları Öğrencilerine Sanatsal Düzenleme İlkelerinin Öğretimine Yönelik Öğretim Materyali Tasarım Süreçleri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, ANKARA.
- MİTTLER, A. G. (1998). Art in focus. Illinois: Glecoe/McGraw-Hill Inc.
- ÖZSOY, V. ve ALAKUŞ, A. O. (2009, Kasım). Görsel Sanatlar Eğitiminde Öğretim Yöntemleri (Resim-İş Eğitimi),1. Bası, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÖZSOY, V. Ve AYAYDIN, A.(2016, Ocak). Görsel Tasarım Öğre ve İlkeleri, 1. Bası, Ankara: Pegem A Akademi.
- ÖZTUNA, H. Y. (2007). Görsel İletişimde Temel Tasarım, Tiplan Yayıncılık
- SAĞLAMTİMUR, Zuhul Özel. (2010), Dijital Sanat. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (3), 213 – 215
- SARIKAVAK, Namık Kemal. (2005).“Tipografi Yazıları”, Photoshop Magazin, İstanbul.
- SARIKAVAK, Namık Kemal.(2004). Çağdaş Tipografinin Temelleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- ŞAHİN. S. (2009). Sanat eğitiminde armoninin, plastik değerler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.

TANSUĞ, Sezer. (1993) Resim Sanatının Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

TEKER, U. (2002). Grafik Tasarım ve Reklam. 2. Baskı. İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

TEPECİK, A. (2002). Grafik Sanatlar. Ankara: Detay Yayıncılık.

TUNALI, İ. (2009).Tasarım Felsefesi, Ankara: Yem Yayıncılık.

TURANİ, Adnan. (1992). Dünya Sanat Tarihi. İstanbul: Remzi Kitapevi.

UÇAR, Tefik F. (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İstanbul: İnkılâp Kitapevi.

YOLCU, E. (2004). Sanat eğitimi kavramları ve yöntemleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.

YIDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET

<https://www.grafikerler.org/forum/konu/dunden-bugune-turk-grafik-tasarim-tarihi-bolum-1.31098/>(Erişim.08.06.2019)

<http://gmk.org.tr/publications/afislerden-kartpostallar>

https://deskgram.net/explore/tags/trgrafik_afi%C5%9F (08.06.2019)

<http://silapovahmet.blogspot.com/2014/05/tasarm-ilkeleri-ve-ogeleri.html> (07.06.2019)

<http://www.tasarimgunlukleri.com/2015/09/17/tasarim-prensipleri/> (07.06.2019)

<http://tulingungordu.blogspot.com/2013/12/arts-and-crafts-ve-art-nouveau-akmlar.html> (03.06.2019)

<http://arkeofili.com/tarih-oncesi-donemden-11-magara-sanati/> (01.06.2019)

<http://www.dijitalajanslar.com/yaratici-reklam-afisleri/> (04.06.2019)

<https://twitter.com/ethemonur/status/979720941197504512>(08.06.2019).

https://www.google.com.tr/search?q=Cheret&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjk6Zrqz_PiAhXn0qYKHSmCClCQ_AUIECgB&biw=1366&bih=625#imgdii=SbFPy4Qx5CvnZM:&imgcr=kOo74t_r_4yKbM:

<https://www.pingudumuzayede.com/urun/446126/tiyatro>

<https://direklerarasi.org/wp-content/uploads/2019/01/Tiyatro-Oyunlari-Almanagi-2017-2018.pdf>

https://www.google.com/search?sxsrf=ACYBGNTy_6sWGkTLTCz5NW85uQCBh9ZAgw:1568378846260&q=Antigone,+tiyatro+afi%C5%9Fi&tbm=isch&source=univ&sxsrf=ACYBGNTy_6sWGkTLTCz5NW85uQCBh9ZAgw:1568378846260&sa=X&ved=2ahUKEwiEr4TA6s3kAhWk1aYKHWWRDfoQsAR6BAgHEAE&biw=1350&bih=608#imgcr=fgAqfb-RkzR52M:

<https://www.google.com.tr/search?q=%C3%A7ok+g%C3%BCzel+hareketler+tiyatro+afi%C5%9Fi&tbm=isch&source=hp&sa=X&ved=2ahUKEwiYsbKy7s3kAhWlxMQBHQ4IDzkQsAR6BAgIEAE&biw=1350&bih=608#imgcr=7hp7vyDYcCjEVM:>

EK:1

Geleneksel yöntem afişlerinde yapılan analizler için 1.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Açık değerlerde zemin renginden yararlanılmış orta değerler çizgilerle oluşturulmuş, koyu değerler lekelerle oluşturulmuş, bu üç leke düzeni arasında asimetrik denge kurulmuştur.</p> <p>Tipografik düzenleme ile B6 bölümündeki çiçek formu arasında da denge kurulmuştur. Figürün sağ tarafındaki 5,</p>	3

	6, 7. bölmelerdeki boşluklar diğer alanlara göre gözü dinlendiren kısımlar olduğundan denge sağlamıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu kompozisyonda oran-orantı (1). tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farkları (2) açık orta ve koyu lekelerin afişin bütününe olan büyüklüğü ile sağlanmıştır	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1)Beyaz fon üzerinde Siyah alanları oluşturan elbise, bıyık ve şapka imgeleri kompozisyon içindeki duruş hareketi ve eksenleri ile zıtlık ilkesine uygun tasarlanmıştır. Kompozisyon bütününde siyah- beyaz leke zıtlıkları oluşturulmuştur. Tipografik öge olan Keşanlı'daki "Ş" harfinin ters yönde oluşu da zıtlık sağlamıştır.	5
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Afiş tasarımında yer alan ritmik öğeler, lekelerin hareketi, açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Elbise kumaş dokusunu simgeleyen alttan dikey çizgisel hareketlerle ve büyük, orta, küçük leke dengeleriyle ve oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki yazı karakterleri kompozisyonda ritmi sağlamıştır. (2) Koyu lekelerin tekrarı, orta değeri oluşturan dikey çizgilerin devamlılığı, (3) Tipografik düzenlemedeki kırmızı harflerin organizasyonu, (4)Sarı rengin çiçek formunda tekrarı ile ritim sağlanmıştır.	4

	görülmektedir.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Birbirine yakın lekesel değerlerin aralık, oran-orantı ve hiyerarşik düzen içinde kompozisyon uygunluğu sağladığı görülmektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Bütünü oluşturan tasarım elemanları açık koyu leke dengesi ve tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk(uyum) oluşturmuşlardır.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Kompozisyon yüzeyindeki koyu lekesel parçaların açık alan olarak bırakılan zemin içindeki etkisinin güçlü olması aralık ilkesinin varlığını ve doğru kullanıldığını kanıtlamaktadır.(2-A), (4-E) “Keşanlı Ali Destanı” tipografisinin figüre çok yaklaşık olması afişte sıkışık bir görüntü yaratmış, aralık ilkesinin dikkate alınmadığını göstermiştir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte çeşitlilik lekesel soyut düzen içerisinde organik çiçek formunun kullanılması ile sağlanmıştır.(6-B)	1

EK:2

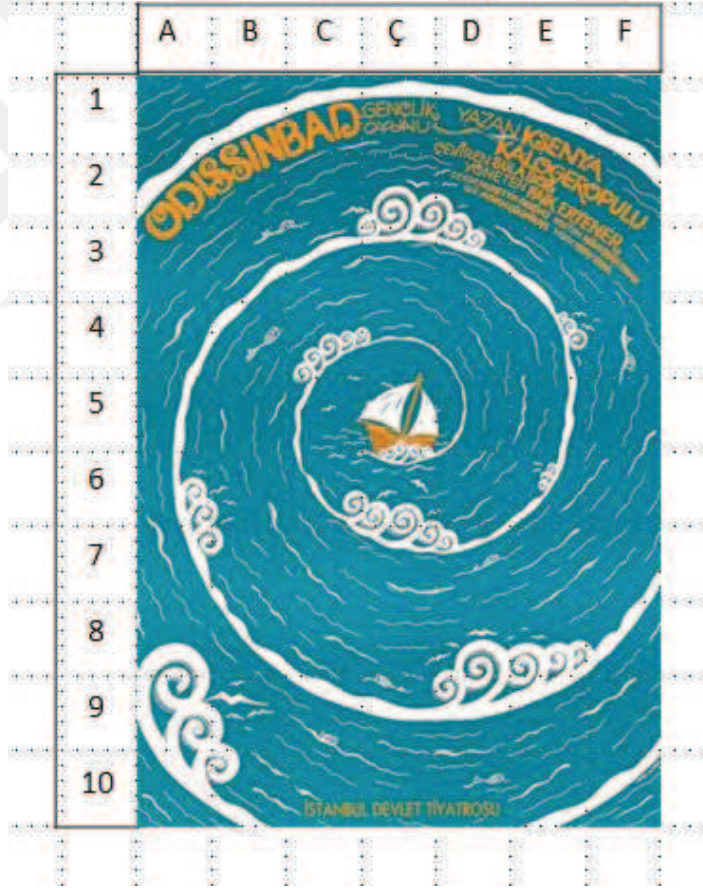
Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon kurgusunda dengeyi sağlamak için imgelerin tasarım yüzeyindeki duruş şekillerine göre eksen zıtlıkları ve (2)biçim zıtlıklarından faydalanılmıştır.</p> <p>(3) Ayrıca kadın imgesindeki göğüs formları ve saçlarının yönelişlerine göre hareket dengesi sağlamıştır.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)İllüstratif bir anlayışla tasarlanana kadın imgesi, bereketin sembolü olarak meme formunun tekrarıyla dikkati çekmektedir. Figürün baş beden oranlarının uyumlu olmasına karşın (2) meme formlarının hem boyut olarak hem de sayı olarak abartıldığı görülmektedir.</p> <p>Realist bir yaklaşımla bu ölçülerin uygun olmamasına karşın estetik olarak yarattığı etki bu ölçülerin gerekli olduğunu düşündürmektedir.</p>	2
	(1)Kompozisyonun alt kısmında zemine paralel	

Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	olarak tasarlanmış toprak alanı ile (2) beden dikey hareketi ve (3) beden üzerindeki yuvarlak göğüs formları zıtlık ilkesinin başarılı kullanımına örnek teşkil etmektedir	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1) Beyaz bir zemin üzerinde oluşturulan görsel imgelerin kontur sertlikleri mekanla bütünlüğü sağlamak ve derinlik hissi yaratmak için armonik düzene uygun lekelerle yumuşatılmıştır. (2) Kadın imgesi üzerindeki koyu konturlar ve tipografik düzenlemedeki koyu renk tercihi bütünlüğü sağlayıcı kompozisyon elemanları olarak tercih edilmiş, kompozisyon üzerindeki kullanılan bütün imgeler bütünlüğü sağlayıcı unsurlar olarak başarı ile düzenlenmiştir.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Saçlardaki ve bedendeki dalgalı çizgilerle ve (2) yuvarlak üst üste binmiş göğüs formları tekrarıyla kompozisyonda ritmik düzen sağlamıştır.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Simetrik yapıdaki kompozisyonun merkezinde yer alan üst üste binmiş göğüs formlarıyla izleyicinin dikkati çekilmektedir. (2) Anadolu kültüründe bereketin sembolü olarak kabul edilen kadın imgesi illüstratif ifade biçimiyle afişin odak noktasını oluşturmaktadır.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte figürün saçlarında, (2) göğüs formlarında ve (3) beden formundaki renklendirmelerde uygulanan hiyerarşi merkezi koram olarak değerlendirilebilir.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Dikey eksen üzerinde tasarlanan kadın imgesinin, beden kısmını oluşturan ağaç gövdesi üzerindeki zeminden başlayan dalgalı çizgisel hareketlerin, göğüs formlarını oluşturan kontur çizgileri ile yumuşak birleşimi ve boyun ekseni ile figürün başına kadar uzanan kesintisiz hareket görsel devamlılığı sağlamıştır. (2) Kompozisyonun yapısal düzeninde, zeminde ve tipografik unsurlardaki yatay eksen hareketinden, figürün	6

	oluşturduğu (3)dikey eksen hareketinden bahsetmek mümkündür. Figür üzerindeki biçimsel hareketliliği de (4)ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler, (5)göğüs imgesinin ritmik tekrarı ve (6)saçlardaki dalgalı çizgiler sağlamıştır.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Kompozisyonun tamamına alan ve renk olarak hakim olan kadın imgesi egemenliği oluşturan unsurdur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Bu afişte yön ilkesi yatay zemin eksenine dikey ekseninde tasarlanan kadın formu gövdesi üzerindeki dalgalı çizgisel hareketler ve(2) profilden gösterilen figür portresinin bakış konumu,(3) göğüs formlarındaki dairesel çizgisel hareketleri sağlamıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Figür üzerindeki biçimsel öğeler üzerindeki derinlik hissi uyandıran lekesele açık, koyu ve orta değerdeki alanlarda,(2)göğüs formlarında, (3)ağaç gövdesindeki çizgiler arasında, (4)zeminde ve figür arka planında kullanılarak değer (valör) ilkesi gerçekleştirilmiştir.	4
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyondaki yakın ya da akraba değerler olarak gözlemlendiğimiz(1)göğüs imgeleri,(2) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler ve (3)saçlardaki dalgalı çizgiler kompozisyon içinde birliktelik sağlayarak uygunluk ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki uyumlu parçalar olarak gruplanan (1)göğüs imgeleri,(2)saçlardaki dalgalı çizgiler ve (3) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgilerin dokusal uyumlu birliktelikleri biçimsel ahenk yaratırken, (4)zeminde ve figür üzerindeki renksel lekeler armonik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte aralık	(1)Tasarım alanı, figür ve tipografik düzenleme de	

ilkesi dikkate alınmış mıdır?	boşluk ve doluluklar majör aralıklar olarak dengelenmiş, (2) tipografik düzenlemelerde minör aralık uygulanmış gereksiz yığılmalar ve sıkışmalar görülmemektedir. Ayrıca tipografik yerleştirmede aralığa dikkat edilmemiş sıkışık sağ tarafa bir yığılma gözlenmiştir.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte sert bir form olan ağaç gövdesi formu ile yumuşak bir form olan insan imgesinin bütünleşmesi çeşitlilik oluşturmuştur.	1
Toplam		

EK:3

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1) Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2) yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu uyumlu zıtlık oluşturarak kompozisyon	2

	dengesine katkı sağlamıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Spiral çizgilerin oluşturduğu dairesel alanların bir birine göre alan büyüklükleri, (2)dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru küçülmesindeki boyut farklılıkları, (3)tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılık ve (4)harflerin font farklılıklarının doğru kullanımı kompozisyonda oran ve orantıyı sağlamıştır.	4
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1)Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2)yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu, (3)kompozisyon merkezine doğru daralan spiral çizgiler üzerindeki ters yöne doğru yumuşak kıvrımlardan oluşan dalga imgeleri, (4)tipografide ve yelkenli imgesinde kullanılan turuncu rengin mavi zemine göre kontrast durumu zıtlık sağlanmıştır.	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1)Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur. (2)tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, hem armonik düzenin oluşmasına hem de hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiş, diğer plastik elemanlarla bütünlüğü sağlamışlardır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ve (2)mavi fon üzerindeki çizgisel harekete uyumlu kısa kesik dalgalı çizgisel imgeler ritmik düzeni sağlamıştır.	2
Bu afişte odak noktası ve vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur. Tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, (2)hem armonik düzenin oluşmasına	3

	hem de (3) hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiştir.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon merkezine çizgisel spiral hareketle devam eden dalga imgesi üzerindeki kıvrımların merkeze doğru küçülmesi, (2) lekesel martı imgelerinin merkeze doğru küçülmesi, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılıklar (büyük, orta, küçük) ve (4) yelkenli formunun leke alanları ile hiyerarşik düzen sağlanmıştır.	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon dışından başlayarak merkeze doğru spiral bir şekilde devam eden dalga imgesinin çizgisel hareketi görsel devamlılığı sağlamıştır. (2) Bu afişte kompozisyon merkezine doğru giden spiral çizgisel düzenleme ve (3) etrafındaki kısa, kesik çizgisel lekeler olarak düzenlenmiş dalga imgesi ile hareket ilkesi sağlanmıştır.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Kompozisyon deniz imgesi olarak kullanılan alanın mavi rengi egemenliği oluşturmuştur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön; (1) çizgisel hareketlerle kompozisyon merkezine uzanan spiral bir görüntü eksenini, (2) yelkenli formunun kompozisyon içindeki asimetrik duruş eksenini ile verilmiştir.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Bu afişte dalga imgesini oluşturan kısa ,kesik lekesel çizgilerin, kompozisyon merkezine doğru gittikçe lekesel şiddetinin azalması, (2) Biçim olarak dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru gidildikçe küçülmesi kompozisyonda değer ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Yakın değerler olarak görülen dalga kıvrımlarını oluşturan çizgiler, (2) martı formu ile yelkenli formunun biçimsel uygunluğu ve (3) yelkenli formunun rengi ile tipografik düzenlemelerin rengi uygunluk ilkesinin varlığını göstermektedir. (4) Sağ taraftaki tipografik	4

	öğelerin hem birbiri içine geçmiş olması hem de afişle ilgili karakterde olmaması uygunluk göstermemiştir.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Birbirine yakın öğeler olan dalga kıvrımları ve etrafındaki kısa kesik çizgisel lekeler kompozisyon içinde gruplar oluşturmuş uyum ilkesini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca mavi zemin rengine kontrast etki eden (2)tipografik düzenlemelerin ve (3)yelkenli gövdesinin turuncu rengi denge unsuru sağlamış armonik düzeni oluşturmuştur.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Bu afişte spiral dalga imgesini oluşturan çizgiler ve kıvrımlar majör aralığı, (2)yelken ve martı imgesini oluşturan açık alan lekeleri yakın özellikleri olan nesnelere olarak gruplaşma oluşturmuş bu gruplaşmanın oluşumu minör aralık aralığı sağlanmıştır. (3) Tipografik unsurların oluşturduğu grup içinde de minör aralık uygulanmıştır.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik soyut çizgisel ve lekesele imgelerin içinde figüratif bir imge olan yelkenli formu ile sağlanmıştır.	1
Toplam		

2 ve 3. Afişlerde genel olarak simetrik yerleştirme olduğu için bu da monotonluk sağlamıştır. Oysa monotonluğu önlemek için simetrik ve asimetrik dengenin iyi ayarlanması gerekir. Ayrıca her 3 afişte de tipografik karakterlerin uyumsuzluğu dikkat çekmektedir.

Öğr. Gör. Çiğdem ÖZDEMİR

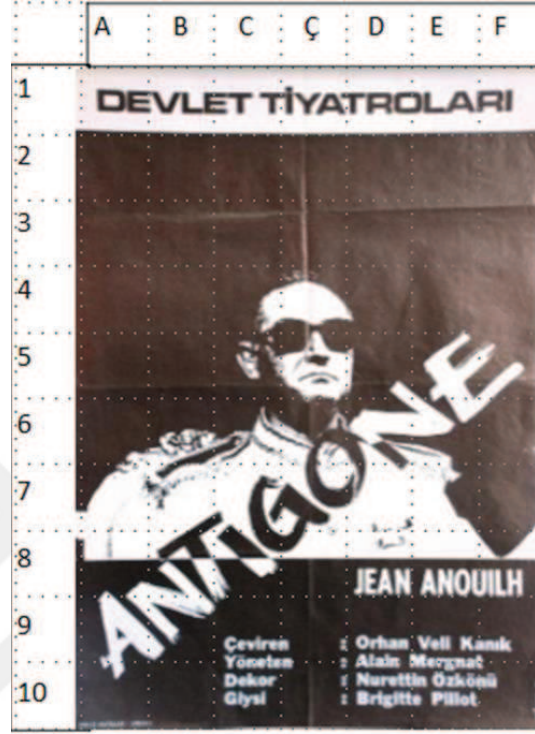
Giresun Üniversitesi

Teknik Bilimler MYO

Tasarım Bölümü

EK:4

Mekanik Yeniden Üretim yöntemi afişlerinde yapılan analizler için 1.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafi Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon farklı alan bölünmeleri, (2)Leke değerlerindeki zıtlıklarla (3) Tipografik düzenlemelerin hiyerarşik yapısı ile denge sağlanmıştır.	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Tasarım da tipografik düzenlemelerin ve figürün kompozisyon içindeki oluşturdukları koyu, orta, açık lekelerden oluşan dengeli alan parçalanmaları ve es paslarla oluşturulmuştur. (2)Figür üzerindeki açık alanlar, gözlük, apolet ve tipografik düzenlemenin figür üzerindeki siyah lekesi ile orantı sağlanmıştır.	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl	(1)Afiş yüzeyi farklı boyuttaki üç alana bölünüşü, alanlar arasındaki boyut farklılığı.	2

sağlanmıştır?	(2) tipografi öğeler ve figürle açık koyu zıtlık dengesi sağlanarak oluşturulmuştur.	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Tasarım yüzeyi (1)oran-orantı, (2)lekesel, (3)biçimsel ve (4)tipografik unsurların dengesi, (5)leke ve eksen zıtlıkları, (6)vurgu, (7)hiyerarşik, (8) ritmik düzen gibi ilkelerin bütünlük oluşturduğu gözlemlenmiştir.	8
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Dikey yatay alan eksen bölünmelerinin ve oyun isminin bulunduğu asimetrik eksenin yapısal ritmik düzeni, (2)figür ve oyun isminin tipografik düzenlemesindeki lekesel alanlarla biçimsel ritmik düzen sağlanmıştır.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Afişteki vurgu oyunun ismi olan tipografik düzenlemede görülmektedir. (2)Koyu ve açık zıtlıkların dengeli kullanılışı, (3)kompozisyon içindeki asimetrik yerleşimi ve kompozisyon içindeki diğer kullanılan tipografik karakterlerden farklı oluşu görsel algıyı güçlendirmiştir.	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu kompozisyonda hiyerarşik düzen figür ve tipografik düzenlemelerde ve (2)tercih edilen açık-koyu leke dengesiyle sağlanmıştır. (3)Kompozisyon içinde öne çıkan figür ve tipografik unsurun bir bütün olarak düşünüldüğü (9-A), (5-E) aralığıdır	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte hareket oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin kompozisyon içindeki asimetrik duruşu, (2) açık koyu leke dengeleri ile zeminle bağlantıyı sağlayarak görsel devamlılığı oluşturmuştur.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte kompozisyon alanına tamamında görülen ve geniş alan oluşturan siyah leke hakimiyeti vardır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl	(1)Alan bölünmelerindeki figürün oluşturduğu dikey	

yararlanılmıştır?	eksen, (2) tipografik düzenlemenin asimetric ekseni, (3) oyun bilgilerinin ve tiyatro adının bulunduğu yatay eksen ile (4) figürün kompozisyon içindeki duruş konumu yön ilkesinin varlığını göstermektedir.	4
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Figürün elbisesini oluşturan açık alan üzerindeki koyu, gri lekeler (2) tipografik düzenlemedeki yumuşak gri geçişler bu afişte valör uygulandığını göstermektedir.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu kompozisyonda (1) biçimsel ve (2) hizmet uygunluğundan bahsetmek mümkündür. Dengeli lekesel alan bölünmeleri bütünlük ilkesine hizmet ederken, figür ve tipografik düzenlemedeki leke dengeleri hiyerarşik düzene, vurguyu güçlendirmeye, odak noktasını oluşturmaya ve ahenk(uyum) ilkesinin oluşumuna hizmet etmiştir.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmışır?	(1) Bu kompozisyonda uygunluk ilkesi doğrultusunda birbirine yakın açık-koyu lekesel alanların (2) dengeli parçalanmaların kompozisyonun geneline estetik katkı sağladığı, bu durumun ahenk(uyum, armoni) ilkesi ile sağlandığı tespit edilmiştir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Kompozisyon yatay üç parçaya bölünmüş, dengeli aralıklar oluşturulmuş, (2) bu aralıklar içinde figüratif, tipografik unsurlar yerleştirilirken mesafe ve uzaklıklar bölünmüş parçaların boyutlarına göre ayarlanarak kompozisyonda aralık ilkesinin etkin olması sağlanmışır.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmışır?	(1) Bu afişte çeşitlilik oyun isminin tipografik düzenlemesindeki leke dengesinin ve (2) yazı karakterlerinin farklı tasarlanması ile oluşturulmuştur. Kompozisyon içindeki diğer tipografik unsurlar karakter olarak benzerlik gösterirken oyun ismindeki tipografik karakter farklı tasarlanarak çeşitlilik oluşturmuştur.	2

EK:5

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafî Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Bu afişte siyah, beyaz, gri lekelerin ve açık- koyu zıtlıkların bütünlüğü sağladığı, aralıklardan oluşan alan dengesi oluşturulmuştur.</p> <p>(2) Kompozisyonda yatay eksen oluşturan tipografik unsurlara dikey eksen oluşturan portre ögesi yerleştirilerek kurgusal zıtlık dengesi oluşturulmuştur. Afişteki dikey yöndeki simetrik denge sıkıcı bir etki oluşturmakta olup asimetrik dengeye de algısal anlamda ihtiyaç duyulmaktadır.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu kompozisyonda oran-orantı ;koyu zemin üzerinde (1)açık lekelerle oluşturulan, figüratif ve tipografik düzenlemelerin kompozisyon alanı üzerinde dengeli dağılımları (2)minör ve majör aralıklarla sağlanmıştır.</p>	2

<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Kompozisyonda zıtlık; (1)koyu zemin üzerine düzenlenen, açık alanlar olarak bırakılan figür ve tipografik düzenlemelerin lekese alanları ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Biçimsel olarak kompozisyonun alanının dikey uzun bir dikdörtgen olarak tercihi, figür ve yatay eksenler oluşturan tipografik düzenlemelerle dikey-yatay eksen zıtlıkları oluşturulmuştur.</p> <p>(3) Rakamlardan oluşan imge grubunun bulunduğu açık alanda oluşan dikdörtgenin köşelerinin keskinliği ile tasarım alanı içindeki diğer unsurların yumuşak dönüş yapan köşe konturları arasında da zıtlıklar görülmektedir.</p>	3
<p>Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?</p>	<p>Tasarımın geniş alanını oluşturan portre imgesi ve rakamların üzerinde bulunduğu geometrik açık alanın hiyerarşik düzen içinde, diğer elemanlarla (1) biçimsel ve (2) lekese dengeleri, oluşturdukları,(3) ritmik düzenin görsel algı olarak bütünlük oluşturduğu görülmektedir.</p>	3
<p>Ritim nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Tipografik unsurların kompozisyon içindeki aralıklarına yerleştirilen küçük boyutta olanları oluşturdukları grupla hiyerarşik düzen içinde ritmik bir devamlılık sağlamıştır.</p> <p>(2) Tiyatro logosu içindeki dalga etkisi veren tekrar çizgiler, (3) portre üzerindeki saç sakal ve deri dokularının, karakter çizgilerinin oluşturduğu lekese düzen de kompozisyon ritmik düzeni sağlamıştır.</p>	3
<p>Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?</p>	<p>(1)Bu afişte büyük, küçük ve orta alan parçalanmaları,</p> <p>(2) tipografik unsurlar ve (3) aralıklardan oluşan hiyerarşik düzen içerisinde görsel etki gücü diğerlerinden fazla ve ön plana çıkan portre ögesi vurguyu oluşturmuştur.</p>	3
<p>Bu afişte koram (dereceleme,</p>	<p>(1) Kompozisyonda hiyerarşik düzen koyu zemin üzerinde farklı boyutlardaki lekese açık alanların oransal</p>	

<p>hierarchy, (ordering) how is it achieved?</p>	<p>organized. (2) Balanced areas in the person, the open area of the portrait, the composition of the dark area in the large part represents and (3) typographic elements of the open areas in the middle and small sizes are creating. In this situation, the elements between the hierarchical order have been created.</p>	3
<p>How is the movement and visual continuity achieved in this poster?</p>	<p>(1) Typographic elements and portrait elements in the dark ground as hierarchical distributions, (2) harmonious integrations between elements, the ease of movement in the composition of the visual continuity principle has been realized. Especially to avoid a daily visual perception for (3) the theater name in the blue typographic element and the theater logo's color intensity is reduced to ease the movement in the composition. (4) From the base of the composition, starting upwards, the correct tones of the composition show axial movement and (5) the portrait's composition in the composition shows axial movement, bringing dynamism to the composition. (6) Hair, beard and character lines create a rhythmic movement in the composition.</p>	6
<p>How is the dominance related to the elements?</p>	<p>This poster is dominated by the black composition, creating a dominance of black elements.</p>	1
<p>How is the direction of the poster achieved?</p>	<p>(1) The composition is typographic, creating a horizontal axis, the figure's vertical axis is symmetrical, creating a balanced order. (2) The portrait's composition in the composition shows the axis, (3) the direction of the view angle in the composition is moving to the viewer's eye. (4) The composition is moving to the viewer's eye.</p>	3

Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Tiyatro ambleminin yapısındaki dalgalı çizgilerde ve (2) portre üzerindeki açık koyu ve gri lekesele geçişlerde valör uygulamasını görmekteyiz.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyon içindeki öge grupları aynı amaç doğrultusunda (1) lekesele ve (2) biçimsel dengeyi oluşturarak uygunluğun oluşumunu sağlamış,	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki benzer ve yakın öge grupları lekesele bir denge oluşturmuş, kompozisyonun genelinde uygunluk ve birlik ilkesi doğrultusunda hem(1) biçimsel hem (2) lekesele bir ahenk oluşturduğu görülmektedir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Koyu fonla birleşen portre üzerindeki lekeler, (2) tipografik düzenlemeler ve figür arasında dengeli bırakılan mesafeler, (3) belirli bölgelerde yoğunlaşan figür grupları (4) hiyerarşik leke dağılımlarındaki uyumluluk aralık ilkesinin bu tasarımda gerçekleştiğini göstermektedir.	4
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Tasarım alanının geneline hakim olan siyah, beyaz ve gri dengesinden oluşan leke düzeninde, (2) tiyatro logosu ve tiyatronun adının bulunduğu tipografik düzenlemenin tercih edilen mavi ve kırmızı renkleri çeşitlilik yaratmıştır.	2

EK:6

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği(Serigrafî Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Koyu zemin üzerinde planlanan (1) figürün, (2) tipografik düzenlemelerin ve (3) minör ve majör aralıkların büyük, orta ve küçük alanlar olarak denge ilkesine göre düzenlendiği görülmektedir.	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu afişte oran orantı; (1) figürün kompozisyon içindeki kapladığı alan ve 2. tipografik düzenlemelerin kapladığı alanların aralık ilkesine uygun dengeli dağılımları ile oluşturulmuştur.	2
Karşıtlık (Zıtlık)		

nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonun yapısal düzeninde (1) yatay yüzey eksenine göre düzenlenen tipografik unsurlar, (2) dikey ekseninde yerleştirilen figürle zıtlık oluşturmaktadır.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Kompozisyon içindeki bütün görsel unsurlar (1) oran, (2) denge, (3) ritmik düzen, (4) uyum vb. birlik ilkesinin oluşumunu sağlayan ilkelere dir. Bu kompozisyonda hareket, ritim, oran-orantı, zıtlıklar, denge ve diğer unsurlar genel olarak başarılı kurgulanarak bütünlük ilkesini gerçekleştirmişlerdir.	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Figür üzerindeki, düğmeler, (2) inci kolyedeki diziliş, (3) dokular ve çizgisel kumaş hareketleri ile (4) figürün kompozisyon içindeki dinamik güçlü duruşu ritmik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Figürün eldivenli eli ve (2) oyunun adını oluşturan tipografik düzenleme, kompozisyondaki vurguyu ve odak noktasını oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon yüzeyinde yatay bir eksen üzerinde düzenlenen tipografik unsurlar (2) dikey konumdaki figürle zıtlık ilkesi doğrultusunda dengeyi sağlamış, hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur. (3) Kompozisyon yüzeyinde tasarlanan tipografik düzenlemelerde boyut ve bloklandıkları alan farklılıkları itibarı ile hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon dışından başlayan figür hareket ekseninin, kompozisyonun üst kısmına bloklanan, oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme ile bütünleşmesi, (2) Kollarını yukarıya doğru kaldırışı doğal hareketin var olduğunu, (3) figüre göre tipografik unsurların oluşturduğu dikey ve yatay eksen hareketleri ile soyut hareketin ve görsel devamlılığın gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz.	3
Bu afişte egemenlik ile	(1) Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte	

ilgili özellikler nelerdir?	açık koyu değerlerin egemen olduğu, (2) koyu değerleri orta ve açık değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön ilkesi; (1) afişte kullanılan kadın imgesinin kompozisyon yüzeyine, asimetric bir eksen de duruşu, (2)kompozisyon üst köşesine doğru devam eden hareketi ve (3) tipografik düzenlemelerin kompozisyondaki yatay ve dikey eksenleri ile sağlanmıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Figür üzerindeki ten, elbise, şapka ve eldivenlerdeki renk tonlaması (2) ışık gölge etkileri valörün uygulandığını göstermektedir	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Kompozisyonda yakın ya da ortak değerlerin oluşturduğu birliktelik siyah zemin üzerindeki tipografik düzenlemelerin, (2)figür üzerindeki elbise renginin, (3) tipografik karakterlerin uygunluğu bu ilkenin gerçekleştirildiğini göstermektedir.Figürdeki hareketliliğe karşın tipografik öğeler, afişin genelinde tekdüze karakterde ve uygunsuz puntolarda yer almış bu da tipografi ve figür uyumsuzluğunu göstermiştir.	4
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Figür üzerindeki (1)elbise, (2)şapka ve (3)tipografik düzenlemede tercih edile renk tonları armonik bir düzen oluşturduğu ve bütünlük ilkesine katkıda bulunduğu görülmektedir.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu kompozisyonda (1)figürün kompozisyon içindeki duruş konumuna göre dengelenen (2)tipografik unsurlar arasındaki dengeli espaslar minör ve majör aralıklar olarak görülmektedir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu kompozisyonda çeşitlilik eldiven imgesiyle sağlanmıştır.	1

1 ve 2. Afişlerde dikey yönde simetrik yerleştirme monotonluk sağlamış olup 3. afiştaki tipografi karakter uyumsuzluğu dikkat çekmektedir. Afişin konusu ve görsel düzenlemesi ile tipografik karakterlerin uyumu afiştaki en önemli unsurlardan biridir.

Öğr. Gör. Çiğdem ÖZDEMİR

Giresun Üniversitesi

Teknik Bilimler MYO

Tasarım Bölümü

EK:7

Dijital yöntemi afişlerinde yapılan analizler için 1.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	Dijital Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Oyuncuların simetrik bir kompozisyon düzeninde oluşturulmuş dijital fotoğrafları üzerine dijital ortamda tipografik düzenlemeler yapılarak tasarlanmış bir afiş çalışması.1. Fotoğraf üzerinde dijital ortamda düzenlenen tipografik unsurlar simetrik kompozisyon yapısına uygun yerleştirilmiş ve simetrik denge yapısını güçlendirmiştir. İki figürün tipografiye dikey ortalanması simetrik dengeye örnektir.</p> <p>2. Oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme kompozisyonu oranlı yatay iki parçaya ayırarak alan dengesini oluşturmuş olduğu görülmektedir.</p> <p>3. Lekesel dengeyi oyunun ismi olan tipografik düzenlemenin rengi ile tiyatronun amblem rengi sağladığı görülmektedir.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Afişte oran-orantı tipografik düzenlemelerin böldüğü alanların aralık ilkesi ile anlam kazanmış kompozisyon içindeki oluşturdukları 1.büyük, 2. orta ve 3. küçük alanlarla oran-orantı sağlanmıştır.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>1. Afiş içindeki oyunculardan oluşan dikey eksen, oyun adından oluşan tipografik düzenleme yatay eksen oluşturarak zıtlık ilkesinin oluşumunu sağlamışlardır. 2.Figürlerden birinin kolunun yatay diğerinin de dikey duruşu zıtlığa örnektir.</p>	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>1. Tipografik düzenlemelerdeki hiyerarşik ve ritmik düzen, 2. alan bölünmelerindeki eksensel hareket ve dengeli dağılım, 3.simetrik düzen içerisinde oluşturulan görseller ve es paslar bütünlük ilkesini sağlamıştır.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>Afişte ritmik unsur tipografik öğelerin kompozisyon içindeki hiyerarşik düzeni, 2. dengeli alan bölünmeleri, 3. dikey ve yatay eksenlerin zıtlık dengesi ritmik düzeni</p>	3

	sağlamıştır.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte oyun isminin figürlerle bütünleşen tipografik düzenlemesi koyu zemin üzerindeki seçile sarı renk tercihi ile vurguyu güçlendirip odak noktasını oluşturmaktadır.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	1.Afişte hiyerarşik düzen tipografik unsurlarla oluşturulmuştur. 2. Kompozisyon içindeki sıralamada renk ve boyut olarak öne çıkan unsur oyun isminin olduğu tipografik düzenlemedir.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	1. Figüratif imgelerin dikey eksenleri ile tipografik elemanların yatay eksenleri simetrik bütünlük içinde birbirini dengelemiş görsel devamlılığı sağlamıştır. 2. Oyunculardan oluşan figürlerin kompozisyon yapısına göre dikey eksen hareketi ve 3. oyun adının yatay eksen hareketinin yanında figürlerin oyun içindeki rollerine uygun duruşlarındaki pozisyonları ile hareket ve görsel devamlılık sağlanmıştır.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Bu afişte egemenlik kompozisyon alanının bütününde oluşturulmuş siyah renk oluşturmaktadır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön; 1. alan bölünmelerinin dikey ve yatay eksensel hareketi ve 2. figürlerin simetrik duruş pozisyonları ile sağlanmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	1. Kompozisyon arka planında koyu alanların dijital etkilerle figür etrafında açılması, 2. figürler üzerindeki ışık gölge etkileri ve 3. oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ön – arka ve derinlik etkisi yaratarak tasarımda değer ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	1.Tipografik unsurlar, 2. figürler ve 3. kompozisyon es-pasları tasarım yüzeyinde dengeli parçalar halinde bütünlük sağlayarak uygunluk ilkesini gerçekleştirmiştir. Logodaki tipografik ve görsel uyum da uygunluğa örnektir.	4

Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	1. Kompozisyondaki birbirine yakın unsurlar olarak düzenlemedeki oyuncu figürlerinin kompozisyon içindeki simetrik düzen birliktelikleri, 2. tipografik öğelerin tasarım yüzeyindeki oluşturduğu gruplar ve 3. aralıkların dengeli dağılımı Ahenk(uyum, armoni) ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Tipografik ve figüratif formların dikey ve yatay eksenlerle kompozisyon yüzeyinde 1. dengeli, 2. orantısal, 3. ritmik ve 4.görsel devamlılık ilkeleri açısından başarılı olması, bütünlük arz etmesi aralık ilkesinin kompozisyonda varlığı ile gerçekleşmiştir. (5) Tipografik unsurun afişte tam ortada olmaması üstten 5, alttan 6 aralık içerisinde olması görsel düzenlemeye göre uygunluk göstermiştir.	5
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte çeşitlilik figürlerin elindeki silah ve bıçak imgeleri ile oluşturulmuştur.	1

EK:8

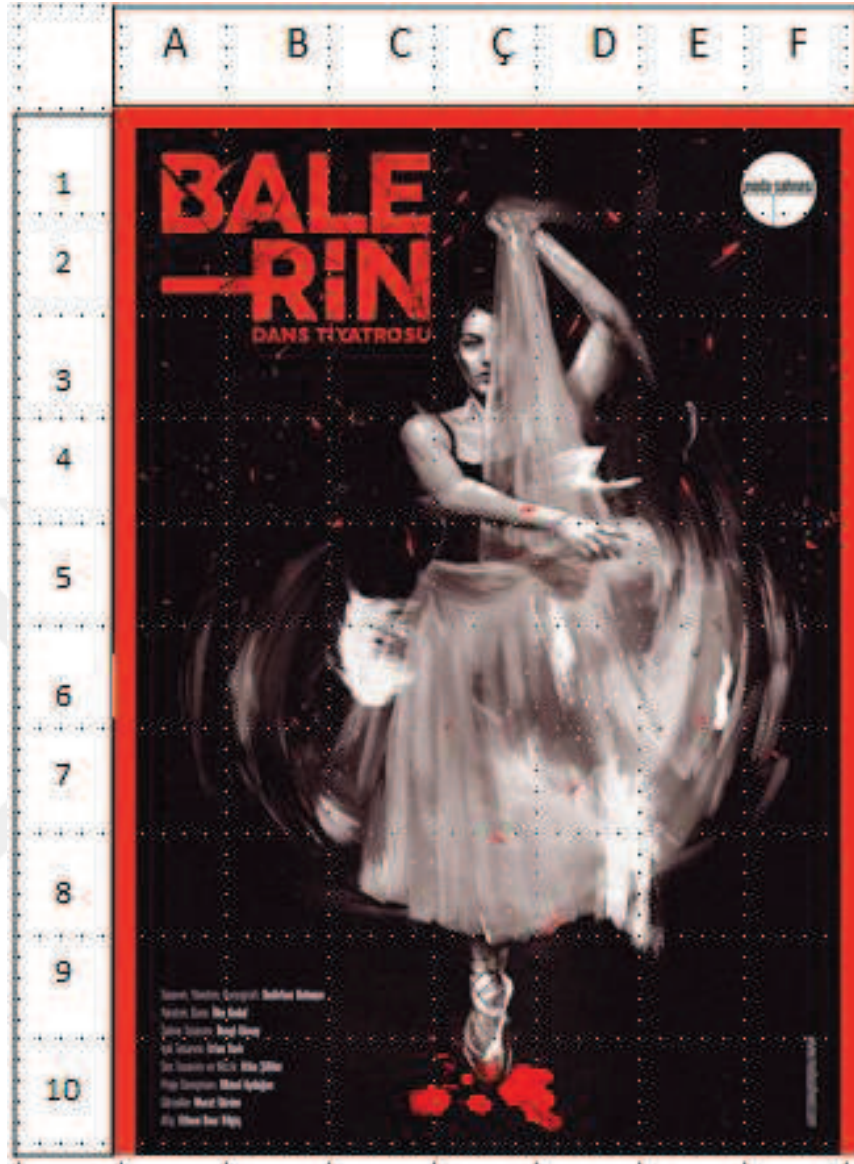

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Fotoğraf üzerine dijital ortamda oluşturulan düzenlemelerle tasarım yüzeyinde afiş tabanına asimetrik alan bölünmeleri yapılmış denge sağlanmaya çalışılmışsa da kullanılan imgelerin düzensiz yoğunluğu bu etkiyi zayıflatmıştır.	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	Bu afişte alan bölmeleri ,kullanılan figüratif ve tipografik imgeler arasındaki boşluk ve doluluğun olmayışı, hiyerarşik düzen eksikliği oran-orantı ilkesinin uygulanamadığını göstermektedir.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl	Afişte kullanılan fotoğraftaki dikey eksenleri oluşturan sahne perdesi dijital düzenleme ile kompozisyon	1

sağlanmıştır?	tabanıyla yatay asimetric alanlara bölünerek alan zıtlıkları oluşturulduğu görülmektedir.	
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Birlik ve bütünlük ritmik alan bölünmeleri ile sağlanmaya çalışılsa da bu ilkenin oluşumuna katkı sunan hiyerarşik düzen, vurgu, odak noktası, aralık vb. ilke eksiklikleri bu kompozisyonda Bütünlük/Birlik ilkesinin başarı ile sağlanamadığını göstermektedir.	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	Afişte kullanılan fotoğraftaki sahne perdesi dijital ortamda düzenlenerek kompozisyon tabanıyla yatay asimetric üç alana bölünmüş ritmik alan tekrarı oluşturulmaya çalışılmış. Kompozisyonda dikey eksen oluşturan yumuşak perde kıvrımları üzerinde ve oyun grubunun adının bulunduğu tipografik düzenlemede de ritmik tekrarları görmekteyiz.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte vurguyu oluşturacak ön plana çıkan herhangi bir imge gözlemlenmemiştir.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte tipografik düzenlemeler arasında hiyerarşik bir düzen oluşturulmaya çalışılsa da kompozisyonun bütünü göze alındığında hiyerarşik düzeni oluşturacak bir imge, leke ve renk grupları görülmemektedir.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	1. Bu afişte biçim olarak asimetric yatay alan bölünmeleri ve dikey perde ekseni ile tekrarlar ve hareket sağlanmaya çalışılmış, 2. tipografik düzenleme alanındaki dalgalı görüntü ve ona uyumlu düzenlenen yazılarla da hareketlilik oluşturulmaya çalışılmıştır.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	1. Bu afişte odak noktası oyun grubunun adının yer aldığı tipografik düzenlemede sağlanmaya çalışılmıştır. Fakat odak noktasını güçlendirecek diğer elemanlarla görsel kopukluk yaşandığından dolayı etkisiz kaldığı	1

	gözlendi.	
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	1. Sahne perdesinin oluşturduğu dikey eksen ve alan bölünmelerinden oluşan asimetric yatay eksenlerle oluşturulmuş, kompozisyon içindeki imgeler bütününde sağlanamamıştır.	1
Bu afişte değer(Valör) nasıl kullanılmıştır?	1. Bu afişte değer tipografik düzenleme alanında ve sahne perdesindeki leke geçişlerinde gözlemlenmiştir.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu afişte imgeler arasındaki biçimsel uygunluk başarı ile verilememiştir, 1. renk olarak kırmızı ve siyahın, kompozisyon ana yapısı olarak dikey ve asimetric yatay eksenin uygunluğundan söz edebiliriz.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Afiş yüzeyinde oluşmuş yoğun imge kargaşası ve imgeler arasındaki görsel kopukluklar biçimsel uyum probleminin olduğunu göstermekte , leke ve armonik düzende de sıkıntıları olan bir görünüm sergilemektedir.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Afiş kompozisyonu üzerinde oluşturulan dijital düzenlemede boşluk ve doluluklar dikkate alınmamış figüratif ve tipografik imgeler tasarım alanında görsel olarak düzensiz bir yığılma ve sıkışmış bir kalabalık oluşturmuştur.	
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Afişi oluşturan imgelerde çeşitlilik gözlense de bu çeşitliliği bağlayıcı bütünleştirici unsurlar olmadığından kompozisyonun dağınık bir görüntü sergilemesine neden olmuştur.	

EK:9

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>1. Kompozisyon merkezine dikey konumda yerleştirilmiş balerin figürü kompozisyon zemininin yatay ekseni ile zıt simetrik bir denge sağlamıştır. 2. Figürün tek ayak üstünde duruş hareketini dengeleyen kol hareketleri de biçimsel olarak denge unsurunu oluşumunu sağlamıştır.(5) Balerinin yüzünün yarısının görünüp diğer yarısının kapalı oluşu denge sağlamıştır.</p> <p>3. Sol üst köşede bloklanan tipografik düzenlemenin</p>	5

	<p>kırmızı tonu, balerinin ayak ucundaki kırmızı lekeler ve kompozisyon içine serpiştirilen minimal kırmızı lekeler arasında leke dengesi görülmektedir.</p> <p>4.Aynı unsurlar sol alt köşedeki tipografik blokla başlayıp balerin elbisesi ile devam eden ve tiyatro logosunun bulunduğu açık leke grubunda da görülmektedir.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>1. Bu afişte oran-orantı büyük, orta ve küçük lekelerle ve dengeli aralıkların oluşturduğu alan boşlukları ile sağlanmıştır.</p> <p>2. Figürün kompozisyon içinde ve kendi hareketinden doğan orantısal parçalar, 3. boyut olarak tipografik düzenlemelerle oluşan hiyerarşik düzen oran-orantı ilkesinin etkin bir şekilde sağlandığını göstermektedir.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>1. Figürün kompozisyonun yatay eksenine dikey konumdaki duruş eksenini yapısal zıtlık oluşturmaktadır.</p> <p>2. Figürün dikey eksenine elbisesinin dairesel leke hareketi, 3. kolların birinin aşağı diğerinin yukarı doğru kalkışındaki biçimsel hareket zıtlıkları, 4. koyu ve açık değerler oluşturulan zıtlıkların da leke zıtlıkları olduğu görülmektedir.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>1. Dengeli alan bölünmeleri, öğeler arasındaki mesafelerin dengeli dağılımları, 2. ritmik düzenin sağlanması, 3. hiyerarşik düzendeki başarı gibi bir çok ilkenin başarısı bu afişte birlik/bütünlük ilkesinin başarıyla sağlandığının kanıtıdır.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>1. Afişin kompozisyonu simetrik durağan bir düzende kurgulanmasına rağmen biçimsel ve lekesele hareket zıtlıkları, 2. figürün kendi yapısındaki dinamik zıt hareketler ritmik düzenin daha güçlü ve başarılı olmasını sağlamış.</p> <p>3. Leke düzeninde ritmik düzenin oluşumuna bir o</p>	6

	kadar etkili olmuştur; 4. elbise üzerindeki dairesel hareketi oluşturan koyu, açık, gri lekelerin tekrarları, 5. etek ucundaki kırmızı leke tekrarları ve 6. kompozisyon içine serpiştirilen minimal birbirini tekrarlayan kırmızı lekeler ritmik düzeni oluşturmuştur.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Bu afişte vurgu ve odak noktası figürün ayak uçlarındaki zeminde dağılmış kırmızı lekelerle oluşturulmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Dengeli aralıkların içinde alan olarak büyük, orta , küçük 1. tipografik ve 2. figüratif imgeler içinde öne çıkan balerin figürü ile hiyerarşik düzen oluşturulmuştur.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Simetrik kompozisyonların genel olarak statik bir yapıları vardır bu kompozisyon simetrik bir düzen içerisinde olmasına karşın 1. tasarım ilkelerinin başarılı uygulaması ve 2. illüstratif tercihler kompozisyona güçlü bir dinamizm kazandırmış özellikle 3. kompozisyon da egemen olan balerin figürünün duruş pozisyonu tek başına tasarımı harekete geçirmiştir.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	1.Bu kompozisyonda egemenliği diğer bütün öğelerin tamamlayıcı unsurlar olarak tek amaca hizmet ettikleri balerin figürü oluşturmaktadır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Kompozisyonu harekete geçiren gruplar ya da baskın imgeler alan içindeki yönelişleri ile bu durumu sağlarlar. Bu afişte yön 1. figüratif balerin imgesinin dikey bir eksen üzerindeki karşıya bakış pozisyonu ve 2. kollarındaki ritmik yöneliş hareketleri ile sağlanmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	1. Tasarımda kullanılan balerin figürünün elbisesi üzerindeki koyu – açık, orta değerler, 2. kompozisyon arka plan koyu tonu ile açık leke dengesi Valör ilkesinin uygulandığını göstermektedir.	2
Bu afişte uygunluk var	1. Afiş içindeki bütün elemanlar balerin figürünün	1

mıdır?	kompozisyon içindeki etkin olma durumuna hizmet ettikleri görülmüştür. Bu da uygunluk ilkesinin gerçekleştirildiğini kanıtlamaktadır.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	1. Biçimsel olarak figür hareketinin kompozisyon içindeki öğelerle uyumu, 2. kompozisyon içindeki kütlelerin leke ve renk uyumları bütüne yansıdığı, ahenkli bir görsel algı oluşturduğu görülmektedir.(3) Tipograflerin sağdan 2 bölme girintisi figürün de soldan 1 bölme girintisi içinde içinde olması ahenge örnektir.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	1.Figüratif ve tipografik öğeler arasında ki dengeli alan bölünmeleri, 2. hiyerarşik düzen, görsel devamlılık, ritmik düzen, oran-orantının başarılı bir şekilde oluşturulması 3. alan bölünmelerinin ve aralık ilkesinin varlığı ile mümkündür. Bu afişin başarısı aralık ilkesinin varlığını göstermektedir.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	1. Balerin figürünün ayak ucundaki soyut kırmızı lekese alan ve 2. kompozisyon içine serpiştirilen kırmızı lekeler çeşitlilik oluşturmuştur.	2

1. ve 3. Afişlerde vurgulanmak istenen gerek figüratif öğeler gerekse tipografik öğeler ön planda yer almış, mekan olgusu gözlenmemiştir. Bauhaus ekolünden Mies Van Der Lohe'nin "Less is More" sözünden yola çıkarak minimalist yaklaşımın günümüz afişlerinde ön planda olduğunun göstergesi sayılabilir. Oysa 2. Afişe baktığımızda hem tipografik hem de figüratif yığılmalar ve kesişmeler görmekteyiz. Gözü dinlendirecek boş alanların olmayışı afişin vurgusunu görmemizi engellemektedir.

Öğr. Gör. Çiğdem ÖZDEMİR

Giresun Üniversitesi

Teknik Bilimler MYO

Tasarım Bölümü

EK:10

Geleneksel yöntem afişlerinde yapılan analizler için 2.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	F
Bu afişte oran-orantı nasıl	Bu kompozisyonda oran-orantı tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farkları ve açık-orta ve koyu lekesele	

kurgulanmıştır?	<p>küttelelerin kompozisyon içinde kapladıkları dengeli alan büyüklükleri ile sağlanmıştır.</p> <p>Bu kompozisyonda oran-orantı (1). tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farkları (2) açık orta ve koyu lekelerin afişin bütününe olan büyüklüğü ile sağlanmıştır</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>Elbise kumaş dokusunu simgeleyen alttan dikey çizgisel hareketlerle ve büyük, orta, küçük leke dengeleriyle ve oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki yazı karakterleri kompozisyonda ritmi sağlamıştır.</p> <p>(1) Koyu lekelerin tekrarı, (2)orta değeri oluşturan dikey çizgilerin devamlılığı, (3) Tipografik düzenlemedeki kırmızı harflerin organizasyonu, (4) kırmızı rengin çiçek formunda tekrarı ile ritim sağlanmıştır.</p>	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyonun sol üst köşesinden başlayan koyu lekelerin kompozisyonun merkezine doğru ilerleyen elips hareketi. bıyıkları oluşturan siyah lekelerle bütünleşmiş, şapka imgesinin lekesel alanı ile devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>Bu maddeyi hareketle birleştiririm</p>	2
Bu afişte denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afiş açık orta ve koyu olarak üç bölümden oluşmaktadır. (1) Açık değerlerde zemin renginden yararlanılmış orta değerler çizgilerle oluşturulmuş, koyu değerler lekelerle oluşturulmuş, bu üç leke düzeni arasında asimetric denge kurulmuştur.</p> <p>(2) Tipografik düzenleme ile B6 bölümündeki çiçek formu arasında da denge kurulmuştur.</p> <p>(3) Kompozisyon 6. Satırdan yatay olarak ikiye bölündüğünde görece olarak altta koyu, üste açık değerler arasında denge kurulduğu görülmektedir.</p>	3

<p>Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Kullanılan tipografik düzenleme de kullanılanoyundaki Keşanlı Ali karakterinin kişilik özelliklerine göre tasarlanmış, yazınınkırmızı rengi, elbise imgesi dikey çizgiler üzerindeki kırmızımsı çizgiler ve figürün ağzındaki çiçek rengi denge unsurunu sağlayarak, hiyerarşik bir düzen oluşturulmuştur.</p>	2
<p>Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?</p>	<p>Afişte vurguyu güçlendirmek için beyaz bir mekan üzerine siyah lekelerle illüstratif Keşanlı Ali karakteri oluşturulmuştur.</p> <p>Bu çalışmada vurgu altın oranların oluşturduğu optik alanlardan biri üzerinden düşünülmemiş olsa da (1)tiyatro oyununun içeriğini oluşturan portrenin üzerindeki çiçek formunun renk farklılığıyla vurguyu oluşturduğu görülmektedir.</p>	1
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Beyaz fon üzerinde Siyah alanları oluşturan elbise, bıyık ve şapka imgeleri kompozisyon içindeki duruş hareketi ve eksenleri ile zıtlık ilkesine uygun tasarlanmıştır.</p> <p>(Bu cümle bölünerek tek tek ifade edilmeli)</p> <p>Tipografik düzenlemeler (1)biçim ve (2) yön zıtlığıyla kurgulanmıştır.</p>	2
<p>Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Bütünü oluşturan tasarım elemanları açık koyu leke dengesi ve tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk (uyum) oluşturmuşlardır.</p>	1

	<p>görülmektedir.</p> <p>Bu afişte üç boyutluluk etkisi düşünülmediği ve renkli bir çalışma olmadığı için (1) tipografik düzenlemedeki kontur çizgileri, (2) çiçek imgesindeki tonlar dışında valörden söz edilememektedir.</p>	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>(1) Birbirine yakın lekesel değerlerin aralık, oran-orantı ve hiyerarşik düzen içinde kompozisyon uygunluğu sağladığı görülmektedir.</p> <p>(2) Bu çalışmada stilize edilmiş parçaların oluşturduğu koyu lekeler biçimsel uygunluk olarak değerlendirilebileceği gibi formları oluşturma biçimi üslup (stil, biçem) uygunluğu olarak değerlendirilebilir.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>Kompozisyon yüzeyindeki koyu lekesel parçaların açık alan olarak bırakılan zemin içindeki etkisinin güçlü olması aralık ilkesinin varlığını ve doğru kullanıldığını kanıtlamaktadır.(2 -A), (4 -E)</p> <p>(1) Derinlik etkisi olmayan yüzeysel bir kompozisyon olmamasına karşın, portreyi oluşturan koyu lekeler arasındaki boşluklarla majör aralık oluşturulmuştur.</p> <p>(2) Kompozisyonun 5,6,7. Satırındaki gri değer oluşturan dikey çizgilerle minör aralık oluşturulmuştur.</p> <p>(3) Benzer şeklide tipografik düzenlemelerle minör aralıklara yer verilmiştir.</p>	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişte çeşitlilik lekesel soyut düzen içerisinde organik çiçek formunun kullanılması ile sağlanmıştır.</p> <p>(1) Bu afişte form çeşitliliği soyut lekelerle organik leke olan çiçek formuyla sağlanmıştır.</p> <p>(2) Tipografik düzenleme ile soyut lekelerin oluşturduğu</p>	3

	<p>portre ve çiçek formuyla oluşturulmuştur.</p> <p>(3) Siyah beyaz gri gibi nötr renklerle, kromatik renk çeşitliliği ne yer verilmiştir.</p>	
--	--	--

NOT:

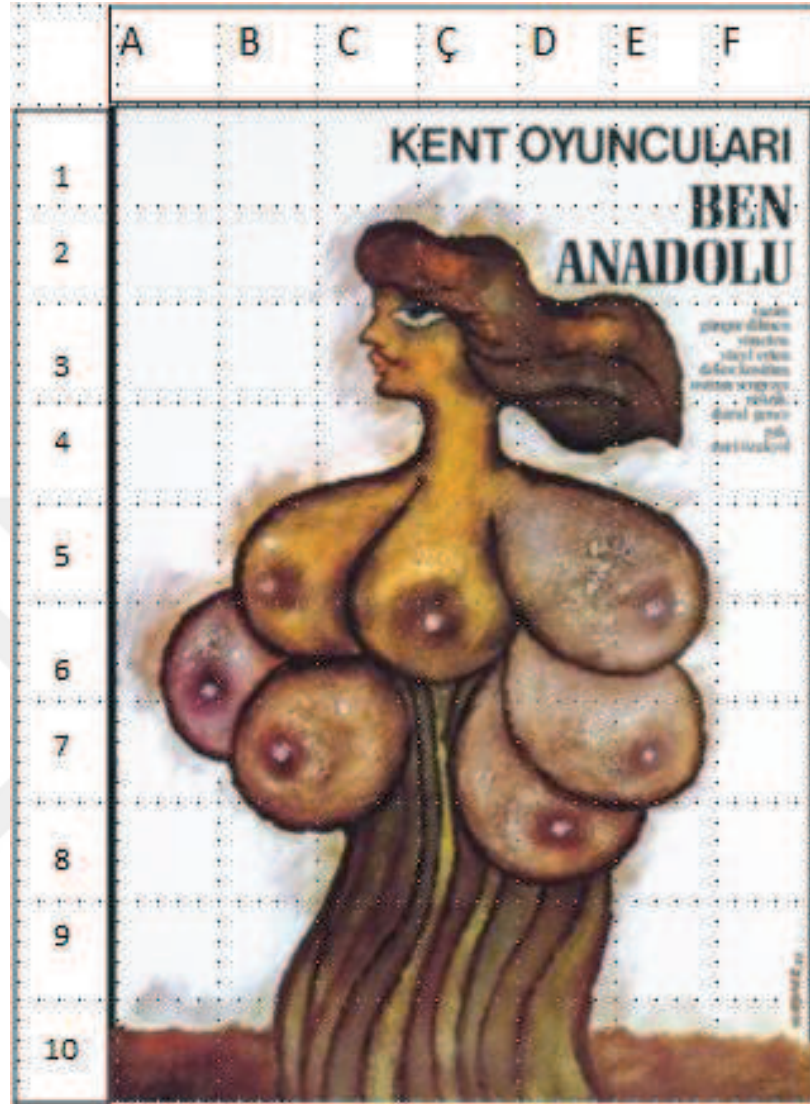
Çözümlemede sıralamaları yukarıdaki gibi yaparsak bütünlük sağlanmış olur.

Afişte uygunluk renk, doku, değer, leke gibi elemanların uygunluğu yani fiziksel uygunluk, şekil zemin ilişkileriyle oluşan benzerliklerin oluşturduğu biçim uygunluğu ve çalışmada bütünlük sağlayan üslup uygunluğu olarak değerlendirilebilir. İçerik uygunluğu bu çalışmanın kapsamı dışında olduğundan kompozisyonlardaki elemanların aynı içerikle ilgili olup olmadığına bakmıyoruz.

Koram; zıtlık oluşturan iki yapı arasında değişen kademelerdir. Bu kademeler ya bir eksen üzerinde ya merkezden yayılan ya da kompozisyonu çevreleyen bir yapı içinde kurgulanır ve resimde dinamizm etkisi yaratır. Dolayısıyla bu çalışmada afişlerdeki derecelmeye (koram) bakarken bunu oluşturan elemanlara eksensel, merkezi yada çevresel mi olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Denge: Afişlerde denge konusu değerlendirilirken, formlarla ilgili olarak, simetrik denge, asimetrik denge, merkezi denge ya da mozaik denge olarak; renklerle ilgili olarak sıcak-soğuk, açık-koyu dengesi olarak yorumlamak daha sistematik olur.

EK:11

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Afişin alan düzenlemesi; arka plan, toprak zemin ve figürden oluşan dengeli üç parçadan oluşturulmuş, ayrıca illüstratif ifade edilen kadın imgesi kendi form yapısı içerisinde ağaç gövdesi şekline ifade edilen beden yapısı verimliliği ve bereketi sembol eden meme formları ve figürün kafası boyut olarak denge unsurunu sağlamıştır.</p> <p>İllüstratif bir anlayışla tasarlanana kadın formu bereketin sembolü olarak meme formunun tekrarıyla dikkati çekmektedir. (1) Figürün baş beden oranlarının</p>	2

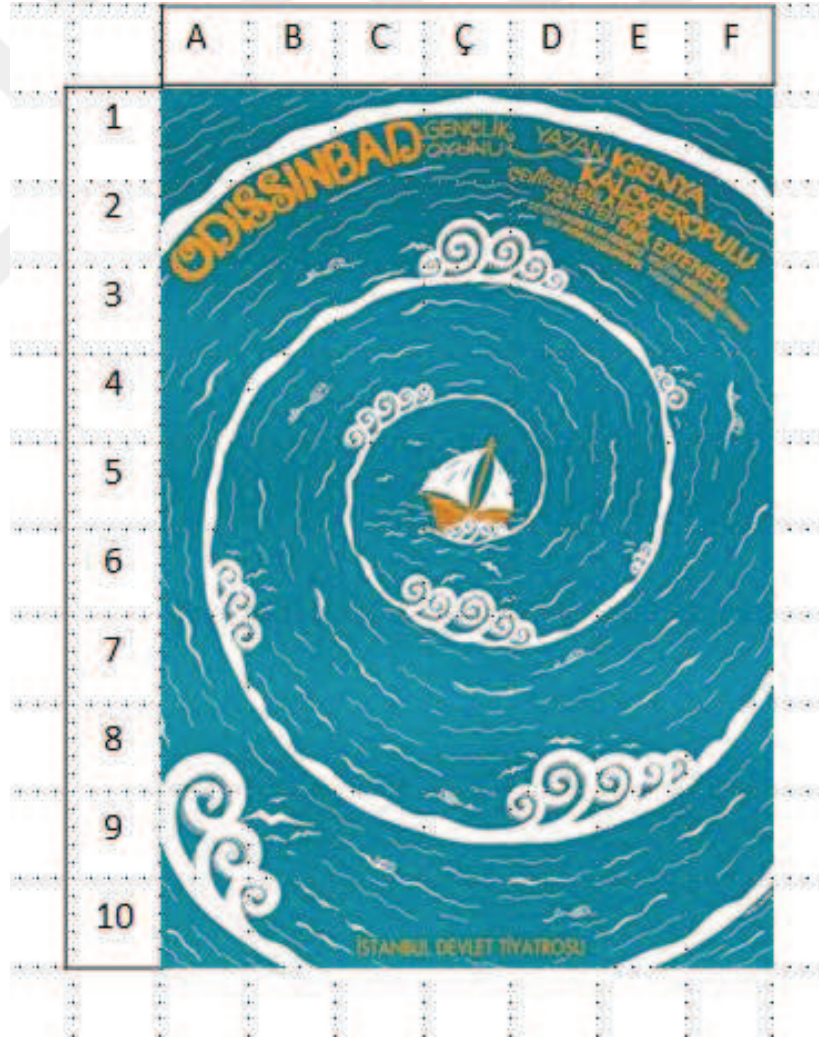
	uyumlu olmasına karşın meme formlarının hem boyut olarak hem de sayı olarak abartıldığı görülmektedir. (2) Realist bir yaklaşımla bu ölçülerin uygun olmamasına karşın estetik olarak yarattığı etki bu ölçülerin gerekli olduğunu düşündürmektedir.	
Ritim	(1) Dikey eksen üzerinde tasarlanan kadın imgesinin beden kısmını oluşturan ağaç gövdesi üzerindeki zeminden başlayan dalgalı çizgisel hareketler, (2) göğüs formlarını oluşturan kontur çizgilerinin tekrarı afişteki ritmi oluşturan hareketlerdir.	2
Bu afişte Hareket ve Görsel Devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Saçlardaki ve bedendeki dalgalı çizgilerle ve yuvarlak üst üste binmiş göğüs imgeleri, kompozisyonda ritmik düzenle hareketi sağlamıştır. (1) Kadın imgesinin baş ve saçlarından başlayan hareket, (2) boyun ve meme formlarına,(3) oradan bedeni oluşturan ağaç gövdesi şeklindeki dalgalı formlarla zemine uzanmaktadır.	3
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1) Simetrik bir kurguyla tasarlanan kompozisyonda eksen zıtlıkları ve biçim zıtlıklarından faydalanılmıştır. Ayrıca kadın formunun yatay zemine göre dikey eksen üzerinde tasarlanması yatay dikey dengesi oluşturmaktadır.	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyonun alt kısmında zemine paralel olarak tasarlanmış toprak alanı ile bedenin dikey hareketi ve beden üzerindeki yuvarlak göğüs formları zıtlık ilkesinin başarılı kullanımına örnek teşkil etmektedir. biçimsel kontrastlık oluşturmaktadır. (2) Açık bir zemin üzerindeki görece koyu formlarla açık koyu kontrastlığı oluşturulmuştur. (3) Tipografik düzenlemelerde kullanılan fonlarda ve boyutlarında kontrastlık etkileri görülmektedir.	3

Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Beyaz bir zemin üzerinde oluşturulan görsel imgelerin kontur sertlikleri mekanla bütünlüğü sağlamak ve derinlik hissi yaratmak için armonik düzene uygun lekelerle yumuşatılmıştır. (2) Kadın imgesi üzerindeki koyu konturlar ve tipografik düzenlemedeki koyu renk tercihi bütünlüğü sağlayıcı kompozisyon elemanları olarak tercih edilmiş,</p> <p>(3) Kompozisyon üzerindeki kullanılan bütün imgelerin bütünlüğü sağlayıcı unsurlar olarak başarı ile düzenlenmiştir.olduğu görülmektedir.</p>	3
Bu afişte Vurgu	<p>Bedeninin tamamını oluşturan kadın imgesi üzerinde uygunluk ve uyum ilkeleri doğrultusunda bir grup oluşturmuş göğüs imgesi ile vurgu güçlendirmiştir.</p> <p>(1) Simetrik yapıdaki kompozisyonun merkezinde yer alan üst üste binmiş göğüs formlarıyla izleyicinin dikkati çekilmektedir.</p>	1
Bu afişte Korama (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişte (1) figürün saçlarında, (2) göğüs formlarında ve (3) beden formundaki renklendirmelerde uygulanan hiyerarşi merkezi koram olarak değerlendirilebilir</p>	3
		1
Bu afişte Egemenlik	<p>Tasarım geleneksel yöntem kullanılarak illüstrasyon tekniği ile çalışılmıştır. Anadolu kültüründe bereketin sembolü olarak kabul edilen kadın imgesi illüstratif ifade biçimiyle afişin odak noktasını oluşturmaktadır.</p> <p>(1) Afişte açık zemin üzerindeki görece koyu değerler yüzeyde baskın olarak ter almaktadır.</p>	1

Bu afişte Yön	Bu afişte yön ilkesi yatay zemin eksenine dikey eksende tasarlanan kadın formu gövdesi üzerindeki dalgalı çizgisel hareketler ve profilden gösterilen figür portresinin bakış konumu, göğüs formlarındaki dairesel çizgisel hareketleri sağlamıştır.	3
Bu afişte Değer (Valör)	Figür üzerindeki biçimsel öğeler üzerindeki derinlik hissi uyandıran lekesele açık, koyu ve orta değerlerdeki alanlar göğüs formlarında, ağaç gövdesindeki çizgiler arasında, zeminde ve figür arka planında kullanılarak değer (valör) ilkesi gerçekleştirilmiştir. (1) Kompozisyonda seçilen kahve yeşil sarı skalasının pek çok değerinin yer aldığı, bu değerlerin üç boyutluluk etkisi yarattığı görülmektedir.	1
Bu afişte Uygunluk	(1) Bu afişte fiziksel ve üslup uygunluğu görülmektedir. Kompozisyonda kullanılan yakın renkler ve bu renklerin farklı değerleri, tekrar eden formlarla fiziksel uygunluk, (2) formu oluştururken formun tümünde yapılan deformasyonlar üslup uygunluğunu oluşturmaktadır. Ancak tipografik unsurlar arasında hem kullanılan fontların, hem de konunun içeriğiyle ilgili seçilen fontların uygunluk ilkesiyle çeliştiği görülmektedir. Kompozisyondaki yakın değerler olarak gözlemlediğimiz göğüs imgeleri, ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler ve saçlardaki dalgalı çizgiler kompozisyon içinde birliktelik sağlayarak uygunluk ilkesini oluşturmuştur.	2
Bu afişte Hareket		
Bu afişte Ahenk (Uyum, Armoni)	(1) Kompozisyon içindeki uyumlu parçalar olarak gruplanan göğüs imgeleri, (2) saçlarda ki dalgalı çizgiler ve (3) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgilerin dokusal	3

	uyumlu birliktelikleri ve biçimsel ahenk yaratırken, zeminde ve figür üzerindeki renksel lekeler armonik düzeni oluşturmuştur.	
Bu afişte Aralık	Tasarım alanı, figür ve tipografik düzenleme de boşluk ve doluluklar dengelenmiş, gereksiz yığılmalar ve sıkışmalar görülmemektedir.	1
Bu afişte Çeşitlilik	Bu afişte sert bir form olan ağaç gövdesi imgesi ile yumuşak bir form olan insan imgesi çeşitlilik ilkesinden söz ettirmektedir.	1
Toplam		

EK:12

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
----------------	----------------------	---

<p>Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu uyumlu zıtlık oluşturarak kompozisyon dengesine katkı sağlamıştır.</p> <p>(1) Kompozisyonun merkezinden başlayan ve çevreye doru yayılan spiral hareketler merkezi denge oluşturulurken, (2) bu hareket üzerindeki dalga stilizasyonları büyük küçük dengesini oluşturmaktadır.</p> <p>(3) Yüzeyde egemen olan mavi renk içinde kullanılan turuncular sıcak soğuk dengesini oluşturmaktadır.</p>	3
<p>Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>(1) Spiral çizgilerin oluşturduğu dairesel alanların bir birine göre alan büyüklükleri, (2) dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru küçülmesindeki boyutfarklılıkları, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılık ve harflerin font farklılıklarında , nun doğru kullanımı ölçü ilkesi göz önünde bulundurulmuştur. kompozisyonda oran ve orantıyı sağlamıştır.</p>	3
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2) yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu, (3) kompozisyon merkezine doğru daralan spiral çizgiler üzerindeki ters yöne doğru yumuşak kıvrımlardan oluşan dalga imgeleri, (4) tipografide ve yelkenli imgesinde kullanılan turuncu nun mavi zemine göre kontrast durumu zıtlık sağlanmıştır.</p>	4
<p>Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?</p>	<p>(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalgalar, (2) yüzeyi kaplayan soğuk renk, (3) bu rengin içinde kullanılan ve tekrar edilen açık renklerle bütünlük sağlanmıştır. imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur. Tipografik</p>	3

	imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, hem armonik düzenin oluşmasına hem de hiyerarşik düzene katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiş, diğer plastik elemanlarla bütünlüğü sağlamışlardır.	
Ritim	(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ve (2) mavi fon üzerindeki çizgisel harekete uyumlu kısa kesik dalgalı çizgisel imgeler ritmik düzeni sağlamıştır ritim oluşturmaktadır.	2
Bu afişte Vurgu	(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi gözümüzü yelkenli imgesine taşımakta, (2) kontrast bir renkle vurgulanan yelkenli imgesi afişin odak noktasını oluşturmaktadır.	2
Bu afişte Korama (Dereceleme, Hiyerarşi, Sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1) Kompozisyon merkezine çizgisel spiral hareketle devam eden dalga imgesi üzerindeki kıvrımların merkeze doğru küçülmesi, (2) lekesel martı imgelerinin merkeze doğru küçülmesi, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılıkları (büyük, orta, küçük) ve (4) yelkenli formunun leke alanları ile hiyerarşik düzen sağlanmıştır.	4
Bu afişte Egemenlik/Odak Noktası	(1) Afişin neredeyse tamamı soğuk renk egemenliğinde tasarlandığı görülmektedir. (2) Benzer şekilde spiral formların oluşturduğu dokuların tüm yüzeyi kapladığı görülmektedir.	2
Bu afişte Yön	Bu afişte yön (1) çizgisel hareketlerle kompozisyon merkezine uzanan spiral bir görüntü eksenini, (2) yelkenli formunun kompozisyon içindeki asimetric duruş eksenini ile verilmiştir.	2

Bu afişte Değer (Valör)	<p>(1) Bu afişte dalga imgesini oluşturan kısa ,kesik lekesele çizgilerin kompozisyon merkezine doğru gittikçe lekesele şiddetinin azalması</p> <p>(2) Biçim olarak dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru gidildikçe küçülmesi kompozisyonda değer ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.</p>	2
Bu afişte Uygunluk	<p>(1)Yakın değerler olarak görülen dalga kıvrımlarını oluşturan çizgiler, (2) martı formu ile yelkenli formunun biçimsel uygunluğu ve (3) yelkenli formunun rengi ile tipografik düzenlemelerin rengi uygunluk ilkesinin varlığını göstermektedir.</p>	3
Bu afişte Hareket/ görsel devamlılık.	<p>(1) Kompozisyon dışından başlayarak merkeze doğru spiral bir şekilde devam eden dalga imgesinin çizgisel hareketi görsel devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>(2) Bu afişte kompozisyon merkezine doğru giden spiral çizgisel düzenleme ve (3) etrafındaki kısa, kesik çizgisel lekeler olarak düzenlenmiş dalga imgesi ile hareket ilkesi sağlanmıştır</p>	3
Bu afişte Ahenk (Uyum, Armoni)	<p>Birbirine yakın öğeler olan</p> <p>(1) Kompozisyonda merkeze doğru giden dalga kıvrımları ve etrafındaki kısa kesik çizgisel lekeler kompozisyon içinde gruplar oluşturmuş uyum ilkesini ortaya çıkarmıştır. arasında uyum sağlanmıştır.</p> <p>(2) Ayrıca mavi zemin rengine kontrast etki eden tipografik düzenlemeleri ve yelkenli gövdesinin turuncu rengi ile kontrast renk uyumu sağlanmıştır. denge unsuru sağlamış armonik düzeni oluşturmuştur.</p>	2
Bu afişte Aralık	<p>Bu afişte (1) spiral dalga imgesini oluşturan çizgiler ve kıvrımlar, (2) yelken ve martı imgesini oluşturan açık alan lekeleri yakın özellikleri olan nesnelere olarak gruplaşma oluşturmuş bu gruplaşma nesnelere arasındaki aralıklarla sağlanmıştır. nın oluşumu aralık ilkesi ile</p>	2

	sağlanmıştır.	
Bu afişte Çeşitlilik	Bu afişte soyut çizgisel ve lekesele imgelerin içinde figüratif bir imge olan yelkenli formu ile sağlanmıştır.	1
Toplam		

Dr. Öğretim Üyesi Selahattin YILMAZ

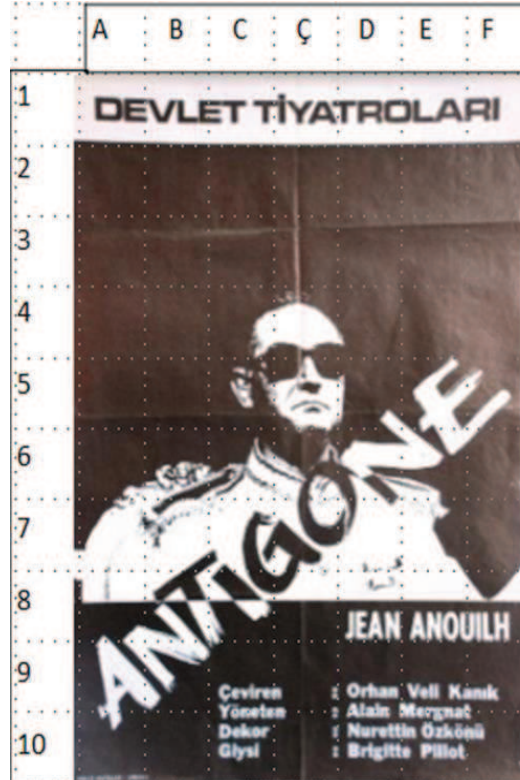
Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:13

Mekanik Yeniden Üretim yöntem ile yapılan afişlerin analizler için 2.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafi Baskı)	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Tasarım da tipografik düzenlemelerin ve figürün kompozisyon içindeki oluşturdukları koyu, orta, açık lekelerden oluşan dengeli alan parçalanmaları ve es paslarla oluşturulmuştur. Figür üzerindeki açık alanlar, gözlük, apolet ve tipografik düzenlemenin figür üzerindeki siyah lekesi ile orantı sağlanmıştır.</p> <p>Kompozisyonda (1) açık lekelerle afişte egemen olan (2) koyu lekeler arasında orantı kurulmuştur.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>Dikey yatay alan eksen bölünmelerinin ve oyun isminin bulunduğu asimetrik eksen yapısal ritmik düzeni oluştururken, figür ve(1) oyun ismindeki tipografik düzenlemeler ritim oluşturmaktadır.</p>	1
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu afişte hareket; (1) oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin kompozisyon içindeki asimetrik duruşu ve (2) açık koyu leke dengelerideğerlerinin düzenli aralıkları ve (3) açık içinde koyu, koyu içinde açık zıtlıklarıyla sağlanmıştır.</p>	3
Bu afişte denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyon (1) farklı alan bölünmeleri, (2) leke değerlerindeki zıtlıklarla ve (3) tipografik düzenlemelerle in hiyerarşik yapısı ile denge sağlanmıştır.</p> <p>(4) Koyu içinde açık değer olarak yer alan fotoğraf klasik üçgen ve dolayısıyla simetrik bir denge oluşturmaktadır.</p>	4
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Bu kompozisyonda hiyerarşik düzen figür ve tipografik düzenlemelerde tercih edilen açık koyu leke dengesiyle sağlanmıştır. Ara değerlerin olmadığıafişte merkezi, eksensel ya da çevresel koramdan söz edilememektedir.</p> <p>Kompozisyon içinde öne çıkan figür ve tipografik unsurun bir bütün olarak düşünüldüğü (9-A), (5-E) aralığıdır</p>	0

<p>Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?</p>	<p>Afişteki vurgu oyunun ismi olan tipografik düzenlemede görülmektedir.</p> <p>Koyu ve açık zıtlıkların dengeli kullanılışı, kompozisyon içindeki asimetrik yerleşimi ve kompozisyon içindeki diğer kullanılan tipografik karakterlerden farklı oluşu görsel algıyı güçlendirmiştir.</p> <p>(1) Afişte egemen koyu leke içindeki figürü oluşturan açık değer ve (2) oyunun ismi olan tipografik düzenleme vurgulanmıştır.</p>	2
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Afiş yüzeyi farklı boyuttaki üç alana bölünmüş alanlar arasındaki bağlantılar tipografi öğeler ve figürle açık koyu zıtlık dengesi sağlanarak oluşturulmuştur.</p> <p>Şekil zemin ilişkilerinde (1) açık koyu zıtlığı görülmektedir.</p>	1
<p>Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Bu kompozisyonda uygunluk ilkesi doğrultusunda birbirine yakın(1) açık-koyu lekesel alanların ve dengeli parçalanmasıyla uyum sağlanmaya çalışılmış, ancak farklı fontlardaki ve farklı boyutlardaki tipografik düzenlemeler arasında <u>uyum sağlanamamıştır.</u></p> <p>ların kompozisyonun geneline estetik katkı sağladığı, bu durumun ahenk(uyum, armoni) ilkesi ile sağlandığı tespit edilmiştir</p>	1
<p>Bütünlük/birlik nasıl oluşturulmuştur?</p>	<p>Tasarım yüzeyi oran-orantı, lekesel, biçimsel ve tipografik unsurların dengesi, leke ve eksen zıtlıkları, vurgu, hiyerarşik, ritmik düzen gibi bütünlüğü sağlayan ilkelerin bütünlük ilkesini oluşturduğu gözlemlenmiştir.</p> <p>Kompozisyon yatay olarak üçe bölünmüş, birinci ve üçüncü parça tipografik alanlara ayrılmış, ayrıca vurgulu olarak ikinci parçada tipografik düzenleme yapılmıştır. Hem kompozisyonda hem de tipografik düzenlemeler arasında <u>bütünlük sağlanmadığı</u> görülmektedir.</p>	0

Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>Bu afişte odak noktasını oyunun adını oluşturan tipografik düzenleme oluşturmaktadır.</p> <p>(1) Açık ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte koyu değerlerin egemen olduğu görülmektedir.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır	<p>Alan bölünmelerindeki figürün oluşturduğu dikey eksen, tipografik düzenlemenin asimetric ekseni, oyun bilgilerinin ve tiyatro adının bulunduğu yatay eksen ile figürün kompozisyon içindeki duruş konumu yön ilkesinin varlığını göstermektedir</p> <p>(1) Tüm tipografik düzenlemelerin yatay olarak kurgulandığı tasarımda (2) oyunun adında yapılan yön değişikliğiyle dikkat çekilmiştir.</p>	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1) Figürün elbisesini oluşturan açık alan üzerindeki koyu, gri lekeler ve (2) tipografik düzenlemedeki yumuşak gri geçişler bu afişte valör uygulandığını göstermektedir.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>Bu kompozisyonda biçimsel ve hizmet uygunluğundan bahsetmek mümkündür. (1) Dengeli lekesel alan bölünmeleri bütünlük ilkesine hizmet ederken (2) figür ve tipografik düzenlemedeki leke dengeleri hiyerarşik düzene, vurguyu güçlendirmeye, odak noktasını oluşturmaya ve ahenk(uyum) ilkesinin oluşumuna hizmet etmiştir.</p>	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	<p>(1) Kompozisyon yatay dengeli üç parçaya bölünmüş, dengeli aralıklar oluşturulmuş,(2) bu aralıklar içinde figüratif, tipografik unsurlar yerleştirilirken mesafe ve uzaklıklar bölünmüş parçaların boyutlarına göre ayarlanarak kompozisyonda aralık ilkesinin etkin olması sağlanmıştır.</p>	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Bu afişte çeşitlilik oyun isminin tipografik düzenlemedeki leke dengesi ve yazı karakterlerinin ile</p>	1

	oluşturulmuştur. Kompozisyon içindeki diğer tipografik unsurlar karakter olarak benzerlik gösterirken oyun ismindeki tipografik karakter farklı tasarlanarak çeşitlilik oluşturmuştur.	
Toplam		

Dr. Öğretim Üyesi Selahattin YILMAZ

Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:14

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafi Baskı)	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu kompozisyonda oran-orantı ; (1) koyu zemin üzerinde açık lekelerle oluşturulan figüratif ve (2) tipografik düzenlemelerle sağlamıştır. in kompozisyon alanı üzerinde dengeli dağılımları ve aralarındaki boşluklarla sağlanmıştır.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Tipografik unsurların kompozisyon içindeki aralıklarına yerleştirilen küçük boyutluları oluşturdukları grupla hiyerarşik düzen içinde ritmik bir devamlılık sağlamıştır. Tiyatro logosu içindeki dalga etkisi veren dalgalanmalardaki tekrar, (2) portre üzerindeki saç sakal ve deri dokularının, karakter çizgilerinin oluşturduğu lekesel düzen de kompozisyon ritmik düzeni sağlamıştır.</p> <p>Kompozisyonun merkezinde yer alan portredeki sakal, bıyık, kaş, saç gibi elemanların oluşturduğu tekrarlar, (3) hükümlü numarasının rakamlarını tekrarı ve (4) oyunu adının harflerindeki tekrarlar ilk göze ulaşan ritmik yapılardır.</p>	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon tabanından başlayıp yukarıya doğru açık tonların devamlılık gösterdiği eksensel hareket ve portrenin kompozisyon içindeki duruş pozisyonunun eksensel hareketi, kompozisyona dinamizm getirdiği görülmektedir. (2) Saç, sakal ve karakter çizgilerinden oluşan ritmik unsurların getirdiği lekesel hareketlilikte gözlemlenmektedir. ıştır.</p> <p>(3) Afişteki tipografik unsurların ve portrenin koyu zemin üzerinde oluşturduğu açık alanların olarak hiyerarşik dağılımları, öğeler arasındaki uyumlu bütünleşmeler (4) gözün kompozisyon içinde rahatça gezinmesini sağlamaktadır. ış görsel devamlılık ilkesinin varlığını ortaya koymuştur.</p>	5

	(5) Özellikle dağınık bir görsel algı oluşmaması için tiyatro isminin bulunduğu mavi renkteki tipografik öge ve tiyatro logosunun renk şiddeti azaltılarak gözün kompozisyon içinde rahatça dolaşımı sağlanmıştır.	
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte siyah, beyaz, gri lekelerle in ve açık koyu zıtlıkların bütünlüğü sağladığı, aralıklardan oluşan alan üç temel leke dengesi oluşturulmuştur . Kompozisyonda yatay eksen oluşturan tipografik unsurlara dikey eksen oluşturan portre ögesi yerleştirilerek kurgusal zıtlık dengesi oluşturulmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonda hiyerarşik düzen koyu zemin üzerinde farklı boyutlardaki lekesele açık alanların oransaldüzeni ile sağlanmıştır. Dengelenmiş alanlar içindeki insan, portrenin açık alanı kompozisyonun fondaki koyu alan içinde büyük parçayı temsil etmekte ve tipografik unsurların lekesele açık alanları orta ve küçük büyüklükteki parçaları oluşturmaktadır. Bu durum öğeler arası hiyerarşik düzeni oluşturmuştur. (1) Merkezi hiyerarşik düzen algısı yaratan bu çalışmada portre üzerindeki tipografik düzenlemelerin yatay düzeni eksensel koramı oluşturmaktadır.	1
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Bu afişte büyük, küçük ve orta alan parçalanmaları tipografik unsurlar ve aralıklardan oluşan hiyerarşik düzen içerisinde görsel etki gücü diğerlerinden fazla ve ön plana çıkan portre ögesi vurguyu oluşturmuştur. Afişte egemen (1) koyu leke içindeki ve kompozisyonun merkezinde yer alan figür, (2) figürün boynunda asılı olan hükümlü numarası ve (3) oyunun adı ile yapılan tipografik düzenlemeler vurgulu bir şekilde öne çıkmaktadır.	3

<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Kompozisyonda zıtlık;(1) koyu zemin üzerine düzenlenen, açık alanlar olarak bırakılan figür ve (2) tipografik düzenlemelerin lekese alanları ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Biçimsel olarak kompozisyonun alanının dikey uzun bir dikdörtgen olarak tercihi, figür ve yatay eksenler oluşturan tipografik düzenlemelerle dikey-yatay eksen zıtlıkları oluşturulmuştur.(3) Bunun yanında üzerinde rakamlardan oluşan imge grubunun bulunduğu açık alanda oluşan dikdörtgenin köşelerinin keskinliği ile tasarım alanı içindeki diğer unsurların yumuşak dönüş yapan köşe konturları arasında da zıtlıklar görülmektedir.</p> <p>(sadeleştirilmeli)</p> <p>(1)Şekil zemin ilişkilerinde açık koyu zıtlığı görülmektedir. Ayrıca hükümlü numarası ve oyunun adından oluşan tipografik düzenlemelerde(2) hem açık koyu (3) hem de biçim zıtlığı görülmektedir.</p>	3
<p>Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon içindeki benzer ve yakın öge gruplarının lekese bir denge oluşturmuş kompozisyonun genelinde uygunluk ve birlik ilkesi doğrultusunda hem biçimsel hem lekese bir ahenk oluşturduğu görülmektedir.</p> <p>(2) Kompozisyonun 7. Satırının alt kısmındaki büyük küçüklü tipografik düzenlemeler arasında uyum sağlanmışken, 2. ve 3. Satırda yer alan tipografik düzenlemelerde kullanılan renk ve C1 deki logoda kullanılan renkle uyumu sağlanamamıştır.</p>	2
<p>Bütünlük/birlik nasıl oluşturulmuştur</p>	<p>Tasarımın geniş alanını oluşturan portre imgesi ve rakamların üzerinde bulunduğu geometrik açık alanın hiyerarşik düzen içinde, diğer elemanlarla (1) biçimsel ve (2) lekese dengeleri, oluşturdukları (3) ritmik düzen görsel algı olarak bütünlük oluşturmuştur.</p>	3
<p>Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler</p>	<p>Afişin odak noktası portre imgesiyle bütünlük oluşturan yatay, açık lekeden oluşan dikdörtgen içindeki siyah leke</p>	1

nelerdir?	oluşturmuş rakamlar grubu ve portre oluşturmuştur. (1) Açık ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte koyu değerlerin egemen olduğu görülmektedir.	
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır	(1) Kompozisyon yapısal kuruluşundaki tipografik unsurlardan oluşan yatay eksen yönü, (2) figürün dikey eksen yönü simetrik bir düzen sağlamıştır. (3) Portrenin kompozisyon içindeki duruş ekseni, yöneldiği bakış açısı kompozisyonu harekete geçirerek izleyen gözü yönlendirmiştir	3
Bu afişte değer(Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Tiyatro ambleminin yapısındaki dalgalı çizgilerde ve (2) portre üzerindeki açık koyu ve gri lekese geçişlerle sağlanmıştır.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyon içindeki öge grupları aynı amaç doğrultusunda lekese ve biçimsel dengeyi oluşturarak uygunluğun oluşumunu sağlamış, (1) Kompozisyonda açık orta koyu değerlerle fiziksel uygunluk, (2) şekil zemin ilişkileriyle biçimsel uygunluk sağlanmıştır.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Koyu fonla birleşen portre üzerindeki lekeler, (2) tipografik düzenlemeler ve figür arasında dengeli bırakılan mesafeler, (3) belirli bölgelerde yoğunlaşan figür grupları hiyerarşik leke dağılımlarındaki uyumluluk aralık ilkesinin bu tasarımda gerçekleştiğini göstermektedir. Kompozisyonda derinlik etkisi yaratma kaygısı taşınmamasına karşın, kompozisyonun alt bölümündeki tipografik düzenlemeler arasındaki boşluklar öne çıkmaktadır.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Tasarım alanının geneline hakim olan siyah, beyaz ve gri dengesinden oluşan leke düzeninde (1) tiyatro logosu ve (2) tiyatronun adının bulunduğu tipografik düzenlemenin tercih edilen mavi ve kırmızı renkleri çeşitlilik yaratmaktadır.	2

EK:15

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği(Serigrafî Baskı)	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu afişte (1) figüre kuşbakışı bakışın görüşlerinin yarattığı oran, deformasyonları ve ifadeyi güçlendiren sol eldeki eldivendeki abartı dikkati çekmektedir.</p> <p>Ayrıca oran orantı,(2) figürün kompozisyon içindeki kapladığı alan ve (3) tipografik düzenlemelerin kapladığı alanların aralık ilkesine uygun dengeli alan dağılımları ile oluşturulmuştur.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyondaki kadın figürünün kollar yüz ve boyunda kullanılan açık değerlerin tekrarı, (2) figürün elbisesi üzerindeki dokular ve çizgisel kumaş hareketleri ile figürün kompozisyon içindeki dinamik güçlü duruşu ritmik düzen ve hareketliliği sağlamıştır. (3) Ayrıca yatay ve irili</p>	3

	ufaklı tipografik elemanlar da ritim oluşturmaktadır.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Figürün kompozisyon içindeki kollarını yukarıya doğru kaldırışı doğal hareketin var olduğunu göstermektedir. , Tipografik unsurların oluşturduğu dikey ve yatay eksen hareketleri ile soyut hareketin gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz. Kompozisyonda görsel devamlılığı sağlamaktadır. kompozisyon dışından başlayan figür hareket ekseninin, kompozisyonun üst kısmına bloklanan, oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme ile bütünleştirilerek sağlandığı görülmektedir	2
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Koyu zemin üzerinde planlanan (1) figürün, (2) tipografik düzenlemelerin ve (3) boşlukların oluşturduğu alanların büyük, orta ve küçük alanlar olarak denge ilkesine göre düzenlendiği görülmektedir. (4) Ayrıca figürde kullanılan rengin dengelenmesi için afişin başlığında da yinelendiği görülmektedir. (5) Üç temel leke düzeninin de koyu-orta-açık şeklinde azalarak dengelendiği görülmektedir. (6) Afişin merkezinde yer alan firürün kollarındaki hareketle asimetrik denge oluşturulmuştur.	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon yüzeyinde yatay bir eksen üzerinde düzenlenen tipografik unsurlar dikey konumdaki figürle zıtlık ilkesi doğrultusunda dengeyi sağlamış, hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur. Merkezi, eksensel ya da çevresel sistematik bir hiyerarşi olmamasına karşın, Kompozisyon yüzeyinde tasarlanan tipografik düzenlemelerde(1) boyut ve bloklandıkları (2) alan farklılıkları itibarı ile hiyerarşik bir düzen oluşturmaktadır. ıştır.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır	Figürün eldivenli ve oyunun adını oluşturan tipografik düzenleme tasarlanan eli, kompozisyondaki vurguyu oluşturmuştur. Koyu leke içindeki ve kompozisyonun merkezinde yer alan	2

	<p>orta değerdeki (1) figür ve oyunun adı ile yapılan tipografik açık değerdeki düzenlemeler afişin vurgulu alanlarını oluşturmaktadır.</p> <p>(2) Ayrıca figürün elindeki eldivenin mekanikleştirerek ve abartılarak vurgulandığı görülmektedir.</p>	
Karşıtlık (Zıtlık)nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyonun yapısal düzeninde (1) yatay yüzey eksenine göre düzenlenen tipografik unsurlar,(2) dikey ekseninde yerleştirilen figürle zıtlık oluşturmaktadır.</p> <p>(3) Koyu zemin üzerindeki oyunu adını oluşturan tipografik tasarımın abartılı ve açık değeri de zıtlık oluşturmaktadır.</p>	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>Figür üzerindeki elbise, şapka ve tipografik düzenlemede tercih edilen renk tonları armonik bir düzen oluşturmaktadır.duğu ve bütünlük ilkesine katkıda bulunduğu görülmektedir</p>	1
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Kompozisyon içindeki bütün görsel unsurlar (1) oran, (2) denge, (3) ritmik düzen, (3) uyum vb. birlik ve bütünlük oluşturmaktadır. ilkesine in oluşumunu sağlayan ilkelerdir.</p> <p>Bu kompozisyonda hareket, ritim, oran-orantı, zıtlıklar, denge ve diğer unsurlar genel olarak başarılı kurgulanarak bütünlük ilkesini gerçekleştirmişlerdir.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1) Açık ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte koyu değerlerin egemen olduğu görülmektedir.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır	<p>Bu afişte yön ilkesi afişte kullanılmakadın imgesinin kompozisyon yüzeyinde de, asimetrik bir ekseninde kompozisyon üst köşesine doğru devam eden hareketi ile sağlanmıştır.</p>	1
Bu afişte Değer (Valör)	<p>Figür üzerindeki (1) ten, (2) elbise, (3) şapka ve (3) eldivenlerdeki renk tonlaması ışık gölge etkileri valörün uygulandığını göstermektedir</p>	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>Kompozisyonda yakın yada ortak değerlerin oluşturduğu birliktelik siyah zemin üzerindeki tipografik</p>	2

	düzenlemelerin ve figür üzerindeki elbise rengi, tipografik karakterlerin uygunluğu bu ilkenin gerçekleştirildiğini göstermektedir.(1) Üç temel leke düzeninin altın oranlara göre düzenlenmesi afişin fiziksel uygunluğu, (2) figür ve tipografik düzenlemelerin sistematığı üslup uygunluğuyla ilgilidir. .	
Bu afişte Aralık	Bu kompozisyonda figürün kompozisyon içindeki duruş konumuna göre dengelenen tipografik unsurlar arasındaki dengeli espaslar aralık ilkesinden söz ettirmektedir.	1
Toplam		

Dr. Öğretim Üyesi Selahattin YILMAZ

Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:16

Afişin Tekniği	Dijital Fotoğraf Tekniği	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1) Fotoğraftan yararlanılan afişteki figürler gerçek oranlarıyla ifade edilmiştir. (2) Ayrıca Afişte oran-orantı tipografik düzenlemelerin böldüğü alanların aralık ilkesi ile anlam kazanmış kompozisyon içindeki oluşturdukları büyük, orta ve küçük alanlarla oran-orantı sağlanmıştır.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	Afişte ritmik unsur tipografik öğelerin kompozisyon içindeki hiyerarşik düzeni, dengeli alan bölünmeleri, dikey ve yatay eksenlerin zıtlık dengesi ritmik düzeni sağlamıştır. (1) Afişte yer alan figürlerin yüzlerinde ve ellerinde kullanılan ten renginin, beyaz gömleklerinin ritim oluşturduğu görülmektedir. (2) Ayrıca koyu zemin üstünde	2

	yer alan tiyatro adında bulunan farklı harflerin tekrarı ritim oluşturmaktadır.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>Oyunculardan oluşan(1) figürlerin kompozisyon yapısına göre dikey eksen hareketi ve oyun adının yatay eksen hareketiyle nin yanında figürlerin oyun içindeki rollerine uygun duruşlarındaki pozisyonları ile hareket sağlanmıştır.</p> <p>Figüratif imgelerin dikey eksenleri ile tipografik elemanların yatay eksenleri simetrik bütünlük içinde birbirini dengelemiş görsel devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>(2) Ayrıca koyu zemin üzerindeki beyaz tipografik düzenlemeler çevresel bir hareket oluşturmaktadır.</p>	2
Bu afişte denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Oyuncuların Afişteki figürler simetrik bir kompozisyon düzeninde oluşturulmuş dijital fotoğrafları üzerine dijital ortamda tipografik düzenlemeler yapılarak tasarlanmış bir afiş çalışması. Fotoğraf üzerinde dijital ortamda düzenlenen tipografik unsurlar simetrik kompozisyon yapısına uygun yerleştirilmiş ve simetrik denge yapısını güçlendirmiştir.</p> <p>Oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme kompozisyonu oranlı yatay iki parçaya ayırarak alan dengesini oluşturmuş olduğu görülmektedir.</p> <p>Lekesel dengeyi oyunun ismi olan tipografik düzenlemenin rengi ile tiyatronun amblem rengi sağladığı görülmektedir.</p> <p>(1) Kompozisyonda simetrik olarak düzenlenen figürler denge oluşturmaktadır.</p> <p>(2) Afişte baskın olarak yer alan oyunun adını oluşturan tipografik düzenlemede kullanılan renk, tiyatronun logosunda kullanılan aynı renkle dengelenmiştir. (3) Diğer tipografik düzenlemeler afişin çevresine büyüklü küçüklü dağıtılarak çevresel denge oluşturmuştur.</p>	3

Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır	Afişte hiyerarşik düzen tipografik unsurlarla oluşturulmuştur. Kompozisyon içindeki sıralamada renk ve boyut olarak öne çıkan unsur oyun isminin olduğu <u>tipografik</u> düzenlemedir.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte oyun isminin figürlerle bütünleşen tipografik düzenlemesi koyu zemin üzerindeki seçile sıcak sarı renk tercihi düzenlenmesi vurguyu oluşturmaktadır.	1
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır??	Afiş içindeki (1) oyunculardan oluşan dikey eksen, oyun adından oluşan tipografik düzenleme yatay eksen oluşturarak zıtlık ilkesinin oluşumunu sağlamışlardır oluşturmaktadır. (2) Koyu zemin içindeki açık değerler de zıtlık oluşturmaktadır.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyondaki birbirine yakın unsurlar olarak düzenlemedeki oyuncu(1) figürlerinin kompozisyon içindeki simetrik düzeni birliktelikleri, (2) tipografik öğelerin tasarım yüzeyindeki oluşturduğu gruplar ve (3) aralıkların dengeli dağılımı afişin ahengini (uyum, armoni) sağlayan düzenlemelerdir. ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Tipografik düzenlemelerdeki hiyerarşik ve ritmik düzen, alan bölünmelerindeki eksensel hareket ve dengeli dağılım, simetrik düzen içerisinde oluşturulan görseller ve espaslar bütünlük ilkesini sağlamıştır. (1)Hem kompozisyondaki figürler, (2) hem de tipografik düzenlemeler arasında bütünlük sağlandığı görülmektedir.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Afişte oyun isminin figürlerle bütünleşen tipografik düzenlemesi koyu zemin üzerindeki seçile sarı renk tercihi ile vurguyu güçlendirip odak noktasını oluşturmaktadır Açık ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte (1) koyu değerlerin egemen olduğu görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl	Bu afişte yön; alan bölünmelerinin (1) dikey ve yatay	2

yararlanılmıştır	eksensel hareketi ve (2) figürlerin simetrik duruş pozisyonları ile sağlanmıştır.	
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Kompozisyon arka planında koyu alanların dijital etkilerle figür etrafında açılması, (2) figürler üzerindeki ışık gölge etkileri leke değerleri oluşturmaktadır. ve oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ön arka ve derinlik etkisi yaratarak tasarımda değer ilkesini oluşturmuştur.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Tipografik unsurlar, figürler ve kompozisyon es pasları tasarım yüzeyinde dengeli parçalar halinde bütünlük sağlayarak uygunluk ilkesini gerçekleştirmiştir. (1) Kompozisyonda açık koyu kontrastlarıyla, (2) fotografik ve tipografik öğelerdeki renk düzenlemeleriyle fiziksel ve üslup uygunluğu sağlanmıştır.	2
Bu afişte Aralık	Tipografik ve figüratif formların dikey ve yatay eksenlerle kompozisyon yüzeyinde dengeli, orantısız, ritmik ve görsel devamlılık ilkeleri açısından başarılı olması, bütünlük arz etmesi aralık ilkesinin kompozisyonda varlığı ile gerçekleşmiştir. (1) Tipografik düzenlemelerin kendi aralarında minör, (2) birbiryle ilişkilerinde majör aralıklar oluşturduğu görülmektedir.	2
Bu afişte Çeşitlilik	Bu afişte çeşitlilik (1) figürlerin elindeki silah ve bıçak imgeleri ile oluşturulmuştur. (2) Somut figür formları soyut formlardan oluşan tipografik formlar bir arada kullanılmıştır.	2
Toplam		

EK:17

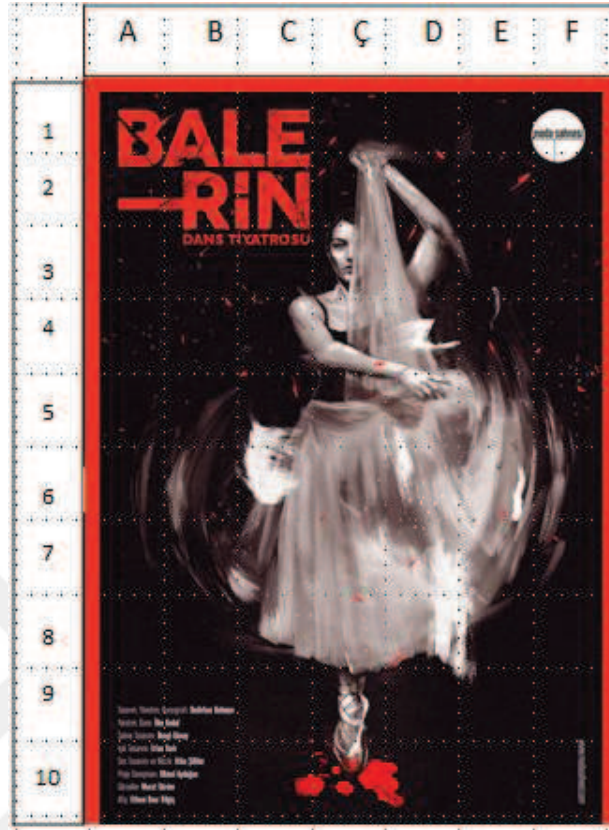
Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği	F
<p>Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır</p>	<p>Bu afişte alan bölmeleri ,kullanılan figüratif ve tipografik imgeler arasındaki boşluk ve doluluğun olmayışı, hiyerarşik düzen eksikliği oran-orantı ilkesinin uygulanmadığını göstermektedir. (Bu ifade çelişkili, bir yüzeydeki bir alanda ya boşluktan ya da doluluktan söz edilir. İkisi birden yok denilemez.)</p> <p>Bu afişte kompozisyon yatay olarak üçe bölünmüş, birinci ve üçüncü parça tipografik alanlara ayrılmış, diğer alanda portreler sıralanmıştır. (1) Fotografik portrelerde oranlar gerçekçidir. (2) Yüzeyin düzenlenmesinde fotografik alanlarla tipografik alanlar birbirine yakın ağırlıkta tasarlanmıştır.</p>	2

<p>Ritim nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Afişte kullanılan fotoğraftaki sahne perdesi dijital ortamda düzenlenerek kompozisyon tabanıyla yatay olarak asimetrik üç alana bölünmüş, ritmik alan tekrarı oluşturulmaya çalışılmış.</p> <p>(2) Kompozisyonda dikey eksen oluşturan yumuşak perde kıvrımları üzerinde ve (3) oyun grubunun adının bulunduğu tipografik düzenlemede de ritmik tekrarları görmekteyiz.</p>	3
<p>Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Bu afişte biçim olarak asimetrik yatay alan bölünmeleri ve dikey perde ekseni ile tekrarlar ve hareket sağlanmaya çalışılmış, tipografik düzenleme alanındaki dalgalı görüntü ve ona uyumlu düzenlenen yazılarla da hareketlilik oluşturulmaya çalışılmıştır</p> <p>Görsel devamlılık alan bölünmeleriyle sağlanmaya çalışılmış fakat imgeler arasındaki kopukluk ve yığılma görsel etkiyi dağıtmıştır</p> <p>Koyu zemin üzerinde tipografik düzenlemelerin ve portrelerin yığıldığı alanda yer alan açık değerlerle hareket sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca ritim oluşturmaya da katkı sağlayan perde kıvrımlarının ve kompozisyonu merkezinde yer alan portrelerin tekrarıyla hareket sağlanmaya çalışılmış, ancak sistematik bir düzen kurulamadığından hareket ve görsel devamlılıktan söz etmek olası görülmemektedir.</p>	0
<p>Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Fotoğraf üzerine dijital ortamda oluşturulan düzenlemelerle tasarım yüzeyinde afiş tabanına asimetrik alan bölünmeleri yapılmış denge sağlanmaya çalışılmışsa da kullanılan imgelerin düzensiz yoğunluğu bu etkiyi zayıflatmıştır. Kompozisyonda tipografik düzenlemelerle denge oluşturulmaya çalışılrsa da fontlar ve fontların pozitif</p>	0

	negatif kullanılışı arasındaki nedeniyle denge kurulamamıştır.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte tipografik düzenlemeler arasında hiyerarşik bir düzen oluşturulmaya çalışılsa da kompozisyonun bütünü göze alındığında hiyerarşik düzeni oluşturacak bir imge, leke ve renk grupları görülmemektedir.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte vurguyu oluşturacak ön plana çıkan herhangi bir imge gözlemlenmemiştir. (1) Vurgu afişte koyu zemin içinde oluşturulan açık zeminde hareket yaratan fontlarla oluşturulan oyunun adının yazıldığı alana yapılmıştır.	1
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Afişte kullanılan fotoğraftaki dikey eksenleri oluşturan sahne perdesi dijital düzenleme ile kompozisyon tabanı ile yatay asimetric alanlara bölünerek alan zıtlıkları oluşturulduğu görülmektedir. (2) Açık koyu zıtlıklarından da yararlandığı görülmektedir.	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Afiş yüzeyinde oluşmuş yoğun imge kargaşası ve imgeler arasındaki görsel kopukluklar biçimsel uyum probleminin olduğunu göstermektedir. leke ve armonik düzende de sıkıntıları olan bir görünüm sergilemektedir	0
Bütünlük/birlik nasıl oluşturulmuştur?	Birlik ve bütünlük ritmik alan bölünmeleri ile sağlanmaya çalışılsa da bu ilkenin oluşumuna katkı sunan hiyerarşik düzen, vurgu, odak noktası, aralık vb. ilke eksiklikleri bu kompozisyonda Bütünlük/Birlik ilkesinin başarı ile sağlanamadığını göstermektedir. Eklektik bir anlayışla bir araya getirilen elemanlar arasında bütünlük sağlanamadığı görülmektedir.	0

Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Bu afişte odak noktası oyun grubunun adının yer aldığı tipografik düzenlemede sağlanmaya çalışılmıştır. Fakat odak noktasını güçlendirecek diğer elemanlarla görsel kopukluk yaşandığından dolayı etkisiz kaldığı gözlenmiştir. (1) Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte koyu değerlerin egemen olduğu, görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Sahne perdesinin oluşturduğu dikey eksen ve alan bölünmelerinden oluşan asimetric yatay eksenlerle oluşturulmuş, kompozisyon içindeki imgeler bütününde sağlanamamıştır. Kompozisyonda yöne ilgili bir kaygıdan söz etmek mümkün görülmemektedir.	0
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Bu afişte değer tipografik düzenleme alanında ve (2) sahne perdesindeki leke geçişlerinde gözlemlenmektedir. İştir.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu afişte imgeler arasındaki biçimsel uygunluk başarı ile verilememiştir, renk olarak kırmızı ve siyahın, kompozisyon ana yapısı olarak dikey ve asimetric yatay eksenin uygunluğundan söz edebiliriz. Bu tasarımda fiziksel, biçimsel ve üslupsal uygunluktan söz etmek mümkün görülmemektedir.	0
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Afiş kompozisyonunda üzerinde oluşturulan dijital düzenlemede boşluk ve doluluklar dikkate alınmamış figüratif ve tipografik imgeler tasarım alanında görsel olarak düzensiz bir yığılma ve sıkışmış bir kalabalık oluşturmuştur.	0
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Afişi oluşturan imgelerde çeşitlilik gözlenirse de bu çeşitliliği bağlayıcı bütünleştirici unsurlar olmadığından kompozisyonun dağınık bir görüntü sergilemesine neden olmuştur.	0

EK:18

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu afişte Oran-Orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Bu afişte oran-orantı büyük, orta ve küçük lekelerle ve dengeli aralıkların oluşturduğu alan boşluklarda hesaplanmıştır görülmektedir.</p> <p>(2) Figürün kompozisyon içinde ve kendi hareketinden doğan orantısal parçalar, boyut olarak tipografik düzenlemelerle oluşan hiyerarşik düzen oran- orantı ilkesinin etkin bir şekilde sağlandığını göstermektedir.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	Afişin kompozisyonu simetrik durağan bir düzende kurgulanmasına rağmen biçimsel ve lekese hareket zıtlıkları, figürün kendi yapısındaki dinamik zıt hareketler	

	<p>ritmik düzeni daha güçlü ve başarılı olmasını sağlamış.</p> <p>Leke düzeninde ritmik düzenin oluşumuna bir o kadar etkili olmuştur; (1) elbise üzerindeki dairesel hareketi oluşturan koyu, açık, gri lekelerin tekrarları, (2) ayak ucundaki kırmızı leke tekrarları ve (3) kompozisyon içine serpiştirilen minimal birbirini tekrar kırmızı lekeler ritmik düzeni oluşturmuştur.</p>	3
<p>Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Simetrik kompozisyonların genel olarak statik bir yapıları vardır bu kompozisyon simetrik bir düzen içerisinde olmasına karşın tasarım ilkelerinin başarılı uygulaması ve illüstratif tercihler kompozisyona güçlü bir dinamizm kazandırmış özellikle kompozisyonun odak noktasını oluşturan balerin figürünün duruş pozisyonu tek başına tasarımı harekete geçirmiştir.</p> <p>Kompozisyonda iki tür hareket görülmektedir. (1) Birincisi figürün hareketi, (2) ikincisi sağ üst köşedeki logodan başlayan hareket sol alt köşedeki tipografik düzenlemeler uzanmaktadır. (3) Benzer şekilde sol üst köşedeki renkli tipografik öğeler merkeze dağılan noktalar aracılığıyla Ç10 matrisindeki lekelerle uzanan hareketi oluşturmaktadır.</p>	3
<p>Bu afişte denge nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>(1) Kompozisyon merkezine dikey konumda yerleştirilmiş balerin figürü kompozisyon zemininin yatay eksenini ile zıt simetrik bir denge sağlamıştır. (2) Figürün tek ayak üstünde duruş hareketini dengeleyen kol hareketleri de biçimsel olarak denge unsurunu oluşumunu sağlamıştır. oluşturmaktadır.</p> <p>Sol üst köşede bloklanan tipografik düzenlemenin kırmızı tonu, balerinin ayak ucundaki kırmızı lekeler ve kompozisyon içine serpiştirilen minimal kırmızı lekeler arasında leke dengesi görülmektedir.</p>	2
<p>Bu afişte koram</p>	<p>Dengeli aralıkların içinde alan olarak büyük, orta , küçük</p>	

(dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	tipografik ve figüratif imgeler içinde öne çıkan balerin figürü ile hiyerarşik düzen oluşturulmuştur. Afişin merkezinde bulunan figürde derinlik etkisi oluşturan açık koyu değerler merkezi hiyerarşi oluşturmaktadır. .	1
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır	Bu afişte vurgu figürün ayak uçlarındaki zeminde dağılmış kırmızı lekelerle oluşturulmuştur. (1) Oyunun adının tipografik düzenlemelerinde ve (2) afişin çevresinde kullanılan rengin Ç10 matrisindeki serbest lekeleri afişin vurgusunu oluşturmaktadır.	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1) Figürün kompozisyonun yatay eksenine dikey konumdaki duruş eksenini yapısal zıtlık oluşturmaktadır. (2) Dikey eksene figürün elbisesinin dairesel leke hareketi, (3) kolların birinin aşağı diğerinin yukarı doğru kalkışındaki biçimsel hareket zıtlıkları, (4) koyu ve açık değer le oluşturulan zıtlıkların da leke zıtlıkları oluşturmaktadır. n olduğu görülmektedir.	4
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Biçimsel olarak figür hareketinin kompozisyon içindeki öğelerle uyumlu, leke ve renk olarak kompozisyon içindeki (2) kütlelerin leke ve renk uyumları bütüne yansıdığı ahenklibir bütün oluşturduğu olduğu görülmektedir.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	Bu kompozisyonun odak noktasını diğer bütün öğelerin tamamlayıcı unsurlar olarak tek amaca hizmet ettikleri balerin figürü oluşturmaktadır Koyu orta ve açık ve değerlerle kurgulanan bu afişte (1) koyu değerlerin egemen olduğu görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır	Kompozisyonu harekete geçiren gruplar ya da baskın imgeler alan içindeki yönelişleri ile bu durumu sağlarlar. Bu afişte yön figürün figüratif balerin imgesinin dikey bir eksen üzerindeki (1) karşıya bakış pozisyonu ve (2) kol larındaki ritmik yöneliş hareketleri ile sağlanmıştır.	2

Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	Tasarımda kullanılan balerin figürünün elbisesi üzerindeki koyu açık, orta değerlerle sağlanmıştır , kompozisyon arka plan koyu tonu ile açık leke dengesi Valör ilkesinin uygulandığını göstermektedir.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Afiş içindeki bütün elemanlar balerin figürünün kompozisyon içindeki etkin olma durumuna hizmet ettikleri görülmektedir. (1) Tasarımda hareket, denge, ritim, vurgu, gibi değerler fiziksel uygunluğu, (2) şekil zemin arasındaki organik yapılar biçimsel uygunluğu, (3) fotoğraf üzerindeki dokunuşlarla figür yazı ilişkileri üslup uygunluğunu oluşturmaktadır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Figüratif ve tipografik öğeler arasındaki dengeli alan bölünmeleri, hiyerarşik düzen, görsel devamlılık, ritmik düzen, oran orantının başarılı bir şekilde oluşturulması alan bölünmelerinin ve aralık ilkesinin varlığı ile mümkündür. Bu afişin başarısı aralık ilkesinin varlığını göstermektedir. (1) Tipografik düzenlemelerde minör aralıklardan yararlanılırken, (2) küçüklü büyüklü kırmızı ve beyaz lekeler majör aralıklarla düzenlenmiştir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Balerin figürünün ayak ucundaki soyut kırmızı lekese alan ve (2) kompozisyon içine serpiştirilen kırmızı lekeler çeşitlilik oluşturmuştur.	2

Sonuç:

1. Afişlerin analizlerinde hangi ilkeye bakıyorsak sadece o ilke ile ilgili açıklama yapılmalı.
2. İfadeler olabildiğince yalınlaştırılmalı, cümleler basitleştirilmeli.
3. Afişteki ya da incelenen ilkenin uygulanışındaki başarı gibi görüş, yargı içeren ifadelerden kaçınılmalı. Bu ifadeler vurgulanarak gösterilmiştir.

4.Çözümlemede sıralamaları yukarıdaki gibi yaparsak bütünlük sağlanmış olur.

5. İlkelerle ilgili birkaç nokta aşağıda açıklanmıştır.

5.1.Afişte uygunluk renk, doku, değer, leke gibi elemanların uygunluğu yani fiziksel uygunluk, şekil zemin ilişkileriyle oluşan benzerliklerin oluşturduğu biçim uygunluğu ve çalışmada bütünlük sağlayan üslup uygunluğu olarak değerlendirilebilir. İçerik uygunluğu bu çalışmanın kapsamı dışında olduğundan kompozisyonlardaki elemanların aynı içerikle ilgili olup olmadığına bakmıyoruz.

5.2.Koram; zıtlık oluşturan iki yapı arasında değişen kademelerdir. Bu kademeler ya bir eksen üzerinde ya merkezden yayılan ya da kompozisyonu çevreleyen bir yapı içinde kurgulanır ve resimde dinamizm etkisi yaratır. Dolayısıyla bu çalışmada afişlerdeki dereceleme (koram) bakarken bunu oluşturan elemanlara eksensel, merkezi yada çevresel mi olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

5.3.Denge: Afişlerde denge konusu değerlendirilirken, formlarla ilgili olarak, simetrik denge, asimetrik denge, merkezi denge ya da mozaik denge olarak; renklerle ilgili olarak sıcak-soğuk, açık-koyu dengesi olarak yorumlamak daha sistemli bir yaklaşım olur.

Dr. Öğretim Üyesi Selahattin YILMAZ

Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:19

Geleneksel yöntem afişlerinde yapılan analizler için 3.uzman görüşleri.

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
	(1)Açık değerlerde zemin renginden yararlanılmış	

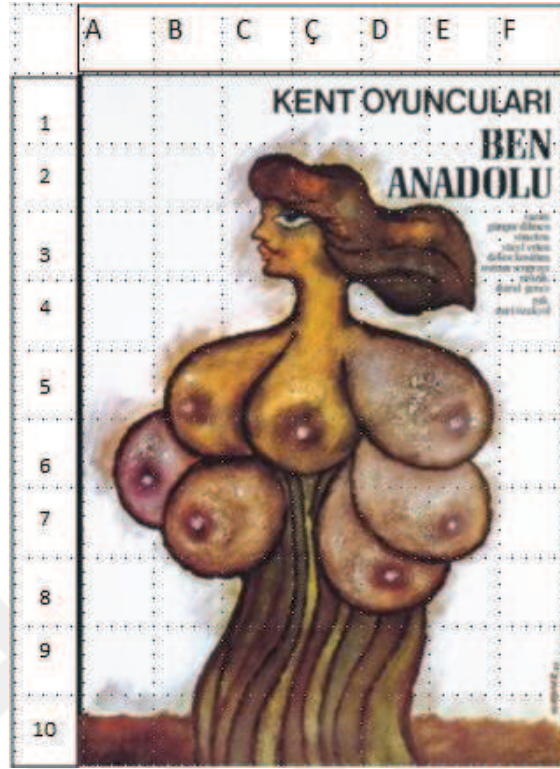
<p>Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>orta değerler çizgilerle oluşturulmuş, koyu değerler lekelerle oluşturulmuş, bu üç leke düzeni arasında asimetrik denge kurulmuştur.</p> <p>(2) Tipografik düzenleme ile B6 bölümündeki çiçek formu arasında da denge kurulmuştur.</p> <p>Dengenin oluşumu yatay kesit alındığında ya da dikey kesitte mi nasıl oluşmuştur. Bununla ilgili bir ifade eklenmeli.</p>	2
<p>Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?</p>	<p>Bu kompozisyonda oran-orantı (1) tipografik düzenlemeler arasındaki boyut farkları (2) açık orta ve koyu lekelerin afişin bütününe olan büyüklüğü ile sağlanmıştır.</p> <p>Oran-orantı nesnelere kendi içinde ya da birbirleri arasında nasıl olduğu ifade edilmelidir.</p>	2
<p>Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?</p>	<p>Bu afişte zıtlıklar; beyaz fon üzerinde siyah alanları oluşturan elbise, bıyık ve şapka imgelerinin kompozisyon içindeki duruş (1)hareketi,(2)eksenleri ve (3) kompozisyonda gri alan oluşturan gömlek imgesinin diğer lekesele formlara dikey zıt eksenler oluşturulması ile sağlanmıştır.</p> <p>(4)Kompozisyon bütününde siyah- beyaz leke zıtlıkları oluşturulmuştur.</p> <p>Yazıların kendi içinde zıtlıkları ifade edilmeli.</p>	4
<p>Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?</p>	<p>Afiş tasarımında yer alan (1)ritmik öğeler, (2)lekelerin hareketi, (3)açık orta koyu değerlerin zıtlıkları, (4)oranları ve uyumu, bir bütün oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.</p> <p>Birlik ilkesi doğrultusunda değerlendirdiğimizde beyaz alan üzerinde kullanılan bütün imgeler birbirini tamamlayan bir düzen içinde bütünlüğü sağlamışlardır.</p>	4

	<p>Asimetrik başarılı bir kompozisyon diyebiliriz.</p> <p>“asimetrik başarı” ifadesi yerine daha akademik bir ifade kullanılabilir. Asimetrik düzen gibi...</p>	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Elbise kumaş dokusunu simgeleyen alttan dikey çizgisel hareketlerle ve (2) büyük, orta, küçük leke dengeleriyle ve oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemedeki yazı karakterleri kompozisyonda ritmi sağlamıştır.</p> <p>(2) Koyu lekelerin tekrarı, orta değeri oluşturan dikey çizgilerin devamlılığı, (3) Tipografik düzenlemedeki kırmızı harflerin organizasyonu,</p> <p>(4) Sarı rengin çiçek formunda tekrarı ile ritim sağlanmıştır.</p>	4
Bu afişte odak noktası/ vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Bu çalışmada vurgu altın oranların oluşturduğu optik alanlardan biri üzerinden düşünülmemiş olsa da tiyatro oyununun içeriğini oluşturan portrenin üzerindeki çiçek formunun renk farklılığıyla vurguyu oluşturduğu görülmektedir.</p> <p>Vurgu ve odak aynı madde altında toplanmalıdır. Sadece vurgu demek yeterli aynı şeyler.</p>	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>Kullanılan tipografik düzenleme oyundaki Keşanlı Ali karakterinin kişilik özelliklerine göre tasarlanmış, yazının kırmızı rengi, elbise imgesi üzerindeki kırmızı çizgiler ve figürün ağzındaki çiçek rengi denge unsurunu sağlayarak, hiyerarşik bir düzen oluşturulmuştur.</p> <p>Keşanlı Ali ‘nin kişisel özelliklerinden bahsetmeye gerek yok. Sadece görsel imgeler betimlenmeli.</p> <p>(1) Kompozisyon içindeki siyah lekelerin boyut farklılıkları, (2) Tipografik düzenlemelerin kendi aralarındaki boyut farklılıkları, (3) elbise imgesi üzerindeki sarı çizgiler ve figürün ağzındaki çiçek rengi</p>	3

	denge unsurunu sağlayarak, hiyerarşik bir düzen oluşturulmuştur.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyonun sol üst köşesinden başlayan koyu lekelerin kompozisyonun merkezine doğru elips çizerek ilerleyip (2)bıyıkları oluşturan siyah lekelerle bütünleşmesi, (3)şapka imgesinin lekesel alanı ile tamamlanmış görsel devamlılık sağlanarak hareketin oluşumunu sağlamıştır..	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık değerlerin egemen olduğu, açık değerleri orta ve koyu değerlerin izlediği görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön ilkesi lekesel ve çizgisel elemanlarla sağlanmıştır. (1) Kompozisyonun sol üst köşesinden (2-A) başlayan lekesel hareket yay bir eksen çizerek merkezdeki lekesel bıyık imgesiyle birleşmiş. (5-C) (2) Şapka imgesini oluşturan lekeyle zıt bir eksen oluşturarak izleyen gözü kompozisyonun merkezine yöneltmiştir. (3) Gömlek imgesi üzerindeki dikey ritmik çizgiler, (4) beyaz leke olarak bırakılan zincir formunun tasarım alanı içindeki duruş eksenleri ve (5) tipografik düzenlemenin gösterdiği yatay eksen yönelişleri ile sağlanmıştır.	5
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Kompozisyon alanında siyah lekeler ve tipografik elemanların kompozisyon alanı ile uyumlu boyut farklılıkları ve(2) aralıkları, (3)elbise imgesini simgeleyen kompozisyon merkezine küçük aralıklarla dikey konumdaki sarı, yeşil ve beyaz çizgisel hareketlerin kompozisyon içindeki değerleri oluşturduğu görülmektedir.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Birbirine yakın lekesel değerlerin (1)aralık, (2)oran- orantı ve(3) hiyerarşik düzen içinde kompozisyon	3

	uygunluğu sağladığı görülmektedir.	
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bütünü oluşturan tasarım elemanları açık koyu leke dengesi, (2) iek formunun rengi ile elbise üzerindeki sarı çizgiler ve (3)tipografik düzenlemeler kompozisyon yüzeyinde birbirine yakın gruplar oluşturarak ahenk(uyum) oluşturmuşlardır.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Kompozisyon yüzeyindeki (1) koyu lekesele parçaların ve tipografik düzenlemelerin minör aralıkları oluşturması,(2)açık alan olarak bırakılan zemin majör aralıkları içindeki etkisinin güçlü olması aralık ilkesinin varlığını ve doğru kullanıldığını kanıtlamaktadır.(2-A), (4-E)	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik lekesele soyut düzen içerisinde organik iek formunun kullanılması ile sağlanmıştır.(6-B)	1

EK:20

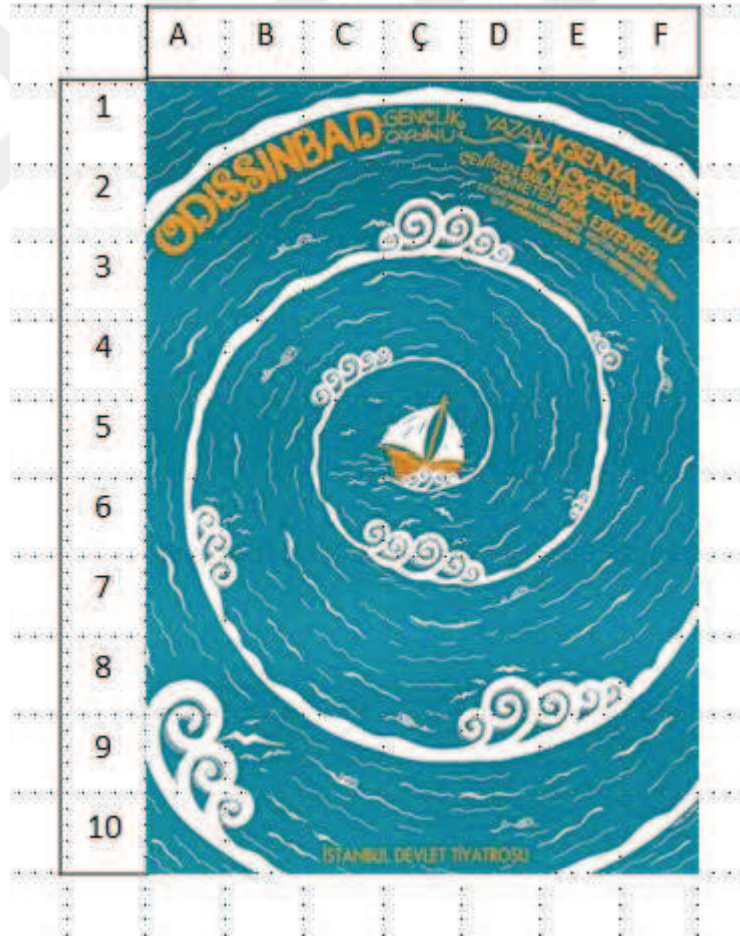
Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Kompozisyon kurgusunda dengeyi sağlamak için imgelerin tasarım yüzeyindeki duruş şekillerine göre eksen zıtlıkları ve (2)biçim zıtlıklarından faydalanılmıştır.</p> <p>(3) Ayrıca kadın imgesindeki göğüs formları ve saçlarının yönelişlerine göre hareket dengesi sağlamıştır.</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1)İllüstratif bir anlayışla tasarlanana kadın imgesi, bereketin sembolü olarak meme formunun tekrarıyla dikkati çekmektedir. Figürün baş beden oranlarının uyumlu olmasına karşın (2) meme formlarının hem boyut olarak hem de sayı olarak abartıldığı görülmektedir.</p> <p>Realist bir yaklaşımla bu ölçülerin uygun olmamasına karşın estetik olarak yarattığı etki bu ölçülerin gerekli olduğunu düşündürmektedir.</p> <p>Cümleyi keserek iki cümle ile ifade edilirse daha</p>	2

	anlaşılır olur.	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyonun alt kısmında zemine paralel olarak tasarlanmış toprak alanı ile(2) bedenin dikey hareketi ve (3)beden üzerindeki yuvarlak göğüs formları zıtlık ilkesinin başarılı kullanımına örnek teşkil etmektedir	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	(1)Beyaz bir zemin üzerinde oluşturulan görsel imgelerin kontur sertlikleri mekânla bütünlüğü sağlamak ve derinlik hissi yaratmak için armonik düzene uygun lekelerle yumuşatılmıştır. (2)Kadın imgesi üzerindeki koyu konturlar ve tipografik düzenlemedeki koyu renk tercihi bütünlüğü sağlayıcı kompozisyon elemanları olarak tercih edilmiş, kompozisyon üzerindeki kullanılan bütün imgeler bütünlüğü sağlayıcı unsurlar olarak başarı ile düzenlenmiştir.	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1)Saçlardaki ve bedendeki dalgalı çizgilerle ve (2)yuvarlak üst üste binmiş göğüs formları tekrarıyla kompozisyonda ritmik düzen sağlamıştır.	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1)Simetrik yapıdaki kompozisyonun merkezinde yer alan üst üste binmiş göğüs formlarıyla izleyicinin dikkati çekilmektedir.(2)Anadolu kültüründe bereketin sembolü olarak kabul edilen kadın imgesi illüstratif ifade biçimiyle afişin odak noktasını oluşturmaktadır.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte figürün saçlarında, (2)göğüs formlarında ve (3)beden formundaki renklendirmelerde uygulanan hiyerarşi merkezi koram olarak değerlendirilebilir.	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1)Dikey eksen üzerinde tasarlanan kadın imgesinin, beden kısmını oluşturan ağaç gövdesi üzerindeki zeminden başlayan dalgalı çizgisel hareketlerin, göğüs formlarını oluşturan kontur çizgileri ile yumuşak birleşimi ve boyun eksenini ile figürün başına kadar uzanan kesintisiz hareket	6

	<p>görsel devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>(2)Kompozisyonun yapısal düzeninde, zeminde ve tipografik unsurlardaki yatay eksen hareketinden, figürün oluşturduğu (3)dikey eksen hareketinden bahsetmek mümkündür. Figür üzerindeki biçimsel hareketliliği de (4)ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler, (5)göğüs imgesinin ritmik tekrarı ve (6)saçlardaki dalgalı çizgiler sağlamıştır.</p>	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Kompozisyonun tamamına alan ve renk olarak hakim olan kadın imgesi egemenliği oluşturan unsurdur.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1)Bu afişte yön ilkesi yatay zemin eksenine dikey eksen de tasarlanan kadın formu gövdesi üzerindeki dalgalı çizgisel hareketler ve(2) profilden gösterilen figür portresinin bakış konumu,(3) göğüs formlarındaki dairesel çizgisel hareketleri sağlamıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1)Figür üzerindeki biçimsel öğeler üzerindeki derinlik hissi uyandıran lekesele açık, koyu ve orta değerdeki alanlarda,(2)göğüs formlarında, (3)ağaç gövdesindeki çizgiler arasında, (4)zeminde ve figür arka planında kullanılarak değer (valör) ilkesi gerçekleştirilmiştir.	4
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyondaki yakın yada akraba değerler olarak gözlemlendiğimiz(1)göğüs imgeleri,(2) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgiler ve (3)saçlardaki dalgalı çizgiler kompozisyon içinde birliktelik sağlayarak uygunluk ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki uyumlu parçalar olarak gruplanan (1)göğüs imgeleri,(2)saçlardaki dalgalı çizgiler ve (3) ağaç imgesi üzerindeki dikey eğik çizgilerin dokusal uyumlu birliktelikleri biçimsel ahenk yaratırken,	4

	(4)zeminde ve figür üzerindeki renksel lekeler armonik düzeni oluşturmuştur.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Tasarım alanı, figür ve tipografik düzenlemede boşluk ve doluluklar majör aralıklar olarak dengelenmiş, (2) tipografik düzenlemelerde minör aralık uygulanmış gereksiz yığılmalar ve sıkışmalar görülmemektedir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte sert bir form olan ağaç gövdesi formu ile yumuşak bir form olan insan imgesinin bütünleşmesi çeşitlilik oluşturmuştur.	1
Toplam		

EK:21

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
	(1)Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2) yelken	

Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu uyumlu zıtlık oluşturarak kompozisyon dengesine katkı sağlamıştır.	2
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Spiral çizgilerin oluşturduğu dairesel alanların bir birine göre alan büyüklükleri, (2) dalga kıvrımlarının kompozisyon merkezine doğru küçülmesindeki boyut farklılıkları, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılık ve (4) harflerin font farklılıklarının doğru kullanımı kompozisyonda oran ve orantıyı sağlamıştır.</p> <p>Cümlelerin daha anlaşılır olması için keserek kullanılmalı.</p>	4
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Mavi zemin üzerinde turuncu lekeler, (2) yelken direğinin ve gemi gövdesinin spiral yapıya göre eksen olarak durumu, (3) kompozisyon merkezine doğru daralan spiral çizgiler üzerindeki ters yöne doğru yumuşak kıvrımlardan oluşan dalga imgeleri, (4) tipografide ve yelkenli imgesinde kullanılan turuncu rengin mavi zemine göre kontrast durumu zıtlık sağlanmıştır.</p> <p>Cümlelerin daha anlaşılır olması için keserek kullanılmalı.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur. (2) tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, hem armonik düzenin oluşmasına hem de hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiş, diğer plastik elemanlarla bütünlüğü sağlamışlardır.</p>	2
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ve (2) mavi fon üzerindeki çizgisel harekete uyumlu kısa kesik dalgalı çizgisel imgeler ritmik düzeni sağlamıştır.</p>	2

Bu afişte odak noktası ve vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Kompozisyonda merkeze doğru spiral çizgisel hareketler üzerindeki kıvrımlı dalga imgesi ritmik düzeni sağlanarak, yelkenli imgesiyle birleşip odak noktasını oluşturmuştur.</p> <p>Tipografik imgeler ve yelkenli gemi imgesi renk tercihi yapılırken, (2) hem armonik düzenin oluşmasına hem de (3) hiyerarşik düze katkıda bulunarak vurguyu güçlendirmiştir.</p>	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon merkezine çizgisel spiral hareketle devam eden dalga imgesi üzerindeki kıvrımların merkeze doğru küçülmesi, (2) lekesel martı imgelerinin merkeze doğru küçülmesi, (3) tipografik düzenlemelerdeki boyut farklılıklar (büyük, orta, küçük) ve (4) yelkenli formunun leke alanları ile hiyerarşik düzen sağlanmıştır.</p>	4
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon dışından başlayarak merkeze doğru spiral bir şekilde devam eden dalga imgesinin çizgisel hareketi görsel devamlılığı sağlamıştır.</p> <p>(2) Bu afişte kompozisyon merkezine doğru giden spiral çizgisel düzenleme ve (3) etrafındaki kısa, kesik çizgisel lekeler olarak düzenlenmiş dalga imgesi ile hareket ilkesi sağlanmıştır.</p>	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1) Kompozisyon deniz imgesi olarak kullanılan alanın mavi rengi egemenliği oluşturmuştur.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>Bu afişte yön; (1) çizgisel hareketlerle kompozisyon merkezine uzanan spiral bir görüntü eksenini, (2) yelkenli formunun kompozisyon içindeki asimetric duruş eksenini ile verilmiştir.</p>	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1) Bu afişte dalga imgesini oluşturan kısa ,kesik lekesel çizgilerin, kompozisyon merkezine doğru gittikçe lekesel şiddetinin azalması,</p> <p>(2) Biçim olarak dalga kıvrımlarının kompozisyon</p>	2

	merkezine doğru gidildikçe küçülmesi kompozisyonda değer ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Yakın değerler olarak görülen dalga kıvrımlarını oluşturan çizgiler, (2) martı formu ile yelkenli formunun biçimsel uygunluğu ve (3) yelkenli formunun rengi ile tipografik düzenlemelerin rengi uygunluk ilkesinin varlığını göstermektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1)Birbirine yakın öğeler olan dalga kıvrımları ve etrafındaki kısa kesik çizgisel lekeler kompozisyon içinde gruplar oluşturmuş uyum ilkesini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca mavi zemin rengine kontrast etki eden (2) tipografik düzenlemelerin ve (3) yelkenli gövdesinin turuncu rengi denge unsuru sağlamış armonik düzeni oluşturmuştur.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Bu afişte spiral dalga imgesini oluşturan çizgiler ve kıvrımlar majör aralığı, (2) yelken ve martı imgesini oluşturan açık alan lekeleri yakın özellikleri olan nesnelere olarak gruplaşma oluşturmuş bu gruplaşmanın oluşumu minör aralık aralığı sağlanmıştır. (3) Tipografik unsurların oluşturduğu grup içinde de minör aralık uygulanmıştır.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte çeşitlilik soyut çizgisel ve lekesele imgelerin içinde figüratif bir imge olan yelkenli formu ile sağlanmıştır. (2)Yuvarlak çizgisel hareketlerin dalgalarla devam etmesi de çeşitlilik sağlamıştır.	2
Toplam		

Doç. Dr. Nalan Okan Akın

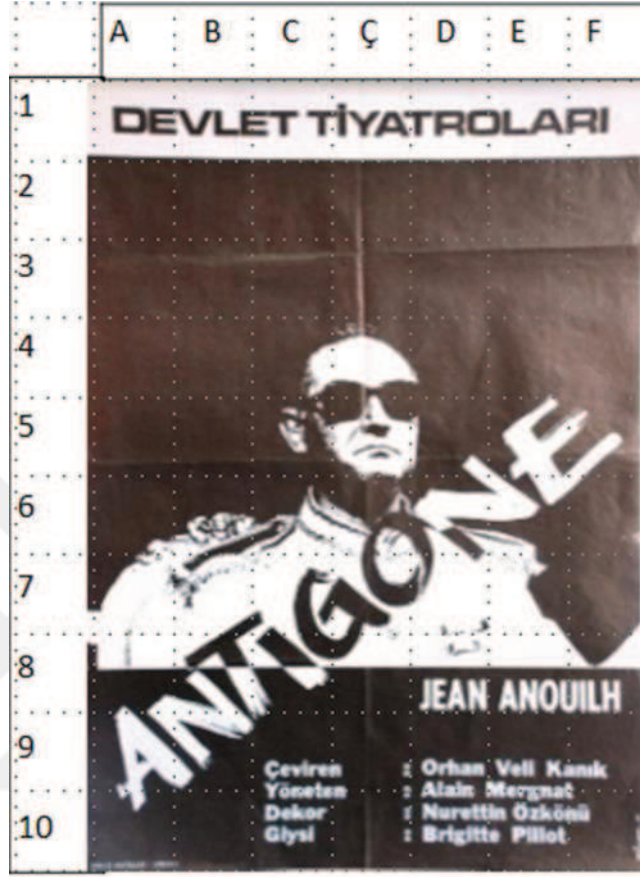
Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:22

Mekanik Yeniden Üretim

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği (Serigrafî Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	(1)Kompozisyon farklı alan bölünmeleri, (2)Leke değerlerindeki zıtlıklarla ve (3) tipografik düzenlemelerin hiyerarşik yapısı ile denge sağlanmıştır. Yatay ya da dikey kesitte dengenin nasıl kurgulandığı ifade edilmeli.	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	(1)Tasarım da tipografik düzenlemelerin ve figürün kompozisyon içindeki oluşturdukları koyu, orta, açık lekelerden oluşan dengeli alan parçalanmaları ve es paslarla oluşturulmuştur. (2)Figür üzerindeki açık alanlar, gözlük, apolet ve tipografik düzenlemenin figür üzerindeki siyah lekesi ile	2

	<p>orantı sağlanmıştır.</p> <p>Tipografi ve figürün kendi içindeki oranından ayrı ayrı söz edilmeli. Sonra birbirine göre kıyaslanmalı.</p>	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Afiş yüzeyi farklı boyuttaki üç alana bölünüşü, alanlar arasındaki boyut farklılığı.</p> <p>(2) tipografi öğeler ve figürle açık koyu zıtlık dengesi sağlanarak oluşturulmuştur.</p>	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	Tasarım yüzeyi (1)oran-orantı, (2)lekesel, (3)biçimsel ve (4)tipografik unsurların dengesi, (5)leke ve eksen zıtlıkları, (6)vurgu, (7)hiyerarşik, (8) ritmik düzen gibi ilkelerin bütünlük oluşturduğu gözlemlenmiştir.	8
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Dikey yatay alan eksen bölünmelerinin ve oyun isminin bulunduğu asimetric eksenin yapısal ritmik düzeni,</p> <p>(2)figür ve oyun isminin tipografik düzenlemesindeki lekesel alanlarla biçimsel ritmik düzen sağlanmıştır.</p>	2
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Afişteki vurgu oyunun ismi olan tipografik düzenlemede görülmektedir.</p> <p>(2)Koyu ve açık zıtlıkların dengeli kullanılışı, (3)kompozisyon içindeki asimetric yerleşimi ve kompozisyon içindeki diğer kullanılan tipografik karakterlerden farklı oluşu görsel algıyı güçlendirmiştir.</p> <p>Tipografik yazının beyaz üzerinde yer alan ortadaki harfler...</p>	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu kompozisyonda hiyerarşik düzen figür ve tipografik düzenlemelerde ve (2)tercih edilen açık-koyu leke dengesiyle sağlanmıştır.</p> <p>(3)Kompozisyon içinde öne çıkan figür ve tipografik unsurun bir bütün olarak düşünüldüğü (9-A), (5-E) aralığıdır</p>	3

Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu afişte hareket oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenlemenin kompozisyon içindeki asimetric duruşu,(2) açık koyu leke dengeleri ile zeminle bağlantıyı sağlayarak görsel devamlılığı oluşturmuştur.</p> <p>Bu leke değerlerinin düzenli belli aralıklarla düzenlenmesi ile....</p>	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	<p>(1) Bu afişte kompozisyon alanına tamamında görülen ve geniş alan oluşturan siyah leke hakimiyeti vardır.</p>	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	<p>(1)Alan bölünmelerindeki figürün oluşturduğu dikey eksen, (2)tipografik düzenlemenin asimetric eksen, (3)oyun bilgilerinin ve tiyatro adının bulunduğu yatay eksen ile(4)figürün kompozisyon içindeki duruş konumu yön ilkesinin varlığını göstermektedir.</p> <p>(5) Ve afişin düzenlemesindeki akış yönünü de belirtmektedir.</p>	5
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	<p>(1)Figürün elbisesini oluşturan açık alan üzerindeki koyu, gri lekeler</p> <p>(2)tipografik düzenlemedeki yumuşak gri geçişler bu afişte valör uygulandığını göstermektedir.</p>	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	<p>Bu kompozisyonda (1)biçimsel ve (2)hizmet uygunluğundan bahsetmek mümkündür. Dengeli lekesel alan bölünmeleri bütünlük ilkesine hizmet ederken, figür ve tipografik düzenlemedeki leke dengeleri hiyerarşik düzene, vurguyu güçlendirmeye, odak noktasını oluşturmaya ve ahenk(uyum) ilkesinin oluşumuna hizmet etmiştir.</p>	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Bu kompozisyonda uygunluk ilkesi doğrultusunda birbirine yakın açık-koyu lekesel alanların</p> <p>(2)dengeli parçalanmaların kompozisyonun geneline estetik katkı sağladığı, bu durumun ahenk(uyum, armoni) ilkesi ile sağlandığı tespit edilmiştir.</p>	2

Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Kompozisyon yatay üç parçaya bölünmüş, dengeli aralıklar oluşturulmuş, (2)bu aralıklar içinde figüratif, tipografik unsurlar yerleştirilirken mesafe ve uzaklıklar bölünmüş parçaların boyutlarına göre ayarlanarak kompozisyonda aralık ilkesinin etkin olması sağlanmıştır.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik oyun isminin tipografik düzenlemesindeki leke dengesi ve (2) yazı karakterlerinin farklı tasarlanması ile oluşturulmuştur. Kompozisyon içindeki diğer tipografik unsurlar karakter olarak benzerlik gösterirken oyun ismindeki tipografik karakter farklı tasarlanarak çeşitlilik oluşturmuştur.	2

EK:23

Afişin Tekniği	(Serigrafi Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Bu afişte siyah, beyaz, gri lekelerin ve açık- koyu zıtlıkların bütünlüğü sağladığı, aralıklardan oluşan alan dengesi oluşturulmuştur.</p> <p>(2) Kompozisyonda yatay eksen oluşturan tipografik unsurlara dikey eksen oluşturan portre ögesi yerleştirilerek kurgusal zıtlık dengesi oluşturulmuştur.</p>	2
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu kompozisyonda oran-orantı ;koyu zemin üzerinde (1)açık lekelerle oluşturulan, figüratif ve tipografik düzenlemelerin kompozisyon alanı üzerinde dengeli dağılımları (2)minör ve majör aralıklarla sağlanmıştır.</p>	2
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>Kompozisyonda zıtlık; (1)koyu zemin üzerine düzenlenen, açık alanlar olarak bırakılan figür ve tipografik düzenlemelerin lekese alanları ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Biçimsel olarak kompozisyonun alanının dikey uzun bir dikdörtgen olarak tercihi, figür ve yatay eksenler oluşturan tipografik düzenlemelerle dikey-yatay eksen zıtlıkları oluşturulmuştur.</p> <p>(3) Rakamlardan oluşan imge grubunun bulunduğu açık alanda oluşan dikdörtgenin köşelerinin keskinliği ile tasarım alanı içindeki diğer unsurların yumuşak dönüş yapan köşe konturları arasında da zıtlıklar görülmektedir.</p>	3
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Tasarımın geniş alanını oluşturan portre imgesi ve rakamların üzerinde bulunduğu geometrik açık alanın hiyerarşik düzen içinde, diğer elemanlarla (1) biçimsel ve (2) lekese dengeleri, oluşturdukları,(3) ritmik düzenin görsel algı olarak bütünlük oluşturduğu görülmektedir.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Tipografik unsurların kompozisyon içindeki aralıklara yerleştirilen küçük boyutta olanları oluşturdukları grupla hiyerarşik düzen içinde ritmik bir devamlılık sağlamıştır.</p>	3

	<p>(2)Tiyatro logosu içindeki dalga etkisi veren tekrar çizgiler, (3)portre üzerindeki saç sakal ve deri dokularının, karakter çizgilerinin oluşturduğu lekesele düzen de kompozisyon ritmik düzeni sağlamıştır.</p>	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1)Bu afişte büyük, küçük ve orta alan parçalanmaları,(2) tipografik unsurlar ve (3) aralıklardan oluşan hiyerarşik düzen içerisinde görsel etki gücü diğerlerinden fazla ve ön plana çıkan portre ögesi vurguyu oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyonda hiyerarşik düzen koyu zemin üzerinde farklı boyutlardaki lekesele açık alanların oransal düzeni ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Dengelenmiş alanlar içindeki insan, portrenin açık alanı, kompozisyonun fondaki koyu alan içinde büyük parçayı temsil etmekte ve (3) tipografik unsurların lekesele açık alanları orta ve küçük büyüklükteki parçaları oluşturmaktadır. Bu durum öğeler arası hiyerarşik düzeni oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Afişteki tipografik unsurların ve portre ögesinin koyu zemin üzerinde açık alanlar olarak hiyerarşik dağılımları, (2) öğeler arasındaki uyumlu bütünleşmeler, gözün kompozisyon içinde rahatça gezinmesini sağlamış görsel devamlılık ilkesinin varlığını ortaya koymuştur.</p> <p>Özellikle dağınık bir görsel algı oluşmaması için (3) tiyatro isminin bulunduğu mavi renkteki tipografik öğe ve tiyatro logosunun renk şiddeti azaltılarak gözün kompozisyon içinde rahatça dolaşımı sağlanmıştır.</p> <p>(4) Kompozisyon tabanından başlayıp yukarıya doğru açık tonların devamlılık gösterdiği eksensel hareket ve (5) portrenin kompozisyon içindeki duruş pozisyonunun eksensel hareketi kompozisyona dinamizm getirdiği görülmektedir. (6) Saç , sakal ve karakter çizgilerinden</p>	6

	oluşan ritmik unsurların getirdiği lekesel hareketlilikte gözlemlenmiştir.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Kompozisyon içinde koyu alanların oluşturduğu siyah renk egemenliğin görülmektedir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Kompozisyon yapısal kuruluşundaki tipografik unsurlardan oluşan sağa doğru yatay eksen yönü, figürün dikey eksen yönü ile simetrik bir düzen sağlamıştır. (2) Portrenin kompozisyon içindeki sol tarafa duruş eksenini, (3) yöneldiği bakış açısı kompozisyonu harekete geçirerek izleyen gözü yönlendirmiştir.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Tiyatro ambleminin yapısındaki dalgalı çizgilerde ve (2) portre üzerindeki açık koyu ve gri lekesel geçişlerde valör uygulamasını görmekteyiz.	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Kompozisyon içindeki öge grupları aynı amaç doğrultusunda (1) lekesel ve (2) biçimsel dengeyi oluşturarak uygunluğun oluşumunu sağlamış,	2
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyon içindeki benzer ve yakın öge grupları lekesel bir denge oluşturmuş, kompozisyonun genelinde uygunluk ve birlik ilkesi doğrultusunda hem(1) biçimsel hem (2) lekesel bir ahenk oluşturduğu görülmektedir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1) Koyu fonla birleşen portre üzerindeki lekeler, (2) tipografik düzenlemeler ve figür arasında dengeli bırakılan mesafeler, (3) belirli bölgelerde yoğunlaşan figür grupları (4) hiyerarşik leke dağılımlarındaki uyumluluk aralık ilkesinin bu tasarımda gerçekleştiğini göstermektedir.	4
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Tasarım alanının geneline hakim olan siyah, beyaz ve gri dengesinden oluşan leke düzeninde, (2) tiyatro logosu ve tiyatronun adının bulunduğu tipografik düzenlemenin tercih edilen mavi ve kırmızı renklerinde çeşitlilik görülmektedir.	2
Toplam		

EK:24

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği(Serigrafî Baskı)	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Koyu zemin üzerinde planlanan (1) figürün, (2) tipografik düzenlemelerin ve (3) minör ve majör aralıkların büyük, orta ve küçük alanlar olarak denge ilkesine göre düzenlendiği görülmektedir.</p> <p>Yatay dikey kesit ya da eksenlere göre denge nasıl kurulmuş belirtmeli</p>	3
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu afişte oran orantı; (1) figürün kompozisyon içindeki kapladığı alan ve 2. tipografik düzenlemelerin kapladığı alanların aralık ilkesine uygun dengeli dağılımları ile oluşturulmuştur.</p>	2

Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	Kompozisyonun yapısal düzeninde (1) yatay yüzey eksenine göre düzenlenen tipografik unsurlar, (2) dikey ekseninde yerleştirilen figürle zıtlık oluşturmaktadır.	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Kompozisyon içindeki bütün görsel unsurlar (1) oran, (2) denge, (3) ritmik düzen, (4) uyum vb. birlik ilkesinin oluşumunu sağlayan ilkelerdir.</p> <p>Bu kompozisyonda hareket, ritim, oran-orantı, zıtlıklar, denge ve diğer unsurlar genel olarak başarılı kurgulanarak bütünlük ilkesini gerçekleştirmişlerdir.</p> <p>Başarılı ifadesi kişisel bir kanı ifade etmektedir. İkelere göre düzenlenmiştir gibi ifade edilebilir.</p>	4
Ritim nasıl sağlanmıştır?	(1) Figür üzerindeki, düğmeler, (2) inci kolyedeki diziliş, (3) dokular ve çizgisel kumaş hareketleri ile (4) figürün kompozisyon içindeki dinamik güçlü duruşu ritmik düzeni oluşturmuştur.	4
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Figürün eldivenli eli ve (2) oyunun adını oluşturan tipografik düzenleme, kompozisyondaki vurguyu ve odak noktasını oluşturmuştur.	2
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon yüzeyinde yatay bir eksen üzerinde düzenlenen tipografik unsurlar (2) dikey konumdaki figürle zıtlık ilkesi doğrultusunda dengeyi sağlamış, hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur.</p> <p>(3) Kompozisyon yüzeyinde tasarlanan tipografik düzenlemelerde boyut ve bloklandıkları alan farklılıkları itibarı ile hiyerarşik bir düzen oluşturmuştur.</p>	3
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon dışından başlayan figür hareket ekseninin, kompozisyonun üst kısmına bloklanan, oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme ile bütünleşmesi,</p> <p>(2) Kollarını yukarıya doğru kaldırışı doğal hareketin var olduğunu, (3) figüre göre tipografik unsurların oluşturduğu dikey ve yatay eksen hareketleri ile soyut hareketin ve görsel devamlılığın gerçekleştirildiğini</p>	3

	söyleyebiliriz.	
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Açık orta ve koyu değerlerle kurgulanan bu afişte açık koyu değerlerin egemen olduğu, (2) koyu değerleri orta ve açık değerlerin izlediği görülmektedir.	2
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön ilkesi; (1) afişte kullanılan kadın imgesinin kompozisyon yüzeyine, asimetrik bir eksenle duruşu, (2)kompozisyon üst köşesine doğru devam eden hareketi ve (3) tipografik düzenlemelerin kompozisyondaki yatay ve dikey eksenleri ile sağlanmıştır.	3
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Figür üzerindeki ten, elbise, şapka ve eldivenlerdeki renk tonlaması (2)ışık gölge etkileri valörün uygulandığını göstermektedir	2
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Kompozisyonda yakın yada ortak değerlerin oluşturduğu birliktelik siyah zemin üzerindeki tipografik düzenlemelerin, (2)figür üzerindeki elbise renginin, (3) tipografik karakterlerin uygunluğu bu ilkenin gerçekleştirildiğini göstermektedir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	Figür üzerindeki (1)elbise, (2)şapka ve (3)tipografik düzenlemede tercih edile renk tonları armonik bir düzen oluşturduğu ve bütünlük ilkesine katkıda bulunduğu görülmektedir.	3
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Bu kompozisyonda (1)figürün kompozisyon içindeki duruş konumuna göre dengelenen (2)tipografik unsurlar arasındaki dengeli espaslar minör ve majör aralıklar olarak görülmektedir.	2
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu kompozisyonda çeşitlilik eldiven imgesiyle sağlanmıştır. Eldiven imgesinin şekil ve renk açısından çeşitlilik sağlamıştır.	1
Toplam		

Doç. Dr. Nalan Okan Akın

Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

EK:25

Afişin Tekniği	Dijital Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	Oyuncuların simetrik bir kompozisyon düzeninde oluşturulmuş dijital fotoğrafları üzerine dijital ortamda tipografik düzenlemeler yapılarak tasarlanmış bir afiş çalışması. (1) Fotoğraf üzerinde dijital ortamda düzenlenen tipografik unsurlar simetrik kompozisyon yapısına uygun yerleştirilmiş ve simetrik denge yapısını güçlendirmiştir.	3

	<p>(2) Oyun ismini oluşturan tipografik düzenleme kompozisyonu oranlı yatay iki parçaya ayırarak alan dengesini oluşturmuş olduğu görülmektedir.</p> <p>(3) Lekesel dengeyi oyunun ismi olan tipografik düzenlemenin rengi ile tiyatronun amblem rengi sağladığı görülmektedir.</p> <p>Oyuncular yerine figürler.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Afişte oran-orantı tipografik düzenlemelerin böldüğü alanlarda, oyun isminin bulunduğu (2) tipografik düzenleme ve (3) figürler arasındaki boyut farklılıklarında ve dikey yatay eksen zıtlıklarında aralık ilkesi ile anlam kazanmış kompozisyon içindeki oluşturdukları büyük, orta ve küçük alanlarla oran-orantı sağlanmıştır.</p> <p>Anlam kazanmış ifadesi yerine daha akademik ifade edilmeli.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Afiş içindeki oyuncuların oluşan dikey eksen ile oyun adından oluşan tipografik düzenlemenin yatay eksenini zıtlık oluşturan unsurlar olarak gözlemlenmiştir. (2) tipografik düzenlemeler ile araka planlar arasındaki leke zıtlıkları da görülmektedir.</p>	2
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Tipografik düzenlemelerdeki hiyerarşik ve ritmik düzen, (2) alan bölünmelerindeki eksensel hareket ve dengeli dağılım, (3) simetrik düzen içerisinde oluşturulan görseller ve es paslar bütünlük ilkesini sağlamıştır.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Afişte ritmik unsur tipografik öğelerin kompozisyon içindeki hiyerarşik düzeni, (2) dengeli alan bölünmeleri, (3) dikey ve yatay eksenlerin zıtlık dengesi ritmik düzeni sağlamıştır.</p>	3
Bu afişte odak noktası/vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	<p>(1) Afişte oyun isminin figürlerle bütünleşen tipografik düzenlemesi koyu zemin üzerindeki seçile sarı renk tercihi ile vurguyu güçlendirip odak noktasını oluşturmaktadır.</p>	1

	Sarı renk tercihi yerine sadece sarı renk.	
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	(1)Afişte hiyerarşik düzen tipografik unsurlarla ve figür grubu ile oluşturulmuştur. (2) Kompozisyon içindeki sıralamada renk ve boyut olarak öne çıkan unsur oyun isminin olduğu tipografik düzenlemedir.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Figüratif imgelerin dikey eksenleri ile tipografik elemanların yatay eksenleri simetrik bütünlük içinde birbirini dengelemiş görsel devamlılığı sağlamıştır. (2) Oyunculardan oluşan figürlerin kompozisyon yapısına göre dikey eksen hareketi ve (3) oyun adının yatay eksen hareketinin yanında figürlerin oyun içindeki rollerine uygun duruşlarındaki pozisyonları ile hareket ve görsel devamlılık sağlanmıştır. Oyun içindeki roller diye bahsetmeye gerek yok. Duruşları denebilir.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1)Bu afişte egemenlik kompozisyon alanının bütününde oluşturulmuş siyah renk oluşturmaktadır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Bu afişte yön; (1) alan bölünmelerinin dikey ve yatay eksensel hareketi ve (2) figürlerin simetrik duruş pozisyonları ile sağlanmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Kompozisyon arka planında koyu alanların dijital etkilerle figür etrafında açılması, (2) figürler üzerindeki ışık gölge etkileri ve (3) oyun isminin oluşturduğu tipografik düzenleme ön – arka ve derinlik etkisi yaratarak tasarımda değer ilkesini oluşturmuştur.	3
Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1)Tipografik unsurlar, (2) figürler ve (3) kompozisyon es-pasları tasarım yüzeyinde dengeli parçalar halinde bütünlük sağlayarak uygunluk ilkesini gerçekleştirmiştir.	3
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl	(1) Kompozisyondaki birbirine yakın unsurlar olarak düzenlemedeki oyuncu figürlerinin kompozisyon içindeki simetrik düzen birliktelikleri, (2) tipografik öğelerin	3

sağlanmıştır?	tasarım yüzeyindeki oluşturduğu gruplar ve (3) aralıkların dengeli dağılımı Ahenk(uyum, armoni) ilkesinin varlığını kanıtlamaktadır.	
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Tipografik ve figüratif formların dikey ve yatay eksenlerle kompozisyon yüzeyinde (1) dengeli, (2) orantısal, (3) ritmik ve (4)görsel devamlılık ilkeleri açısından başarılı olması, bütünlük arz etmesi aralık ilkesinin kompozisyonda varlığı ile gerçekleşmiştir. Başarılı ifadesi yerine uygun gibi bir ifade kullanılmalı.	4
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1)Bu afişte çeşitlilik figürlerin elindeki silah ve bıçak imgeleri ile oluşturulmuştur.	1
Toplam		

EK:26

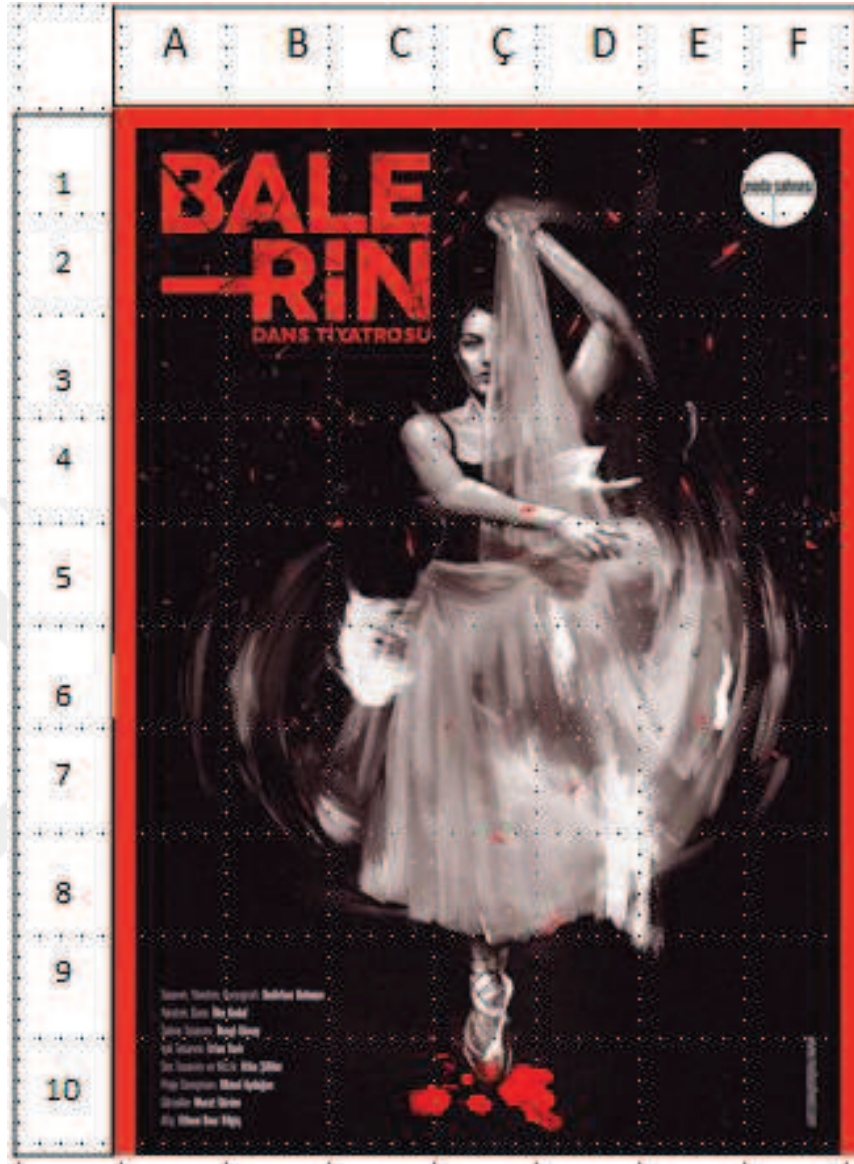

Afişin Tekniği	Fotoğraf Tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>Fotoğraf üzerine dijital ortamda oluşturulan düzenlemelerle tasarım yüzeyinde afiş tabanına asimetrik alan bölünmeleri yapılmış, denge sağlanmaya çalışılmışsa da kullanılan imgelerin düzensiz yoğunluğu bu etkiyi zayıflatmıştır.</p> <p>Cümle ikiye bölüp anlamlı hale getirilebilir.</p>	
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>Bu afişte alan bölmeleri ,kullanılan figüratif ve tipografik imgeler arasındaki boşluk ve doluluğun olmayışı, hiyerarşik düzen eksikliği, oran-orantı ilkesinin uygulanamadığını göstermektedir.</p> <p>Kullanılan figürlerin oluşturduğu alanlar leke gibi değerlendirilip yazıların leke değerlerine oranı şeklinde de ifade edilebilirdi.</p>	
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Afişte kullanılan fotoğraftaki dikey eksenleri oluşturan sahne perdesi dijital düzenleme ile kompozisyon tabanıyla yatay asimetrik alanlara bölünerek alan zıtlıkları oluşturulduğu görülmektedir.</p>	1
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>Birlik ve bütünlük ritmik alan bölünmeleri ile sağlanmaya çalışılsa da bu ilkenin oluşumuna katkı sunan hiyerarşik düzen, vurgu, odak noktası, aralık vb. ilke eksiklikleri bu kompozisyonda Bütünlük/Birlik ilkesinin başarı ile sağlanamadığını göstermektedir.</p>	
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1)Afişte kullanılan fotoğraftaki sahne perdesi dijital ortamda düzenlenerek kompozisyon tabanıyla yatay asimetrik üç alana bölünmüş ritmik alan tekrarı oluşturulmaya çalışılmış.</p> <p>(2)Kompozisyonda dikey eksen oluşturan yumuşak perde kıvrımları üzerinde ve oyun grubunun adının bulunduğu tipografik düzenlemede de ritmik tekrarları</p>	2

	görmekteyiz. Yumuşak ifadesi yerine görsel başka bir nitelik yazılabilir. Eğri çizgiler ya da dalgalı hareket gibi....	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	Afişte vurguyu oluşturacak ön plana çıkan herhangi bir imge gözlemlenmemiştir. Yukarı ortada an yazı düzenlemesi vurgu sayılabilir. Leke değeri olarak öne çıkmaktadır	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Bu afişte tipografik düzenlemeler arasında hiyerarşik bir düzen oluşturulmaya çalışılsa da kompozisyonun bütünü göze alındığında hiyerarşik düzeni oluşturacak bir imge, leke ve renk grupları görülmemektedir.	
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	(1) Bu afişte biçim olarak asimetric yatay alan bölünmeleri ve dikey perde eksenini ile tekrarlar ve hareket sağlanmaya çalışılmış, (2) tipografik düzenleme alanındaki dalgalı görüntü ve ona uyumlu düzenlenen yazılarla da hareketlilik oluşturulmaya çalışılmıştır.	2
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu afişte odak noktası oyun grubunun adının yer aldığı tipografik düzenlemede sağlanmaya çalışılmıştır. Fakat odak noktasını güçlendirecek diğer elemanlarla görsel kopukluk yaşandığından dolayı etkisiz kaldığı gözlenmiştir.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	(1) Sahne perdesinin oluşturduğu dikey eksen ve alan bölünmelerinden oluşan asimetric yatay eksenlerle oluşturulmuş, kompozisyon içindeki imgeler bütününde sağlanamamıştır.	1
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Bu afişte değer tipografik düzenleme alanında ve sahne perdesindeki leke geçişlerinde gözlemlenmiştir.	1
Bu afişte uygunluk var mıdır?	Bu afişte imgeler arasındaki biçimsel uygunluk başarı ile verilememiştir, (1) renk olarak kırmızı ve siyahın, kompozisyon ana yapısı olarak dikey ve asimetric yatay eksenin uygunluğundan söz edebiliriz.	1
Bu afişte ahenk	Afiş yüzeyinde oluşmuş yoğun imge kargaşası ve	

(uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	imgeler arasındaki görsel kopukluklar biçimsel uyum probleminin olduğunu göstermekte, leke ve armonik düzende de sıkıntıları olan bir görünüm sergilemektedir. Sıkıntı yerine düzenlemede bozukluk gibi bir ifade olabilir.
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	Afiş kompozisyonu üzerinde oluşturulan dijital düzenlemede boşluk ve doluluklar dikkate alınmamış figüratif ve tipografik imgeler tasarım alanında görsel olarak düzensiz bir yığılma ve sıkışmış bir kalabalık oluşturmuştur.
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	Afişi oluşturan imgelerde çeşitlilik gözlenirse de bu çeşitliliği bağlayıcı bütünleştirici unsurlar olmadığından kompozisyonun dağınık bir görüntü sergilemesine neden olmuştur.
Toplam	

EK:27

Afişin Tekniği	İllüstrasyon tekniği	f
Bu Afişte Denge nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Kompozisyon merkezine dikey konumda yerleştirilmiş balerin figürü kompozisyon zemininin yatay ekseni ile zıt simetrik bir denge sağlamıştır. (2) Figürün tek ayak üstünde duruş hareketini dengeleyen kol hareketleri de biçimsel olarak denge unsurunu oluşumunu sağlamıştır.</p> <p>(3) Sol üst köşede bloklanan tipografik düzenlemenin kırmızı tonu, balerinin ayak ucundaki kırmızı lekeler ve</p>	f

	<p>kompozisyon içine serpiştirilen minimal kırmızı lekeler arasında leke dengesi görülmektedir.</p> <p>(4) Aynı unsurlar sol alt köşedeki tipografik blokla başlayıp balerin elbisesi ile devam eden ve tiyatro logosunun bulunduğu açık leke grubunda da görülmektedir.</p>	4
Bu afişte oran-orantı nasıl kurgulanmıştır?	<p>(1) Bu afişte oran-orantı büyük, orta ve küçük lekelerle ve dengeli aralıkların oluşturduğu alan boşlukları ile sağlanmıştır.</p> <p>(2) Figürün kompozisyon içinde ve kendi hareketinden doğan orantısal parçalar, (3) boyut olarak tipografik düzenlemelerle oluşan hiyerarşik düzen oran-orantı ilkesinin etkin bir şekilde sağlandığını göstermektedir.</p>	3
Karşıtlık (Zıtlık) nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Figürün kompozisyonun yatay eksenine dikey konumdaki duruş eksenini yapısal zıtlık oluşturmaktadır.</p> <p>(2) Figürün dikey eksenine elbisesinin dairesel leke hareketi, (3) kolların birinin aşağı diğerinin yukarı doğru kalkışındaki biçimsel hareket zıtlıkları, (4) koyu ve açık değerler oluşturulan zıtlıkların da leke zıtlıkları olduğu görülmektedir.</p>	4
Bütünlük/Birlik nasıl oluşturulmuştur?	<p>(1) Dengeli alan bölünmeleri, öğeler arasındaki mesafelerin dengeli dağılımları, (2) ritmik düzenin sağlanması, (3) hiyerarşik düzendeki başarı gibi bir çok ilkenin başarısı bu afişte birlik/bütünlük ilkesinin başarıyla sağlandığının kanıtıdır.</p>	3
Ritim nasıl sağlanmıştır?	<p>(1) Afişin kompozisyonu simetrik durağan bir düzende kurgulanmasına rağmen biçimsel ve lekesel hareket zıtlıkları, (2) figürün kendi yapısındaki dinamik zıt hareketler ritmik düzenin daha güçlü ve başarılı olmasını sağlamış.</p> <p>(3) Leke düzeninde ritmik düzenin oluşumuna bir o</p>	6

	kadar etkili olmuştur; (4) elbise üzerindeki dairesel hareketi oluşturan koyu, açık, gri lekelerin tekrarları, (5) etek ucundaki kırmızı leke tekrarları ve (6) kompozisyon içine serpiştirilen minimal birbirini tekrarlayan kırmızı lekeler ritmik düzeni oluşturmuştur. İki cümleye bölünmeli.	
Bu afişte vurgu nerede, neye ve nasıl yapılmıştır?	(1) Bu afişte vurgu ve odak noktası figürün ayak uçlarındaki zeminde dağılmış kırmızı lekelerle oluşturulmuştur.	1
Bu afişte koram (dereceleme, hiyerarşi, sıralama) nasıl sağlanmıştır?	Dengeli aralıkların içinde alan olarak büyük, orta , küçük (1) tipografik ve (2) figüratif imgeler içinde öne çıkan balerin figürü ile hiyerarşik düzen oluşturulmuştur.	2
Bu afişte hareket ve görsel devamlılık nasıl sağlanmıştır?	Simetrik kompozisyonların genel olarak statik bir yapıları vardır.Bu kompozisyon simetrik bir düzen içerisinde olmasına karşın (1) tasarım ilkelerinin doğru uygulanışı ve (2) illüstratif tercihler kompozisyona güçlü bir dinamizm kazandırmıştı özellikle (3) kompozisyon da egemen olan balerin figürünün duruş pozisyonu tek başına tasarımı harekete geçirmiştir. Cümle çok dağılmış. İkiye bölünmeli.	3
Bu afişte egemenlik ile ilgili özellikler nelerdir?	(1) Bu kompozisyonda egemenliği diğer bütün öğelerin tamamlayıcı unsurlar olarak tek amaca hizmet ettikleri balerin figürü oluşturmaktadır.	1
Bu afişte yön ilkesinden nasıl yararlanılmıştır?	Kompozisyonu harekete geçiren gruplar yada baskın imgeler alan içindeki yönelişleri ile bu durumu sağlarlar. Bu afişte yön (1) figüratif balerin imgesinin dikey bir eksen üzerindeki karşıya bakış pozisyonu ve (2) kollarındaki ritmik yöneliş hareketleri ile sağlanmıştır.	2
Bu afişte değer (Valör) nasıl kullanılmıştır?	(1) Tasarımda kullanılan balerin figürünün elbisesi üzerindeki koyu-açık, orta değerler, (2) kompozisyon arka plan koyu tonu ile açık leke dengesi Valör ilkesinin uygulandığını göstermektedir.	2

Bu afişte uygunluk var mıdır?	(1) Afiş içindeki bütün elemanlar balerin figürünün kompozisyon içindeki etkin olma durumuna hizmet ettikleri görülmüştür. Bu da uygunluk ilkesinin gerçekleştirildiğini kanıtlamaktadır.	1
Bu afişte ahenk (uyum, armoni) nasıl sağlanmıştır?	(1) Biçimsel olarak figür hareketinin kompozisyon içindeki öğelerle uyumu, (2) kompozisyon içindeki kütlelerin leke ve renk uyumları bütüne yansıdığı, ahenkli bir görsel algı oluşturduğu görülmektedir.	2
Bu afişte aralık ilkesi dikkate alınmış mıdır?	(1)Figüratif ve tipografik öğeler arasında ki dengeli alan bölünmeleri, (2) hiyerarşik düzen, görsel devamlılık, ritmik düzen, oran-orantının başarılı bir şekilde oluşturulması (3) alan bölünmelerinin ve aralık ilkesinin varlığı ile mümkündür. Bu afişin başarısı aralık ilkesinin varlığını göstermektedir.	3
Bu afişte çeşitlilik nasıl sağlanmıştır?	(1) Balerin figürünün ayak ucundaki soyut kırmızı lekesel alan ve (2) kompozisyon içine serpiştirilen kırmızı lekeler çeşitlilik oluşturmuştur.	2
Toplam		

Doç. Dr. Nalan Okan Akın

Giresun Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : İhsan ARI

Doğum Tarihi ve Yeri : 01.01.1972 Eynesil / GİRESUN

Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu:

Mezun Olduğu Lise : SAMSUN TEKKEKÖY LİSESİ

**Lisans Diploması : SAMSUN ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM
FAKÜLTESİ Grafik Ana sanat Dalı (1997)**

Yabancı Dil / Diller : İngilizce

Katıldığı Etkinlikler:

Giresun Güzel Sanatlar Lisesi, 1. Hamit Görele Sanat Etkinlikleri “Sanat Eğitiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı” (Panelist)

İş Deneyimi: MEB Çavuşlu İlköğretim Okulu 1998/ GİRESUN

MEB Görele Lisesi 1999/ GİRESUN

MEB Giresun Güzel Sanatlar Lisesi/ GİRESUN

**Adres : Erikliman mahallesi Devret Caddesi Afta Konutları No:39 B: Blok
Daire: 3 Kat: 2**

GİRESUN

Tel. : 0(505) 7608417

E-Mail : ariessam@hotmail.com

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlama sürecinde desteğini ve katkılarını esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gülcan Başar' a, eser analizi yapılırken görüşleriyle önerilerini ve katkıları sunan Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş eğitimi bölümü öğretim üyeleri Dr. Öğretim Üyesi Selahattin Yılmaz'a, Doç. Dr. Nalan Okan Akın' a ve Giresun Üniversitesi MYO tasarım bölümü öğretim görevlisi Çiğdem Özdemir' e, İngilizce çevirilerde yardımcı olan kuzenim Bengi Demir' e ve çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

